GRČKA PALESTRA

(vježbenica)

za III. i IV. gimnazijski razred

Spisao

JOSIP KOBENZL

prof. na c. k. dubrov. gimnaziju

U DUBROVNIKU
Nakladom i tiskom Dragutina Pretnera
1884.

PRVI DIO (OBLICI)

I.

Vježbe u čitanju i naglasivanju.

a) O naglascih; v. C. (= Curtius) § 17—21

Kažite, kakve su pojedine od sliedećih rieči po naglasku:

Διά, περί, ψυχή, χαλεπός, διασχών, σοφιστής, γελωτοποιός — γνώμη, ξύλον, φύσις, Λεωνίδας — μέριμνα, βασίλεια, κίνδυνος — πρόσωπον (§ 18), *βέβληκα, γέγωνε, γέγονε — σὺν φίλοις, κατὰ τὴν δύναμιν, μετὰ τὸν πόλεμον — βορρᾶς, τὴν γῆν, τὸν παῖδα, τῶν στρατηγῶν, τίνες, τινές, τιμῆσαι, τίμησαι, Γοργώ, Θεμιστοκλῆς, Διόνυσος, Ξέρξης, Σκάμανδρος, Φειδίας, Χερρόνησος, Ψυτάλεια, Πρίαμος.*

b) O izgovoru nekih slova; C. § 4—9.

Βοιωτία, Μιλτιάδης, Σπαρτιάτης — λάρυγξ, σύριγγα, καγχαλάω, συγκομίζω, ζώνη, τράπεζα, ζηλόω — θεός, Πυθώ, Θῆβαι, θεσμός (*δεσμός*), *παρηγγέλθη — παιδεῦσαι, παίδευσαι, δίφθογγοι, ναυηγός, Πειραιεύς, πλοῦτος, τοὺς λογχοφόρους — ᾄδω, ταύτῃ, δεδιῴκημαι — παῖς* ili *πάϊς, Τάναϊς, πραΰνω, κληΐδα, κλεῖδα — ἀκούουσα, βοῶσα.*

c) O nekih drugih znacih; C. § 10—16, i 22.

Ἁπλοῦς, ἅμα, Ἑρμῆς, ἑπτά, Ἱππόλοχος, ἱερός, ὅμοιος, ὥρα (*χώρα*), *ὁρίζω* (*χωρίζω*), *ἡ ὑγίεια, αὕτη, αὐτή, ἀϋτή, εὐαγγέλιον, ηὔλουν, αὐαίνει, ὁ ἄνθρωπος, ἡ σύγχυσις, τὴν ἐγκράτειαν — αὔω, ἀΰω — Ἠιών* (§ 8), *Ὠιδεῖον, Ἆισμα, ᾍδης — ἔξω, ἕξω; οὔτοι, οὗτοι; ὅδε, ὧδε; ἐν, ἕν — μυῖα, ἐοικυῖαι, οὐρεύς, αἴθρη, ἄιδρις, προὔργον, προϋπάρχειν — ῥαψῳδός, ὁ Ῥῆνος, ἡ Ῥόδος, Πύῤῥος, ἔρριψα — Ὦτος, Ἴων, Ἵππαρχος, Ὑδάσπης — παρ' ἐκείνῳ, ἐπ' ἀριστερᾷ — τοὔνομα, κἀγώ.*

Γλῶσσ' ἁμαρτάνουσα τἀληθῆ λέγει. — Θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις. — Ταὐτὰ ταῦτα ἐποίησα. — Φεῦγε ἡδονὴν ὕστερον φέρουσαν βλάβην. — Ἐφιάλτης ἦν ὁ τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν Σπαρτιατῶν προδότης. — Ὁ Λίνος ἦν υἱὸς Ἑρμοῦ καὶ Μούσης Οὐρανίας. — Ἡ Ἐπίδαυρος ἐν μυχῷ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου ἦν καὶ ἱερὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. — Αἱ πέτραι εἰσὶν ὥσπερ ὀστᾶ τῆς γῆς. — Ἥφαιστος χωλὸς ἦν τὼ πόδε. — Ἡ ἀρετὴ μᾶλλον ἢ ἡ φυγὴ σώζει τὰς ψυχάς. — Οἱ Ὑρκάνιοι τοῖς Ἀσσυρίοις ὅμοροι ἦσαν.

II.

Preglednica predlogâ.

(Predlozi valja da se dobro na pamet izuče)

I. Predlozi, koji uza se imadu samo po *jedan* padež, jesu ovi:

a) Akuzativ iziskuju:

εἰς ili *ἐς* (lat. *in* s akuz. i *inter)*	u (s akuz.), medju
ὡς (stoji samo uz osobe)	k (ka)

b) Dativ zahtievaju:

ἐν (lat. *in* s ablat.)	u (s lokat.), medju
σύν (*ξύν*)	sa, s (lat. *cum)*

c) Genitiv zahtievaju:

pravi predl.	*ἀντί*	namjesto, mješte
	ἀπό	od, niz
	ἐκ (pred samoglasi *ἐξ*)	iz
	πρό	pred, prije
nepravi predl.	*ἄνευ* (*χωρίς*)	bez
	ἄχρι, μέχρι	(ća) do
	μεταξύ	usred
	ἕνεκα i *ἕνεκεν* (zapostavlja se)	radi, sbog
	πλήν (lat. *praeter*)	osim

II. Predlozi, koji uza se mogu imati *dva* padeža, jesu ovi:

a) Genitiv i akuzativ imadu:

διά	kroz; poradi
κατά (protivno je *ἀνά* s akuz.)	s (s genit.), niz — po
μετά	medju; sa, s
ὑπέρ	nad, vrh, preko

b) Dativ i akuzativ imade·

ἀνά (ali dativ samo u poeziji)	na, uz, po

III. Predlozi, koji uza se mogu imati sva *tri* odvisna padeža, jesu:

ἀμφί (s dativ. samo u poeziji)	okolo
ἐπί	na, za
περί	okolo, o
παρά	od, kod, proti
πρός	prama, put, na
ὑπό	pod, (od)

III.

a) O bezglasnih riečih; C. § 97.
b) Sklanjanje spolnika; C. § 106.

εἰ	ako
ὡς	kao, kako, kano
οὐ, οὐκ (*οὐχ*)	ne (lat. *non*)

IV.

Prva ili A-sklanja samostavnikâ.

Ženske rieči (oksitone i perispomene) prve sklanje;

C. § 111-114 i 116-118.

ἡ θεά	božica	*ἡ τιμή*	čast
ἡ σκιά	sjena	*ἡ στολή*	haljina, odielo
ἡ στοά	triem	*ἡ σκηνή*	šator
ἡ πλευρά	bok, strana	*ἡ γραφή*	slika
ἡ ἀγορά	sbor, sborište, trg	*ἡ ψυχή*	duša
ἡ συμφορά	nesgoda	*ἡ ἀρχή*	početak; vlast
ἡ μνᾶ	mina (uteg, novac, prilično 37 for.)	*ἡ ὀργή*	gnjev, strast
		ἡ ἡδονή	radost, naslada
(*ἡ*) *Ἀθηνᾶ*	Atena (Minerva)	*ἡ μεταβολή*	promjena
καί	i, takodjer	*ἡ γῆ*	zemlja
ἤ	ili, nego (lat. *quam*)	*ἡ συκῆ*	smokvenica

(τῇ) σιγῇ ili σιωπῇ (instrumentalni dativ)	mučanjem, šutnjom
σὺν τῇ δμωῇ ili običnije μετὰ τῆς δμωῆς	sa robinjom, sa službinjom
τῆς ἀρετῆς ἕνεκα ili διὰ τὴν ἀρετήν (δι' ἀρετήν)	radi kreposti, sbog vrline
ἐν (τῇ) γῇ — ἐπὶ τῆς γῆς	u zemlji — na zemlji
εἰς (τὴν) γῆν — ἐπὶ τὴν γῆν	u zemlju — na zemlju

Odgovorite na sliedeća pitanja, koja se tiču naglasa:

1. Na kakovih slovkah može stati oštri, a na kakovih zavinuti naglas? (C. § 80, 81)
2. Na kojoj slovci može stati oštri, a na kojoj zavinuti naglas? pa prieči li položajna duljina krajnje slovke da zavinuti stoji na predzadnjoj slovci? (C. § 82, 83)
3. Dočetci αι i οι jesu li dugi za naglas? (C. § 83, primj. 2 i § 108)
4. Predzadnja od naravi duga slovka koji naglas mora da ima, ako je zadnja kratka? (C. § 84)
5. Što se sbiva od svake oksitone rieči u govoru? zadržava li svoju oštrinu? (C. § 86)
6. Koji naglas imadu oksitone rieči u genitivu i dativu svih brojeva u prvoj i drugoj sklanji?

Naglasite i prevedite sliedeće rieči:

εκ της πλευρας — εις την σκηνην — εν τη στοα — δια την οργην — απο της αρχης — συν ταις στολαις — μεταξυ της γης — αἱ γραφαι — — των ψυχων — της θεας — τας θεας — πλην της Αθηνας — τη ἡδονη — περι της σκιας — περι την αγοραν — μετα των δμωων.

Prevedite ustmeno i pismeno na grčki jezik:

Bez časti — bez častî — iz početka 1) — u duši — u glavu 2) — sbog triema — sa gnjevom — mješte slikâ — niz 3) haljinu — krepošću — nasladami — smokvenice — prije promjene — iz boku — na trgu — u sjenu — u nesgodah — o božico — slikami — duše radi — osim Atene — s mačkom 4).

---

1) sa spolnikom i bez njega, 2) ἡ κεφαλή, 3) ἀπό, 4) ἡ γαλῆ

V.

Ženske rieči (paroksitone i properispomene) prve sklanje.

ἡ ζημίᾱ (C. § 117)	kvar, kazna
ἡ καρδία	srce
ἡ σοφία	mudrost
ἡ ἐπιθυμία	požuda, pohota
ἡ λύρα	lira
ἡ θύρα	vrata
ἡ χώρα	Hera (Junona)
(*ἡ*) *Ἥρα*	mjesto, priedjel
ἡ σφαῖρα	lopta, krugla
ἡ μοῖρα	sudbina; sudnica
ἡ μυῖα	muha
ἡ Μοῦσα	Muza, Vila
ἡ γλῶσσα ili *γλῶττα*	jezik
ἡ ἧσσα ili *ἧττα*	poraz
ἡ δόξα	mnienje, slava
ἡ ῥίζα	korien
ἡ δίκη	pravica, pravda
ἡ τύχη	sreća, udes
ἡ πύλη (obično u pluralu)	vrata (velika)
ἡ βλάβη	šteta
ἡ τέχνη	umjetnost, zanat
ἡ δικαιοσύνη	pravednost
ἡ σωφροσύνη	razboritost, čednost
ἡ γνώμη	razbor, misao
ἡ κώμη [*κόμη*]	selo [vlas, kosa]
ἡ στήλη	stup
ἡ νίκη	pobjeda
ἡ λύπη	tuga, muka
ἡ ὕλη	šuma
αἱ Θῆβαι	Teba
αἱ Ἀθῆναι	Atena

Λήδα, ας	Leda
Ἀνδρομέδα, ας	Andromeda
ἀλαλά, ᾶς	bojna vika

* * *

αἱ ὧραι τῆς ἡμέρας (tako dosta obično)	dnevne ure
αἱ τῆς Ἀθηνᾶς ἐλαῖαι (tako najobičnije), rjedje *αἱ ἐλαῖαι αἱ τῆς Ἀθ.*	Atenine masline
ἡ ἐπὶ Σπάρτην στρατεία (a kako s opetovanjem spolnika?)	vojna (upravljena) proti Šparti
αἱ ἐν Συρακούσαις ἀγοραί	trgovi (nalazeći se) u Sirakuzi

πρὸ τῆς περὶ Πύδναν μάχης	prije bitke kod Pidne
μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νίκην	poslie Platejske pobjede

Sklanjajte ustmeno i pismeno u svih padežih još ove spojitbe:

ἡ νίκη καὶ ἡ ἧσσα, ἡ λύρα καὶ ἡ Μοῦσα, ἡ Σπάρτη καὶ αἱ Ἀθῆναι, ἡ συκῆ καὶ ἡ ἐλαία, ἡ γλῶττα καὶ ἡ καρδία

Μεταξυ της ὑλης — επι των στηλων της στοας — συν ταις ριζαις — λυπαι αντι των ἡδονων — τη αρετη και τη σοφια — αἱ των Μουσων γλωσσαι — μυιαι επι τῃ σφαιρα — κομαι, κωμαι — δικαι, νικαι — στρατειαι και μαχαι — Θηβας και Πλαταιας — αἱ της τυχης μεταβολαι.

Pred vratih — niz jezik — slave radi — (ća) do Atene, do Sirakuze — strastmi — u srce — mješte razboritosti — s lirom — bez pravednosti — Ledu i Heru — radošću ili tugom — iz šume, iz šumâ — slike triema — kazne požudâ — početak nesgodâ — u cvietu 1) sreće — Vilinimi lirami — Atenina mudrost — u sjeni maslinâ — trgovište u Šparti — vlasi na glavi — iz koriena — u selih Armenskih. 2)

---

1) ἡ ἀκμή, 2) ἡ Ἀρμενία.

VI.

Ženske rieči (proparoksitone) prve sklanje.

ἡ ἀλήθεια (C. 117)	istina	ἡ θαλασσα (ili ti?)	more
ἡ εὔνοια	dobrohotnost	ἡ μέλιττα (ili ti?)	pčela
ἡ εὐσέβεια	pobožnost	ἡ τράπεζα	stol, trpeza
ἡ ὑγίεια	zdravlje	ἡ ἅμαξα	kola
ἡ ἐγκράτεια	umjerenost	ἡ ἅμιλλα	borba
ἡ βασίλεια	kraljica	ἡ δίαιτα	življenje
(ἡ βασιλεία)	kraljestvo	ἡ μέριμνα	briga
ἡ μάχαιρα	bodež, sablja	ἡ δέσποινα	gospodarica

Sklanjajte još ove spojitbe: μέριμνα καὶ λύπη, γλῶσσα ἢ μάχαιρα, μυῖα καὶ μέλιττα, τράπεζα καὶ στήλη.

Prezent (aktivni) glagolâ na *ω*; C. § 231 i 232.

φέρω	nosim, donosim, podnosim
τρέφω	hranim, gojim
τίκτω	radjam, rodim
φεύγω (imperat. φεῦγε, φευγέτω itd.)	bježim, izbjegavam

κλείω (i *κλῄω*)	zatvaram
σώζω	spasavam, uzdržavam
ῥῖπτω	bacam, svaljujem
πῖνω	pijem
κρῖνω	lučim, sudim
θῦω	žrtvujem
ἄγω	vodim
ἀληθεύω (imperat. *ἀλήθευε;* § 229)	govorim istinu
ὀνομάζω (kako imperativ?)	imenujem, zovem
ἱκετεύω	prosim (koga)
ὑγιαίνω	zdrav sam
ἐσθίω	jedem
χαῖρε — *χαίρετε*	raduj se, zdrav bio — zdravi bili
χαίρωμεν (conjunctivus jussivus)	radujmo se
χαίροις ili *εἴθε χαίροις*	radovao se (ti), o da bi se radovao

Σωζε, σωζοντων — *πινε, πινετω* — *αληθευετω, αληθευωμεν* — *ὑγιαινε, ὑγιαινετω, ὑγιαινετωσαν* — *θυε, θυοντων* — *ἱκετευε, ἱκετευετε* — *αγε, αγωμεν* — *θλιβε* [1], *θλιβετε* — *ονομαζε, ονομαζει* — *ριπτε, ριπτομεν, ριπτωμεν.*

Εικε [2] *τη βια* [3]. — *Ἡ εγκρατεια σωφροσυνην εν τη ψυχη τικτει.* — *Αἱ μεριμναι την καρδιαν εσθιουσιν.* — *Θεραπευε* [4] *τας Μούσας.* — *Φευγοιτε ἡδονην φερουσαν βλαβην.* — *Ειθε ὑγιαινοιμεν ἀεί* [5]. — *Φερωμεν τας της τυχης μεταβολας.*

Istine radi — (ća) do mora — bez zdravlja — dobrohotnošću — u srcu — niz stol — osim Muzâ — usred brigâ i mukâ — sbog pobožnosti — s korienom — umjetnost Atenina — prije bitke kod Tanagre [6] — poslie pobjede Mantinejske [7] — u življenju pčelâ — poslanstvo [8] u Špartu — triemovi Atenski — vrata Tebanska — jedemo i pijemo — bježimo! — vodiš; vodite — sudi, sudite! — bacaj! — prosimo! — prosi! imenuju — radovali se!

Žrtvuj Muzam. — Lira razgaljuje [9] brige. — Pohote donose tugu mješte radosti. — Podnosite promjenu sreće. — Umjerenost radja zdravlje. — Vazda govori istinu! — O da bi vi uviek zdravi bili! — Izbjegavajmo naslade i požude noseće štetu! — Jedi i pij. — Zatvoraj vrata. — O da bi vazda kraljevala [10] razboritost i pravednost!

---

1) *θλῖβω* gnječim, tlačim, 2) *εἴκω* uklanjam se, popuštam, 2) *ἡ βία* sila, 4) *θεραπεύω* štujem, 5) vazda, uviek, 6) *Τάναγρα,* 7) *Μαντίνεια,* 8) *ἡ πρεσβεία,* 9) *λύω,* 10) kraljujem *βασιλεύω.*

VII.

Mužki samostavnici prve sklanje; C. § 120—123.

ὁ νεανίας	mladić	ὁ ναύτης (vok. ναῦτα, pl. ναῦται)	mornar
ὁ ταμίας	narednik	ὁ προφήτης	prorok
(ὁ) Λεωνίδας	Leonida	ὁ κυβερνήτης	krmilar
(ὁ) Ἐπαμεινώνδας	Epaminonda	ὁ γυμνήτης	gimnet
(ὁ) Πυθαγόρας	Pitagora	ὁ στρατιώτης	vojnik
ὁ βορρᾶς	bura, sjeverin	ὁ ὁπλίτης	hoplit, oklopnik
ὁ ὀρνιθοθήρας	ptičar	ὁ Σπαρτιάτης	Špartanac
ὁ πατραλοίας	otcoubojica	ὁ οἰκέτης	rob, sluga
ὁ Ἀννίβας	Hannibal	ὁ Σκύθης	Skićanin
ὁ θεατής	gledalac	ὁ Πέρσης	Persijanac
ὁ ἀκροατής	slušalac	ὁ γεομέτρης	mjernik
ὁ μαθητής	učenik	(ὁ) Ἅιδης (vok. Ἅιδη)	Had
ὁ κριτής, δικαστής	sudac	ὁ Τυδείδης	Tidejević
ὁ σοφιστής	sofist	ὁ Ἀτρείδης	Atrejević
(ὁ) Ἑρμῆς	Hermes	ὁ δεσπότης	gospodar

Drugi primjeri za sklanjanje: *Ἥρα καὶ Ἑρμῆς, ἡ τέχνη καὶ ὁ τεχνίτης, ὁ παιδοτρίβης καὶ ὁ νεανίας, δεσπότης καὶ δέσποινα, ἡ στρατεία καὶ ὁ στρατιώτης, ὁ ναύτης καὶ ἡ θάλασσα, Εὐριπίδης ὁ ποιητής.*

Poslie Leonide — prije borbe — bez narednika — gledaoci i slušaoci — radi mornarâ — o proroče! — o gospodaru! — sa sofistom — slava Tidejevićeva — liru Hermesovu — mnienja sudaca — Epaminondovim vojnikom — umjetnost ptičara — pred vratih Hada — Pitagorove učenike — vodimo! — pijmo! — zatvorajte vrata. — hranimo robove. — uklanjajte se sili. —

* * *

Imperfekt (aktivni) glagolâ na *ω;* C. § 232, 234 i 235.

παιδεύω	odgojivati, obrazovati, podučavati
θεραπεύω	obradjivati; počitovati, njegovati
αἰσχύνω	grditi, sramotiti
αὐξάνω	povećavati, množiti
οἰκτείρω	žaliti, požaliti
εἴκω	uklanjati se, popuštati
εὑρίσκω	naći, nahoditi
οὐρίζω	dovesti na povoljan vjetar
αὐαίνω	sušiti
οἰακίζω	upravljati

Ευνοια, ω δεσποτα, τον οικετην τρεφει. — Φευγε ἡδονας ὕστερον 1) *φερουσας βλαβην. — Κριταις προςήκει* 2) *δικαιοσυνη. — Οἱ ναυται τῳ Βορρᾳ εθυον. — Εσωζομεν τους ἱκετας. — Θεμιστοκλῆς και Αριστειδης εστασιαζετην* 3). *— Ευριπιδης ἦν* 4) *μαθητης Αναξαγορου* 5). *— Οἱ Σπαρτιαται δοξης και αρετης ερασται* 6) *ἦσαν* 7). *— Μελέτη* 8) *τικτει παιδείαν* 9). *— Αἱ νικαι αμέλειαν* 10) *και απείθειαν* 11) *τοις στρατιωταις εμβαλλουσιν* 12).

Vodjah — imenovasmo — jedjah — sušijasmo — sramotijaše — žalijahu — uklanjah se — upravljasmo — bijah zdrav — prosijahu.

1. Sudcu dolikuje pravednost. 2. Mornari izbjegavahu buru. 3. Uciepi, gradjanine, mladićem pobožnost i razboritost. 4. O da bi vi uviek počitovali krepost. 5. Pohote donose duši štetu. 6. Skićani žrtvovahu Orestu 13) i Piladu 14). 7. Zatvoraj, slugo, vrata. 8. Istina ne godijaše 15) slušaocem. 9. Atenu zvahu iznašlicu 16) masline. 10. Obuzdaj 17) jezik, o učeniče. 11. Pobjede nose vojnikom čast i slavu. 12. Sofisti kvarijahu 18) mladiće. 13. Sudče, ne 19) popuštaj gnjevu.

---

1) kašnje, 2) dolikuje, 3) *στασιάζω* nesložan sam, 4) bijaše, 5) *Ἀναξαγόρας*, 6) *ἐραστής* prijatelj, 7) bijahu, 8) vježbanje, 9) izobraženost, 10) bezbrižnost, 11) neposluh, 12) *ἐμβάλλω* bacati u, uciepiti, 13) *ὁ Ὀρέστης*, 14) *ὁ Πυλάδης*, 15) godim *ἀρέσκω*, 16) *εὑρέτρια*, 17) *κατέχω*, 18) kvarim *φθείρω*, 19) *μή*

VIII.

Druga ili **O-sklanja.**

Samostavnici (oksitoni) druge sklanje; C. § 124-126.

ὁ καρπός	plod	τὸ πτερόν	krilo
„ οὐρανός	nebo	τὸ ᾠόν	jaje
„ στρατηγός	vojvoda	τὸ ζυγόν (riedko ζυγός)	jaram
„ δημαγωγός	pukovodja		
„ γεωργός	težak	τὸ φυτόν	bilina
σὺν θεοῖς (μετὰ θεῶν)	pomoću bogova	ἀεί (αἰεί, αἰέν)	vazda, uviek
		πολλάκις	često
ἀδελφός (vok. ἄδελφε; § 129)	brat	ἀλλά	ali, nego (lat. *sed*)
		λέγειν ὑπέρ (s gen.)	govoriti za koga
ἡ ἀδελφή	sestra		
ὁ θυμός	duh, srce, volja	λέγειν κατά (s gen.)	govoriti proti k.

Pridavnici (oksitoni) prve i druge sklanje; § 180 i 181.

ἐσθλός, ἐσθλή, ἐσθλόν	izvrstan, plemenit, vrli
χαλεπός — ή — όν	težak, mučan, dosadan
χρηστός — ή — όν	koristan, valjan
πονηρός — ά — όν	zločest, zloban, opak
λαμπρός — ά — όν	sjajan, ugledan
φοβερός 3. — δεινός 3.	strašan — strašan, jak

Primjeri za sklanjanje: *ὁ ἐσθλὸς δεσπότης, ἡ ἐσθλὴ δέσποινα, πονηρὸς οἰκέτης, ὁ Χρηστὸς παιδοτρίβης, ὁ χαλεπὸς βοῤῥᾶς, λαμπρὸς Πέρσης.*

Korieni bilinâ — plod masline — stupovi (velikih) vrata — niz krilo — iz neba [1]) — sbog gledalaca — osim narednika — sa Skićaninom — bez proroka — prije pobjede — poslie poraza — usred prediela — (mi) ne sudimo — (ja) ne množah — (oni) ne bijahu zdravi — suši! — ne grdi valjane! — ne žali zlobnoga!

1. Mučanje donosi mladićem čast. 2. Jedemo plodove zemaljske. 3. On govoraše za mjernika, proti krmilaru. 4. Izbjegavajmo opake. 5. Ne popuštaj pohotam. 6. Počituj, o mladiću, bogove i muze. 7. O da bi uviek govorili istinu. 8. Polja [2]) hrane težake. 9. Podnosi, vojniče, nesgode (promjene sreće). 10. Eneja [3]) spasavaše Anhiza [4]) iz Troje [5]). 11. Umjetnosti vazda hranijahu umjetnike [6]). 12. Mi ne mrzimo [7]) valjane i plemenite.

---

1) sa spolnikom i bez njega, 2) ὁ ἀγρός, 3) ὁ Αἰνείας, 4) ὁ Ἀγχίσης, 5) Τροία, 6) τεχνίτης, 7) ἐχθαίρω.

IX.

Samostavnici (paroksitoni i properispomeni) druge sklanje, C. §. 124-126.

ὁ βίος	život	ὁ οἶκος (ἡ οἰκία)	kuća
„ νόμος	zakon	„ οἶνος	vino
„ τόπος	mjesto	„ σῖτος (pl. τὰ σῖτα)	žito, kruh, jelo
„ τρόπος	način, običaj	„ μῦθος	govor, priča
ἵππος — ὄνος	konj — osao	„ πλοῦτος; [ἡ πενία]	bogatstvo; [siromaštvo]
ὁ ὕπνος	san	„ ἑταῖρος	drug, drugar
„ χρόνος	vrieme	„ Κῦρος - ὁ Κροῖσος	Kiro — Krezo
τὸ ἔργον	djelo, čin	τὸ ζῶον	životinja
τὸ ξύλον	drvo	τὸ δῶρον (ἡ δωρεά)	dar
τὸ ὅπλον	oružje	τὸ σῦκον	smokva
τὸ πεδίον	ravnica		
τὸ ῥόδον	ruža		

Pridavnici (paroksitoni i properispomeni) prve i druge sklanje; C. § 180 i 181.

νέος, νέα, νέον — οἱ νέοι	nov, mlad — mladići
φίλος, φίλη, φίλον	mio, drag
(ὁ φίλος — ὁ ἐχθρός)	prijatelj — neprijatelj
ποικίλος, ίλη, ίλον	šaren
αὖος, αὔη, αὖον	suh, žedan
φαῦλος — η — ον	loš, nevaljao, neznatan
δῆλος 3. — φανερός 3.	oćit — jasan
ἀθηναῖος 3. — ὁ Ἀθηναῖος	atenski — Atenjanin
ῥωμαῖος 3. — ὁ Ῥωμαῖος	rimski — Rimljanin

1. *Πάρεχε, ὦ θεός, τοῖς φίλοις εὐτυχίαν.* 2. *Ἐκ τῶν ἔργων κρῖνε τοὺς λόγους.* 3. *Καλὸν φύουσι καρπὸν οἱ σεμνοὶ τρόποι.* 4. *Τεχνίτην τρέφει ἡ τέχνη.* 5. *Στοὰν ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῶν γραφῶν ποικίλην ὠνόμαζον.* 6. *Τοῖς νέοις πρέπει ἡ ἐγκράτεια.* 7. *Ὁ πρεσβύτης ἐχθαίρει τὴν ἄγνοιαν καὶ στέργει τὴν σοφίαν.* 8. *Δίωκε ἐσθλὰ ἔργα, ὦ φίλε νεανία.* 9. *Ὁ Λῖνος ἦν υἱὸς Ἑρμοῦ καὶ Μούσης Οὐρανίας.* 10. *Οἱ τοξόται ἦσαν γυμνῆται.* 11. *Τῷ μαθητῇ πρέπει σπουδὴ καὶ μελέτη.*

Životinje i biline — izvrstna djela mješte loših — bogatstvom ili siromaštvom — s drugovi — usred sna — u životu muhâ — pokra-

jinske[1]) zakone — u kuću težakovu — poslie Platejske bitke — prije poraza kod Tanagre.

1. Zdrav bio, mili druže! 2. Mi ne ljubimo[2]) zločeste. 3. Mjernici poznaju[3]) drumove[4]) i mostove[5]) prediela. 4. Zatvoraj, slugo, kućna vrata. 5. Poslie Kira kraljevaše[6]) Kambiz[7]). 6. Istina često ne godi svjetini[8]). 7. Hermesa zvahu boga trgovišta. 8. Ne mrzi valjanoga i plemenitoga.

---

1) ἡ χώρα, 2) στέργω, 3) ἴσασι, 4) ἡ ἀγυιά, 5) ἡ γέφυρα, 6) βασιλεύω, 7) Καμβύσης, 8) ὁ ὄχλος.

X.

Rieči (proparoksitone) druge sklanje.

ὁ ἄγγελος	vjestnik, telal		τὸ φάρμακον	liek, čarolija, otrov
„ ἄνεμος	vjetar			
„ ἄνθρωπος	čovjek (lat. *homo*)		τὸ κάτοπτρον	zrcalo
„ διδάσκαλος	učitelj		τὸ πρόςωπον	lice, osoba
„ θάνατος	smrt		τὸ ἱμάτιον	haljina, plašt
„ κίνδυνος (τὸ δεινόν)	pogibelj		τὸ ἔλαιον	ulje
			τὸ στρατόπεδον	tabor, utaborena vojska
ὁ ὄλεθρος	propast	§ 181, 2	ἄξιος, ἀξία, ἄξιον	dostojan, vriedan
„ ἥλιος	sunce		ἴδιος, ἰδία, ἴδιον	vlastit, sobstven
(ἡ σελήνη)	mjesec		μέτριος - α - ον	primjeren, umjeren
ὁ πόλεμος	rat, boj			
(ἡ εἰρήνη)	mir		πολέμιος - α - ον	neprijateljski
ὁ φιλόσοφος	filosof		ὁ πολέμιος	dušmanin
Ἀλέξανδρος	Aleksandar		βέβαιος - α - ον	čvrst, stalan

Prezent i imperfekt (medijalni, passivni) glagolâ na ω; C. § 232.

τέρπω — τέρπομαι (s dat.)	nasladjujem - nasladjujem se (čim)
βουλεύω — βουλεύομαι	svjetujem - svjetujem se
πιστεύω — πιστεύομαι	vjerujem - nalazim vjeru
ἄρχω — ἄρχομαι	vladam - vladan sam; počimljem
γίγνομαι (verbum deponens)	radjam se, postajem, bivam

μάχομαι	borim se
ἀγωνίζομαι περί ili *ὑπέρ* s genet.	takmim se za što

Opazka 1. Medijalni oblik naznačuje činjenje, koje se gdjekako pobliže dotiče subjekta koji radi. Osobito je tu često povratno značenje.

Opazka 2. Kao što u latinskom tako ima i u grčkom jeziku *odložnih* glagola *(verba deponentia).*

Opazka 3. Osoba od koje je što činjeno, u trpnom se obliku izriče obično sa *ὑπό* i genetivom, kadkad samim dativom (naime u perf. pass.)

Opazka 4. Neutralni subjekt u pluralu slaže se obično sa singularom glagola.

1. *Οἱ σοφισταὶ παράγουσι τοὺς νέους* 1). 2. *Οἱ Διόςκουροι τοὺς ἐν θαλάττῃ χειμαζομένους ναύτας ἔσωζον* 1). 3. *Ὁ οἶνος εὐφραίνει τοὺς τῶν ἀνθρώπων θυμούς.* 4. *Ὁ τῆς ψυχῆς πόνος ὑπὸ τοῦ λόγου κουφίζεται* 2). 5. *Τὰ δένδρα θεραπεύεται ὑπὸ τῶν γεωργῶν τοῦ καρποῦ ἕνεκα* 2). 6. *Ἄγει τὸ θεῖον τοὺς πονηροὺς πρὸς τὴν δίκην* 1). 7. *Τῇ ἀμαθίᾳ τῶν κυβερνητῶν χαλεπαὶ συμφοραὶ γίγνονται.* 8. *Οἱ Πέρσαι ἔθυον ἡλίῳ καὶ γῇ καὶ σελήνῃ.* 9. *Τόξα ἦν τὰ ὅπλα τῶν Σκυθῶν.* 10. *Τὸν τῶν θεῶν σῖτον οἱ ποιηταὶ ἔλεγον ἀμβροσίαν* 1). 11. *Βλάπτεται πολλάκις ὑπὸ τῶν φαντασιῶν ἡ ψυχή* 2). 12. *Ἑρμῆν τῆς παλαίστρας εὑρετὴν λέγουσιν* 1). 13. *Ἀθηνᾶ τῶν τεχνῶν θεὰ ἐλέγετο* 2).

(*Παροιμίαι*): *τοῦ Κροίσου πλοῦτος — κροκοδείλου δάκρυα.*

1. Bogatstvo vodi čovjeka često u propast. 2. Dionizu 3), iznašaocu vina, žrtvovahu se jarci 4). 3. Zdrav bio, o vjestniče. 4. Izbjegavaj, o prijatelju, pogibelji. 5. Iz bojeva radjaju se zla. 6. Prediel nosi vino i žito i ulje. 7. Muze se nasladjivahu lirom. 8. O da bi se vi savjetovali bez strasti. 9. Putovasmo 5) iz Italije 6) u Siciliju 7). 10. (Dva) mladića bijahu gojena u Šparti. 11. Počmimo djelo božijom pomoću! 12. Tuge se razgaljuju 8) vinom. 13. Vrata kućna čuvana 9) su od robova. 14. Zakoni i kazne prieče 10) čine opakih. 15. Od bure su mornari često štetovani 11). 16. Dušmani bijahu gonjeni 12) od vojnikâ. 17. Drug drugu neka vjeruje.

---

1) neka se rečenica izrazi i passivno, 2) neka se rečenica izrazi i aktivno, 3) *Διόνυσος*, 4) *τραγός*, 5) *πορεύομαι*, 6) *ἡ Ἰταλία*, 7) *ἡ Σικελία*, 8) *λύω*, 9) *φυλάττω*, 10) *ἐμποδίζω*, 11) *βλάπτω*, 12) *διώκω*.

XI.

C. § 127.		C. § 182	
ἡ φηγός	bukva, (hrast)	ἄτεκνος, ἄτεκνον	bez djece
„ Λέσβος	Lesbo (otok)	(τὸ τέκνον)	diete
„ Αἴγυπτος	Egipat	ἄδικος, ἄδικον	nepravedan
„ Κόρινθος	Korint	(δίκαιος - α - ον)	pravedan
„ ὁδός	put	ἀνελεύθερος - ον	neplemenit, podao
„ σύνοδος	sbor	(ἐλεύθερος - α - ον)	slobodan
„ περίοδος	perioda	εὔβουλος, ον	dovidan, pametan
„ τάφρος	jarak, obkop	(ἡ βουλή)	savjet, vieće
„ ψάμμος	piesak	δύσκολος, ον	zlovoljan, tegotan
„ βίβλος (τὸ βιβλίον)	knjiga	διάφορος, ον	različit
		παράκαιρος, ον	neudoban
„ νόσος	bolest	παράνομος, ον	protuzakonit
„ νῆσος	otok, ostrvo	ἔνδοξος, ον,	ugledan, slavan
„ ψῆφος	kamečak	καρποφόρος, ον	plodonosan
„ βάσανος	kamen kušnik	ὑπερήφανος, ον	odličan, ohol
„ ἄμπελος	vinova loza	βάρβαρος, ον	barbarski
„ ἤπειρος	kopno	φρόνιμος, ον	razborit
„ διάλεκτος	narječje	ὠφέλιμος 2. (3)	koristan
ἡ i ὁ ἔλαφος	jelen	χρήσιμος 3. i 2.	koristan
ἡ i ὁ ἄρκτος	medvjed	ἔρημος (ἐρῆμος) 2. i 3.	samotan

Primjeri za sklanjanje: *δεινὴ νόσος, παράκαιρος ἡδονή, ἡ ἱερὰ σύνοδος, μετρία δίαιτα, διδύμω ἀδελφώ, γιγνόμενος - η - ον, ἀγωνιζόμενος - η - ον.*

1. *Ὁ ἥλιος τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας σαφηνίζει* 1). 2. *Διόνυσον τῆς ἀμπέλου εὑρετὴν ἔλεγον* 1). 3. *Ἀεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον* 1). 4. *Οἱ νεκροὶ ὑφ' Ἑρμοῦ ἤγοντο* 2). 5. *Φόνος φόνῳ καθαίρεται* 2). 6. *Ἄμοργος καὶ Πεπάρηθος αἱ νῆσοι οἶνον καὶ σῖτον καὶ ἔλαιον ἔφερον.* 7. *Ὁ θεὸς δικαίοις ἥδεται.* 8. *Ἐκ βορρᾶ πολλάκις γίγνεται ναυηγία.* 9. *Πενίαν ἄλυπον μᾶλλον βούλομαι ἢ πλοῦτον πικρόν.* 10. *Μὴ ἐκ τῶν λόγων ἔργα*

κρῖνε, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων τοὺς λόγους. 11. Μίσγεται ἐσθλὰ κακοῖς. 12. Ὁ Ὄλυμπος ἦν ἕδρα τῶν θεῶν. 13. Ἐξ ἀγρίας ψυχῆς ἀνάριθμοι γίγνονται ἀδικίαι. 14. Ἡ φιλοσοφία φάρμακον τῶν τῆς ψυχῆς νόσων λέγεται.

(Παροιμίαι): ἐν τῇ τριόδῳ εἶναι — καρδίαν ἐλάφου ἔχειν — μάχεσθαι περὶ ὄνου σκιᾶς.

1. Neudobna radost tugu radja. 2. Iz požudâ često radjaju se težke bolesti. 3. Približivasmo se [3] kopnu. 4. Mladićem dolikuje pobožnost i čednost. 5. S [4] gnjeva ubija [5] kadkad [6] brat brata i sestra sestru. 6. Zemlja hrani biline i životinje i ljude. 7. Težaci obradjuju polja i stabla ploda radi. 8. Nepravedni se vode k [7] sudcem. 9. Bezbožnici [8] bješnjahu [9] riečju i djelom proti [10] bogovom. 10. Oni se takmahu za slavu, za slobodu. 11. Mi nalazimo vjeru, ako govorimo istinu. 12. Valjani učenici nasladjuju se knjigami. 13. O smrti, ti si pravo [11] zvana liečnik [12] tugâ. 14. Atenjani i Špartanci ne bijahu vladani od barbarâ. 15. Pjesnici bivaju oduševljeni [13] od Muzâ. 16. Hellespont [14] dieli [15] Europu [16] od Azije [17]. 17. Stari [18] zvahu Egipat dar Nila [19]. 18. Ne vjerujte klevetam [20].

---

1) izrazi rečenicu i passivno. 2) izrazi rečenicu i aktivno. 3) približujem se πλησιάζω. 4) ὑπό s gen. 5) ἀποκτείνω, 6) ἐνίοτε, 7) ὡς, 8) ἄθεος, ον. 9) ὑβρίζω, 10) περί s akuz. 11) δικαίως, 12) ἰατρός, 13) κατέχω, 14) ὁ Ἑλλήσποντος, 15) χωρίζω, 16) ἡ Εὐρώπη, 17) ἡ Ἀσία, 18) παλαιός - α - ον, 19) ὁ Νεῖλος, 20) ἡ διαβολή.

XII.

Druga sklanja slivena.

O samoglasih, kada se u rieči stiču; C. § 35—38.

ὁ νοῦς	um, razum	ἁπλοῦς, ἁπλῆ, ἁπλοῦν	prost
„ ῥοῦς	struja	διπλοῦς, διπλῆ, διπλοῦν	dvostruk
„ πλοῦς	plovitba, brodovanje	χαλκοῦς - ῆ - οῦν	mjeden
„ περίπλους	oplov	(ὁ χαλκός)	mjed
τὸ κανοῦν	košić	χρυσοῦς - ῆ - οῦν	zlatan
τὸ ὀστοῦν	kost	(χρυσός = χρυσίον)	zlato
εὔνους, - ουν	dobrohotan, sklon	ἀργυροῦς - ᾶ - οῦν	srebrn
δύσνους, - ουν	zlohotan, neprijatan	(ἄργυρος = ἀργύριον)	srebro
ἔννους, - ουν	razuman	σιδηροῦς - ᾶ - οῦν	željezan
ἄνους, - ουν	bezuman	(ὁ σίδηρος)	željezo.
(ἡ ἄνοια)	bezumnost	πορφυροῦς - ᾶ - οῦν	grimizan

Primjeri za sklanjanje: *χρυσοῦς στέφανος, πορφυροῦν ἱμάτιον, ὁ ἄνους δημαγωγός, ὁ εὔνους λόγος.*

Αἰσχύλος ὁ ποιητής	pjesnik Eshilo
Πελοπίδας ὁ Θηβαῖος	Pelopida Tebanac
Φυλὴ τὸ φρούριον	kula File
ἐν Σάμῳ τῇ νήσῳ	na otoku Samosu
ὁ Νεῖλος ποταμός	rieka Nil

1. *Οἱ θεοὶ καὶ καλὸν καὶ κακὸν πλοῦν τοῖς ναύταις παρέχουσιν* 1). 2. *Πίνδαρος ὁ ποιητὴς τὸν οἶνον λέγει δρόσον τῆς ἀμπέλου* 1). 3. *Τὰ καλὰ τὴν ψυχὴν εὐφραίνει.* 4. *Ἡ λύπη τοῖς εὔνοις τῶν φίλων λόγοις θεραπεύεται* 2). 5. *Ὁ θάνατος λέγεται χαλκοῦς ὕπνος* 2). 6. *Τὴν θύραν ξυλίνοις μόχλοις ἐκλείομεν.* 7. *Οἱ ἀγαθοὶ πολῖται τοὺς ἄνους δημαγωγοὺς φεύγουσιν.* 8. *Ὑπὸ τοῦ πονηροῦ μὴ κατεχέσθω ὁ χρηστοῦ τόπος* 2). 9. *Αἱ παρθένοι ἐν κανοῖς τοὺς καρποὺς πρὸς τὸν βωμὸν ἔφερον.* 10. *Τὰ Ὀρέστου ὀστᾶ ἐν Τεγέᾳ ἦν.* 11. *Τῷ στρατιώτῃ οὐ πρέπει ἐν τῇ μάχῃ τὸν θάνατον δειμαίνειν.* 12. *Μετὰ τὸν πόλεμον εἰρήνη.* 13. *Οὔτε συμπόσιον χωρὶς ὁμιλίας οὔτε πλοῦτος χωρὶς ἀρετῆς ἡδονὴν ἔχει.*

---

1) izrazi rečenicu i passivno. 2) izrazi rečenicu i aktivno.

* * *

Prezent i imperfekt (aktivni) slivenih glagola na *αω, εω, οω;* C. § 243.

Neka se sliju samoglasi sliedećih rieči, od kojih je većina po akcentu dolje pod crtom označena:

κέραα 1), *διίῳ* 1), *χειρόω* 2), *ὁμίλεε* 1), *πόλεες* 1), *εὐτυχέεις* 2), *φιλέω, φιλέῃ* 2), *φοιτάω, Ποσειδάων* 2), *φάος* 2), *κέραος* 1), *νηόδυνος* 3), *νηάνεμος* 3), *Λητόα* 4), *μισθόω, μισθόητον, αἱρέομεν* 5), *τέλεος* 1), *ἐλευθέροε* 1), *πρηών* 4), *ἥρωα* 1), *νικάοιμι, διψάον* 2), *φιλέου* 2), *φιλέοις, ὀρθόεις, ἔαε* 1), *ἐάητε* 5), *νικάεις, νικάῃς, τείχεα* 1), *τύπτεαι* 1), *τύπτηαι* 1), *ἔαρ* 2).

---

1) rieč paroksitona, 2) r. perispomena, 3) r. proparoksitona, 4) r. oksitona, 5) properispomena.

1. Luka 1) ima tiesan 2) ulazak 3). 2. Filipp 4) bijaše Atenjanom neprijatelj. 3. Bellerofont 5) ubi 6) vatrometnu 7) Himeru 8). 4. Gradjani neka

izbjegavaju bezumne pukovodje. 5. I kosti sagniju[9]. 6. Donesi amo[10], slugo, grimizne plašte. 7. Dobrohotni govori prijatelja liečahu tugu. 8. Atenjani čašćahu Atenu. 9. Bolesti slabe[11] čovjeka. 10. Trudimo[12], o drugovi, za slavu! 11. O da biste sretni[13] bili, o prijatelji! 12. Kušaj[14] nadvladati[15] neprijatelje dobročinstvi[16]. 13. Vojnici se borahu za gradjane. 14. Laživci[17] ne nalaze vjere i ako govore istinu. 15. Medvjed jede plodove i uzlazi[18] na[19] stabla. 16. Muze bijahu sestre. 17. Afrika[20] je morem i Azijom omedjašena[21]. 18. Opaki služe[22] pohotam, ne umjerenosti. 19. Kuće se zatvoraju vratima. 20. Savjetuj se prije čina. 21. Zdrav bio, o vjestniče (o brate)!

---

1) *ὁ λιμήν*, 2) *στενός - η - ον*, 3) *εἴςπλοος, ου*, 4) *ὁ Φίλιππες*, 5) *ὁ Βελλεροφόντης*, 6) *ἀπέκτεινε*, 7) *πυρίπνοος, ον*, 8) *Χίμαιρα*, 9) *σήπομαι*, 10) donieti amo *προςφέρω*, 11) *ἀμαυρόω*, 12) *πονέω*, 13) sretan sam *εὐτυχέω*, 14) *πειράω*, 15) *νικάω*, 16) *εὐεργεσία*, 17) *ὁ ψευστής*, 18) *ἀναβαίνω*, 19) *ἐπί*, 20) *ἡ Ἀφρική*, 21) *ὁρίζω*, 22) *δουλεύω*.

XIII.

Attička sklanja; C. § 132 i 133.

ὁ λεώς (λαός, οῦ)	narod, množtvo	C. § 184: *ἵλεως, ων (ἵλαος, ον)*	milostiv
„ *νεώς (ναός, οῦ)*	hram	*πλέως, ᾱ, ων = μεστός*	pun
(*τὸ ἱερόν, οῦ*)	žrtva, hram	*σῶς, σῶν* (iz *σάος*)	čitav, zdrav
„ *ταώς*	paun	*ἀξιόχρεως, ων*	pouzdan
„ *κάλως*	konop (brodarski)	*ἐπὶ τῶν ὤμων φορεῖν*	nositi na ramenih
„ *Ἄθως* (ak. *Ἄθω*)	Atos (brdo)		
ἡ Κέως - ἡ Κῶς	Keos — Kos	*ἐπὶ (παρά, πρὸς) λίμνῃ οἰκεῖν*	stanovati pri jezeru
ὁ Μενέλεως	Menelaj		
„ *Ἀνδρόγεως*	Androgej	*ἐπὶ τὸν . . . στρατεύειν* ili *στρατεύεσθαι*	vojevati proti (komu)
τὸ ἀνώγεων	dvorana		
		πολεμεῖν ἐπὶ ili *πρός* (s akuzat.)	ratovati proti (komu)

θηράω ili *θηρεύω*	loviti, uloviti
νικάω	pobiediti, predobivati
τελευτάω (*ἡ τελευτή*)	dovršiti; dovršiti se, umrieti
σιγάω, σιωπάω	mučati, šutjeti

ἐρευνάω — ζητέω	njušiti - - tražiti
φιλέω (ἀγαπάω, στέργω)	ljubiti
μισέω, στυγέω	mrziti
κοσμέω (ὁ κόσμος)	resiti, kititi (ures, nakit)
μετρέω (τὸ μέτρον)	mjeriti (mjera)
ἀριθμέω (ὁ ἀριθμός)	brojiti, prebrojiti (broj)
ἀσκέω (ὁ ἀσκητής)	vješto izraditi, vježbati, obavljati
ὁμοιόω (εἰκάζω) s dativ.	sravnati, prispodabljati sa...
δηλόω — δολόω	očitovati, pokazivati - nadlukaviti
δουλόω (ὁ δοῦλος) - δουλεύω	zarobiti (rob) — robovati, služiti

1. *Ὁ ἀετὸς θηρεύει νεβροὺς καὶ λαγώς* 1). 2. *Οἱ Σάμιοι τῇ Ἥρᾳ καλοὺς ταὼς ἔτρεφον* 1). 3. *Πολυμαθία νοῦν οὐ διδάσκει* 1). 4. *Ὁ περὶ τὸν Ἄθω πλοῦς ἦν ἄδηλος.* 5. *Δικαιοσύνην ἀσκεῖτε καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ.* 6. *Αἱ λῦπαι τοῖς ἀνθρώποις τίκτουσι νόσους.* 7. *Σιγᾶν μᾶλλον ἢ λαλεῖν πρέπει.* 8. *Σέβεσθε τοὺς ἵλεως θεούς.* 9. *Τὰ βασίλεια καλὰ ἀνώγεω ἔχει.* 10. *Παρ' ἐσθλῶν ἐσθλὰ μανθάνομεν.* 11. *Πειρᾶτε τοὺς ἐχθροὺς εὐεργεσίαις νικᾶν.* 12. *Εὔπλοιαν ἔχοιτε, ὦ ναῦται.* 13. *Ἔννοι ἄνθρωποι ἐκφεύγουσι τὰ δεινά* 1). 14. *Οἱ τοῦ πλοῦ κίνδυνοι οὐκ ἐκπλήττουσι τὸν τοῦ κυβερνήτου νοῦν* 1).

1. Izbjegavaj družtva 2) bezumnih. 2. Mi ljubimo veseloga 3), ne zlovoljnoga. 3. Daj 4), o bože, mornarom liepo brodovanje. 4. Njeki 5) mru u cvietu 6) mladosti 7). 5. Umjetnost obavljaš plemenitu. 6. O da bi vazda predobivala pravica. 7. Dobra loza dobro vino nosi. 8. Kambiz, sin Kirov, ratovaše proti Egiptu. 9. Neudobne naslade radjaju štetu. 10. Magnetovac 8) vuče 9) željezne kolutce 10). 11. O razume, kroti 11) požude. 12. Na otoku Samosu bijahu sjajni hramovi Herini. 13. Kraljica ima zlatan vienac 12) na glavi. 14. Mučite, mladići; mučanje donosi čast. 15. Djevice 13) punjahu 14) košiće plodovi. 16. Od vrlih učimo 15) vrle stvari 16). 17. O da bi pobiedili vojnici boreći se za slobodu 17). 18. Obavljaj uviek pobožnost i pravednost. 19. Prosto življenje radja zdravlje. 20. Mi spavamo 18) (éa) do sunčanog izhoda 19). 21. Džiliti 20) hoplitâ bijahu željezni.

---

1) kako passivno? 2) *ἡ ὁμιλία*, 3) *εὔθυμος, ον*, 4) *παρέχω*, 5) *ἔνιοι*, 6) *ἡ ἀκμή*, 7) *ἡ ἡλικία*, 8) *ὁ μαγνήτης*, 9) *ἕλκω*, 10) *δακτύλιος, ου*, 11) *κολάζω*, 12) *στέφανος*, 13) *ἡ παρθένος*, 14) *πληρόω*, 15) *μανθάνω*, 16) ne prevodi se, 17) *ἡ ἐλευθερία*, 18) *καταδαρθάνω*, 19) *ἡ ἀνατολή*, 20) *τὸ ἀκόντιον*.

XIV.

Nešto o zajedničtvu *prve* i *druge* sklanje; C. § 134.

Opazka. Što se tiče akcenta, neka se sravne rieči prve sklanje sa jednako naglašenimi riečmi druge sklanje, pa će se vidjeti malo ne podpuna njihova analogija u naglasivanju; n. p.

στοά, τιμή, εὑρετής....	sravni	sa	*θεός, ᾠόν*
δόξα, κόμη, νεανίας....	„	„	*λόγος, ξύλον*
μάχαιρα, θάλασσα.....	„	„	*ἄνεμος, φάρμακον*
μνᾶ, γῆ, βορρᾶς, Ἑρμῆς	„	„	*πλοῦς, κανοῦν*
ἐλαῖα, γλῶσσα........	„	„	*οἶκος, ζῷον*

Prezent i imperfekt (medijalni, passivni) slivenih čistih glagola na *αω, εω, οω*; C. § 243.

μηχανάομαι (u poeziji i *μηχανάω*)	izvršivati, spremati
πειράω, običnije *πειράομαι*	kušati, pokušati
αἰτιάομαι (*ἡ αἰτία*)	kriviti, okriviti (krivnja, uzrok)
πλανάω — *πλανάομαι*	zavoditi, obsjeniti — lutati
μιμέομαι	nalikovati, nasljedovati
χειρόομαι = *δουλόω*	podjarmiti
ταπεινόω	sniziti, poniziti; umanjiti
ἐναντιόομαι	protiviti se
ἐν Ἅιδου (sc. *δόμῳ*) - *εἰς Ἅιδου* (sc. *δόμον*)	u Hadu — u Had
εἰς διδασκάλου (sc. *οἰκίαν*) *φοιτᾶν*	ići, hoditi u školu

1. *Ἐπαμεινώνδας ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο* [1]. 2. *Οἱ στρατιῶται ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐδουλοῦντο* [1]. 3. *Ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τοῖς θεοῖς πολλοὶ νεὼ ἐκτίζοντο.* 4. *Πολλάκις γνώμην ἐξαπατῶσιν ἰδέαι* [2]. 5. *Τὰ δάνεια δούλους τοὺς ἐλευθέρους ποιεῖ* [2]. 6. *Οἱ ἄνθρωποι μηχανῶνται πολλά* [3]. 7. *Εὔνους λόγος λύπην ἰᾶται.* 8. *Οἱ ξένοι ἐπλανῶντο ἐν ταῖς ὁδοῖς.* 9. *Ἀπὸ τοῦ θεοῦ ποιώμεθα τὴν ἀρχήν.* 10. *Οἱ τοῖς ἀγαθοῖς ἐναντιούμενοι ζημιούσθωσαν.* 11. *Ὁ ὑπερήφανος ταπεινοῖτο.* 12. *Πολλάκις ὀργὴ ἀνθρώπων νοῦν ἐκκαλύπτει* [2]. 13. *Οἱ θεοὶ στέργουσι τὴν τῶν ἀνθρώπων εὐσέβειαν* [2].

μέν - δέ.

14. *Οἱ μὲν κυνηγοὶ τοὺς λαγὼς νεφέλαις, οἱ δὲ πανοῦργοι τοὺς ἀνοήτους ἐπαίνοις θηρεύουσιν.* 15. *Ἐν μὲν τῷ πλῷ ὁ κυβερνήτης, ἐν δὲ τῇ ζωῇ ὁ νοῦς φέρει σωτηρίαν.* 16. *Ὁ μὲν ἰὸς σίδηρον, ὁ δὲ φθόνος τὴν ψυχὴν διαβιβρώσκει.* 17. Šareni ljudi ljube šarene govore, a prosti proste,

18. Lovac lovi zeca mrežami, a lukavi bezumnoga pohvalami. 19. Mudri prispodabljaju govorenje[4] sa srebrom, a mučanje sa zlatom.

1. Dobrohotni govori lieče muke duševne. 2. U hramovih se čašćahu bogovi i božice. 3. Vojvoda kušaše nadlukaviti i podjarmiti dušmane. 4. Vojnici nošahu[5] oružje na ramenih. 5. Izvrstne slike resahu triemove trgovišta. 6. Muči, ako imaš razum. 7. Bezumni i neplemeniti često lažu[6]. 8. Onda[7] život Persijanaca bijaše pun podlosti[8]. 9. Hannibal i Kartažani[9] bijahu mrženi od Rimljana. 10. Liečnici[10] lieče[11] bolesti ljekovi. 11. Um se zove[12] oko[13] duše. 12. Podaj[14], ako si željan[15] slobode, pouzdana jamca[16]. 13. Ljudi bivaju zarobljeni od nužde[17]. 14. Ja stanovah onda kod korednika. 15. O da bi se oholi snizili! 16. O gospodaru, ti si varan[18] od slugu. 17. O bogovi, budite[19] pravednim ljudem milostivi. 18. Ljubimo dobru obuku[20], izvor[21] i korien mudrosti! 19. O brate, donesi amo[22] smokve.

---

1) kako aktivno? 2) kako passivno? 3) kako singularno? 4) ὁ λόγος, 5) φορέω, 6) ψεύδομαι, 7) τότε, 8) δειλία, 9) ὁ Καρχηδόνιος, 10) ὁ ἰατρός, 11) ἰάομαι, 12) zovem καλέω, 13) ὀφθαλμός, 14) παρέχω, 15) željan sam ἐπιθυμέω, 16) ἐγγυητής, 17) ἀνάγκη, 18) ἐξαπατάω, 19) ἔστε 20) παιδεία, 21) πηγή, 22) προςφέρω.

XV.

Treća sklanja.

1. Konsonantične osnove

a) Osnove na grleni (κ γ χ) C. § 144.

ἡ αἴξ (αἰγός, αἰγί, αἶγα; αἶγες itd. C. § 142)	koza	ὁ κῆρυξ, κήρυκος	glasnik
		„ (ἡ) φοῖνιξ, ῑκος	palma; Feničanin
ἡ γλαύξ ili γλαῦξ, γλαυκός	ćuk, sova	„ μύρμηξ, ηκος	mrav
		ἡ ἀλώπηξ, εκος	lisica
ὁ σφήξ, σφηκός	osa	ἡ μάστιξ, ιγος	bič
„ φλόξ, φλογός	plamen	ὁ ὄνυξ, υχος	nokat, pandža
ἡ βήξ, βηχός	kašalj	ἡ φόρμιγξ, ιγγος	citara
ἡ θρίξ, τριχός (§ 145)	dlaka, kosa	„ σάλπιγξ, ιγγος	trublja
ὁ κόλαξ, κόλακος	laskatelj	„ σῦριγξ, ιγγος	svirala
„ κόραξ, κόρακος	gavran	„ λάρυγξ, υγγος	grkljan, grlo

C. § 244, 1. 2

πλέω	ploviti
ῥέω	teći, curiti
δέομαι (s genet.)	trebovati
ζάω	živjeti
πεινάω (λιμώττω)	gladnjeti
διψάω	žednjeti
χράω	trebati
χρή - δεῖ	treba — valja
χράομαι (s dativ.)	služiti se (čim)
ῥιγόω	zebsti
λούω	kupati, prati
οἴομαι (i οἶμαι)	mnieti, misliti

1. *Τέττιξ μὲν τέττιγι φίλος, μύρμηξ δὲ μύρμηκι* [1]. 2. *Ὁ ὀρνιθοθήρας τῇ γλαυκὶ παντοδαπὰ ὀρνίθια θηρεύει* [2]. 3. *Ὑπὸ καλῶν φοινίκων ἡ χώρα ἐπισκιάζεται* [3]. 4. *Πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις δεῖ.* 5. *Ἀπελλῆς μὲν ὁ ζωγράφος ἦν ἐκ Κῶ τῆς νήσου, Σιμωνίδης δὲ ὁ ποιητὴς ἐκ Κέω.* 6. *Οἱ μὲν Θρᾷκες ἦσαν πολεμικοί, οἱ δὲ Κίλικες λησταί, οἱ δὲ Φοίνικες ναῦται ἀγαθοί.* 7. *Ἡ Καρχηδὼν τῆς Σικελίας μικρὸν πλοῦν ἀπέχει.* 8. *Ὦ μῶρε, θυμὸς ἐν κακοῖς οὐ σύμφορος* (sc. *ἐστί*). 9. *Οἱ ὄρτυγες καὶ πέρδικες ἐπὶ τῆς γῆς νεοττεύουσιν.*

(*Παροιμίαι*) *Γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας.* — *Ἐς κόρακας.*

---

1) kako pluralno? 2) kako passivno? kako aktivno?

* * *

Osnove na usnični (*π β φ*); C. § 144)

ὁ γύψ (γυπός, γυπί, γῦπα; γῦπες, γῦπας)	jastrieb
ἡ ὤψ, ὠπός	vid, obraz
ἡ ὄψ, ὀπός (ἡ φωνή)	glas
ἡ φλέψ, φλεβός	žila
ὁ Ἄραψ, Ἄραβος	Arap
ὁ Αἰθίοψ, Αἰθίοπος	Etiopljanin
ἡ κατῆλιψ, κατήλιφος	gornji pod

accus. c. inf.	Δεῖ τὸν πολίτην μάχεσθαι	Valja da se gradjanin bori
	Ἀγαθὸν ποιητὴν ὑψηλόνουν εἶναι χρή (προςήκει)	Treba (pristoji se) da dobar pjesnik bude veledušan
	Ὁμολογῶ βασιλείαν καὶ τυραννίδα διαφέρειν	Slažem se, priznajem da se kraljestvo i tiranstvo razlikuju
nom. c. inf.	Οὐ δοκεῖς ἀσθενεῖν	Ne čini se da boluješ
	Οἱ κόρακες ἐπὶ πολὺ ζῆν λέγονται uz Λέγεται τοὺς κόρακας ἐ. π. ζῆν	Veli se (Vele, kažu) da gavrani dugo žive

1. Ćukovi love ptičice i jarebice i prepelice. 2. Vrsnik[1] vrsnika obraduje[2]. 3. Ne draži[3] ose ni[4] pčele. 4. Ulje ne oštećuje[5] kose čovječje. 5. Žalcima[6] i bičevima kazne[7] se robovi. 6. Njeki mniju da cvrčci živu bez jela i pića[8]. 7. Platon[9] kaže, da je laskatelj strašna[10] zvier[11]. 8. Glasnici treba da uviek govore istinu. 9. Govor sudčev valja da bude prost, ne dvoličan[12]. 10. Pobjeda nosi slavu, a[13] poraz sramotu[14]. 11. Ljubi istinu, a mrzi lažljivost[15]. 12. Kušaj zdrav biti. 13. Sluge nošahu košiće na ramenih. 14. Otok Sicilija zvaše se prije[16] Trinakria. 15. Njeki se ne služe umom. 16. Zviezde[17] rese nebo. 17. Hermes pratijaše[18] duše mrtvih[19] u Had 18. Skićani i Tračani ljubljahu ratove, ne mir. 19. Cienite[20] da su zloćesti nesretni[21]. 20. Ne kaži da dobri mru[22]. 21. Ne činjaše se da bolujete. 22. Veljaše se da Etiopljani živu dugo. 23. U Šparti Alkibiad[23] nasljedovaše življenje Špartanaca. 24. Protivite se božijom pomoću neplemenitim požudam. 25. Mudrost nosi zlatne plodove.

---

1) ἧλιξ ili ἡλικιώτης, 2) εὐφραίνω, 3) ἐρεθίζω, 4) μηδέ, 5) βλάπτω, 6) κέντρον, 7) ζημιόω, 8) ποτόν, 9) ὁ Πλάτων, 10) φοβερός, 11) θηρίον, 12) διχόμυθος, ον, 13) δέ, 14) αἰσχύνη, 15) ψευδολογία, 16) πρότερον, 17) τὸ ἄστρον, 18) πέμπω, 19) ὁ νεκρός, 20) νομίζω, 21) ἄθλιος, α, ον, 22) θνήσκω, 23) ὁ Ἀλκιβιάδης.

XVI.

b) Osnove na zubni (τ δ θ); C. § 146-149.

sigmatični nominativ

ἡ δαΐς, δαιτός; C. § 142	objed, gostba	τὸ πρᾶγμα, τος	čin, posao
ὁ Κρής, Κρητός (ἡ Κρήτη)	Krećanin (Kreta)	„ σχῆμα, τος	oblik, obličje
ἡ νύξ, νυκτός (ak. νύκτα)	noć	„ χρῆμα, τος	stvar

ὁ πούς, ποδός	noga, stopa	τὰ χρήματα	novci
ἡ ἐλπίς, ίδος	nada	τὸ χρῶμα, τος	boja
„ πατρίς, ίδος	domovina	„ δῶμα = δόμος	kuća, stan
ἡ φροντίς, ίδος	briga	„ αἷμα, τος	krv
„ κνημίς, ῖδος	manogvice	„ σῶμα, τος	tielo
„ Ἑλλάς, άδος	Grčka	„ στόμα, τος	usta
ὁ ἱδρώς, ῶτος	znoj	„ γράμμα, τος	slovo
ἡ ἐσθής, ῆτος	odjeća	τὰ γράμματα	znanosti
ὁ γέλως, ωτος	smieh	τὸ στράτευμα =	vojska
„ ἔρως, ωτος	ljubav	(ἡ στρατιά, ᾶς)	vojska
ἡ κακότης, ητος	zloća	τὸ ὄνομα, τος	ime
„ δεινότης, ητος	strahovitost, vrlina	„ παράδειγμα	primjer
„ ταχυτής, ῆτος	brzina, brzonožnost	„ γάλα, γάλακτος	mlieko
(ἡ δάμαρ, δάμαρτος)	supruga	„ μέλι, μέλιτος	med

1. *Οἱ γῦπες νεοττεύουσιν ἐπὶ πέτραις ἀπροσβάτοις.* 2. *Αἱροῦνται οἱ λαγῳ ὑπὸ ἀλωπέκων τότε μὲν δρόμῳ τότε δὲ τέχνῃ* 1). 3 *Πολλοὶ ἀγαθὴν μὲν ὦπα, κακὴν δὲ ὄπα ἔχουσιν.* 4. *Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοις, οἱ δ' ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι πλανῶνται.* 5. *Νόμιζε τὸν κακὸν εἶναι ἄθλιον.* 6. *Οἱ Αἰθίοπες μάλιστα τὰς ἀδελφὰς ἐτίμων* 2). 7. *Ἡ κίττα ποιεῖται τὴν νεοττίαν ἐπὶ τῶν δένδρων ἐκ τριχῶν καὶ ἐρίων.* 8. *Ὑπὸ τῶν ἄστρων αἱ ὧραι τῆς νυκτὸς ἐμφανίζονται* 1). 9. *Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες, ὥσπερ οἱ κακοὶ ὁδηγοί, ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα ἄγουσι τοὺς ἀνθρώπους* 2). 10. *Ἡ ἄρκτος τοὺς καρποὺς ἐσθίει καὶ ἀναβαίνει ἐπὶ τά δένδρα διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ σώματος.* 11. *Τοῖς μαθήμασιν οἱ νέοι ἀποτρέπονται πολλῶν ἁμαρτημάτων* 1).

Οὐ θέμις ζῆν πλὴν θεοῖς ἄνευ κακῶν.

---

1) izrazi rečenicu i aktivno. 2) izrazi rečenicu i passivno.

Osnove na zubni *ν* (*ντ*).

ὁ ῥίς, ῥινός (ak. ῥῖνα)	nos	(ὁ) Αἴας, Αἴαντος	Ajant
„ δελφίς, ῖνος	pliskavica	„ Κάλχας, αντος	Kalhant
ἡ ἀκτίς, ῖνος	zraka	„ ἕλμινς, ινθος	gujavica
„ Σάλαμις, ῖνος	Salamina	„ δράκων, οντος	zmaj, zmija
ὁ ὀδούς ὀδόντος	zub	„ γέρων, οντος	starac
ἡ ἀνδριάς, - ιάντος	kip	„ λέων, οντος	lav
„ γίγας, γίγαντος	orijaš	„ μήν, μηνός	mjesec (dana)

ἡ φρήν, φρενός	duša, pamet, srce	ὁ Ἕλλην, ηνος	Grk, Hellenae
ὁ ἀγών, ῶνος	sborište, takmenje	„ (ἡ) δαίμων, ονος	bog, boginja
„ λειμών, ῶνος	livada	εὐδαίμων, εὔδαιμον	blažen, bogat
„ (ἡ) ἡγεμών, όνος	vodja	σώφρων, σῶφρον	razborit, umjeren
„ (ἡ) ἀλεκτρυών, όνος	pjetao, kokot	ἔμφρων, ον	razuman, uman
„ λιμήν, ένος	luka	ἄφρων, ον	bezuman

ὁ πενητεύων (od πενητεύω)	onaj koji je ubog, siromah
„ πλουτῶν (od πλουτέω)	onaj koji je bogat, bogatac
„ εὐτυχῶν (od εὐτυχέω)	onaj koji je srećan
„ ἀτυχῶν ili δυστυχῶν	nesretnik
„ φθονῶν (od φθονέω)	zavidnik
„ νικῶν, ῶντος	pobjeditelj
τὸ σωφρονεῖν = τὸ εὖ φρονεῖν	mudrovanje, dovidnost
„ λαλεῖν	brbljanje
„ δέον, pl. τὰ δέοντα	dužnost
τὰ προςήκοντα	što se pristoji, pristojne stvari

1. Gavrani i laskatelji imadu u grčkom 1) jeziku slična 2) imena. 2. Spartanci služahu se željeznimi novci 3). 3. Bolesti grde 4) obličje 5). 4. Kušamo i izvršujemo mnoge stvari 6) u životu. 5. Pomozi 7) prijatelje koji su ubogi. 6. Učitelji ljube mladiće koji mudruju 5). 7. Oni koji govore istinu nalaze vjeru. 8. Nade uzdržavaju nesretnike. 9. Onim 8) koji boluju jela 9) se često čine 10) gorka 11), onim paka koji su zdravi protivno 12). 10. Od Homera 13) su oni koji vladaju zvani pastiri 14) narodâ 15). 11. Predobivaju 16) se bogovi žrtvami 17) i zavjetî 18) i darovî. 12. Citare naslađuju srca ljudska. 13. Lisice imadu ridje 19) dlake. 14. Trubljami oglasuju 20) telali vojnikom početak bitke. 15. Jastrebovi jedjahu srce Titijevo 21) u Hadu 5). 16. Treba da dobri pjesnici budu veledušni. 17. Mladići valja da slušaju 22) starce. 18. Konji i osli gone 23) se bičem. 19. Jarebice i prepelice bivaju lovljene od sove 15). 20. Žrtvenici 24) bogova kićahu se viencî. 21. Kušajte predobivati neprijatelje dobročinstvî.

---

1) ἑλληνικός, η, ον, 2) ὁμοῖος ili ὅμοιος, 3) νόμισμα, τος, 4) μαραίνω, 5) kako passivno? 6) ne prevodi se, 7) ὠφελέω, 8) složi izreke sa μέν-δέ, 9) ἐδωδή, 10) činim se φαίνομαι, 11) πικρός, 12) τὸ ἐναντίον, 13) ὁ Ὅμηρος, 14) ποιμήν, 15) kako aktivno? 16) ἀναπείθω, 17) θυσία, 18) ἀνάθημα, 19) ὑπέρυθρος, ον, 20) μηνύω, 21) Τιτυός, ου, 22) πειθαρχέω s dat. 23) ἐλαύνω, 24) ὁ βωμός.

XVII.

c) Osnove slitne na λ i ϱ; C. § 150-153.

ὁ ἅλς, ἁλός obič. pl;	sol	ὁ πατήρ, πατρός	otac
ἡ ἅλς (poet.)	more (poet.)	ἡ γαστήρ, γαστρός	trbuh
ὁ θήρ, θηρός (u prozi obič. θηρίον)	zvier	„ μήτηρ, μητρός	mati
		„ θυγάτηρ, θυγατρός	kći
ὁ φώρ, φωρός (κλώψ)	lupež	Δημήτηρ, Δήμητρος	Demetra
„ σωτήρ, ῆρος (C. § 152)	spasitelj	ὁ ἀστήρ, ἀστέρος (τὸ ἄστρον)	zviezda
„ κρατήρ, ῆρος	kotao, vrč		
„ ὁ αἰθήρ, έρος	etar, gornji zrak	(τῆς) ἡμέρας, μεθ' ἡμέραν	obdan
ὁ, ἡ ἀήρ, ἀέρος	vazduh, zrak	ἑσπέρας	u večer
τὸ ἔαρ, ἔαρος ili slivено ἦρ, ἦρος	premaljeće	τῆς νυκτός, i νύκτωρ	obnoć
		χειμῶνος, ἐν χειμῶνι	zimi
ὁ ῥήτωρ, ορος	govornik	τοῦ ἦρος, ἦρος ἐν ὥρᾳ	u prem.

1. *Οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τοὺς Πέρσας καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν* 1). 2. *Οἱ λέοντες ἁρπάζουσι τὴν ἄγραν τοῖς ὄνυξι καὶ τοῖς ὀδοῦσιν* 1). 3. *Οἱ ποιμένες τὰς τῶν αἰγῶν ἀγέλας εἰς τοὺς λειμῶνας ἤλαυνον* 1). 4. *Οἱ πλούτῳ καὶ χρήμασι δουλεύοντες οὐκ ἐπαινοῦνται ὑπο τῶν σωφρόνων* 2). 5. *Αἱ μέλιτται μάλιστα ἀδικοῦνται ὑπὸ τῶν σφηκῶν καὶ χελιδόνων* 2) 6. *Ταῖς φόρμιγξι αἱ τῶν ἀνθρώπων φρένες τέρπονται* 2). 7. *Οἱ Γίγαντες, τὰ τῆς Γῆς τέκνα, ἐχθροὶ ἦσαν τοῖς θεοῖς.* 8. *Τὸ τῶν θεῶν ποτὸν νέκταρ ὠνομάζετο.* 9. *Ἕκτωρ ἦν παῖς Πριάμου καὶ Ἑκάβης.* 10. *Ξενοφῶντος τὼ υἱὼ ἐπαιδευέσθην ἐν Λακεδαίμονι.* 11. *Τὸν εὐτυχοῦντα καὶ φρονεῖν νομίζομεν.* 12. *Ὀλοφυρόμεθα τοὺς ἐν τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ τελευτῶντας.* 13. *Ἀρίονα ἐπὶ δελφῖνι εἰς Κόρινθον ἥκειν λέγουσιν* 1). 14. *Σώφρων μὲν υἱὸς εὐφραίνει τὸν πατέρα, ἄφρων δὲ υἱὸς λυπεῖ τὴν μητέρα* 1).

Πόνος εὐκλείας πατήρ. — Καλὸν (δὲ) καὶ γέροντα μανθάνειν σοφά.

1. O mladići, štujte 3) starce. 2. Siromah često gladni i žedni. 3. Nesretnici ne imaju prijateljâ 4). 4. Arapi hrane liepih konja 4) i oslova i deva 5). 5. Zavidnici raduju se nesgodam drugieh 6). 6. Mučanje 7) se više 8) pristoji nego brbljanje. 7. Mudrovanjem stičemo 9) sreću i slavu. 8. Persijancem oganj 10) bijaše svet. 9. U nogah ima jelen nadu spasenja 11). 10. Lisice love zecove i ptičice 12). 11. Izbjegavaj laskatelje kao zlohotne neprijatelje. 12. Duša čovječja tare 13) se težkimi brigami. 13. Va-

lja da se gradjani bore za domovinu. 14. Grci vjerovahu 14) da zemlja i sunce i mjesec i zviezde su bogovi. 15. Vele da pliskavica ljubi glasbu 15) i ljude. 16. Helena 16) bijaše supruga Menelajeva. 17. Čini 17) vazda dužnost, o čovječe. 18. O da bi vi nasljedovali Filippovu radinost 18). 19. Vježbasmo tjelesa trudovima i znojem. 20. Dedalo 19), Ikarov 20) otac, služaše se krilima. 21. Smrt se prispodablja mjedenu snu. 22. Prostota 21) življenja prouzrokuje 22) zdravlje, a različitost 23) bolest u tjelesih. 23. Traćani nošahu lisičine 24) na glavi. 24. Ne čini se da mudrujete.

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) *τιμάω*, 4) akuz. 5) *κάμηλος*, 6) *οἱ ἄλλοι*, 7) nek se izrazi glagolom, 8) *μᾶλλον*, 9) *κτάομαι*, 10) *τὸ πῦρ*, 11) *ἡ σωτηρία*, 12) *ὀρνίθιον*, 13) *τείρω*, 14) *νομίζω*, 15) *ἡ Ἑλένη*, 17) *πράττω*, 18) *πολυπραγμοσύνη*, 19) *Δαίδαλος*, 20) *ὁ Ἴκαρος*, 21) *ἡ ἁπλότης, ητος*; složi izreke sa *μέν-δέ*. 22) *ἐντίκτω*, 23) *ἡ ποικιλία*, 24) *ἀλωπεκίς, ίδος*.

XVIII.

2. Vokalične osnove,

a) Osnove na *ι* i *υ*; C. § 154-158.

ἡ (ὁ) σῦς, συός	svinja	*ἡ φύσις, εως*	narav, priroda
ὁ μῦς, μυός	miš	„ *ὕβρις, εως*	obiest
ἡ δρῦς, δρυός	hrast, drvo	„ *τάξις, εως*	red
ὁ ἰχθύς, ύος	riba	„ *κτῆσις (τὸ κτῆμα)*	tečenje, imanje, imovina
ἡ ἰσχύς, ύος (ῥώμη)	snaga	*ἡ βρῶσις (ἐδωδή)*	jedenje, jelo
„ *ὀφρύς, ύος*	obrva	„ *πόσις (τὸ ποτόν)*	piće, napitak
ὁ βότρυς, υος	grozd; pl grož̌dje	„ *στάσις, εως*	stanište; ustanak
„ *στάχυς, υος*	klas; pl. klasje	„ *σύνεσις, εως*	razum, dovidnost
„ *νέκυς = νεκρός*	mrtvac	„ *φρόνησις, εως*	razboritost
ἡ πίτυς, υος	bor	*ὁ πῆχυς, εως*	rame, lakat
ἡ κόρυς, υθος	kaciga	„ *πέλεκυς, εως*	bradva, sjekira
„ *χάρις, ιτος*	dražest, milost, zahvala	*τὸ ἄστυ, εος*	(glavni) grad
„ *ἔρις, ιδος*	svadja, natjecanje	„ *σίναπι, εος*	gorušica
„ *κλείς, δός*	ključ		

βαρύς, βαρεῖα, βαρύ	težak
βαθύς, βαθεῖα, βαθύ	dubok
εὐρύς, εὐρεῖα, εὐρύ	širok
ὀξύς, ὀξεῖα, ὀξύ	oštar, žestok, živahan
ὠκύς, ὠκεῖα, ὠκύ	brz, hitar

1. *Οἱ σώφρονες ὑπὸ θεῶν φιλοῦνται καὶ στυγοῦνται οἱ κακοί* 1). 2. *Τοῖς χρήμασιν ἐν ταῖς πόλεσι στάσεις καὶ φιλονεικίαι ἐγείρονται* 1). 3. *Ἐπίκτητος τὴν γαστέρα Χάρυβδιν τοῦ βίου λέγει* 2). 4. *Οἱ ὄφεις ἐσθίουσιν ὀρνίθια καὶ θηρία καὶ καταπίνουσι τὰ ᾠά* 2). 5. *Ἐν τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἀγῶσιν ἆθλον ἦν στέφανος ἐλαίας.* 6. *Ὦ ῥῆτορ, μὴ ἔχε ἄλλα μὲν νοήματα, ἄλλα δὲ ῥήματα.* 7. *Χῆνες ἐν τῷ τῶν Ῥωμαίων πρὸς Γαλάτας πολέμῳ σωτῆρες ἦσαν τοῦ Καπιτωλίου.* 8. *Νόσος δειλοῖς ἑορτή· οὐ γὰρ ἐκπορεύονται ἐπὶ πρᾶξιν.* 9. *Ἐν τῇ τῶν Ἀθηνῶν ἀκροπόλει καλὸν ἦν ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς.* 10. *Τὴν φρόνησιν τῆς ψυχῆς ἰσχὺν νόμιζε.* 11. *Οἱ ἐγχέλεις μάλιστα νέμονται τῆς νυκτός.* 12. *Ἐρινύσι, ταῖς Νυκτὸς θυγατράσιν, ἦν ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸ ὄνομα Εὐμενίδες.*

Ἄνευ ἀσκήσεως οὐ μάθησις. — Χάρις μὲν χάριν τίκτει, ἔρις δ' ἔριν.

1. Grci čašćahu Demetru, Atenu, Heru, Artemidu 3), Afroditu 4). 2. Vrline se povećavaju učenjem i vježbanjem. 3. Vidom razpoznajemo 5) boje, a sluhom 6) glasove. 4. Miltiade 7) bijaše zvan spasitelj Grčke. 5. O starče, navraćaj 8) mladiće k 9) čednosti i razboritosti. 6. Ljubi, o kćeri, otca i mater. 7. O da bi vi nasljedovali mudrujuće! 8. Noću dolazi 10) razboritim savjet. 9. Grad Ambrakia ima liepu luku. 10. Lav hvata plien pandžami i snažnimi zubi. 11. Tvrdice 11) ne služe se imanjem (novcem). 12. Valjani gradjani ne bježe iz boja, nego se hrabro 12) bore za domovinu. 13. Bogatci neka 13) ne tlače 14) siromahe. 14. Odvratio 15), o bože, pogibelji (ustanke) od grada. 15. Sluge crpahu 16) zlatnimi čašami 17) vino iz vrča. 16. Ja gladnjah i žednjah kao Tantalo. 17. Razuman čovjek treba ne da popušta strastim, nego da im 18) se protivi. 18. Sjajna slava ne postaje iz nehajstva 19) nego iz takmenjâ. 19. O da bi nepravedni bili kažnjeni i oholi sniženi. 20. Vježbe 20) davaju 21) tjelesim okretnost 22). 21. Od mravi i pčela učimo 23) radinost 24).

---

1) kako aktivno? 2) kako passivno? 3) *Ἄρτεμις, ιδος,* 4) *Ἀφροδίτη,* 5) *διαγιγνώσκω,* 6) *ἡ ἀκοή,* 7) *ὁ Μιλτιάδης,* 8) *προτρέπω,* 9) *εἰς,* 10) *γίγνομαι,* 11) *ὁ φιλάργυρος,* 12) *ἀνδρείως,* 13) neka ne *μή,* 14) *θλίβω,* 15) *ἀποτρέπω ἀπό,* 16) *ἀρύττω,* 17) *(ἡ) κύλιξ, ικος,* 18) ne prevodi se, 19) *ἀμέλεια,* 20) *γύμνασμα, τος,* 21) *παρέχω,* 22) *ὑγρότης, ητος,* 23) *μανθάνω,* 24) *φιλοπονία,*

XIX.

b) Osnove na dvoglase (*ευ, αυ, ου*); § 159-161.

ὁ γονεύς, έως	roditelj	*ἡ γραῦς, γραός*	starica
„ *φονεύς, έως*	ubojica	*ὁ, ἡ βοῦς, βοός*	vol, krava, govedo
„ *ἱερεύς, έως*	svećenik	*ἡ οἶς, οἰός (τὸ πρόβατον)*	ovca
„ *ἱππεύς, έως*	konjanik		
„ *νομεύς (ποιμήν, ένος)*	pastir	*ὁ τρίπους, τρίποδος*	tronog
(*ὁ*) *Ἀχιλλεύς, έως*	Ahill		
(„) *Προμηθεύς, έως*	Prometej	*ἤδη*	već, jur
„ *Πειραιεύς, Πειραιῶς*	Pirej	*ἔτι - οὐκέτι, μηκέτι*	još - još ne
„ *χοεύς* ili *χοῦς, χοός*	(njeka) mjera	*ἅμα* (s dativom)	ujedno sa
		αὐτίκα, εὐθύς	odmah

κατὰ δύναμιν = *κατὰ τὸ δυνατόν*	po mogućnosti
παρὰ ili *ὑπὲρ δύναμιν*	proti mogućnosti
κατὰ τὴν ἀξίαν ili *κατ' ἀξίαν*	po zasluzi
ὑπὲρ ἀξίαν	preko zasluge
κατὰ ῥόον - ἀνὰ ῥόον	niz vodu — uz vodu
ἀμφὶ δείλην - περὶ μέσας νύκτας	pod veče — oko ponoći
ἀμφὶ δεῖπνον (δόρπον) πονεῖν	baviti se oko ručka (oko večere)
περὶ φιλοσοφίαν σπουδάζειν	nastojati oko mudroslovja
περὶ τῆς ῥητορικῆς διαλέγεσθαι	razgovarati se o besjedničtvu
λόγος περί (s genet.)	govor o čemu

Opazka. *ἀνά* i *ἀμφί* s dativom rabe se samo u poeziji, *ἀμφί* s genetivom i *περί* s dativom malo kad u prozi.

1. *Οἱ σωφρονοῦντες πράττουσι τὰ προςήκοντα καὶ περὶ θεοὺς καὶ περὶ ἀνθρώπους* 1). 2. *Αἰακὸς τὰς Ἅιδου κλεῖς φυλάττει* 1). 3. *Ὅμηρος τὸν Ἀγαμέμνονα προςαγορεύει ποιμένα λαῶν* 1). 4. *Ὁμονοίᾳ βεβαιοῦνται αἱ πόλεις* 2). 5. *Τὰ χρυσᾶ τῶν Ἑσπερίδων μῆλα ὑπὸ δράκοντος ἐφυλάσσετο* 2). 6. *Οὔτε τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὅπλα τῷ Θερσίτῃ, οὔτε τὰ τῆς ψυχῆς ἀγαθὰ τῷ ἄφρονι ἁρμόττει.* 7. *Οἱ ἀλκυόνες οὐ μόνον ἐκ τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν τοὺς ἰχθῦς ἁρπάζουσιν.* 8. *Οἱ Περσῶν βασιλεῖς πρὸ μὲν τῶν θυσιῶν περὶ εὐσεβείας διαλέγονται, πρὸ δὲ τοῦ πολέμου περὶ ἀνδρείας.* 9. *Ὅπλα τῶν Ἑλλήνων ἦν κόρυθες καὶ θώρακες*

καὶ κνημῖδες καὶ ἀσπίδες καὶ τόξα καὶ μάχαιραι καὶ οἰστοὶ καὶ ἀκόντια. 10. *Ἐν τοῖς τῶν Μακεδόνων βασιλεῦσι Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος ἐπίσημοι ἦσαν φρονήσει καὶ ἀνδρείᾳ.* 11. *Εἰκότως ἡ δικαιοσύνη μήτηρ τῶν ἄλλων ἀρετῶν λέγεται* [2].

Θεὸς ἀνδρώποις σώφροσι νόμος.

1. Mladiću se pristoji izbjegavati svadju i obiest. 2. Mačke love i žderu [3] miševe. 3. Afrodita ima dragost, a Atena oganj u očima [4]. 4. Ribe živu u moru, a ptice [5] u zraku. 5. Slogom se uzdržavaju, a ustancima se uništavaju [6] države (= gradovi). 6. Oni koji [7] po naravi žive zdravi su. 7. Kovače [8] zovemo one koji obradjuju [9] željezo. 8. Amfion [10] i Orfej [11] pjevajući [12] micahu [13] kamene [14] i krotijahu [15] zvieri. 9. Bogatstvo ne koristi [16] bez razuma. 10. Težaci siecijahu u šumi bukve, hraste, borove. 11. Loza nosi grožđje. 12. Sladkimi plodovi naobrazovanosti [17] nasladjuju se mladi i stari. 13. Majke naobrazuju duše djetinje [18] pripovietkami [19]. 14. Vraćajte [20] ljudska dobročinstva dostojnom zahvalom. 15. Persijanci počitovahu [21] i ljubljahu Kira kano otca. 16. Ne robuj trbuhu; oni bo [22] koji robuju trbuhu preziru [23] se. 17. Helenci zvahu se prije [24] Ahajci [25]. 18. Vodje se savjetovahu o ratu (o miru). 19. Zdravlja radi služasmo se ljekovî i liečnicî. 20. Služkinja neka crpi čašom vino iz vrča. 21. Kod Etiopljana bijaho hramovi i žrtvenici bogova od [26] zlata načinjeni [26].

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) *κατεσθίω*, 4) *ὀφθαλμός*, 5) *τὰ ὄρνεα*, 6) *διαφθείρω*, 7) participijalna konstrukcija, 8) *χαλκεύς*, 9) *ἐργάζομαι*, 10) *Ἀμφίων*, 11) *Ὀρφεύς*, 12) *ᾄδω* (dual), 13) *κινέω*, 14) *λίθος*, 15) *ἡμερόω*, 16) *ὠφελέω*, 17) *παιδεία*, 18) *τὸ τέκνον*, 19) *μῦθος*, 20) *ἀμείβομαι*, 21) *σέβομαι*, 22) *γάρ* (stoji vazda na drugom mjestu), 23) *καταφρονέω*, 24) *τὸ πρίν*, 25) *Ἀχαιός*, 26) samo genetiv (tvari), 27) *πεποιημένος, η, ον.*

XX.

c) Osnove na *ο* i *ω*; C. § 162 i 163.

ἡ πειθώ, οῦς	uvjerenje; posluh	*ὁ ἥρως, ἥρωος*	junak, heros
„ *ἠχώ, οῦς*	zvuk, jeka	„ *πάτρως, ωος* : *ω*	stric
„ *εὐεστώ = εὐεξία*	blagostanje	„ *μήτρως, ωος*	ujak
„ *Σαρδώ, οῦς*	Sardinija	„ *Μίνως, ωος* ili *Μίνω*	Minos

(ἡ) Σαπφώ, οῦς	Saffo
„ Γοργώ, οῦς	Gorgona
„ Κλειώ, οῦς	Klijo
„ Λητώ, οῦς	Latona
„ Καλυψώ, οῦς	Kalipso
„ αἰδώς, οῦς	stid, stidljivost
„ ἕως, ἕω	zora, osvitak
„ ἀηδών, ἀηδοῦς	slavulj
„ εἰκών, ονος (εἰκοῦς)	slika, prilika

C § 142

ὁ δμώς, δμωός	rob
„ θώς, θωός	čagalj
„ Τρώς, Τρωός	Trojanac
„ (ἡ) παῖς, παιδός	djetić; sin, kći
ἡ δᾴς, δᾳδός	baklja, luč
τὸ φῶς, φωτός	svietlo
τὸ οὖς, ὠτός	uho
πᾶς, (πᾶσα), πᾶν;	sav, sva, sve

§ 187

1. *Οἱ Κρῆτες διαφερόντως ἐτίμων τοὺς ἥρωας Μίνω καὶ Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα*[1]. 2. *Οἱ ἱερεῖς τοῖς θεοῖς ἱερεῖα ἔθυον*[1]. 3. *Ὑπὸ τῶν νομέων ἡ βοῶν ἀγέλη εἰς νομὴν ἤγετο*[2]. 4. *Ὑπὸ τῶν ἀχαρίστων οἱ γονεῖς ἀτιμάζονται*[2]. 5. *Φιλεῖ τίκτειν ὕβρις ὕβριν.* 6. *Οἱ τῶν Σπαρτιατῶν παῖδες καὶ νεανίαι ἐπίσημοι ἦσαν αἰδοῖ.* 7. *Προμηθέως παῖς ἦν Δευκαλίων.* 8. *Ἰσχυρὸς ἐν πειθοῖ λόγος γίγνεται.* 9. *Πᾶσα ἡ φύσις ὑπακούει τῷ κόσμῳ καὶ ὑπηρετεῖ, καὶ γῆ καὶ θάλαττα καὶ ἥλιος καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα καὶ τῆς γῆς φυτὰ καὶ ζῷα.* 10. *Οἱ πολύποδες ἐλλοχῶσι τοὺς ἰχθῦς*[1]. 11. *Τῆς ἡμέρας οἱ ἄλλοι ὄρνιθες τὴν γλαῦκα περιπέτονται καὶ τίλλουσιν.* 12. *Ἦσαν ἐν ταῖς κώμαις Ἀρμενίας πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κρίθινος ἐν κρατῆρσιν.*

1. Konj udara[3] kopitom[4], a vepar[5] zubima. 2. Valjani ljudi uzdržavaju, a nevaljali uništavaju državu. 3. Konjanici skitski borahu se i bjegajući. 4. Ljubi boga, pak[6] onda[7] roditelje. 5. Homer pjeva u Ilijadi[8] Ahilla i Hektora[9]. 6. Svećenici žrtvovahu bogovom volove i svinje i koze. 7. Pigmalion[10] bijaše brat Didonin[11]. 8. Platon veli da Moire[12] Lahesis[13] Kloto[14] i Atropos[15] jesu kćeri Nužde[16]. 9. O djetiću, ne kvari[17] gniezda[18] slavuljeva. 10. Vatru imaju ljudi od[19] Prometeja, a umjetnosti od Hefesta[20]. 11. O kralju, pastire i vodjo narodâ, obavljaj pravicu; kraljem bo pravica nosi čast i slavu. 12. Starice idjahu[21] noseći darove u hram Demetrin. 13. Sirijanci[22] počitovahu ribe u rieci Halu[23] kano bogove. 14. Ne lovi radosti radjajuće kašnje[24] štetu. 15. Učenici valja da nastoje oko znanosti. 16. Nasljeduj, čovječe, mravinu radinost. 17. Helenski pjesnici prispodabljaju ljudski život s riekom[25].

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) *παίω*, 4) *ἡ ὁπλή*, 5) *ὁ κάπρος*, 6) *καί*, 7) *ἔπειτα*, 8) *ἡ Ἰλιάς, δος*, 9) *Ἕκτωρ, ορος*, 10) *Πυγμαλίων, ωνος*, 11) *ἡ Διδώ, οῦς*, 12) *ἡ Μοῖρα*, 13) *Λάχησις*, 14) *Κλωθώ, οῦς*, 15) *Ἄτροπος, ου*, 16) *ἡ Ἀνάγκη*, 17) *διαφθείρω*, 18) *ἡ νεοττιά*, 10) *παρά* s genet; 20) *ὁ Ἥφαιστος*, 21) *φοιτάω*, 22) *οἱ Σύριοι*, 23) *Χάλος, ου*, 24) *ὕστερον*, 25) *τὸ ῥεῦμα*.

XXI.

3. Elidujuće osnove.

a) Osnove koje izbacuju σ; C. § 164-167.

τὸ τεῖχος, ους	zid, zidina	σαφής, ές	razgovjetan,jasan
„ τεῦχος, ους	sprava, oružje	ἀκριβής, ες	tačan, revan
„ πλῆθος, ους	množtvo	ἀσφαλής, ες	siguran, čvrst
„ ἦθος (ἔθος), ους	stan;običaj, značaj	ἀσθενής, ες	nemoćan, slab
„ εἶδος, ους	vid, lice, izgled	ἐμφανής, ες	očit, javan
„ ἔτος (ὁ ἐνιαυτός)	godina	ἀφανής, ες	taman, nejasan
„ ἔθνος, ους	puk, narod	ἐνδεής, ες; § 166	potreban,oskudan
„ ἔπος, ους	rieč; pjesan	ὑγιής, ες	zdrav
„ ἄνθος, ους	cviet; nakit	τὸ χρέος, ους	potreba, dug
„ μέλος, ους	udo — pjesma	εὐφυής, ες	liepo uzrastao
„ μέρος, ους	dio, čest	ἀληθής, ες (τἀληθές)	istinit (istina)
„ τέλος, ους	svrha, konac; porez		
„ ὄρος, ους	brieg, brdo, gora	ἄληθες;	je l' istina?
„ ὅρος, ους	granica; mjera	εὐήθης, εὔηθες	dobroćudan
„ πάθος, ους	patnja; strast	αὐτάρκης, αὔταρκες	dovoljan
„ κρέας, κρέως, najčešće u plur.	meso	ἡ τριήρης, ους	troveslarka
		„ πεντήρης, ους	petoveslarka
τὸ γῆρας, γήρως	starost	(ὁ) Διογένης, ους	Diogene
„ γέρας, γέρως	počastnica	„ Δημοσθένης, ους	Demostene
„ κνέφας, κνέφους	tmina, mrak	„ Ἡρακλῆς (vok. Ἡράκλεις)	Herakle

1. *Διογένης ὡμοίου τοὺς φιλαργύρους τοῖς ὑδρωπικοῖς* [1]. 2. *Ἅπαντα νικᾷ καὶ μεταστρέφει ἡ τύχη* [1]. 3. *Ἄνθρωπος ἀτυχὴς σῴζεται ὑπ' ἐλπίδος* [2]. 4. *Ἀλέξανδρος ὑπ' Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου ἐπαιδεύετο* [2]. 5. *Ὁ Νεῖλος ποταμὸς ἔχει παντοῖα γένη ἰχθύων.* 6. *Ἡ παιδεία ἡμεροῖ τὰς ψυχὰς ἀφαιροῦσα τὸ θηριῶδες καὶ τὸ ἄγνωμον.* 7. *Τοῖς μακροῖς τῶν Ἀθηνῶν τείχεσιν ἦν ὄνομα τὰ σκέλη.* 8. *Τὰ πονηρὰ κέρδη τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει μικράς, ἔπειτα δ' ὕστερον λύπας μακράς.* 9. *Δημάδης τὴν αἰδῶ τοῦ κάλλους ἀκρόπολιν ὀνομάζει* [1]. 10. *Τὸ θάλπος τέρπει τοὺς ῥιγοῦντας* (ili *ῥιγῶντας*) [1]. 11. *Λιβύη τῶν θώων πατρὶς λέγεται* [2]. 12. *Μὴ ξυγχώρει τοῖς πάθεσιν, ἀλλ' ἐναντιοῦ.* 13. *Τῷ μὲν ξίφει φθείρεις τὸ σῶμα, τῷ δὲ ψεύδει τὴν ψυχὴν τὴν τοῦ παιδός* [3].

14. Ἀηδοῦς ᾠδὴ φθέγγεται ἐν τῷ κήπῳ. 15. Ἕω αὐγαὶ λάμπουσιν ὑπὲρ τῶν ἄκρων.

16. Κακῆς ἀπ᾽ ἀρχῆς γίνεται τέλος κακόν. 17. Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτονι τέκτων, καὶ βασιλεὺς βασιλεῖ κοτέει, καὶ ἔθνεσιν ἔθνη.

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? kako pluralno?

b) Osnove koje izbacuju *τ*; C. § 168, 169.

τὸ κέρας, (κέρατος) κέρως	rog, krilo (vojske)
„ τέρας, τέρατος	čudo, nakaza
„ τὸ πέρας, πέρατος	kraj

c) Osnove koje izbacuju *ν*; C. § 170, 171.

Ἀπόλλων, ωνος	Apollon
Ποσειδών, ῶνος	Posidon (Neptun)

παρὰ (rjedje πρὸς) τοῦ χρηματιστοῦ ἥκω, ἔρχομαι, ὠνέομαι, μανθάνω	došao sam, dolazim, kupujem, učim od trgovca
οἱ παρὰ βασιλέως ἄγγελοι	poslanici persijskog kralja
παρ᾽ ἀνεψιῷ εἶναι, οἰκεῖν	biti, stanovati u bratučeda
παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις νόμιμον ἦν	kod Rimljana bijaše običaj
πρὸς τῷ τείχει	blizu zida
παρὰ ili πρὸς γαμβρὸν φοιτᾶν, ἄγειν	ići, voditi u zeta (djevera, rodjaka)
λέγειν πρὸς (kadkad εἰς) τὴν ἡλικίαν	govoriti vrsnicim
παρὰ τοὺς ὅρκους (protivno κατά u p. κατὰ τὰς ξυνθήκας)	proti zakletvam po dogovoru
παρ᾽ ἐλπίδα, παρὰ δόξαν	proti nadi, suproć mnienju
παρὰ καιρόν - κατὰ καιρόν, ἐν καιρῷ	u nevrieme — u dobar čas, sgodno
πρὸς βορρᾶν - πρὸς μεσημβρίαν	prama sjeveru — prama jugu

1. O sinko, štuj i ljubi roditelje. 2. Kod starih 1) Helenaca kralji bijahu i svećenici. 3. Pjesnici pjevaju djela junakâ. 4. Ujedno sa zorom bježe zviezde. 5. Tessalci 2) bijahu dobri konjanici, a Krećani dobri strielci 3). 6. Kažu da je Latona blaga 4) božica. 7. Bijaše mnienje starih da Posidon drma 5) zemlju. 8. Pastiri žire 6) volove i koze i ovce. 9. Ne govornik sam 7) prouzrokuje 8) uvjerenje, već i drugi ljudi. 10.

Diogene obdan tražaše 9) čovjeka svjetiljkom 10). 11. Ljudi imaju haljine radi studeni 11) i topline. 12. Zla družtva ruže 12) dobre običaje. 13. Atenjani poslie bitke kod 13) Salamine bijahu zahvalni 14) Temistoklu 15). 14. O Herakle i Muze, kako liepe pjesni pjeva hor 16)! 15. Atena bijaše domovina Sokrata 17), Platona, Aristofana 18), Demostena, Aristida 19), Perikla. 16. Okolo Apollona bijahu Muze. 17. Govor ne valja da bude bez glave i noge, nego da ima početak i svrhu. 18. Nasladjivasmo se Saffinimi pjesmami. 19. Pčele nose 20) one koje umiru izvan 21) košnice. 22)

---

1) *παλαιός* itd. 2) *Θετταλός*, 3) *τοξότης, ου*, 4) *ἤπιος* itd. 5) *σείω*, 6) *σιτίζω*, 7) *μόνος* itd. 8) *ποιέω*, 9) *ζητέω*, 10) *λύχνος, ου*, 11) *τὸ ψῦχος*, 12) *λυμαίνομαι*, 13) *ἐν*, 14) *εὐχάριστος, ον*, 15) *Θεμιστοκλῆς*, 16) *ὁ χορός*, 17) *Σωκράτης, ους*, 18) *Ἀριστοφάνης, ους*, 19) *Ἀριστείδης, ου*, 20) *ἐκκομίζω*, 21) *ἔξω*, 22) *τὸ σμῆνος*.

XXII.

Nepravilnosti u sklanjanju; C. § 174-176.

σκότος, ου i *ους*	tmina	*τὸ φρέαρ, φρέατος*	zdenac
λαγώς, ω (πτώξ, κος)	zec	„ *στέαρ, στέατος*	loj
Σωκράτης, ους (vok. *Σώκρατες*)	Sokrate	„ *ἧπαρ, ἥπατος*	jetra
		„ *ἄλειφαρ, ἀλείφατος*	mast
τὸ δένδρον, ου	stablo	„ *σκώρ, σκατός*	kal
„ *δάκρυον, ου*	suza	„ *ὕδωρ, ὕδατος*	voda
„ *πῦρ, πυρός*	oganj, vatra	*χρώς, χρωτός*, dativ	boja (od kože)
ὁ ὄνειρος, ου	sanak, sanja, san	*χρῷ* u frazi *ἐν χρῷ*	do kože

1. *Τὸ γῆρας βίου χειμῶνα λέγουσιν* 1). 2. *Ἀπόλλων τῆς κιθάρας εὑρετὴς ἀναγορεύεται* 2). 3. *Τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων οὐ μόνον τοῖς τῆς γῆς φυτοῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν βοσκημάτων γάλακτι καὶ τυρῷ καὶ κρέασι τρέφεται.* 4. *Ἀποβάλλει ἡ ἔλαφος τὰ κέρα ἐν τόποις χαλεποῖς καὶ δυςεξερεύτοις.* 5. *Γλῶσσ᾽ ἁμαρτάνουσα τἀληθῆ λέγει.* 6. *Ταῖς μὲν πόλεσι τὰ τείχη κόσμον καὶ ἀσφάλειαν παρέχει, ταῖς δὲ ψυχαῖς ἡ παιδεία.* 7. *Οἱ τῶν γραῶν λῆροι τὰ ὦτα τείρουσιν* 1). 8. *Ἀετὸς τρέφεται τῷ Τιτυοῦ ἥπατι.* 9. *Αἱ ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις μάλιστα Ποσειδῶ σέβονται.* 10. *Θέρους* 3) *θάλλει τὰ ἄνθη.* 11. *Ἐν τῇ τοῦ ὄρους Κυλλήνης κορυφῇ ἱερὸν ἦν Ἑρμοῦ.* 12. *Οἱ ναῦται, ὡς Ὅμηρος λέγει, ἐπὶ τὰ εὐρέα τῆς θαλάσ-*

σης νῶτα πλέουσιν. 13. Τὰ μὲν σώματα τοῖς συμμέτροις πόνοις, ἡ δὲ ψυχὴ τοῖς σπουδαίοις λόγοις αὔξεται.

Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ συνέσεως οὐκ ἀσφαλῆ κτήματα.

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) τὸ θέρος ljeto.

C. § 177.

ὁ ἀνήρ, ἀνδρός	čovjek, muž	ὁ μάρτυς, μάρτυρος	svjedok
Ἄρης, Ἄρεως i Ἄρεος	Ares (Mart)	ἡ ναῦς, νεώς	brod, ladja
ἀρν -, ἀρνός (nom. ἀμνός)	jagnje, jagnjac	ὁ, ἡ ὄρνις, ιθος	ptica
		τὸ οὖς, ὠτός	uho
τὸ γόνυ, γόνατος	koljeno	ἡ Πνύξ, Πυκνός	Pniks
ἡ γυνή, γυναικός	žena	ὁ πρέσβυς, εως	starac; poslanik
τὸ δόρυ, δόρατος	lies; sulica	τάν (ὦ τάν)	prijane!
Ζεύς, Διός	Zevs (Jupitar)	ὁ υἱός, οῦ	sin
ὁ, ἡ κύων, κυνός	pas, kučak	ἡ χείρ, χειρός	ruka
„ λᾶς, λᾶος (λίθος, ου)	kamen, hridina		

Opazka. Kada se vlastitomu imenu pridoda kao apozicija rieč „*sin* toga i toga," onda se obično izpušta rieč υἱός i stavlja samo spolnik.

1. Starošću se uništava ljepota 1) i snaga tjelesna. 2. Svaka 2) životinja ima oružje: ptice imadu krila, konji brzinu nogâ, bikovi 3) rogove, pčele žalce 4). 3. Atenjani čašćahu osobito junaka Tezeja 5), a Tebanci Herakla. 4. Kipari 6) slikahu 7) Posidona kao crnorudasta 8), a Apollona kao liepo uzrasla momka 9). 5. Stari mnidijahu da je potres 10) djelo Posidonovo. 6. Grad trojanski 11) bijaše čvrst visokimi 12) i jakimi 13) zidinami. 7. Vojnici se bore sulicami i mačevi. 8. O Aresu, strašna 14) nosiš ljudem zla 15). 9. Jaganjci i ovce bivaju čuvani od pasa. 10. Telali imadu štape 16) u rukuh. 11. Zimi brodovi ostaju 17) u lukah. 12. Ljeti mi ljubimo zrak visokih brda. 13. Ahill, sin Peleja 18) i Tetide 19), bijaše gojen od kentaura 20) Hirona 21). 14. Djeca se nasladjuju sladkimi plodovi stabala. 15. Pametan čovjek razmatra 22) svrhu svakog čina prije početka. 16. Slike bogova bijahu često zlatne i srebrne. 17.

Kći Menelaja i Helene bijaše Hermione [23]. 18. Oni koji robuju trbuhu ili novcu, bivaju od svih prezirani [24].

---

1) τὸ κάλλος, 2) πᾶς itd. 3) ὁ ταῦρος, 4) τὸ κέντρον, 5) Θησεύς, 6) ἀνδριαντοποιός, ου, 7) εἰκάζω, πλάττω, 8) κυανοχαίτης, ου, 9) μειράκιον, 10) ὁ σεισμός, 11) = Trojanaca, 12) ὑψηλός itd. 13) ἰσχυρός itd. 14) δεινός, 15) κακόν, ου, 16) ῥάβδος, ου, 17) μένω, 18) Πηλεύς, 19) Θέτις, ιδος, 20) κένταυρος, ου, 21) Χείρων, ωνος, 22) ἐξετάζω, 23) Ἑρμιόνη, 24) καταφρονέω.

XXIII.

Nastavci poput padežâ; C. § 178 i 179.

ἄλλοθι	drugdje	χαμαί (stari lok.)	na tlu
οἴκοθεν	od kuće	οἴκοι	kod kuće
οἴκαδε (οἰκόνδε Hom.)	(ka) kući	Πυθοῖ, Ἰσθμοῖ	u Pitu, na Istmu
κυκλόθεν (ὁ κύκλος)	iz kruga	Μεγαροῖ	u Megari
ῥιζόθεν	iz koriena	Ἀθήνησι (ν) = ἐν Ἀθήναις	u Ateni
βυσσόθεν (ὁ βυσσός)	od morskog dna		
Ἀθήνηθεν = ἐξ Ἀθηνῶν	iz Atene	Πλαταιαῖσι (ν)	u Plateji
Μέγαράδε = εἰς Μέγαρα	u Megaru	Ὀλυμπίασι	u Olimpiji
ἄλλοσε	drugamo	Ὀλυμπιάθεν	iz Olimpije
Ἀθήναζε = εἰς Ἀθήνας	u Atenu	Ὀλυμπίαζε	u Olimpiju
Θήβαζε	u Tebu	θύρασι (ν)	kod vrata
θύραζε	na dvor	Ἐλευσῖνι	u Eleuzini
χαμᾶζε	na tle	Μαραθῶνι i ἐν Μαραθῶνι	u Maratonu, kod Maratona
χαμᾶθεν, χαμόθεν	s tla		

1. Οἱ πρέσβεις πανταχοῦ ἱεροὶ καὶ ἄθικτοι νομίζονται [1]. 2. Αἱ Μοῦσαι λέγονται θυγατέρες εἶναι Διὸς καὶ Μνημοσύνης [1]. 3. Οἱ Καρδοῦχοι κύκλῳ πυρὰ πολλὰ ἔκαιον ἐπὶ τῶν ὀρῶν [2]. 4. Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου προσαγορεύουσιν οἱ Ἕλληνες μακρόχειρα [2]. 5. Ἁρμονία, ἡ Κάδμου γυνή, ἦν θυγάτηρ Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως. 6. Ἀνδρῶν φαύλων ὅρκον εἰς ὕδωρ γράφε. 7. Πληρῶμεν τὰς ναῦς καὶ πλέωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. 8. Ἐν Μαραθῶνι δεινὴ μάχη ἦν καὶ δοράτων καὶ ξυστῶν καὶ μαχαιρῶν. 9. Φρέατα μὲν διὰ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἦν, πηγὴ δέ μόνη. 10. Ἀγρὸν εὔκαρπον λέγουσιν Ἀμαλθείας κέρας εἶναι [3]. 11. Οἱ βασιλεῖς τῶν

Σπαρτιατῶν πρὸ τῆς ἐξόδου εἰς τὸν πόλεμον Διῒ καὶ Ἀθηνᾷ ἔθυον. 12. *Λέγεται καὶ τοὺς θεοὺς ὑπὸ τοῦ Διὸς βασιλεύεσθαι* 3).

13. *Ἐκ τοῦ σκότου εἰς τὸ φῶς.* 14. *Χεὶρ χεῖρα νίζει.* 15. *Παλαιὰ καινοῖς δακρύοις οὐ χρὴ στένειν.* 16. *Σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς προςδέχου συμβουλίαν* 4).

1. Nade ljudske od pjesnikâ zvane su sanje. 2. Vjeruj prostim riečim istine, ne laskateljem. 3. Sinovi treba da su otcem poslušni 5). 4. Neviještinom 6) krmilarâ oštećuju 7) se često brodovi. 5. Najade 8) bijahu čuvarice 9) vrelâ i zdenaca. 6. Vukovi 10) pliene 11) jaganjce i ovce i koze. 7. Pošteni ljudi rade 12) bez svjedoka kao pred 13) svjedocih. 8. Bolesti očiju i ušiju prouzrokuju težke boli 14). 9. Govedo udara 15) rogom, a klevetnik 16) jezikom. 10. Muževi i žene brodovima plovijahu u Atenu. 11. Dušmani žezijahu na brdih ognje. 12. Hermes i Apollo bijahu sinovi Jupitrovi. 13. Gradovi u Italiji čašćahu osobito Marta. 14. Patroklo 17) bijaše prijatelj Ahillov, a Pilade Orestov. 15. Obožavajte 18) milostive bogove. 16. Androgej bijaše Minosov sin. 17. Lovci love zecove, a ribari 19) ribe. 18. Vojnici drže 20) sulice u desnicah 21), a štitove 22) u ljevicah 23). 19. Pastiri se služe psima kao čuvarima. 20. Ne okaljajte 24) ruke krvlju poslanikâ. 21. Atenske luke bijahu pune troveslenih i peteroveslenih i drugih ladja.

---

1) kako aktivno? kako singularno? 2) kako passivno? 3) kako s osobnom konstrukcijom? 4) kako pluralno? 5) *εὐπειθής*, *ες*, 6) *ἀπειρία*, 7) *βλάπτω*, 8) *ἡ Ναϊάς*, *δος*, 9) = čuvari, 10) *ὁ λύκος*, 11) = love 12) *ἐργάζομαι*, 13) *ἐν*, 14) *ἄλγος*, *ους*, 15) *παίω*, 16) *ὁ διάβολος*, *ου*, 17) *ὁ Πάτροκλος*, 18) *σέβομαι*, 19) *ὁ ἁλιεύς*, 20) *ἔχω*, 21) *ἡ δεξιά*, 22) *ἡ ἀσπίς*, *ίδος*, 23) *ἡ ἀριστερά*, 24) *μιαίνω*.

XXIV.

O pridavnicih napose.

a) Pridavnici od tri svršetka; C. § 180-188.

πιστός, η, ον - ἄπιστος, ον	vjeran — nevjeran
μακρός, α, ον	dug, dugotrajan, dalek
δειλός, η, ον (ἡ δειλία)	plašljiv (plašivost)
ἀνδρεῖος, εία, εῖον (ἡ ἀνδρεία)	muževan, hrabar (hrabrost)

σπουδαῖος, αία, αῖον (*ἡ σπουδή*)	revan, ozbiljan (revnost)
ἀθρόος, όα, όον (*ἀθροίζω*)	ukupan, stisnut (skupljati)
ἴδιος, (ponajviše) *ἰδία, ἴδιον*	vlastit, osobit, oseban
ἐρινοῦς, ῆ, οῦν (*τὰ ἔρια*)	vunen (vuna)
κακόνους, κακόνουν	zlohotan
ἔμπλεως, ων i *ἔμπλεος* 3.	napunjen, pun
γλυκύς, εῖα, ύ (protivno *δριμύς*)	sladak (ljut, oštar)
δασύς, εῖα, ύ	gust, lisnat, runjav
εὐθύς, εῖα, ύ (jon. i ep. *ἰθύς*)	upravan, pravi
ἥμισυς, ἡμίσεια, ἥμισυ	pol, napola
θῆλυς, θήλεια, θῆλυ	ženski
μέλας, μέλαινα, μέλαν (*λευκός* 3.)	crn (biel)
τάλας, τάλαινα, τάλαν	jadan, biedan
τέρην, τέρεινα, τέρεν	uzbujan, napregnut; nježan
χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν	dražestan, ljepušan
ὑλήεις, ὑλήεσσα, ὑλῆεν	šumovit
αἱματόεις, - τόεσσα, - τόεν	krvav
βροτόεις, - τόεσσα, - τόεν	okrvavljen

1. *Ὅμηρος τοῖς τῶν δένδρων φύλλοις τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ὁμοιοῖ* 1). 2. *Οἱ νόμοι οὐ μόνον τοὺς ἀδικοῦντας ζημιοῦσι ἀλλὰ καὶ ὠφελοῦσι τοὺς δικαίους* 1). 3. *Σωκράτους εἶναι γνώμην λέγουσιν· αἱ μὲν ποδήρεις ἐσθῆτες τὰ σώματα, αἱ δὲ ὑπέρμετροι περιουσίαι τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσιν* 1). 4. *Σταγόσιν ὕδατος πέτρα κοιλαίνεται* 2). 5. *Οἱ μὲν τραχεῖς ἵπποι τοῖς χαλινοῖς, οἱ δ' ὀξεῖς θυμοὶ τοῖς λογισμοῖς μετάγονται* 2). 6. *Ἀθήνησιν ἦσαν δίκαι τῆς ἀργίας.* 7. *Κακοῦ ἀνδρὸς δῶρα ὄνησιν οὐκ ἔχει.* 8. *Ἴσχυον οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι κατὰ γῆν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ναυσίν.* 9. *Ὁ μὲν ἥλιος σφαῖρα χρυσῆ, ἡ δὲ σελήνη ἀργυρᾶ εἶναι φαίνεται.* 10. *Ὁ Ὑμεττός, ὄρος τῆς Ἀττικῆς, ἀνάπλεως ἦν νομῶν μελίσσαις ἐπιτηδείων.* 11. *Πρωταγόρας ἔλεγε πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον.*

12. *Εὐτυχεῖς οἱ γονεῖς τῶν εὐτυχῶν παίδων.* 13. *Τὸ συνεχὲς ἔργου παντὸς εὑρίσκει τέλος.*

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno?

b) Pridavnici od dva i jednoga svršetka i nepravilni; C. § 189-191.

ἀκρατής, ες - ἐγκρατής, ες	neumjeren - umjeren
δυσμενής, ες - εὐμενής, ες	neprijateljski - dobrohotan

πλήρης, πλῆρες (κενός, η, ον)	pun (prazan)
μνήμων, μνῆμον (ἡ μνήμη)	sjećajući se, dobre pameti (pamtenje)
ἐπιλήσμων, ἐπίλησμον	zaboravljiv
πολυπράγμων, πολύπραγμον	veleposlan, prpošan
ἴδρις, ἴδρι (genet. *ἴδριος*)	znajuć, vješt
ἄρρην (ἄρσην), ἄρρεν (prot. *θῆλυς*)	mužki
ἀπάτωρ. ἄπατορ	bez otca
δυσμήτωρ	ne materinski
φιλόπολις, εως i *ιδος*	domoljuban
εὔελπις, ιδος	pun dobre nade
ἀγνώς, ἀγνῶτος	nepoznat, nepoznajuć
φυγάς, άδος (ἡ φυγή)	prognan, bjegunac (bieg)
ἐθελοντής, οῦ (ἐθέλω ili *θέλω)*	dragovoljan (hotjeti)
μέγας, μεγάλη, μέγα	velik
πολύς, πολλή, πολύ	mnogi - a - o
πρᾶος, πραεῖα, πραν	blag, blagoćudan

1. Poslovica veli, da su sladki zabranjeni [1] plodovi. 2. Grci žrtvovahu podzemnim [2] bogovim crne bikove i crne krave. 3. Arapi imadu živahne [3] i brze [4] konje. 4. Domoljubni muževi ne zapuštaju [5] domovinu u pogibeljih. 5. Svi se nasladjuju dražestnimi pjesmami Saffinimi. 6. U Pitu bijaše glasovito proročište [6] Apollonovo. 7. Psi odbijaju [7] vukove od jagnjićâ i ovaca. 8. Poslanicim se izkazuju [8] svuda [9] dostojne časti. 9. O krmilaru, spasi s božjom pomoću brod. 10. Ružni [10] sni ne plaše [11] dobra čovjeka. 11. Pravedan jezik ima veliku snagu. 12. Popuštaj blagim riečim prijateljâ. 3. U Eleuzini bijaše hram Zevsa i Demetre. 14. Ne govori, o prijane, o nepoznatomu [12]. 15. Ne pristoji se pametnu čovjeku mnogo [12] i loše govoriti. 16. Ne ljubite prekomjerno obilje, nego razborit i sebi dovoljan život. 17. U ognju vješti ljudi razpoznavaju [13] zlato i srebro. 18. Rieke indijske hrane mnoge i velike ribe. 19. Krokodili [14] provode [15] noć u vodi. 20. Neudobne radosti radjaju štetu. 21. Ruke hrane trbuh, a trbuh tielo.

---

1) *ἀπόρρητος, ον,* 2) *καταχθόνιος, ον,* 3) *ὀξύς,* 4) *ταχύς, ὠκύς,* 5) *καταλείπω,* 6) *μαντεῖον,* 7) *ἀπερύκω* s genet; 8) *ἀπονέμω,* 9) *πανταχοῦ,* 10) *αἰσχρός,* 11) *καταπλήττω,* 12) plur; 13) *διαγιγνώσκω,* 14) *κροκόδειλος,* 15) *διάγω.*

XXV.

a) Stupnjevanje pridavnika (1. oblik); C. § 192 i 193.

κοῦφος, η, ον	lak	μάκαρ, αρος	blažen
ἀρχαῖος, αία, αῖον	starinski, davni	πένης, ητος	siromašan
ἰσχυρός, α, ον	jak, snažan	εὐσεβής, ες	pobožan
πικρός, α, ον	šiljast; grk, ljut	ἀσεβής, ες	bezbožan
ψυχρός 3.-θερμός 3.	studen - vruć, topao	λυσιτελής, ες	probitačan
λεπτός, η, ον	tanak, sitan	ἐπιφανής, ες	odličan
σοφός, η, ον	mudar	εὐκλεής, ες	slavan
ἱκανός, η, ον	dovoljan, valjan	εὐδόκιμος 2.	ugledan
τίμιος, ία, ιον	vriedan, dragocien	ἔνδοξος, ον	slavan
πλούσιος, α, ον	bogat	βραδύς, εῖα, υ	trom, spor
ἄγροικος, ον	prostački, neuljudan	βραχύς, εῖα, ύ	kratak

Opazka. Ono s čim se prispodablja stoji ili sa ἤ (lat. *quam*, naše *nego)* u padežu koji ga ide, ili ti u genetivu (lat. abl; naški genet. sa *od)*. Taj genetiv *(genetivus comparationis)* stoji ponajviše ondje gdje bi imalo stati ἤ s nominat. ili akuzat; ali se nalazi i mješte ἤ s dativom.

1. *Ἔργα μὲν τῶν νεωτέρων, βουλαὶ δὲ τῶν πρεσβυτέρων κράτος ἔχουσιν.* 2. *Αἶψα, ὡς νόημα, παρέρχεται ἥβη, οὐδ' ἵππων ὁρμὴ γίγνεται ὠκυτέρα.* 3. *Ἀγησίλαος φίλοις μὲν πρᾳότατος, ἐχθροῖς δὲ φοβερώτατος ἦν.* 4. *Σωκράτης σοφώτατος καὶ δικαιότατος ἦν πάντων τῶν Ἀθηναίων.* 5. *Βεβαιοτάτην φιλίαν ἔχε πρὸς τοὺς γονέας.* 6. *Πόλεμος ἔνδοξος εἰρήνης αἰσχρᾶς αἱρετώτερος* (sc. *ἐστί*). 7. *Οἱ κροκόδειλοι ἔχουσιν ὀφθαλμοὺς μὲν ὑός, ὀδόντας δὲ μεγάλους καὶ χαυλιόδοντας καὶ ὄνυχας ἰσχυροὺς καὶ δέρμα ἄρρηκτον φολιδωτόν.* 8. *Οὐ προσήκει τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων πονηρότερον εἶναι.* 9. *Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις ἀρχαιοτάτη ἦν καὶ ὀνομαστοτάτη.*

10. *Βίου πονηροῦ θάνατος εὐκλεέστερος.* 11. *Ἁμαρτάνει τοι καὶ σοφοῦ σοφώτερος.*

1. Korint bijaše bogatiji nego ostali 1) hellenski gradovi. 2. Grad Atenjana bijaše vele star i krasniji 2) od svih ostalih gradova Grčke. 3. Alkibiade 3) bijaše prem neumjeren i obiestan 4). 4. Najvaljaniji postaju najbogatiji i najslavniji. 5. Pošalji 5) od slugu najvjernijega. 6. Špar-

ta bijaše urednija 6) nego Teba. 7. Grci bijahu hrabriji od Persijanaca. 8. Ljeti 7) se mijemo 8) studenijom, a zimi toplijom vodom. 9. Iz obiesti radjaju se mnoga zla. 10. Priznajemo svi da su siromašni često sretniji od bogatih. 11. Ne poznajem 9) ptice 10) crnije od gavrana. 12. Vojnici treba da prama 11) gradjanom budu blagi, a prama dušmanom neprijatni 12). 13. Zmije 13) imadu otrov 14) u zubih. 14. Grci bijahu vrlo ratoborni 15).

---

1) *οἱ ἄλλοι* itd. 2) *εὐπρεπής, ες,* 3) *ὁ Ἀλκιβιάδης,* 4) *ὑβριστός,* 5) *πέμπω,* 6) *εὔνομος, ον,* 7) *τὸ θέρος,* 8) mijem se *λούομαι,* 9) *οἶδα,* 10) akuz; 11) samo dativ, 12) *χαλεπός,* 13) *ὄφις, εως,* 14) *φάρμακον,* 15) *μάχιμος.*

b) C. § 194-197.

γεραιός, α, ον	star; častan	*πίων, πῖον*	tust, pretio
παλαιός, α, ον	star, starodavan	*πέπων, ον*	zrio, mek, prijatan
σχολαῖος, α, ον	udoban	*ἄκρατος, ον*	nepomješan, čist
μέσος, η, ον	srednji	*ἐρρωμένος* 3.	krepak, jak
ἴσος, η, ον	jednak	*ἄσμενος* 3.	voljan, rad
εὔδιος, ον	vedar	*λάλος* 2.	brbljav
πρώϊος, α, ον (*πρωί*)	ran (rano)	*πτωχός* 3. i 2.	prosjački, ubog
ὄψιος (*ὀψέ*)	kasan (kasno)	*ὀψοφάγος*	sladkokusac
ἥσυχος, ον	miran, tih	*αἰδοῖος,* kom. *αἰδοιέστερος*	poštovan, stidljiv
φίλος, η, ον	drag, mio		
(*πλησίον*)	blizu	*ψευδής, ες*	lažan
προὔργου	probitačan	*κλέπτης, ου*	lupežki, lupež
ἔμφρων, ον	sviestan, razuman	*ὑβριστής, ου*	obiestan
σώφρων, ον	razborit, pametan	*ἐπίχαρις,-χαρι*	umiljat, dragostan

1. Spartanski 1) mladići bijahu krepčiji od atenskih. 2. Temistokle bijaše dobrohotniji domovini nego Alkibiade. 3. Življenje Lakedemonaca bijaše vele umjereno. 4. Običaji starodavnih naroda bijahu vrlo prosti. 5. Sokrate bijaše najplemenitiji 2), najblaži, najpravedniji i najsviestniji čovjek. 6. Sirijanci 3) hranjahu vrlo tuste ovce. 7. Mačem 4) se zadavaju 5) lakše rane 6) nego jezikom. 8. Mladji se raduju pohvalam 7) starijih. 9. Vatra je ljudem došla 8) od Prometeja, a umjetnosti od Hefesta 9). 10. Mnogi postaju od 10) robova slobodni a od siromašnih bogati. 11. Argos sin Friksa 11) bijaše graditelj 12) broda Argo 13). 12. Oni

koji mudruju nasljeduju boga. 13. Mišljasmo da su neprijatelji odišli[14]. 14. Ženo, plemenitoj ženi pristoji se čednost[15]. 15. Agesilaj bijaše najratoborniji[16] i najhrabriji od špartanskih kraljeva.

---

1) σπαρτιατικός itd. 2) γενναῖος itd. 3) ὁ Σύριος, 4) τό ξίφος, 5) ἐμβάλλω, 6) τὸ ἕλκος; τὸ τραῦμα, 7) ὁ ἔπαινος, 8) došao sam ἥκω, 9) ὁ Ἥφαιστος, 10) ἐκ, 11) Φρίξος, ου, 12) ναυπηγός, 13) brod Argo ἡ Ἀργώ, οῦς, 14) odišao sam οἴχομαι, 15) εὐκοσμία, 16) μάχιμος 3.

c) Stupnjevanje pridavnika (2. oblik); C. § 198-200.

ἡδύς, εῖα, ύ	ugodan	ἀγαθός, η, ον	dobar,
(δυςχερής, ες)	neugodan	κακός, η, ον	zao, loš
ταχύς, εῖα, ύ	brz	χείρων	lat. *deterior*
μέγας itd.	velik	ἥσσων	lat. *inferior*
μικρός, α, ον	malen	ῥᾴδιος, α, ον	lasan
ὀλίγος, η, ον	mali; malo	ἀλγεινός, η, ον	žalostan, mučan
πολύς itd.	mnogi; mnogo	- ὕστερος, ὕστατος	stražnji, posljednji
καλός, η, ον	liep	- - ἔσχατος 3.	najskrajnji
ἐχθρός, α, ον	mrzak, neprijatan	- ὑπέρτερος itd.	gornji, viši
αἰσχρός, α, ον	sramotan, grd	- πρότερος 3.	prednji, prvašnji
οἰκτρός, α, ον	jadan	- περαίτερος 3.	dalji

1. *Πενέστατοι ἦσαν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων· Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου καὶ Φωκίων ὁ Φώκου καὶ Ἐπαμεινώνδας ὁ Πολύμνιδος καὶ Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου.* 2. *Παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἦν πόλις μεγάλη καὶ εὐδαιμονεστάτη, Θάψακος ὀνόματι.* 3. *Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος, τοῖς βασιλεῦσι τοὺς εὐνουστάτους τῶν φίλων συγκαταθάπτουσιν.* 4. *Μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα τοῖς πολίταις συμβούλευε.* 5. *Ἡ ἰνδικὴ χώρα πλείστους καὶ μεγίστους ἐλέφαντας ἐκτρέφει.* 6. *Τὴν αἰσχίστην δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσιν.* 7. *Ἢ λέγε σιγῆς κρείττονα ἢ σιγὴν ἔχε.* 8. *Μείζους ἡδονὰς οὐκ ἔχουσιν οἱ γονεῖς ἢ σώφρονας παῖδας.* 9. *Ὁ κροκόδειλος ἐξ ἐλαχίστου γίγνεται μέγιστος.* 10. *Στέργε, ὦ λῷστε, καὶ τὰ μείω.* 11. *Κακοῖς τὸ κέρδος τῆς δίκης ὑπέρτερον.* 12. *Ἐν τῇ Κρήτῃ πόλεις ἦσαν πλείους μέν, μέγισται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται Κνωσσός, Γόρτυς, Κυδωνία.* 13. *Τὰ συμπόσια λόγοις σώφροσιν ἐπιχαριτώτερα γίγνεται ἢ ὄψοις πολυτελέσιν.* 14. *Ὁ θάνατος κοινὸς καὶ τοῖς χειρίστοις καὶ τοῖς βελτίστοις.* 15. *Εὐριπίδου ἐστὶν ἀπόφθεγμα· ἐσθλῶν κακίους ἐνίοτ' εὐτυχέστεροι.*

1. Najrazboritiji ljudi imadu najmirniju starost. 2. Najhrabriji ne imaju uviek i najkrepčije tielo. 3. Aristide bijaše najubožiji ali najpravedniji. 4. Maleni dobitci često donose većih [1]) šteta. 5. Antiloho Nestorov [2]) sin bijaše od svih Ahajaca [3]) najbrži poslie Ahilla. 6. Prijatelj prijatelju savjetuje ne najugodnije, nego najkoristnije. 7. Ne poznajem veće kreposti od pravednosti. 8. Stari vjerovahu [4]) da je Zevs najbolji i najpravičniji od bogova. 9. Mnogi pobjedami postaju obiestniji. 10. Nalaze [5]) se žene brbljavije od lastavica [6]). 11. Menelaj i Agamemnon [7]) bijahu Ajantu vrlo neprijatni. 12. Tersite [8]) je od Homera zvan najgrdji od svih Ahajaca. 13. Ljudi valja da znanostmi postanu ne samo razumniji, već i bolji. 14. Mučni [9]) posli trebuju [10]) premnoge opreznosti [11]). 15. Savjetujmo se sgodno o uzgoju [12]) dječakâ. 16. Najstariji pjesnici hellenski bijahu Homer i Heziod [13]). 17. Ne vjeruj sladkim riečim laskavaca. 18. Valjani ljudi ne mrze valjanih ljudi. 19. Svi priznaju da je sloga [14]) najveće dobro, a nesloga [15]) najveće zlo. 20. Štitovi [16]) Hellenaca bijahu maleni, a sulice duge.

---

1) akuz; 2) *Νέστωρ, ορος,* 3) *Ἀχαιός, ου,* 4) *νομίζω,* 5) *εὑρίσκω,* 6) *χελιδών, όνος,* 7) *Ἀγαμέμνων,* 8) *Θερσίτης,* 9) *δυςχερής, ες,* 10) *δέομαι,* 11) *ἐπιμέλεια,* 12) *ἡ παίδευσις,* 13) *Ἡσίοδος,* 14) *ὁμόνοια,* 15) *ἡ ἔρις,* 16) *ἡ ἀσπίς, ίδος.*

XXVI.

Prislovi pridavnički; C. § 201-204.

ὀρθῶς, ὀρθότερον, ὀρθότατα	pravo, pravilno, istinito
ἱκανῶς, ἱκανώτερον, ἱκανώτατα	dovoljno, dosta
βεβαίως, βεβαιότερον ili *βεβαιοτέρως, βεβαιότατα*	čvrsto, sigurno, stalno, postojano
γενναίως (kao *βεβαίως*)	plemenito, izvrstno, veledušno
προθύμως, - μότερον, - μότατα	dragovoljno, revno, rado
ἀκριβῶς, ἀκριβέστερον, ἀκριβέστατα	tačno
ἐπιεικῶς, - κέστερον, - κέστατα	pristojno, prilično, skoro
σωφρόνως, - νέστερον i *νεστέρως, νέστατα*	razborito, pametno
αἰσχρῶς, αἴσχιον, αἴσχιστα	sramotno
ἡδέως, ἥδιον, ἥδιστα	ugodno, slastno, prijazno

ταχέως (ταχύ, τάχα), θᾶσσον, τάχιστα	brzo
βραδέως, - ύτερον, - ύτατα	polagano, sporo
μάλα; μᾶλλον (protivno *ἧττον*); *μάλιστα* (protivno *ἥκιστα*)	vele, vrlo ; više (manje); ponajviše (najmanje, nimalo)
σφόδρα ili *σφοδρῶς*	silno, veoma
κρύφα (Homer *λάθρᾳ*)	tajom, kriomice, bez znanja
εὖ; ἄμεινον ili *βέλτιον; ἄριστα* ili *βέλτιστα*	dobro; bolje; najbolje, jako dobro
κακῶς, κάκιον, κάκιστα	zlo; gore; najgore, vele zlo
καλῶς, κάλλιον (i *καλλιόνως*), *κάλλιστα*	liepo; ljepše; najljepše, preliepo
ῥᾳδίως, ῥᾷον, ῥᾷστα	lasno, lakše, najlakše
νέον (νεωστί) ; lat. *recens*	onomadne
ὕστερον, ὕστατα	poslie, kašnje, najkašnje
ἄνω, ἀνωτέρω, ἀνωτάτω	gori, u vis; više; najviše
κάτω itd. - *εἴσω, ἔσω* itd. - *ἔξω* itd.	doli — unutra — vanka
πόῤῥω (πρόσω) itd.	napried, dalje, daleko
ἐγγύς, ἐγγυτέρω ili *ἐγγύτερον, ἐγγυτάτω* ili *ἐγγύτατα*	blizu, bliže, najbliže
ἑκάς, ἑκαστέρω, ἑκαστάτω	daleko, dalje, najdalje
τηλοῦ, τηλοτέρω, τηλοτάτω	daleko, dalje, najdalje
πέρα (ν), περαιτέρω —	(onkraj), dalje
μάλα ἰσχυρός (valde potens)	vele (vrlo, puno) snažan
ὡς ili *ὅτι ῥᾷστα (quam facillime)*	što ili čim lakše
ὡς ili *ὅτι τάχιστα*	što ili čim prije

1. *Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται ταχύ*[1]. 2. *Εἰκότως ἡ ἀχαριστία ἡγεμὼν ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ λέγεται*[1]. 3. *Τάχιστα ὁ καιρὸς μεταφέρει τὰ πράγματα*[2]. 4. *Οἱ Ἀθηναῖοι πολλοὺς τῶν ἐπιφανεστάτων πολιτῶν ἀδίκως ἐζημίουν*[2]. 5. *Οἱ δειλοὶ αἰσχύνην τῇ πόλει περιάπτουσιν*[2]. 6. *Ἀνὴρ ἀχάριστος μὴ νομιζέσθω φίλος*[3]. 7. *Τὸ ὄρος πόῤῥωθεν ἀεροειδὲς φαίνεται καὶ λεῖον, ἐγγύθεν δὲ τραχύ*[3]. 8. *Σιγᾶν μᾶλλον ἢ λαλεῖν πρέπει.* 9. *Χειμῶνος ἥκιστα βρονταὶ γίγνονται, μάλιστα δ' ἔαρος καὶ φθινοπώρου.* 10. *Πάντων τῶν ὄρνεων ἥδιστα ᾄδει ἡ ἀηδών.* 11. *Οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς γέροντας οὐχ ἧττον ἢ πατέρας ᾐσχύνοντο.* 12. *Ὁ μὲν κάλλιστος πρὸ Ἰλίου ἀνὴρ ἦν Ἀχιλλεύς, ὁ δὲ αἴσχιστος Θερσίτης.* 13. *Δημοσθένης τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἐμίσει*[2].

14. *Οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.* 15. *Ἐπὶ τὰ δεῖπνα τῶν φίλων βραδέως πορεύου, ἐπὶ δὲ τὰς ἀτυχίας ταχέως.*

1. Glasnik treba da jasno [4] i tačno kaže naloge [5]. 2. Jedan [6] čini sve brže, a drugi sporije. 3. Priznaje se od svih, da slavulji pjevaju najugodnije od svih ptica. 4. Gradjani se savjetovahu u sboru o najvećih poslih. 5. Ne pristoji jačemu zlo služiti se svojom [7] jakošću [8]. 6. Pjetao probudjuje [9] prem rano svojim pjevanjem [10] ljude. 7. Najbliže žala [11] plovitba bijaše najopasnija [12]. 8. Pravo govoriš, da ne najsiromašniji nego zloćesti ljudi sa najjadniji [13]. 9. Prijatelj neka vjeruje prijatelju. 10. Od svih Hellenaca Špartanci se najhrabrije borahu. 11. Aleksandar čašćaše Aristotela [14] ne manje nego otca. 12. O djetiću, živio ti pravedno i dobro i liepo i umro ti slavno. 13. Anaksagora [15] bijaše učitelj Periklov. 14. Ne pristoji se da oni koji vladaju budu gori od onih koji su vladani. 15. Ako misliš da se bogovi više raduju [16] velikim žrtvam [17] nego malim, varaš se [18]. 16. Ili šutite ili govorite stvari [19] bolje od šutnje.

---

1) kako aktivno? 2) knko passivno? 3) kako pluralno? 4) prislov od *σαφής*, 5) *ἡ ἐντολή*, 6) jedan - a drugi *ὁ μέν - ὁ δέ*, 7) *ὁ, ἡ, τό*, 8) *ῥώμη*, 9) *ἐγείρω*, 10) = pjevajuć, 11) *ἡ ἀκτή*. 12) *ἐπικίνδυνος, ον*, 13) *ἄθλιος* itd. 14) *Ἀριστοτέλης, ους*. 15) *ὁ Ἀναξαγόρας*, 16) radovati se *ἥδομαι*, 17) *θυσία, ας*, 18) *ἁμαρτάνω*, 19) ne prevodi se.

O zaimenih.

XXVII. O enklitikah; C. § 91-99

1. *Osobna* zaimena (§ 205); 2. *Neizvjestno* zaime *τίς* (§ 214);
3. Prezent (indikativ) glagolâ *εἰμί* i *φημί* (§ 315 i 312, 5)

πού; n. p. *ἄλλοθί που*	igdje, negdje - drugda negdje
πή; n. p. *ἄλλῃ πῃ*	ikako - nekako drugačije
ποί; n. p. *ἄλλοσέ ποι*	ikamo - ikamo drugamo
ποθέν; n. p. *ἄρχεσθαί ποθεν*	od ikud - početi od ikud
ποτέ; n. p. *ἦν ποτε χρόνος*	ikada - bijaše negda vrieme
πώς; n. p. *εὐσχημόνως πως*	ikako - njekakom pristojnošću
πώ; n. p. *οὔ πω, οὔπω*	igda, još - još nigda, još ne
γέ; n. p. *σῶμά γε*; v. § 207. Op. 2.	barem - barem tielo
τέ; n. p. *χρυσός τε καὶ ἄργυρος*	i - zlato i srebro
τοί; n. p. *ἤτοι, μέντοι - καίτοι*	doista - ipak

νύν ili *νύ* - (*νῦν, τὰ νῦν*)	nu - sada
κοινωνία τις - *ἄνθρωπός τις*	njekakvo zajedničtvo - njekakav čovj.
ξένοι τινές	njeki stranci
δεινόν τι - *ἄτοπόν τι*	nešto strašno - čudno što
ἔστιν ἡμῖν χρήματα, εἰσὶ στρατιῶται	imamo mi novaca, imamo vojakâ
σοφίας οὐκ ἔστι κτῆμα τιμιώτερον	ne ima imetka dragocjenjeg od m.
οὐκ ἔστι = *οὐκ ἔξεστι*	nije dopušteno, nije moguće
ἔστι τῶν στρατιωτῶν ili *τῶν στρατιωτῶν ἐστι μάχεσθαι*	dužnost je vojnikâ boriti se

1. *Ἁπλοῦς ἐστιν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος.* 2. *Ὕπνος καὶ θάνατός εἰσι διδύμω ἀδελφώ.* 3. *Ὁ βίος καὶ ἡ ὑγίεια δῶρά ἐστι τοῦ θεοῦ.* 4. *Μανία ἐστὶν ὑπὲρ δύναμίν τι ποιεῖν.* 5. *Χαίρειν ἐπ' αἰσχραῖς ἡδοναῖς οὐ δεῖ ποτε.* 6. *Σοφίαν ἄσκει ἔργῳ μᾶλλον ἢ λόγοις.* 7. *Εἴθε, ὦ θεός, τελοίης μοι τὴν εὐχήν.* 8. *Μή σε νικάτω κέρδος.* 9. *Δίκαιόν ἐστι τοὺς κρείττους τῶν ἡττόνων ἄρχειν.* 10. *Ὀρφεὺς ᾄδων ἐκίνει λίθους τε καὶ δένδρα.* 11. *Λύπη μανίας ἔχει κοινωνίαν τινά·* 12. *Εἰ καλὸν ἔχει τις σῶμα καὶ ψυχὴν κακήν, καλὴν ἔχει ναῦν καὶ κυβερνήτην κακόν.* 13. *Βέλτιόν ἐστι σὲ ἀποκρίνεσθαι ἢ ἐμὲ ἀντὶ σοῦ.* 4. *Ζεύς ἐστι ὕπατος πάντων τῶν θεῶν.*

15. *Ὁ ποιητής φησι· ἄνθρωπός ἐστι πνεῦμα καὶ σκιὰ μόνον.* 16. *Πολλῶν τὰ χρήματ' αἴτι' ἀνθρώποις κακῶν.* 17. *Κλεπτῶν μὲν ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.* 18. *Ἀγαθὸν μέγιστον ἡ φρόνησίς ἐστ' ἀεί.* 19. *Κοινὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.* 20. *Ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τἀσφαλέστατον.*

Πλοῦτον μὲν πλουτοῦντος ἔχεις, ψυχὴν δὲ πένητος,
ὦ τοῖς κληρονόμοις πλούσιε, σοὶ δὲ πένης.

1. Ja sam gospodar, a ti si sluga. 2. Vi se nasladjujete bojem, a mi mirom. 3. Različiti 1) su običaji narodâ. 4. Izdajice 2) mnogo su nam mrži od dušmana. 5. Dužnost je plemenite žene čuvati 3) kuću. 6. Bog je milostiv otac i meni i vam svim. 7. Mnogi ljudi brbljaviji su od lastavice. 8. Pravi 4) put je najkraći i najbrži. 9. Ljeti su dnevi vedriji nego zimi. 10. Izobraženost 5) vam je ljepša imovina od bogatstva. 11. Spavamo 6) prem ugodno poslie radnje 7). 12. Često ljudi poznaju mane 8) susjedâ 9) jasnije nego vlastite. 13. Nema tereta 10) težega od siromaštva. 14. Najžalostnije je izgubiti 11) vjerna druga. 15. Ptice imadu mješte ušiju njekakve rupe 12) na glavi. 16. Ako imaš kazati što novo 13), kaži. 17. Vodja valja da bude domišljat 14), radišan 15), brižljiv 16), ustrajan 17), razborit 18), dobrostiv 19) a 20) ujedno nemio 21), iskren 22) a ujedno hinben 23). 18. Gradjani čineći što protuzakonito neka budu ka-

žnjeni. 19. Niesmo pjesnici, ja i ti. 20. Smrt je najskrajnja i najveća od kaznî. 21. Ti si stariji (mladji) od mene. 22. O starice, biele kose nakit su starosti. 23. Vukovi su jaganjcem neprijateljski. 24. Najdublje rieke jesu najsporije. 25. Od mudrih ljudi treba da primaš 24) savjet 25). 26. Dobitak lasno predobiva bezumna čovjeka.

---

1) *διάφορος, ον,* 2) *ὁ προδότης,* 3) *σώζω,* 4) *εὐθύς,* 5) *ἡ παιδεία,* 6) *καταδαρθάνω,* 7) *πόνος,* 8) *ἡ ἁμαρτία,* 9) *ὁ γείτων,* 10) *τὸ ἄχθος,* 11) *ἀποβάλλω,* 12) *ὀπή. ης,* 13) *καινός* itd. 14) *πολυμήχανος,* 15) *ἐργαστικός,* 16) *ἐπιμελής,* 17) *καρτερικός,* 18) *ἀγχίνους,* 19) *φιλόφρων,* 20) a ujedno *τε και,* 21) *ὠμός,* 22) *ἁπλοῦς,* 23) *ψευδής,* 24) *προςδέχομαι,* 25) *συμβουλία.*

XXVIII.

Zaimena *posjedna*, *povratna*, itd; C. § 208-211.

ἐμὸς ἀνεψιός (θεῖος)	(jedan) moj bratučed (ujak)
ἡ ἐμὴ ἀδελφιδῆ ili *ἀδελφιδῆ ἡ ἐμή* (attributni položaj)	moja nećakinja
αἱ εὐχαὶ ἡμῶν ili *ἡμῶν αἱ εὐχαί* (predikatni položaj)	naše molbe, želje
λέγε μοι σαφῶς τὴν σὴν γνώμην ili *τὴν γνώμην σου*	kaži mi jasno svoje mnienje
λέγετέ μοι τὰς ὑμετέρας γνώμας, τὰς γνώμας τὰς ὑμετέρας, τὰς γνώμας ὑμῶν ili *ὑμῶν τ. γ.*	kažite mi svoja mnienja
ἡ οὐσία αὐτοῦ ili *αὐτοῦ ἡ οὐσία* (kakav je to položaj?)	njegov imetak
ἡ ἑαυτοῦ οὐσία ili *ἡ οὐσία ἡ ἑαυτοῦ* (kakav je to položaj?)	svoj (vlastiti) imetak
τὰ ἡμέτερα αὐτῶν τέκνα ili *τὰ τέκνα τὰ ἡμέτερα αὐτῶν*	naša (vlastita) djeca
Ὅμηρος αὐτός ili *αὐτὸς ὁ Ὅμηρος* (kakav je to položaj?)	sam Homer
ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ	na samom moru
ὁ αὐτὸς τρόπος ili *ὁ τρόπος ὁ αὐτός* (kakav je to položaj?)	isti način
ἄλλος, η, ο - οἱ ἄλλοι itd.	drugi, a, o — ostali, e, a.

Opazka 1. Mješte oblikâ osobnoga zaimena *οὗ οἷ ἕ* ne rabljenih u attičkoj prozi uzimaju se kosi padeži od *αὐτός;* n. p. *διδάσκω αὐτόν* ja ga učim.

Opazka 2. Mješte posjednih zaimena *prve* i *druge* osobe *može*, a mješte posjednoga zaimena *treće* osobe *mora* se, buduć oblici *ὅς ἥ ὅν* niesu rabljeni u attičkoj prozi, upotrebiti genetiv osobnih zaimena; mješte *οὗ οἷ ἕ* naravno i tu oblici od *αὐτός*. Ovaj genetiv osobnih zaimena i od *αὐτός* stoji ili pred spolnikom ili (bez opetovanja spolnika) iza samostavnika. V. Curt. § 470, a) i 474, 4.

Opazka. 3. Gdje mi stavljamo posjedno zaime, da pobliže označimo stvar, Grci stavljaju vele često samo spolnik.

1. *Ὕπνος πολὺς οὔτε τοῖς σώμασιν οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἁρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν.* 2. *Τῷ ἡμετέρῳ βίῳ οὐκ ἀεὶ τὸ αὐτὸ σχῆμα διαμένει.* 3. *Ἐγὼ αὐτός εἰμι ἐμαυτῷ αἴτιος* 1). 4. *Ὁ σοφὸς ἐν αὑτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν* 1). 5. *Ἐλεύθερον φύλαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον* 1). 6. *Ὁ λέων καὶ ὁ θὼς πολέμιοι ἀλλήλοις εἰσίν.* 7. *Μάχονται οἱ ἐλέφαντες σφοδρῶς πρὸς ἀλλήλους καὶ τύπτουσι τοῖς ὀδοῦσι σφᾶς αὐτούς.* 8. *Οἱ Αἰθίοπες μελάντεροί εἰσι τῶν ἄλλων ἐν Λιβύῃ ἐθνῶν.* 9. *Οἱ ἐν Σπάρτῃ ἔφοροι ἐζημίουν πολίτας παράνομόν τι ποιοῦντας* 2). 10. *Τῶν ἡδονῶν φωνή ἐστι μὴ πεινῆν, μὴ διψῆν, μὴ ῥιγῶν.* 11. *Ἡμᾶς μὲν τὰ ἡμέτερα, ὑμᾶς δὲ τὰ ὑμέτερα εὐφραίνει* 3). 12. *Ψέγειν πολὺ ῥᾷόν ἐστιν ἢ ἀμείνω πράσσειν.* 13. *Κρεῖττον σιωπᾶν ἢ λαλεῖν μάτην.* 14. *Τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου φέρωμεν ὡς πρᾳότατα.* 15. *Τοῦ γήρως ἀκμή ἐστιν ἡ σωφροσύνη.* 16. *Οἱ παλαιοὶ ἥλιόν τε καὶ σελήνην ἐνόμιζον θεοὺς εἶναι.* 17. *Εἰ θνητὸς εἶ, θνητὰ καὶ φρόνει* 1). 18. *Δόλος ἐστὶν ὁ χρόνος· οὐκ ἐρωτῶσι λέγει.* 19. *Ἔστιν ἔχθιστα τὰ ἐναντιώτατα, ψυχρὸν θερμῷ, πικρὸν γλυκεῖ, ξηρὸν ὑγρῷ.*

1. Moji dobitci 4) manji su nego tvoji. 2. Vaša djela jesu hvaljena 5), a naša kudjena. 3. Njeki 6) su sebi samim koristni, a drugim škodljivi. 4. Ti si sam sebi neprijatelj 1). 5. Vi nosite (okolo) u samih sebi svoje imovine. 6. Ja ga ne mrzim, nego ljubim. 7. Mi ju ne krivljasmo 7), nego govorasmo za nju. 8. O istomu 8) razboriti (čovjek) uviek govori isto. 9. Braća valja da ljube jedan drugoga. 10. Zločesti ne vjeruju jedan drugomu. 11. Slugo, ne izbjegavaj svoga gospodara. 12. Tvoj rodjak dobro goji svoju djecu. 13 Sretni su oni koji uviek čine 9) svoje dužnosti. 14. Dobri pastiru, ti davaš 10) svoj život 11) za svoje ovce. 15. Pametni roditelji priviknjivaju svoje sinove podnositi trudove. 16. Nam barem ne prudi 12), ako imamo što bez dobra. 17. Plašljivost je najskrajnje od zala. 18. Zimi izhodi 13) sunce kašnje nego ljeti. 19. Od dobrih mu-

ževa savjetuje se državi ne najlakše 8) i najugodnije, nego najbolje. **20.** Govorenje i činjenje nije isto. 21. Ljudi su sami sebi najneprijatniji. 22. Tebe ne zovem mojim 14) prijateljem. 23. Dužnost je mladih starcim i staricam izkazati 15) dostojne časti. 24. Veliki su trudovi izvor 16) velike slave. 25. Nema većega zla od anarhije 17). 26. Kraljevi su u ratu vodje vojskâ. 27. Prem stara je priča o boju 18) žabâ 19) i miševa. 28. O jeko, tvojimi glasovi zavodiš 20) često putnike 21). 29. Više služi se ušima nego jezikom. 30. Mužu, spasi sebe i svoje.

---

1) kako pluralno? 2) kako passivno? 3) kako singularno? 4) *τὸ κέρδος*, 5) *ἐπαινέω*, 6) *ἔντοι* itd. 7) *αἰτιάομαι*, 8) s pluralom, 9) *πράττω*, 10) *προςίεσαι*, 11) *ψυχή*, 12) *συμφέρω*, 13) *ἀνίσχω*, 14) akuz. 15) *ἀπονέμω*, 16) *πηγή*, 17) *ἀναρχία*, 18) = bitka, 19) *βάτραχος, ου*, 20) *ἐξαπατάω*, 21) *ὁδοιπόρος, ου*.

XXIX.

Zaimena *pokazna*, *odnosna*, *upitna*; O. § 212-215.

οὗτος ὁ κῆπος ili *ὁ κῆπος οὗτος*	ovaj vrt
ἥδε ἡ πρᾶξις ili *ἡ πρᾶξις ἥδε*	taj čin
ἐκεῖνο τὸ πάθος ili *τὸ πάθος ἐκεῖνο*	ona patnja, strast
ἑκάστη ἡ ἐπιστήμη, *ἡ ἐπιστήμη ἑκάστη*, pa i bez spolnika	svaka znanost
πᾶσα πόλις - *πᾶσα ἡσυχία*	svaka država — podpuni mir
πᾶσα ἡ πόλις ili *ἡ πόλις πᾶσα*	vas grad
ὅλη ἡ πόλις = *ἡ πόλις ὅλη* (u opreci drugo što; n. p. selo, ladanje)	vas grad
ἡ ὅλη πόλις (u opreci: pojedine česti)	cieli grad
ἡ πᾶσα Ἑλλάς	ciela Grčka
(*τὰ*) *τοιαῦτα λήμματα, κέρδη*	takovi dohodci, dobitci
μόνη ἡ ἀνδρεία = *ἡ ἀνδρεία μόνη*	sama hrabrost
ὁ μόνος παῖς	jedini sin
μόνος ὁ παῖς ili *ὁ παῖς μόνος*	sin sam (bez drugih)
ἐκεῖ - *ἐκεῖσε* - *ἐκεῖθεν*	ondje — onamo — od onud
οὕτως (*οὕτω*), *ὧδε*	ovako, tako

Opazka 1. Uz samostavnik koji nije predikat, pokazna zaimena imadu predikatni položaj (*οὗτος ὁ κῆπος* = *ὁ κῆπος οὗτος*)

Opazka. 2. *οὗτος* pokazuje više na predjašno već poznato, a *ὅδε* na sliedeće, koje se tek hoće da kaže. Isto tako razlikuju se *τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος, οὕτως* od *τοιόςδε, τοσόςδε, τηλικόςδε, ὧδε.*

Opazka. 3. „Onaj koji" „ono što" izrazuje se sad participijem i spolnikom (v. br. XVI) a sad sa *οὗτος ὅς, ταῦτα ἅ.*

Opazka 4. Zaime *ὅς ἥ ὅ* odnosi se na pojedini opredieljeni predmet, dočim je sastavina *ὅστις* obćenitija i obuzimlje čitav razred jednovrstnih osoba ili stvari; n. p. *ἀνὴρ ὃς ἥκει*, ali *πᾶς ὅστις* . . .

1. *Ἐν ἐκείνῃ τῇ μάχῃ τὸ τῶν Ἑλλήνων σύνθημα ἦν· Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη.* 2. *Πυθαγόρου γνώμη ἐστὶν ἥδε· Ῥώμη ψυχῆς σωφροσύνη· αὕτη γὰρ ψυχῆς ἀπαθοῦς φῶς ἐστιν.* 3. *Ἐφόδιον ἀπὸ νεότητος εἰς γῆρας ἀναλάμβανε τὴν σοφίαν· βεβαιότερον γὰρ τοῦτο τῶν ἄλλων κτημάτων.* 4. *Ἡ παιδεία καθάπερ εὐδαίμων χώρα πάντα τἀγαθὰ φέρει.* 5. *Πάσης πράξεως τὸ τέλος πρὸ τῆς ἀρχῆς ἐξετάζετε.* 6. *Ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου καὶ τοιαύτης δόξης εὐκλεοῦς πάντες πάντα ποιοῦσιν.* 7. *Μακάριος, ᾧ φίλος πιστός ἐστιν*[1]. 8. *Μήποτε δοῦλον ἡδονῆς σαυτὸν ποίει*[1]. 9. *Εἰ φιλίαν του διώκεις, τὸν τρόπον αὐτοῦ ἐξέταζε.* 10. *Ζηλωτοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες μὴ ἐπισήμοις συμφοραῖς ἐν τῷ βίῳ ὀδύρονται*[2]. 11. *Ὦ ἀγαθοί, μὴ ἀγνοεῖτε ὑμᾶς αὐτούς*[2]. 12. *Ἃ ποιεῖν αἰσχρά ἐστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν καλά ἐστιν.* 13. *Τί τὸ φιλοκερδές, τί ποτέ ἐστι καὶ τίνες οἱ φιλοκερδεῖς;* 14. *Τῶν κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ οἴεσθαι αἴτια, οὐ τὸν θεόν.* 15. *Ἔνιοι περὶ τῶν αὐτῶν τῆς αὐτῆς ἡμέρας οὐ ταὐτὰ γιγνώσκουσιν.* 16. *Μᾶλλον πίστευε τοῖς σαυτοῦ ὀφθαλμοῖς ἢ τοῖς τούτων λόγοις*[1].

1. Moj otac bijaše u ovoj zemlji stranac. 2. Nije na ovoj zemlji većega dobra od zdravlja. 3. Onaj dan bijaše Grcim uzrok mnogih zala. 4. Od svih putova taj je najudobniji. 5. Takvoga čovjeka uspomena [3] neumrla je kod svih ljudi. 6. Neslobodan je svaki, koji gleda [4] na [5] slavu. 7. Što imademo, od boga imademo. 8. Bogovi su onim milostivi, koji ih obožavaju [6]. 9. Nije onaj moj prijatelj, kojega su rieči gizdave [7], nego ljubim više onoga, komu je krepost milija nego rieči. 10. Mi hvalimo često ono, što kasnije kudimo. 11. Koje je zlo gore od bezbožnosti i laži [8]? 12. Koje mnienje imate sada o tomu? 13. Komu dugujemo [9] veću hvalu [10] nego bogu? 14. Koje zakone valja manje obezčastiti [11] nego ove? 15. O čemu se razgovaraste tada [12]? 16. Ljubi svakog čovjeka kao sama sebe. 17. Ljudi neka ne zavide jedni drugim; zavidnici bo kvare sami sebi

radosti svoga života. 18. Vjerujemo više svojim (vlastitim) očima nego govorim onih svjedoka. 19. Moire (Sudnice) imadu ta imena: Kloto[13], Lahesis[14] i Atropos. 20. Rieči mnogih ljudi ljepše su nego djela njihova. 21. Što učiš u mladosti, to je tvoje u starosti. 22. Ko ljubi sebe samoga, toga ne ljube ostali. 23. Gradjani, vojujte hrabro za svoje žene i za svoju djecu. 24. O da bi se vi dobro služili svojim imetkom. 25. Njeke životinje živu od[15] žita. 26. Sve znanosti imadu njekako zajedničtvo. 27. Oni koji ljube, bivaju ljubljeni, a oni koji mrze, mrženi. 28. Zakoni kazne one koji su krivi[16]. 29. Onoga treba više hvaliti koji[17] u[18] siromaštvu, neg onoga koji u bogatstvu mirno[19] podnosi starost. 30. Stvar je sliedeća (ovaka).

---

1) kako pluralno? 2) kako singularno? 3) *μνήμη*, 4) *βλέπω*, 5) *εἰς*, 6) *σέβομαι*, 7) *μεγαλοπρεπής, ες*, 8) *τὸ ψεῦδος*, 9) *ὀφείλω*, 10) *χάρις*, 11) *ἀτιμάζω*, 12) *τότε*, 13) *Κλωθώ*, 14) *Λάχεσις*, 15) *ἀπό*, 16) kriv sam *ἀδικέω*, 17) neka se odnosna izreka skrati, 18) *μετά* s genet; 19) *εὐκόλως*.

XXX.

Zaimena *uzajemna*; C. § 216.

πόσος (upitno) - *ποσός* (neizvjestno)	kolik? – njekolik
τόσος, τοσόςδε, τοσοῦτος	tolik
ὅσος, ὁπόσος (odnosno i u neupravnom pitanju)	kolik
ποῖος (upitno) - *ποιός* (neizvjestno)	kakav? — kakavgod
τοῖος, τοιόςδε, τοιοῦτος	takav
οἷος, ὁποῖος (odn. i u neup. pit.)	kakav
πότερος (upitno) - *πότερος* (neizvj.)	koji od dvojice? — *alteruter*
ἕτερος - *οὐδέτερος, μηδέτερος*	jedan od dv. — nijedan od dv.
ὁπότερος (u neup. pit.)	koji od dvojice
ὅσῳ - *τοσούτῳ* (uz komparative)	čim — tim (što - to)
πολλῷ ili *πολύ* (uz komparative)	mnogo (uz komparative)
ὀλίγῳ ili *ὀλίγον πλείους ἢ νῦν*	malo više nego sada
οὐδὲν μείζων	ništa veći

1. *Ὃ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται.* 2. *Ἄττα πράττειν μὴ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξεστιν.* 3. *Οἷος ὁ τρόπος ἑκάστου, τοιοῦτος ὁ βίος.* 4. *Ὧν τὰς δόξας ζηλοῖς, (τούτων) μιμοῦ καὶ τὰς πράξεις.* 5. *Μα–*

κάριος, ὃς οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει· χρῆται γὰρ τῇ οὐσίᾳ, εἰς ἃ χρῆσθαι δεῖ καλῶς. 6. Ὅστις ἄλλον τινὰ ἀποκτείνει, τούτῳ θάνατός ἐστι ζημία. 7. Κρίνει φίλους ὁ καιρός, ὡς χρυσὸν τὸ πῦρ. 8. Ἐν Σπάρτῃ καὶ οἱ βασιλεῖς ἐζημιοῦντο ἄδικόν τι ποιοῦντες. 9. Ὅσῳ ἐρρωμενέστερον ζῷον, τοσούτῳ ἐνδεέστερόν ἐστι τροφῆς. 10. Οὗτός ἐστι βέλτιστος ἀνήρ, οὗ ἡ ψυχὴ ἐλευθέρα ἁμαρτημάτων ἐστίν. 11. Τὸ αὐτό ἐστιν ὄφιν ἐκτρέφειν καὶ τὸν πονηρὸν εὐεργετεῖν· παρ' οὐδετέρῳ γὰρ ἡ χάρις εὔνοιαν γεννᾷ. 12. Ἡ παιδεία ὅμοιά ἐστι χρυσῷ στεφάνῳ· καὶ γὰρ τιμὴν ἔχει καὶ τὸ λυσιτελές. 13. Οἷα μὲν ἕκαστα ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί· οἷα δὲ σοί, τοιαῦτα αὖ δὲ σοί.

Ἡγοῦμαι σοφίας εἶναι μέρος οὐκ ἐλάχιστον
ὀρθῶς γιγνώσκειν, οἷος ἕκαστος ἀνήρ.

Prislovi uzajemni; C. § 217.

ποῦ (upitno) - πού (neizvj. i enklit.)	gdje? — negdje
ἔνθα, ἐνθάδε, ἐνταῦθα - ἐκεῖ	tude, ovdje - ondje
οὗ, ὅπου, ἔνθα (odnosno)	gdje (odnosno)
πανταχοῦ - οὐδαμοῦ	svagdje — nigdje
πόθεν (upitno) - ποθέν (neiz. i enkl.)	odakle? — odnekle
ἔνθεν, ἐνθένδε, ἐντεῦθεν - ἐκεῖθεν	odavle, odatle — odanle
ὅθεν, ὁπόθεν, ἔνθεν (odnosno)	odkle, odakle (odnosno)
πάντοθεν, πανταχόθεν	oda svuda
ποῖ (upitno) - ποί (neizvj. i enkl.)	kamo? — njekamo
ἔνθα, ἐνθάδε, ἐνταῦθα - ἐκεῖσε	tamo, ovamo — onamo
οἷ, ὅποι	kamo (odnosno)
πῇ (upitno) - πή (neizvj. i enklit.)	kamo? kako? - njekamo, njekako
τῇδε, ταύτῃ	tamo, ovamo; tako
ᾗ, ὅπῃ	kamo, kako (odnosno)
πανταχῇ - ἀλλαχῇ	svigdje — drugdje
πότε (upitno) - ποτέ neizvj. i enkl.)	kada? — njekada
τότε	tada, onda
ὅτε, ὁπότε	kada (odnosno)
ἐνίοτε - ἑκάστοτε - ἄλλοτε	kadkad - svaki put - drugi put
πηνίκα (upitno)	u koje doba? kada?
τηνίκα, τηνικάδε, τηνικαῦτα	u ono doba, tada, onda
ἡνίκα, ὁπηνίκα	kada (odnosno)
πῶς (upitno) - πώς (neizvj. i enkl.)	kako? — njekako

ὥς (samo u *καὶ ὥς* i *οὐδ' ὥς*)	tako (i tako, ni tako)
ὡς (*ὥσπερ, καθάπερ*), *ὅπως*	kako, kao, kao što
πῶς πράττεις ili *ἔχεις;*	Kako ti je? Kako stojiš?
πῶς ἔχει τὰ πράγματα;	Kako idu posli?

1. Mjesec nije onolik kolik se čini[1] nego mnogo veći. 2. Ahill bijaše toliko star koliko drug njegov, Patroklo. 3. Kakav je onaj koji vlada, takovi su oni koji su vladani. 4. Što[2] je na[3] brodu krmilar, to je u državi zakon. 5 Kao što je vuk psu, tako je laskavac prijatelju nalik[4]. 6. Čim je veća sreća, tim je nesigurnija[5]. 7. Kakav je čovjek bogu najsličniji? — Najpravedniji. 8. Gdje stanovaše ti onda? — Pri jezeru (pri samom moru). 9. Odkle ste došli? — Od učitelja, od strica. 10. Mnogi ciene da je blaženstvo[6] sloboda[7] činiti što ko hoće[8]. 11. Rieka Ganges[9] dublja je od drugih riekâ Indije[10]. 12. Mudrac, komu se nesreća sbude[11], podnosi ju veledušno. 13. Ako je tebi tako milo, meni nije mrzko. 14. Onim koji dobro stoje, sve je lasno. 15. Oni koji kvare mladiće, najškodljiviji[12] su i najsramotniji ljudi. 16. Medju[3] slonovî[13] mužki su mnogo jači od ženskih. 17. Kažu da su najbolji maleni od čagalja. 18. Meni barem mudrost i pobožnost dragocjenja je od svega. 19. Vi ste sebi i drugim dosadljivi[14]. 20. Ludi[15] su ti govori: ja sam skladniji[16] od tebe, ili moj imetak veći je od tvojega. 21. Koji klevetam[17] brzo vjeruju, sami su klevetnici[18]. 22. Oganj i voda neprijatelji su jedan drugomu. 23. Otče, rado slušam[19] tvoje rieči. 24. Česa trebuje svaki, to biva[11].

---

1) činim se *φαίνομαι*, 2) *ὅσπερ* itd. 3) *ἐν*, 4) *ὅμοιος*, 5) *ἐπισφαλής, ες*, 6) *εὐδαιμονία*, 7) *ἐξουσία*, 8) *βούλομαι*. 9) *ὁ Γάγγης*, 10) *ἡ Ἰνδική*, 11) sbudem se *γίγνομαι*, 12) *βλαβερός* itd. 13) *ἐλέφας, αντος*, 14) *ἐπαχθής, ες*, 15) *μωρός* itd. 16) *κόσμιος*, 17) *ἡ διαβολή*, 18) *ὁ διάβολος*, 19) *ἀκούω*.

XXXI.

τίνι τρόπῳ, rjedje *τίνα τρόπον;*	kojim načinom? na koji način?
τούτῳ τῷ τρόπῳ, *κατὰ τοῦτον τ. τ.*	na taj način
τόνδε τὸν τρόπον - *τὸν αὐτὸν τρόπ.*	na sliedeći način — na isti nač.
παντὶ τρόπῳ, πάσῃ μηχανῇ	na svaki način
ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ - *ἐν τούτῳ τῷ ἔτει*	u ovo doba — ove godine
ἐν ᾧ (= *ἡνίκα, ὅτε*)	dočim

ἐκ τούτου τοῦ χρόνου ili samo ἐκ τούτου	od ovog vremena, od sada
ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας	od onog dana
ἐξ οὗ (ἐξ ὅτου), ἀφ᾽ οὗ	odkada
μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας	do ovog dana, do danas
μετὰ πολὺν χρόνον	poslie mnogo vremena
μετὰ τοῦτο ili μετὰ ταῦτα	za tim
μετ᾽ οὐ πολύ (lat. *non multo post)*	malo za tim
διὰ τί = τοῦ (τίνος) ἕνεκα	za što? = rašta?
διὰ τοῦτο (ταῦτα), διό, τούτων ἕνεκα	za to, sbog toga
διότι, ὅτι	(za to) što, jer
διά σε - διά σου	radi tebe — kroz tebe, po tebi
δι᾽ ὀφθαλμῶν ὁρῶμεν	očima vidimo
διὰ πεδίου τρέχειν, ἐλαύνειν	trčati, jahati po ravnici
ἐπὶ τίνι (μέγα) φρονεῖς, ἀγάλλει ;	čim se ponosiš?
ἐπὶ τῷ χαίρεις, i samo τίνι χαίρεις;	čemu se raduješ?
ἐπὶ τίνι ἀγανακτεῖς, χαλεπαίνεις ;	sbog česa se srdiš?
ἐπὶ τούτοις - ἐφ᾽ ᾧ, ἐφ᾽ ᾧτε	pod ovimi uvjeti - pod uvjetom da
πρὸς τούτῳ ili τούτοις - πρὸς ἄλλοις	uz to, osim toga - osim ostaloga
πρὸς ταῦτα ili τοῦτο	prema tomu

Διαλεκτικὴ μελέτη

Opazka. Vježbe pod tim naslovom takove su da učitelj, iza kako ih protumači, lasno može izpitati od učenika ono što sadržavaju, služeći se grčkim jezikom.

1. *Θάνατός ἐστι λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος.* 2. *Τἀγαθὰ τῶν κρατούντων ἐστίν.* 3. *Φθονοῦντες μάλιστα ἑαυτοὺς ζημιοῦσιν.* 4. *Τίνες εἰσὶν ἄγκυραι δυναταί ; σωφροσύνη, μεγαλοψυχία, ἀνδρεία.* 5. *Οἱ Αἰγύπτιοι τὸν μὲν ἥλιον Ὄσιριν, τὴν δὲ σελήνην Ἶσιν ὠνόμαζον.* 6. *Ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐβουλεύετο ἐν Πυκνί.* 7. *Τὸ χωρίον Κεραμεικὸς ὄνομα ἔχει ἀπὸ ἥρωος Κεράμου, Διονύσου καὶ Ἀριάδνης υἱοῦ.* 8. *Θαυμάζομεν Δημοσθένη μάλιστα διὰ τὴν δεινότητα.* 9. *Οἱ Ἀμφικτύονες περὶ τῶν τε κοινῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων ἐβουλεύοντο καὶ μάλιστα τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ ἐπιμέλεια ἦν αὐτοῖς.* 10. *Ὁ Τάρταρος τόπος ἐστὶν ἐρεβώδης ἐν Ἅιδου καὶ ἔχει τοσοῦτον ἀπὸ τῆς γῆς διάστημα, ὅσον ἀπ᾽ οὐρανοῦ γῆ.* 11. *Ἁλίσκονται μάλιστα οἱ ἰχθύες πρὸ ἡλίου ἀνατολῆς καὶ μετὰ δύσιν* (pitaj sa *πηνίκα μάλιστα* itd). 12. *Ἀπὸ Κύρνου τῆς νήσου εἰς Σαρδὼ τὴν νῆσον πλοῦς ἐστιν ἡμέρας ἡμισείας, ἀπὸ Σαρδοῦς δὲ εἰς*

Λιβύην πλοῦς ἡμέρας καὶ νυκτός. 13. *Ὅπλα τῶν Ἑλλήνων ἦν· κόρυθές καὶ θώρακες καὶ κνημῖδες καὶ ἀσπίδες καὶ τόξα καὶ μάχαιραι καὶ οἰστοὶ καὶ ἀκόντια.*

1. Koje je ime bratu tvomu? 2. Što činiš, predragi miše, kod mene? 3. Što je strašnije od čovjeka, koji govori i čini protuzakonite stvari[1])? 4. O prijatelji, od kuda putujete[2]) i kamo? 5. Kada ideš[3]) u (glavni) grad i u koje doba? 6. Kada bijaše noć, bijahu poslanici odišli[4]) ka kralju. 7. Stada[5]) idu, kamo ih vode[6]) pastiri. 8. Treba da njekamo idem. 9. Ja vam dajem[7]) svjedoka pouzdana[8]), da[9]) je to istinito. 10. (Ono) isto što je meni i vam najlakše, drugim je često najteže. 11. Odkle su došli oni muževi, one žene? 12. Ne znamo[10]), odkle su oni stranci došli. 13. Kakovo je djelo, koje kaniš[11]) poduzeti[12])? 14. Promišljavam[13]), kakov je taj posao. 15. Koji (od dvojice) živu ugodnije, oni koji vladaju ili oni koji su vladani? 16. Gledajmo[14]) i ovo, koji (od dvojice) žive ugodnije. 17. Bogatstvo bez pameti jednako je nekoristno, kao što konj bez uzde. 18. Isto je na trstici[15]) ploviti i zloj nadi vjerovati. 19. Sudac neka kazni gradjanina radećega što protuzakonito. 20. Ovaj pije vodu, a ja vino. 21. Izbjegavao ti radosti koje kašnje štetu nose. 22. Najveće u najmanjem je plemenita ćud[16]) u tielu čovječjemu. 23. Ja ne cienim da je ljudski život što veliko. 24. Kuje[17]) su po poslovici, kakove njihove gospodarice. 25. Zli su govori koji padaju[18]) iz ustâ zlih ljudi. 26. Onaj čovjek čini mi se najbolji, čija je duša prosta[19]) od griehâ[20]). 27. Najsramotnije je ne pomagati[21]) svoje prijatelje i rodjake[22]). 28. Konji su mnogo ljepši i brži od magaraca. 29. Kod Arkadjanâ[23]) bijaše Pan[24]) najstariji i najčastniji[25]) od bogova. 30. Dužnost je djece ljubiti roditelje.

---

1) ne prevodi se, 2) *πορεύομαι*, 3) *ἔρχομαι*, 4) odišao sam *οἴχομαι*, 5) *ἡ ἀγέλη*, 6) *ἄγω*, 7) *παρέχω*, 8) *ἀσφαλής*, 9) *ὡς*, 10) ne znam *ἀγνοέω*, 11) *μέλλω*, 12) *ἐπιχειρέω*, 13) *λογίζομαι*, 14) *σκοπέω*, 15) *ῥίψ*, 16) *νοῦς*, 17) = kučak, pas, 18) *πίπτω*, 19) *ἐλεύθερος*, 20) *ἁμαρτία, ας*, 21) *ὠφελέω*, 22) *συγγενής*, 23) *ὁ Ἀρκάς, δος*, 24) *ὁ Πάν*, 25) *τίμιος*.

O brojnicih.

XXXII. Glavni brojnici; C. § 220-222.

Opazka. Uz *δύο* može stati i dual i plural: uz brojnike od *τρεῖς* na dalje i uz većinu neizvjestnih (kao: mnogo, sila, malo, više, koliko, toliko, nekoliko itd.) stoji vazda plural, i to u

istom padežu u kojem brojnik, pa ako taj stoji u nominativu, predikat ide u plural te se u spolu i osobi ravna po tom subjektu; n. p.

δύο παῖδε(ς); τρεῖς - τέσσαρες - πέντε - ἓξ - ἑπτὰ itd. παῖδες	dva dječaka; tri - četiri dječaka pet - šest - sedam dječakâ
δύο, τρία, τέτταρα, πέντε, ἓξ itd. ᾠά	dva, tri, četiri, pet, šest jaja
Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου	Sedam gradova takmi se o koljenu Homerovomu
Οἱ κλῶπες (κλέπται, κλοπεῖς) ἦσαν τρεῖς	Lupeža bijahu tri
Πόσοι πάρεστε; - Πάρεσμεν ὀκτώ, δέκα	Koliko vas je prisutnih? —
Ἡμεῖς τοσοῦτοί ἐσμεν ὅσοι ὑμεῖς	Nas je toliko, koliko vas
Πόσα ἐστὶ στάδια ili πόσοι εἰσὶ στάδιοι εἰς Θερμοπύλας;	Koliko je stadija do Termopilâ?
Πόσον ἄπεστι ili ἀπέχει Φοίνιξ ποταμὸς τῶν Θερμοπυλῶν;	Koliko je daleko rieka Feniks do Termopilâ?
Πόσος χρόνος ἐστὶ ili πόσον χρόνον ἔχει, ἐξ οὗ	Koliko je vremena, odkada...
ὀλίγοι βροτοί - ἐν ὀλίγαις ἡμέραις	malo umrlih — u malo dana
οἱ ὀλίγιστοι τῶν ἀνθρώπων αὐτάρκεις εἰσίν	najmanje ljudi posve je neodvisno
ὀλίγισται, πλεῖσται πόλεις	premalo, premnogo gradova
αἱ πλεῖσται πόλεις	većina gradova
Γυνὴ ἐσθλὴ πλεῖστα ἀγαθὰ τῷ οἴκῳ φέρει	Vrla žena donosi kući premnogo dobara
μύριοι στρατιῶται	deset tisuć vojnikâ
τρεῖς μυριάδες στρατιωτῶν	trideset hiljada vojnikâ
ἔνιοι - αι - α; - ἐνίοτε	njeki-e-a; - njekoliko puta, gdjekad

1. Σωκράτης ὥσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγεν. 2. Ὅπου οὐ πίστις, ἐνταῦθα οὐδὲ φιλία. 3. Ὁ λόγος ὅπῃ φέρει, ταύτῃ πορευώμεθα. 4. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ λῶστε; 5. Ὦ Θεόδωρε, ποῖ δὴ πορεύῃ καὶ πόθεν; 6. Δημοσθένης που τάδε πως λεγει· ἀπιστία τὰς πόλεις μᾶλλον φυλάττει ἢ τείχη καὶ τάφροι καὶ ἄλλα τοιαῦτα. 7. Πολλάκις ἐκ μιᾶς ἁμαρτίας μυρίαι γίγνονται ἀλγηδόνες. 8. Ὁ κόραξ οὐ μόνον δύο ᾠὰ τίκτει, ἀλλὰ πλείω καὶ ἐπῳάζει περὶ εἴκοσιν ἡμέρας. 9. Ἀπέχουσιν αἱ Πλαταιαὶ τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. 10. Ἦσαν ἐν τῷ πρὸς Ἀσσυρίους πολέμῳ Μήδων ἱππεῖς μὲν πλείους τῶν μυρίων, πελτασταὶ δὲ καὶ τοξόται ἑξακισμύριοι. 11. Ὀλιγίστοις παρέχει τὸ θεῖον πλεῖστα χρήματα. 12. Ἀριθμὸς συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἦν

σταθμοὶ διακόσιοι δέκα πέντε, παρασάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε, στάδια τρισμύρια τετρακισχίλια ἑξακόσια πεντήκοντα, χρόνου δὲ πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες. 13. Ἐν ᾧ σὺ ἔπαιζες, ἐγὼ ἐμάνθανον. 14. Ἀφ' οὗ ἄπεστιν ὁ θεῖος, ἐγὼ οὐ καλῶς ἔχω.

Τοῖσι μὲν εὖ πράττουσιν ἅπας ὁ βίος βραχύς ἐστιν,
τοῖς δὲ κακῶς μία νὺξ ἄπλετός ἐστι χρόνος.

1. Prijateljstvo je jedna duša u dvama tjelesima. 2. Ovaj grad ima tri luke, od kojih je Pirej najveća. 3. Bolje je imati jednoga istinitoga prijatelja nego stotinu laskavih. 4. Krokodilim je gdjekad duljina 1) od 2) šestnaest lakata. 5. Stadij ima šest sto dvadeset i pet stopa. 6. U vojsci Aleksandra Velikoga bijaše dvanaest tisuć Makedonaca 3). 7. Koliko je slušalaca prisutnih? 8. Koliko je odovud daleko ono mjesto? 9. Što (ti) mučaše, kad bijaše (ti) od mene pitan 4)? 10. Paun nosi dvanaestero 5) jaja i žive oko 6) dvadeset i pet godina. 11. Od 7) Euripa 8) je pet sto i trideset stadija do Termopilâ? 12. Od zemlje do mjeseca ima dviesti hiljada stadija. 13. Broj Persijanaca u Maratonskoj bitci bijaše dviesta i deset tisuća, a Atenjana deset tisuća. 14. Koliko strastî duševnih, toliko okrutnih 9) gospodara. 15. Dobri imadu više hvaliteljâ 10), a manje takmacâ 11). 16. Odanle sam, a Lidija 12) mi je domovina. 17. Gradovi naši, odkle smo, pokoravaju se 13) Lakedemoncem 14). 18. Lava poznajemo po 15) noktih. 19. Ne kazne samo Atenjani već i drugi onoga koji što protuzakonito čini. 20. Mi priznajemo svi da je krivnja 16) najskrajnje od zala. 21. Špartanci se služahu u ratovih crljenimi 17) haljinami. 22. Tvoj duh vodi tvoje tielo kako hoće.

---

1) μῆκος, ους, 2) genetiv. 3) Μακεδών, όνος, 4) ἐρωτάω, 5) = dvanaest, 6) εἰς, 7) ἀπό, 8) ὁ Εὔριπος, 9) χαλεπός, 10) ἐπαινέτης, 11) ζηλοτής, 12) ἡ Λυδία, 13) πείθομαι, 14) ὁ Λακεδαιμόνιος, 15) ἐκ, 16) ἡ αἰτία, 17) crljena haljina φοινικίς, ίδος.

O niekanju.

Opazka. Grčki jezik ima i prosto niekanje (kao latinski) pa i složeno t. j. niečica ne uništava se, nego se jače nastavlja sastavljenom niečicom iste vrsti.

οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν (*οὐδ᾽ εἷς* itd.)	nijedan, nikakav
μηδείς, μηδεμία, μηδέν	nijedan, nikakav
οὔπω, οὐδέπω; μήπω (n. p. *οἱ ξένοι οὔπω ἧκον*)	još ne — (stranci još ne bijahu došli)
οὔποτε, οὐδέποτε; μήποτε, μηδέποτε (odnosno na budućnost)	nikada
οὐπώποτε, οὐδεπώποτε; μηδεπώποτε (odnosno na prošlost)	još nikada
οὐδεὶς πώποτε οὕτως εὐήθης ἦν	još nitko ne bijaše tako lud
οὐδαμοῦ, οὐδαμῇ; μηδαμοῦ	nigdje; nikud
οὐδαμῶς, μηδαμῶς	nikako
οὐκέτι, μηκέτι - προςέτι	ne više, ne dalje — osim toga
οὐδέ, μηδέ	a ne, i ne, ni
οὔτε - οὔτε, μήτε - μήτε	niti — niti

1. *Οὐδέν ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι πλὴν εἴδωλα.* 2. *Φιλοσοφοῦσιν οἱ οὔτε ἀγαθοὶ οὔτε κακοί πω ὄντες.* 3. *Τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ οὐ βουλόμεθα.* 4. *Μηδεμιᾷ δούλευε τῶν ἡδονῶν.* 5. *Ἡ βία σε μηδαμῶς νικάτω.* 6. *Ἔστιν οὐδὲν οὕτως οὔτ᾽ εὔχρηστον οὔτε καλὸν ἀνθρώποις ὡς τάξις.* 7. *Πρωταγόρας λέγει μηδὲν εἶναι μήτε τέχνην ἄνευ μελέτης μήτε μελέτην ἄνευ τέχνης.* 8. *Τοὺς τοιούτους πατέρας οὐδὲ παῖδες αἰδοῦνται.* 9. *Μιμοῖο ἀεὶ τἀγαθά, μηδὲ τὰ κακά.* 10. *Μήτε ἐν ἰχθύσι φωνήν, μήτε ἐν ἀπαιδεύτοις ἀνθρώποις σοφίαν ἐπιζήτει.*

(*ἐπιτύμβιον*)

Τῇδε Σάων, ὁ Δίκωνος, Ἀκάνθιος ἱερὸν ὕπνον
κοιμᾶται· θνήσκειν μὴ λέγε τοὺς ἀγαθούς.

1. Ništa nije brže od misli[1]. 2. Nijedna imovina nije bolja od kreposti. 3. Kelti[2] ne zatvorahu nikad kućna vrata. 4. Ko ne nastojava[3] dobro svoju vlastitu kuću, ne nastojava dobro ni grad(a). 5. Ne bili vi nikada nesrećni[4]. 6. Nijedan od ljudi nije po[5] naravi niti oligarhičan[6] niti demokratičan[7]. 7. Ne raduj se zlu dobitku. 8. Ne vjerujemo lukavštini[8] laskavaca. — Ne vjerujmo lukavštini laskavca. 9. Ko dva zeca lovi, ne ulovi[9] ni jednoga.

---

1) *νόημα, τος*, 2) *Κέλτης, ου*, 3) *διοικέω*, 4) nesrećan sam *δυςτυχέω*, 5) dativ, 6) *ὀλιγαρχικός*, 7) *δημοκρατικός*, 8) *πανουργία, ας*, 9) *καταλαμβάνω*.

XXXIII.

Redni i prislovni brojnici; C. § 220, 222-224.

σύνδυο, σύντρεις	po dva, po tri
τριπλοῦς, τετραπλοῦς, πενταπλοῦς	trostruk, četverogub, peterostruk
δισσός, τρισσός	dvogub, trogub
διπλάσιος, τριπλάσιος, πολλαπλάσιος	dvostruko tolik, trostruk, mnogostruk
μοναχῇ; διχῇ ili *δίχα*	samo; na dvoje podieljen, napose
μονάς, αδος - δυάς, τριάς, τετράς	jedinica - dvojina, trojina, četvorka
ἑβδομάς, δεκάς, χιλιάς, μυριάς	sedmica, desetak, hiljada, mirijada
πόστος, ὁπόστος - lat. *quotus*	koji, koliki
ποσάκις κατ' ἐνιαυτόν, κατ' ἔτος, καθ' ἡμέραν;	koliko puta na godinu, na dan?
ὀλιγάκις, πλεονάκις, πλειστάκις	riedko, višeput, veoma često
τὸ ili *τὰ τετράκις τέτταρά ἐστιν ἑκκαίδεκα*	četiri puta četiri je šestnaest
τρεῖς τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες;	tri puta tri koliko je stopâ?

Διαλεκτικὴ μελέτη.

1. *Πέντε αἰσθήσεις ὁ ἄνθρωπος ἔχει, ἁφήν, ὅρασιν, ἀκοήν, γεῦσιν, ὄσφρησιν.* 2. *Τοῖς λέουσιν οὐ μόνον ἐν τοῖς ὀδοῦσιν καὶ ἐν τοῖς ὄνυξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ οὐρᾷ φοβερά ἐστι ῥώμη.* 3. *Κερβέρῳ τῷ κυνί, τῷ τοῦ Ἅιδου φύλακι, τρεῖς ἦσαν κεφαλαὶ καὶ περὶ τὸν τράχηλον ὄφεις.* 4. *Αἱ περιστεραὶ δεκάκις καὶ πλεονάκις κατ' ἐνιαυτὸν τίκτουσιν ᾠά.* 5. *Τέτταρές εἰσι αἱ τοῦ ἔτους ὧραι, τὸ ἔαρ, τὸ θέρος, ἡ ὀπώρα, ὁ χειμών.* 6. *Σοφοκλῆς ὁ ποιητὴς ἐγεννήθη* (rodi se) *ἑβδομηκοστῇ Ὀλυμπιάδι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος· ἦν δὲ Αἰσχύλου μὲν νεώτερος ἔτη ἑκκαίδεκα, Εὐριπίδου δὲ παλαιότερος εἴκοσι τέτταρα.* 7. *Τὸ πλέθρον ἔχει ἑκατὸν τέσσαρας πόδας, τὸ δὲ δίπλεθρον διακοσίους ὀκτώ.* 8. *Ὁ παρασάγγης, Περσικὸν μέτρον, ἐστὶ τριάκοντα σταδίων ἢ μυριάδος καὶ ὀκτακισχιλίων ἑπτακοσίων πεντήκοντα ποδῶν.* 9. (*Ἐν*) *τῷ ἑξακοσιοστῷ καὶ ἐνενηκοστῷ καὶ τετάρτῳ ἔτει μετὰ Τροίας ἅλωσιν ἦν ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη.*

10. *Ἔστι ψυχὴ πόλεως οὐδὲν ἕτερον ἢ πολιτεία.* 11. *Καλοῦσιν ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι.* 12. *Σοφοὺς νομίζειν χρὴ οὐ τοὺς ἀκριβῶς περὶ μικρῶν ἐρίζοντας, ἀλλὰ τοὺς εὖ περὶ τῶν μεγίστων λέγοντας.*

1. Jedan razboriti [1] bolji je nego deset tisuć bezumnih [2]. 2. Malo životinja ima toliku snagu koliku lav. 3. U Libiji [3] ima manje i manjih slonova nego u Indiji. 4. Naobrazovanje je ljudem drugo sunce. 5. Niti jedanput lagati [4] nije dopušteno [5]; prva bo laž [6] početak je druge i treće i mnogih. 6. Nijedan od ljudi ne živi bezbrižan [7] život. 7. Zadnji dan godine je trista šestdeset i peti, gdjekad šesti. 8. Njive u Egiptu nose ponajviše stostruki plod. 9. Isti [8] smo, koje tražite. 10. Ništa nije sladje od domovine. 11. Ne bio [9] ti nikada u neprilici kao sada ja. 12. U jezeru Meridu [10] kažu da ima dvadeset i dvie vrsti ribâ. 13. Od rieke Feniksa ima petnaest stadija do Termopilâ. 14. Življenje je puno dosadnih (težkih) briga. 15. Ne sudite druge po [11] izgledu [12] ni po riečih, nego po činih. 16. Dobar je savjetnik [13] najbolja od svih imovina. 17. Kako stojiš, o starče? 18. Koliko je vremena, odkada ste odonud došli? 19. Čim se tako ponosite? Na što se tako srdite? 20. Zašto ne činite, što vam kažu roditelji i učitelji? 21. Kolika je svota [14], koju hoćete njim platiti [15]? 22. Čega trebuješ, o strančе? 23. Kamo vam put?

---

1) *φρόνιμος*, 2) *ἀνόητος*, 3) *ἡ Λιβύη*, 4) *ψεύδομαι*, 5) dopušteno je *ἔξεστι*, 6) *τὸ ψεῦδος*, 7) *ἄλυπος*, 8) *αὐτός*, 9) jesam u neprilici *ἀπορέω*, 10) *Μοῖρις, ιδος*, 11) *ἐκ*, 12) *τὸ εἶδος*, 13) *σύμβουλος*, 14) *ἀργύριον*, 15) *τελέω*.

O glagolu.

XXXIV. Dopuna nauka o augmentu; C. § 234-237.

ἐάω	pustiti, dopustiti	*ὠθέω*	turati
ἑστιάω	gostiti, pogostiti	*ὠνέομαι*	kupovati
ἔχω	imati, držati	*ὁράω*	vidjeti
ἕλκω ili *ἑλκύω*	vući, vlačiti	*ἀνοίγω*	otvorati
ἕρπω ili *ἑρπύζω*	plaziti, puziti se	*ἑορτάζω*	svetkovati
ἐθίζω	priučiti, privikivati	*ἡ ἑορτή, ῆς*	svetkovina
ἑλίσσω	viti, vrtjeti	„ *ἑστία, ας*	ognjište, žrtvenik
ἕπομαι (τινί)	sliediti (koga)	„ *ἕλιξ, κος*	zavoj
ἐργάζομαι	raditi, obradjivati	*τὸ ἔθος* ili *ἦθος*	stan, staja; običaj

C. § 238-242.

εἰςκαλέω	pozvati	ἐναντιόομαι	opirati se
προςαγορεύω	nazvati imenom	παῤῥησιάζομαι	iskreno govoriti
παράγω	zavoditi, zavesti	ἀντιβολέω	doći na umet; moliti
ἐκφέρω	iznositi, iznieti	παρανομέω	protuzakoniti
ἐμβάλλω	bacati u; navaljivati	ἀμφιςβητέω	dvojiti
ἐγκαλύπτω	umotati, zastrieti	καθεύδω	spavati
συλλέγω	sakupiti	καθίζω	posaditi
συῤῥέω	steći se, sgrtati se	καθέζομαι	posaditi se
συσκηνέω	živjeti u istom stanu	ἀνέχομαι	uzdržati se, podnieti
διαφθείρω	kvariti, uništavati	ἀνορθόω	uzpraviti, dizati
ἀποσυλάω	oplieniti, oduzimati	ἐνοχλέω	dosadjivati
ἀντιμηχανάομαι	činiti protivne naredbe	παροινέω	vladati se kao pjan
περισκοπέω	gledati naokolo	διαιτάω	liečiti; živjeti
προβαίνω	napred ići	διοικέω	upravljati
ἐμποδίζω	smetati, priečiti	δυςαρεστέω	zlovoljan biti
ἀπολογέομαι	braniti se, opravdati se	δυςτυχέω	nesrećan biti
ὑποπτεύω	sumnjati, slutiti	εὐτυχέω	srećan biti
ἐκκλησιάζω	obdržati skupštinu	εὐεργετέω (τινά)	činiti dobro (komu)
κατηγορέω (τινός)	tužiti, kriviti (koga)	ἀθυμέω	klonuti duhom

1. *Πάντες οἱ Πέρσαι τὰ βασιλέως γενέσια ἑώρταζον* 1). 2. *Γῦπες τὴν καρδίαν Τίτυοῦ ἐν Ἅιδου κατήσθιον* 1). 3. *Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατ' ἐνιαυτὸν ἐννέα ἄρχοντας, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δύο ὑπάτους ἀνηγόρευον* 1). 4. *Ταῖς νίκαις ἀμέλεια καὶ ἀπείθεια τοῖς στρατιώταις ἐνεβάλλετο* 2). 5. *Ὑπὸ Φιλίππου οἱ Ἀθηναῖοι εἰκάζοντο τοῖς Ἑρμαῖς στόμα μόνον ἔχουσιν* 2). 6. *Αἱ ἀρεταὶ μαθήσει καὶ μελέτῃ αὐξάνονται* 2). 7. *Ἀπὸ τῆς Νέστορος γλώττης, ὥσπερ μέλι, ὁ λόγος ἀπέῤῥει.* 8. *Περικλῆς ἤστραπτε, ἐβρόντα, συνεκύκα τὴν Ἑλλάδα.* 9. *Σωκράτης, ὅτε οἱ τριάκοντα προςέταττον αὐτῷ παρὰ τοὺς νόμους τι, οὐκ ἐπείθετο.* 0. *Ἀποτρέποιτε, ὦ θεοί, τὸ δεινὸν ἀφ' ἡμῶν.* 11. *Ἐν ᾧ Μίδας ὁ Φρὺξ ἔτι νήπιος ὢν ἐκάθευδε, μύρμηκες εἰςεῖρπον εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τοῦτο εἰςέφερον πυρούς.* 12. *Πλάτων παρεκελεύετο τοῖς νέοις τρία ταῦτα ἔχειν· ἐπὶ μὲν τῶν γνωμῶν σωφροσύνην, ἐπὶ δὲ τῆς γλώσσης σιγήν, ἐπὶ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αἰδῶ.* 13. *Σωκράτης διαλεγόμενος προετρέπετο τοὺς συνόντας μάλιστα πρὸς ἐγκράτειαν.* 14. *Ἐλέγοντο οἱ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι.*

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno?

XXXV.

O razlici izmedju prezentične i glagolske osnove; C. § 245-253.

ἡ κλαγγή	zvuk, buka	τὸ σφάγιον	žrtva klanica
„ φυλακή	straža	„ πνεῦμα	dah, vjetar
„ ταραχή	smutnja	„ ῥεῦμα	tok, rieka
„ οἰμωγή	jadikovanje	„ καῦμα	žega, vrućina
„ φθορά	propast, razor	„ στῖγμα	ubodac, prljotina
„ σπορά	sjeme, porod	„ βέλος (poet.)	hitalo, striela
„ μανία	bjesnoća, mahnitost	„ ἕδος	sjedalo, sjedište
ὁ στεναγμός	stenjanje, jecanje	„ ἕλκος, τραῦμα	rana
„ τύπος	utisak; oblik	ἡ κρίσις	osuda, odluka
„ τάφος	pokop, grob	„ κλίσις	nagibanje
„ στόλος, ἡ στρατεία	vojna	„ φθίσις	pogibao, sušica

τήμερον ili σήμερον	danas
αὔριον, ἐπαύριον - χθές	sjutra — jučer
ἄρτι ili ἀρτίως	baš, sad, onomadne
πάλαι - πάλιν	odavna, već dugo - natrag

1. Persijanci privikivahu dječake govoriti vazda istinu 1). 2. Atenjani gostijahu poslanike tudjih 2) narodâ u pritaneju 3). 3. Pjesnik Epiharmo vucijaše od 4) Ahilla lozu 5). 4. Heloti 6) Špartancem obradjivahu zemlju. 5. Trofej 7) Miltiadov ne pustaše spavati Temistokla. 6. Hrabrost Atenjana zadavaše 8) Persijancem straha 9). 7. Grci prinašahu 10) bogovim žrtve klanice. 8. Naši seljaci presadjivahu 11) onda stabla. 9. Kad sè povrati 12) Alkibiade, sgrtahu se skoro 13) svi u Pirej. 10. Kažnjivahu se svedjer i svuda oni koji prestupahu 14) zakone. 11. Eako 15) čuvaše vrata Hada i otvoraše (ih) mrtvim. 12. Stari skupo 16) kupovahu knjige pjesnikâ i filosofâ. 13. Sokrate lasno podnošaše sva zla života. 14. U velikih pogibeljih Rimljani imenovahu mješte dvaju konsula diktatora 17). 15. Od pobožnih ljudi dizahu se otari 18) i kipovi bogovim. 16. Bolje je jedan posao 19) dobro obavljati 20) nego više posala zlo. 17. Ništa ne ostaje uviek isto. 18. Od nikoga niesu mrženi oni koji hvale 21). 19. Nikada zao (čovjek) ne zauzimao 22) mjesto dobroga! 20. Nose dva jaja jastrebovi, ali orao nosi tri jaja. 21. Kod Rimljana bijaše prvi, peti ili sedmi, trinaesti ili petnaesti dan mjeseca odličan 23). 22. Kažu

da slonovi živu 24) do 25) sto godina. 23. Taj filosof ne razlikovaše 26) mudrost i razboritost.

---

1) *τὸ ἀληθές* plur; 2) *ἀλλότριος* itd. 3) *τὸ πρυτανεῖον*, 4) *ἀπό*, 5) *τὸ γένος*, 6) *Εἵλως, ωτος* ili *Εἱλώτης, ου*, 7) *τὸ τρόπαιον*, 8) *παρέχω*, 9) *φόβος, ου*, 10) *προςφέρω*, 11) *μεταφυτεύω*, 12) imperf. od *ἐπανήκω*, 13) *σχεδόν τι*, 14) *παραβαίνω*, 15) *Αἰακός*, 16) *πολλοῦ* genet. ciene, 17) *δικτάτωρ*, 18) *βωμός, ου*, 19) *ἐπιτήδευμα, τος*, 20) *ἐπιτηδεύω*, 21) *ἐπαινέω*, 22) *κατέχω*, 23) *ἐπίσημος, ον*, 24) *βιόω*, 25) *εἰς*, 26) *διόριζω*.

XXXVI.

Tvorenje vremenâ u glagolih na *ω*.

Opazka. Ovdje se ova knjiga, da oblakša učenicim i učiteljim trud, za čas odaljuje od Curtius-a pa uči tvorenje glagolskih vremena po starijoj a tek poslie po novijoj metodi.

(Nauk.) Ono slovo koje se nahodi na kraju glagolske ili čiste osnove, kad joj se digne svršetak *ω*, zove se *harakter* (znak), jer se po njemu glagoli označuju i diele u dva glavna razreda, i to 1) u *čiste* glagole, toliko neslivene koliko slivene, koji imadu samoglasnik za harakter; n. pr. *λύ-ω, βουλεύ-ω, τιμά-ω, φιλέω, δηλό-ω;* a 2) u *nečiste*, koji imadu *suglasnik* za harakter. Ovi se zadnji opet diele u glagole *nieme*, kojim je harakter jedan od devet bezzvučnih suglasa, i u glagole *slitne*, koji imadu za harakter jedno od slovâ *λ μ ν ρ*.

1. Tvorenje vremenâ (aktivnih) u *čistih* glagolih.

Ovi glagoli imadu samo *slabija* ili *prva* vremena (futur I, aorist I, perfekt I), i pripadaju svikolici prvomu glagolnom razredu.

1. *Futur* (slabiji ili sigmatični) čistih glagola tv ri se dodavajuć glagolskoj osnovi slovo *σ*; n. p. *λυ, λῦσ.* Izpred ovog *σ* imadu vokalične osnove dugi samoglas; *ᾰ* mienja se u *ᾱ*, ako je izpred njega *ε, ι* ili *ρ* (C. § 41), inače u *η*, a svaki se drugi kratki samoglas oteže; n. p. *ἐάω, ἐᾱσω; ἰάομαι, ἰᾱσομαι; δράω, δρᾱσω - τιμάω τιμήσω, ποιέω ποιήσω, δηλόω δηλώσω.* — O iznimkah govori se u C. § 261 i u vježbi XXXVII Dodat. b).

Futur spreže se sasvim kao prezent, no nema ni konjunktiva ni imperativa. V. C. § 258.

2. *Aorist* (slabiji ili sigmatični) razlikuje se od slabijeg ili sigmatičnog futura samim *α*, što mu se dodava te je njegov harakter: *λύσ-ω, ἔ-λυσ-α*. Augmenat stoji samo u indikativu. V. primj. C. § 267.

3. Od perfektne (t. j. podvostručene glagolske) osnove tvori se perfekt i pluskvamperfekt, pak treći futur (koji se samo u medijalnom obliku nalazi).

Perfekt (slabiji) izvodi se od osnove umetanjem suglasa *κ*; n. p. osn. *λυ, λε-λυ-κ-α*. Glede na samoglase taj se perfekt drži futura; osn. *τιμα*, fut. *τιμήσω* perfekt *τετίμηκα*.

Bitni je znak perfektne osnove *reduplikacija*, koja ostaje u svih načinih, u infinitivu i participiju. Njezino je mjesto na početku rieči; samo u onih glagolih, koji su složeni s predlozi, stoji ona kao i augmenat poslie predloga; n. p. *λέ-λυ-κα, ἐκ-λέ-λυ-κα*.

Ako glagol počimlje *suglasom*, reduplikacija sastoji u tom da se početni suglas sa *ε* osnovi sprieda dodade. Nu valja pri tom još ovo zapamtiti:

a) Haknuti suglas (*χ ϑ φ*) izmienja se sa dotičnim tvrdim (*κ τ π*); n. p. *χωρέω, ϑύω, φιλέω - κεχώρηκα, τέϑυκα, πεφίληκα*;

b) Ako glagol počima su dva suglasa, podvostručava se samo prvi i to samo onda kada je bezzvučni (*κγχ, τδϑ, πβφ*) sa sliedećim *λ, μ, ν* ili *ρ*; n. p. *δράω δέδρακα, πνέω πέπνευκα*. Izvan ovog slučaja dodava se osnovi, ako počima s dvama suglasima ili duplim suglasom (*ξ ψ ζ*) kao reduplikacija samo *ε*; n. p. *στεφανόω ἐ-στεφάνω-κα, ξενόω ἐ-ξένω-κα, ζητέω ἐ-ζήτη-κα*;

c) I one osnove koje počimlju samim *ρ*, mješte reduplikacije imadu *ε*, iza kojega se *ρ* podvostručava; n. p. *ῥιζόω ἐρρίζωκα*.

Ako pak glagol počimlje *samoglasom*, taj se oteže kao i u temporalnom augmentu; n. p. *ὀρϑόω ὤρϑωκα*.

Pluskvamperfekt dobiva augmenat pred perfektnu osnovu. — Temporalni augmenat samoglasom počimajućih glagolâ ne razpoznaje se, jer perfektna osnova otih glagola i onako počimlje dugim samoglasom; sillabični augmenat često se izpušta. — Prva i treća osoba jednine u starijem attičkom jeziku svršuje se na *η* mješte na *ειν* i *ει*. — V. primj. C. § 272.

Neka se još tvore aktivna vremena od sliedećih glagola, koje valja i dobro zapamtiti:

κωλύω (*τινά*)	(za)priečiti, zabraniti	*ἐάω*(*εἴασα, εἴακα*)	pustiti, dopustiti
μηνύω	objaviti, oglasiti	*ἑστιάω*(*εἱστίακα*)	gostiti, pogostiti
δουλεύω	robovati	*δράω* = *ποιέω*	raditi, činiti
τολμάω	usuditi se, preuzeti	*θηράω*	loviti, uloviti
συλάω, ἀποσυλάω	skinuti, otimati	*στεφανόω*	vjenčati, ovjenčati
κινέω	micati, krenuti	*ξυρέω, ξυράω*	strići, ostrići, brijati
πωλέω	prodavati, prodati	*ζητέω*	tražiti, iskati
πληρόω	puniti, napuniti	*ῥιζόω*	osnovati, ukorieniti
κενόω	prazniti, izprazniti	*ἀπειλέω* (*ἠπείλουν*)	prietiti zaprietiti
προςδοκάω	čekati, izčekivati		
ἐπιτηδεύω	izvršivati, obavljati	*ἐρωτάω*	pitati, upitati
καταλύω	(po)rušiti, uništiti	*ὀκνέω*	krzmati, oklievati
ἀναχωρέω	uzmicati, uzmaći	*ἐξαπατάω*	varati, prevariti
φυτεύω	saditi, u - nasaditi	*κατοικέω*, imperf. *κατῴκουν*	stanovati, obitavati
θορυβέω	bučati, halabučiti	*οἰκουρέω*, imperf. *οἰκούρουν*	čuvati kuću
θρυλέω	mnogo govoriti		

Nešto o vremenih i načinih u neodvisnih izrekah:

νοσέω, ἀσθενέω (*trajuća* radnja)	bolujem
ἐνόσησα, ἠσθένησα (*nastajuća r.*)	razbolih se
βασιλεύω - *ἐβασίλευσα*	kraljujem - zakraljevah, postah kraljem
σιγάω - *ἐσίγησα* - *σεσίγηκα*	mučim - zamukoh - mučao sam
κόσμει - *κόσμησον*	kiti, resi - nakiti, uresi
μὴ ποίει ταῦτα ili *μὴ ταῦτα ποιήσῃς* (aor. konj.)	nemoj to činiti, učiniti
μὴ ποιήσῃς μηδὲν ἀνάξιόν σου	ne učini ništa nedostojno tebe
μήτε συμβουλεύσητε κακόν τι μήτε ποιήσητε	nemojte ni savjetovati što zla ni učiniti
μηκέτι ἀθύμει - *μηκέτι ἀθυμήσῃς*	ne kloni više duhom - nemoj se pobojati

τί δρῶμεν; τί ποιήσωμεν; (conjunctivus dubitativus)	što da radimo? što da činimo?
πῶς τις ὑμῖν ἔτι πείθηται;	kako da vam tko još vjeruje?
ποῦ δῆτ᾽ ἂν εἶεν οἱ ξένοι; (optativus potentialis)	gdje bi dakle gosti bili?
θεοῦ θέλοντος (genitivus absol.) κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις	Ako bog hoće, ti bi i na trstici plovio
τὸν πλεῖστα ὠφελοῦντα τὸ κοινὸν μεγίστων τιμῶν ἀξιοῦμεν	Onoga koji najviše koristi državi, cienimo dostojnim najviših časti
τὸν πλεῖστα ὠφελήσαντα τὸ κοινὸν μεγίστων τιμ. ἠξιώσαμεν	Onoga koji je najviše koristio drž., cienismo dostojnim najv. č.
τὸν πλεῖστα ὠφελήσοντα τὸ κοινὸν μεγ. τιμ. ἀξιώσομεν	Onoga koji najviše bude koristiti drž., cienit ćemo dost. najv. č.
οἱ τετελευτηκότες = οἱ νεκροί	mrtvi

1. *Ἡρακλῆς ἐδούλευσε καὶ ἔξαινεν ἐν Λυδίᾳ πορφυρίδα ἐνδεδυκώς.* 2. *Ἔργον ἐστὶ μακρὰν συνήθειαν ἐν βραχεῖ λῦσαι χρόνῳ.* 3. *Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῶν ἐκέλευσε κηρύττειν, ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει* [1]. 4. *Ἡρακλῆς τὸν ἀετὸν ἀνῄρηκε* [2] *τὸν τὸ Προμηθέως ἧπαρ ἐσθίοντα.* 5. *Φίλιππος τοὺς Θηβαίους μείζους ἢ προςῆκε ἐπεποιήκει.* 6. *Νίκησον τὴν ὀργὴν τῷ λογίζεσθαι καλῶς.* 7. *Ποῖον ἐπιχειρήσομεν φίλον ποιεῖσθαι;* 8. *Τῷ ἄν τις βούλοιτο μᾶλλον φίλος εἶναι ἢ τῷ νομίμῳ ἢ τῷ ἧττον ἐχθρός;* 9. *Ἄνευ ἐγκρατείας οὐδεὶς ἂν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καλῶς διοικήσειε καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον καλῶς οἰκονομήσειε καὶ τοὺς φίλους καὶ τὰς πόλεις ὠφελήσειε καὶ τοὺς ἐχθροὺς κρατήσειεν.* 10. *Οἱ ποιηταὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ἀρετὴν ἐν μουσικῇ ὑμνήσαντες εἰς πάντας μεμηνύκασιν.* 11. *Ἦσαν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις πολλοὶ νόμοι κωλύσοντες* [3] *τοὺς παῖδας εἰς ὕβριν καὶ τρυφὴν ἐκπίπτειν.* 12. *Μηδέποτε κρίνειν ἀδαήμονας ἄνδρας ἐάσῃς.* 13. *Εἷς ἕκαστος ἓν μὲν ἂν ἐπιτήδευμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ᾽ οὔ.* 14. *Τέρας ἐστίν, εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.* 15. *Φιλήμονός ἐστι τόδε τὸ ἀπόφθεγμα· Χαλεπὸν τὸ ποιεῖν, τὸ δὲ κελεῦσαι ῥᾴδιον.*

1. Pravedni čovjek govorit će uviek istinu. 2. Plemeniti ljudi neće saditi samo sebi, nego i potomcima [4]. 3. Aleksandar žrtvova Ahillu i ovjenča grob njegov. 4. Kada [5] Miltiade bijaše vojvoda [6], Atenjani pobiediše kod Maratona Persijance. 5. Herakle je mnogo [7] trudio [8] obladavajuć [9] zvieri i kazneć [10] ljude obiestne [11]. 6. Priznali smo odavna da hrabrost i drzovitost [12] nije isto. 7. Sardanapal [13], kralj assirski [14], bijaše obukao ženske [15] haljine. 8. On me ne puštaše ni govoriti. 9. Blaženi bogovi gostijahu se na [16] Olimpu [17] skupa, jeduć ambrosiju [18]

i pijuć nektar[19]. 10. Ako[5]) štuješ roditelje, nadaj se[20]) da ćeš liepo živjeti. 11. Najteže je predobiti sama sebe. 12. Govoraše se da su naši uzmakli. 13. Došao sam da savjetujem[21]) o ratu proti barbarim. 14. Špartanci privikivahu mladiće podnositi[22]) sve pogibelji. 15. Zmaj, koji čuvaše zlatne jabuke[23]) Hesperidâ[24]), imaše sto glavâ. 16. Svaki od zanatnika[25]) tjeraše[26]) liepo svoj zanat. 17. Tko bi prebrojio piesak[27]) morski ili kaplje[28]) kišne[29])? 18. Kakove ćemo kušat učiniti sebi prijatelje? 19. Komu bih više vjerovao nego tebi? 20. Mi smo gladnjeli i žednjeli i zebli, ali nijesmo klonuli duhom. 21. Stari Atenjani življahu na poljih[30]).

---

1) scil. *τὸ χωρίον*, 2) nek se tvori imperf. fut. perf. i pluskpf. od *ἀναιρέω* dizati, uništiti, 3) partic. fut. za namjeru: koji su imali priečiti, 4) *ἔκγονος*, 5) bez veznika, 6) vojvoda sam *στρατηγέω*, 7) plur; 8) *πονέω*, 9) *καταγωνίζομαι*, 10) *τιμωρέομαι*, 11) *ὑβριστής, ου*, 12) *θράσος, ους*, 13)*Σαρδανάπαλος*, 14) *Ἀσσύριος*, 15) *γυναικεῖος* itd; 16) *ἐν*, 17) *Ὄλυμπος*, 18) *ἡ ἀμβροσία*, 19) *τὸ νέκταρ*, 20) *ἐλπίζω* s inf. fut; 21) koji participij? 22) *ὑπομένω*, 23) *μῆλον, ου*, 24) *Ἑσπερίς, ίδος*, 25) *τεχνίτης*, 26) *ἐξεργάζομαι*, 27) *ἡ ψάμμος*, 28) *ἡ σταγών, ονος*, 29) *ὑετός, ου*, 30) *ἀγρός*.

XXXVII.

Tvorenje vremenâ (medijalnih i passivnih) u *čistih* glagolih.

1. ***Futur*** medijalni, koji se neposredno izvodi iz aktivnoga (n. p. *λύσω λύσομαι*), imade obično medijalno značenje, u nekih glagolih i passivno, a u mnogih aktivno. V. spregu C. § 258.

2. ***Aorist*** medijalni, koji se takodjer neposredno izvodi iz aktivnoga (n. p. *ἔλυσα ἐλυσάμην*), ima svedjer samo medijalno, a ne passivno značenje. — C. § 267.

3. *Perfekt* medijalni i passivni može se na jedan jedini način tvoriti, dodavši naime perfektnoj osnovi t. j. podvostručenoj glagolskoj osnovi nastavke glavnih vremena bez ikakva umetka (n. p. *λέ-λυ-μαι, κε-κόσμη-μαι*). — Infinitiv i participij imadu naglas vazda na predzadnjoj slovci. — Sa samoglasi biva isto što i u slabijem perfektu aktivnomu, koji se glede samoglasâ drži futura. — C. § 272.

4. *Treći futur (futurum exactum)* medijalni dodava perfektnoj osnovi *σ*, pa se spreže kao medijalni futur; n. p. perf. *λέλυμαι*, fut. III *λελύσομαι*. — C. § 291.

5. *Aorist* passivni i *Futur* passivni prave se od slabije passivne osnove, koja se tvori od glagolske dodavanjem slovke θε (prez. λύω osn. λυ, slabija passivna osnova λυθε). Izpred te slovke otežu se samoglasi vokaličnih osnova kao i u futuru, u slabijem aktivnom aoristu i u perfektu; n. p. λυθε, ἐλύθην, λυθήσομαι. — C. § 296.

Samo slabiji passivni aorist i slabiji passivni futur nalaze se od malo ne svih vokaličnih osnova, pa i svi drugi neizvedeni glagoli prvih četiri razreda imadu u attičkoj prozi samo slabiju passivnu osnovu, izuzevši one koji su u C. § 295 izrikom napomenuti, da imadu jaču passivnu osnovu.

6. Često se poslie vokaličnih osnova izpred nastavaka, koji počimlju sa μ i τ, dakle u perfektu, aoristu i futuru passivnomu umeće σ; n. p. κελεύω, perf. pass. κεκέλευσμαι (uz κεκέλευμαι), aor. p. ἐκελεύσθην, fut. p. κελευσθήσομαι. U nekih osnovah nalazi se jedno i drugo: παύω, ἐπαύθην i ἐπαύσθην (C. § 288).

Neka se još tvore vremena sliedećih glagola, koje valja i zapamtiti:

κοιμάω	uspavati, umiriti
κοιμάομαι (fut. i aor. imadu med. i pas. oblik)	leći, zaspati
μισθόω	dati u najam, naimiti
μισθόομαι	naimiti (sebi)
ταπεινόω	sniziti
ταπεινόομαι (med. i pas.)	sniziti se
ἀξιόω	udostojiti, poštovati, zahtievati, misliti
ἀξιόομαι	cienjen biti dostojnim
κτάομαι (§ 289)	sticati (sebi), steći
κέκτημαι	(stekao sam) posjedujem
μαντεύομαι	proricati, naricati
ἡγέομαι	voditi; cieniti

C. § 288.

λεύω, καταλεύω	kamenovati
κελεύω (τινά)	zapoviedati
θραύω	razbiti
παίω, fut. παίσω i παιήσω	tući, biti, baciti, sgoditi
πταίω	udariti, nabiti, zapeti o
παλαίω	hrvati se
σείω	drmati, tresti
κλείω (κλῄω)	zatvoriti
χρίω	(na)mazati
κρούω	lupati, kucati
παύω	zaustavljati
παύομαι	prestati

Dodatak a)

O glagolskih pridavnicih; C. § 300.

Glagolski su pridavnici njeka vrst passivnoga participija.

Prvi glagolski pridavnik izvodi se slovkom τός-τή-τόν iz glagolske osnove, pak ili imade značenje participija perf. pass. (λυτός *solutus*) ili pokazuje da je što možno: λυτός *solubilis*.

Drugi glagolski pridavnik izvodi se slovkom *τέος-τέα-τέον* (koja se nigda ne slieva) iz glagolske osnove i pokazuje, da što *mora* biti: *λυτέος solvendus.*

Sa samoglasi biva uobće isto što i u slabijem pass. aoristu.

Primjeri za pamtenje:

Ἀσκητέα ἡμῖν ἡ ἀρετή ili neosobno *ἀσκητέον ἡμῖν (ἐστι) τὴν ἀρετήν*	Valja, treba da vježbamo krepost
Οὐδ' ὥς ἡμῖν γε ἀθυμητέον	Niti ovako ne treba nam klonuti duhom
Βοηθητέον ἐστὶ τοῖς πράγμασιν (jer se govori *βοηθέω τινί*)	Ima se doći stvarim u pomoć
Ἐπιμελητέον τῆς παιδείας (jer se govori *ἐπιμελέομαί τινος*)	Valja se brinuti za naobrazovanost

Dodatak b)

Glagoli koji ne otežu svoga osnovnoga samoglasa u tvorenju vremenâ; C. § 301.

1. Samoglas ostaje vazda kratak u glagolih:

θλάω	mrviti	*ἐμέω*	bljuvati, rigati
κλάω	lomiti	*ζέω*	kuhati
σπάω	vući	*ξέω*	strugati
γελάω	smijati se	*τελέω* (v. br. XLVI)	svršivati; platiti
χαλάω	popuštati	*ἀρόω*	orati
αἰδέομαι	bojati se	*ἀρύω* (*ἀρύτω*)	grabiti
ἀκέομαι	liečiti, izliečiti	*ἀνύω* (*ἀνύτω*)	dospjevati
ἀλέω	mljeti	*ἑλκύω*	vlačiti, vucinjati
ἀρκέω	dosta biti, dostati	*πτύω*	pljuvati

2. Samoglas je dugačak u fut. i slab. aor. akt. a kratak u perfektu, aor. pass. i glagolskom prid.:

δέω	vezati
θύω	žrtvovati
λύω	riešavati

3. Kratak samoglas u fut. i slab. akt. i med. aoristu, a dug u perfektu, aor. pas. fut. III i u glag. pridavn:

καλέω (za fut. v. § 263 i XLVII)	zvati
αἰνέω, običnoἐπαινέω, fut. ponajviše ἐπαινέσομαι; v. C. § 301, 3.	hvaliti

4. Imadu sad duge sad kratke samoglase:

ποθέω (fut. ποθήσω i ποθέσομαι)	žudjeti
πονέω	truditi
δύω	spuštati

1. Ἀκταίωνα κατὰ τοὺς μύθους οἱ ἴδιοι κύνες διέσπασαν[1]. 2. Οἱ μὴ πειθόμενοι οὐκ ἂν ἀγαθόν τι ἐν τῷ πολέμῳ τελέσειαν[1]. 3. Ἡ ποιήτρια Σαπφώ, ἡ Σκαμανδρωνύμου θυγάτηρ, καὶ ὑπὸ Πλάτωνος σοφὴ ἀναγράφεται[2]. 4. Ὁρᾶς, ὅτι τεταλαιπωρήμεθα διὰ τὸν πόλεμον καὶ μεγάλων ἀγαθῶν ἐστερήμεθα. 5. Οὔτε ἵππῳ χωρὶς χαλινοῦ, οὔτε πλούτῳ χωρὶς λογισμοῦ δυνατὸν ἀσφαλῶς χρήσασθαι. 6. Ἀγρὸς εὖ ἀροθεὶς καλοὺς καρποὺς φύσει[3]. 7. Οἱ τετυφωμένοι ἀλαζόνες γίγνονται. 8. Εἰ βούλει σοι τοὺς θεοὺς ἵλεως εἶναι, θεραπευτέον τοὺς θεούς[4]. 9. Κοσμητέον ἱερὸν μὲν ἀναθήμασι, τὴν δὲ ψυχὴν μαθήμασιν. 10. Ἄνευ ὁμονοίας οὔτ' ἂν πόλις εὖ πολιτευθείη οὔτ' οἶκος καλῶς οἰκηθείη. 11. Ἐν πολέμῳ ἀποκεκινδυνεύσεται τά τε χρήματα καὶ αἱ ψυχαί. 12. Κύρου οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλῆσθαι οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων. 13. Ὁ θεὸς αὐτὸς οὔτε ὁρατὸς οὔτε αἰσθητός, ἀλλὰ λόγῳ μόνον καὶ νῷ θεωρητός ἐστιν. 14. Πάντα τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἀσκητά ἐστιν· οὐχ ἥκιστα δὲ σωφροσύνη.

1. Nitko neće nasladami steći hvalu i slavu. 2. Kušat ću učiniti, što si me[5] savjetovao[6]. 3. Vrieme izlieči jur mnoge tuge, i najteže. 4. Gelon predobivši kod Himere[7] Kartažane[8] podvrže[9] sebi svu Siciliju. 5. Tessalija je svuda visokimi[10] brdi zatvorena[11]. 6. Sve persijanske (= Persijanaca) svetinje[12] bile su časćene i od Medijanaca[13]. 7. Persijanci bijahu, kad[14] je Kir kraljevao, porušili vlast Babilonaca[15]. 8. Orfej bi razkidan od Menadâ[16]. 9. Nikad nećemo gosta povriediti[17] nego častiti i pomagati (= koristiti)[1]. 10. Od naravi je čudnovato[18] učvršćeno[19] tielo krokodilovo. 11. Oltare bogova bijahu utočnici[20] nakitili granami[21] i vienci. 12. Vele da je Datis Eretriju nadvladao[22] u tri dana. 13. Bogatče, upotrebi (= služi se) svoje bogastvo s[23] razumom. 14. Ako hoćeš živjeti, ne učini ništa dostojno smrti. 15. Temisto-

kle i Aristide biše[24] od istoga učitelja obučavani. 16. Nijednomu čovjeku nije prosto[25] reći : proživio[26] sam svoj život bez tuge. 17. Helenci pričaju[27], da su djeca Niobina[28] ustrieljena[29] bila od Apollona i Artemide. 18. Sardolibijci[30] ne posjeduju nikakve sprave[31] izvan[32] čaše[33] i sjekire. 19. O da bi se svatko dobro posvjetovao prije čina! 20. Ne zapni dva puta o[34] isti kamen. 21. Ne valja[35] samo hvaliti dobre, nego ih i nasljedovati. 22. Ako hoćeš počitan biti, treba da dodješ državi u pomoć. 23. On ne bijaše došao da oslobodi[36] nego da nas podvrže sebi. 24. Njegov brat ne pusti me učiniti što imadjah na[37] umu. 25. Koji najviše koristi državi, cieni se dostojnim najvećih časti. 26. Ne oholi se[38], da ne budeš snižen. 27. Heraklit kaže, da se sve kreće[39] i da ništa ne stoji[40].

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) kako s pluralom? 4) kako osobnim načinom? 5) dativ, 6) *συμβουλεύω*, 7) *Χίμαιρα*, 8) *Καρχηδόνιος*, 9) podvrgavam sebi *ὑπ' ἐμαυτὸν ποιοῦμαι*, 10) *ὑψηλός*, 11) *συγκλείω*, 12) *ἱερόν*, 13) *Μῆδος*, 14) bez veznika, 15) *Βαβυλώνιος*, 16) *ἡ Μαινάς*, *δος*, 17) *ἀδικέω*, 18) čudnovat *θαυμαστός*, 19) *ὀχυρόω*, 20) *ἱκέτης*, 21) *κλάδος, ου*, 22) *χειρόομαι*, 23) *μετά*, 24) dual, 25) *ἔξεστι*, 26) *διατελέω*, 27) *μυθολογέω*, 28) *ἡ Νιόβη*, 29) *κατατοξεύω*, 30) *Σαρδολίβυες*, *ων*, 31) *σκεῦος, εος*, 32) *ἔξω*; 33) *κύλιξ*, 34) *πρός* akuz; 35) glag. pridav; 36) koji participij? 37) *ἐν*, 38) *μέγα φρονέω*, 39) kretati se *χωρέω*, 40) *μένω*.

XXXVIII.

2. Tvorenje vremenâ (aktivnih) u *niemih* glagolih.

1. Glagoli svršujući se na bezzvučne suglase, mnogi od kojih prave i jača ili druga vremena (aor. II, perf. II, fut. II pass.), imadu isto kao vokalične osnove i *sigmatični futur i aorist*, pa se tu *σ* sdruži (po § 48) s grlenimi u *ξ*, s usničnimi u *ψ*, i odmeće (po § 49) zubne izpred sebe; n. p. *ἄρχω ἄρξω ἦρξα*, *τρίβω τρίψω ἔτριψα*, *πείθω πείσω ἔπεισα*.

U trećem i četvrtom razredu (§ 249,250) pravi se futur i aorist od čiste osnove; n. p. *κόπτω κόψω ἔκοψα*, *φυλάσσω φυλάξω ἐφύλαξα*, *φράζω φράσω ἔφρασα*. Obično imadu glagoli, koji se u prezentu svršuju na *σσ* ili *ττ*, u futuru — *ξω*, a oni koji se u prezentu svršuju na *ζω*, imadu obično u futuru — *σω*,

2. *Slabiji* ili *prvi perfekt* niemih glagola izvodi se iz osnove umetanjem slova κ. Tvori taj perfekt većina osnovâ na τ δ ϑ (koje izbacuju te suglase izpred κ) i na λ μ ν ϱ (o kojih će govor biti u br. XL); n. p. πείϑω πέπεικα, κομίζω (osn. κομιδ) κεκόμικα, φαίνω (osn. φαν) πέφαγκα.

3. *Jači* ili *drugi aorist* (aktivni i medijalni) izvodi se iz čiste glagolske osnove, izuzevši nekoliko glagola napose zabilježenih. V. Curt. § 256.

Taj se aorist spreže u indikativu sasma kao imperfekt, u ostalom kao prezent, samo da mu se neki oblici drugačije naglasuju: infinitiv akt. je perispomenon, infinitiv med. paroksitonon, participij akt. ima akcenat na glasu ο (ili zadnjoj slovci), druga osoba sing. imperat. med. je perispomena. V. Curt. § 254.

4. *Jači* ili *drugi perfekt* izvodi se kao i jači aorist neposredno od glagolske osnove, pa se oba ta vremena tvore malo ne od samih korenitih glagola te su stariji rjedji oblici.

U tvorenju jačega perfekta sbivaju se ove promjene samoglasâ (§ 40-43):

ᾰ mienja se poslie ϱ i ε u ᾱ: osn. κϱᾰγ (prez. κϱάζω) perf. κέκϱᾱγα
inače u η: osn. πλᾰγ (prez. πλήσσω) perf. πέπληγα
ε mienja se u ο : osn. στϱεφ (prez. στϱέφω) perf. ἔστϱοφα
ι mienja se u οι : osn. λιπ (prez. λείπω) perf. λέλοιπα
Iznimke : osn. φϱικ (prez. φϱίσσω) perf. πέφϱικα
: osn. τϱιγ (prez. τϱίζω) perf. τέτϱιγα
υ mienja se u ευ : osn. φυγ (prez. φεύγω) perf. πέφευγα
Iznimka : osn. κυφ (prez. κύπτω) perf. κέκῡφα

a) Neke osnove svršujuće se na κγ, πβ pretvaraju te suglase u haknute, ali im se tada ne mienja osnovni samoglas; n. p.

osn. φυλακ (prez. φυλάσσω) perf. πε-φύλαχ-α
osn. κοπ (prez. κόπτω) perf. κέ-κοφ-α
osn. βλαβ (prez. βλάπτω) perf. βέ-βλαφ-α
osn. αγ (prez. ἄγω) perf. ἦχα (i ἀγήοχα).

b) U drugih se suglas mienja u haknuti, a ujedno se i samoglas pretvara po gore rečenomu, naime:

osn. κλεπ (prez. κλέπτω) perf. κέ-κλοφ-α
osn. πεμπ (prez. πέμπω) perf. πέ-πομφ-α
osn. τϱεπ (prez. τϱέπω) perf. τέ-τϱοφ-α (rjedje τέτϱᾰφα)
osn. λεγ (prez. λέγω) perf. εἴ-λοχ-α (C. § 274, 4)

Primjeri za pamtenje:

λήγω; kako fut? aor?	utišiti, činiti prestati; prestati
θέλγω (ponajviše poet.); kako aor. akt. i pas? fut. pas?	očarati, preobladati
τέγγω (lat. *tingo*); kako aor. akt. i pas?	pustiti da teče; navlažiti, lievati
βρέχω; kako aor. akt. i pas?	nakvasiti, smočiti
διώκω, fut. διώξομαι običnije nego διώξω, pf. δεδίωχα, δεδίωγμαι itd.	tjerati, goniti, proganjati; nastojati oko, sliediti u govoru
ἕλκω (ἑλκύω), fut. ἕλξω, ao. εἵλκυσα, pf. εἵλκυκα, εἵλκυσμαι; ao. p. εἱλκύσθην, fut. p. ἑλκυσθήσομαι	vući, vucinjati, drljati
ἕρπω (lat. *serpo*) fut. obič. ἑρπύσω; ao. εἵρπυσα; gl. prid. ἑρπετός	plaziti, puziti se
βλέπω, fut. βλέψω i -ψομαι, pf. βέβλεφα, ao. p. ἐβλέφθην; -βλεπτός, βλεπτέος	gledati
θλῖβω, pf. τέθλιφα;; ao. p. ἐθλίφθην (pot. ἐθλίβην)	tištati, gnječiti
τρῖβω, pf. τέτριφα, ao. p. ἐτρίβην (ἐτρίφθην)	trti, satrti, utamaniti, slabiti
γλύφω, pf. p. γέγλυμμαι i ἔγλυμμαι	dubsti, izdubsti, urezati
στέφω, pf. p. ἔστεμμαι, ao. p ἐστέφθην	vjenčati, ovjenčati
ᾄδω, fut. obič. ᾄσομαι; ao. ᾖσα, ᾔσθην	pjevati
κύπτω	prignuti se, pokunjiti se
κρύπτω, ao. p. ἐκρύφθην (i ἐκρύφην)	kriti, pokriti, sakriti
καλύπτω; kako fut. III?	omotati, pokriti, zastrieti
σκώπτω, fut. σκώψομαι, pf. p. ἔσκωμμαι	rugati se, šaliti se, izsmijati
φυλάσσω (φρουρέω)	čuvati, štititi, stražu stražiti
ταράσσω	uzdrmati, uzbuniti, smutiti
κηρύσσω	izazivati (kao telal), obznaniti
ἑλίσσω, ao. εἵλιξα, pf. p. εἵλιγμαι i ἑλήλιγμαι	viti, vrtjeti, obraćati
φρίσσω (pf. πέφρικα ima prez. znač.)	stršiti, prepasti se, sgroziti se
φράζω, pf. πέφρακα, πέφρασμαι	saobćiti, objaviti, tumačiti, izreći
δικάζω, pf. δεδίκακα, δεδίκασμαι	suditi, presuditi
ἀναγκάζω, pf. ἠνάγκακα, ἠνάγκασμαι	silovati, prisiliti
παρασκευάζω, κατασκευάζω	prirediti, opremiti, napraviti
γυμνάζω - (γυμνός 3.)	vježbati, obučavati — (gol)

πελάζω	približiti se ; približiti
κράζω, ao. *ἔκραγον*, pf. *κέκρᾱγα*, fut. (III) *κεκράξομαι*. — Mješte prezenta stoji obič. perf. sa prezent. znač.	graktati, kričati, vikati
κτίζω, fut. *κτίσω*, pf. *κέκτικα*, *ἔκτισμαι*	nastaniti, utemeljiti, stvoriti
σχίζω	ciepati, razciepati, razstaviti
ἀθροίζω (*συλλέγω*), pf. *ἤθροικα*	sakupljati, sakupiti
τρίζω, fut. *τρίξω*, pf. *τέτριγα* sa prezent. znač. (jon. i poet.)	žuboriti, cvrkutati, cvrčati

1. *Ὑπὲρ σαυτοῦ μὴ φράσῃς ἐγκώμια* 1). 2. *Χρηστὰ ποιῶν ὑφ᾽ ἁπάντων τιμηθήσῃ* 2). 3. *Παῦσαί νυν ἤδη μηδ᾽ ἐρωτήσῃς* 1) *πέρα, ἀλλὰ πρὸς ἔργον ἐξορμώμεθα.* 4. *Εἰ βούλεσθε εὐδαίμονες εἶναι, σωφροσύνη ὑμῖν διωκτέα καὶ ἀσκητέα* 3). 5. *Ἐλπίζετε τιμῶντες τοὺς γονέας πράξειν καλῶς* 3). 6. *Ἄνεμος σφοδρὸς οὐ κινήσει πύργον καὶ ψυχὴν ἀόργητον οὐ συναρπάσει θυμός.* 7. *Ἐπιμελῶς οἱ θεοὶ κατεσκευάκασιν, ὧν οἱ ἄνθρωποι δέονται.* 8. *Οἱ νικῶντες τὰ ἑαυτῶν ἀγαθὰ σώζουσι καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων κτῶνται.* 9. *Πάντων ἰατρὸς τῶν ἀναγκαίων κακῶν ὁ χρόνος ἐστίν· οὗτος καὶ σὲ νῦν ἰάσεται.* 10. *Ἔρχεται τἀληθὲς ἐς φῶς ἐνίοτ᾽ οὐ ζητούμενον.* 11. *Τὸ δεθὲν πᾶν λυτόν* (scil. *ἐστί*). 12. *Ἐπαινετὰ μέν ἐστι τὰ καλά, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρά.* 13. *Σωκράτους εἶναι λόγος φαίνεται· Οὔτε ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ὁρμιστέον.* 14. *Οὐδ᾽ αὐτὸς ἂν ὁ Δημοσθένης αὐτὸν ἐξαρκέσειεν ἐπαινέσαι.* 15. *Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί ἐστι πολέμιον ἀνθρώποις,* »*αὐτοί*«, *ἔλεξεν*, »*ἑαυτοῖς*.«

1. Ko će iztražiti 4) visinu 5) neba i dubinu 6) mora ? 2. Na 7) koga ćemo drugoga u nesreći pogledati 8) ako 9) ne na boga ? 3. Kojim nakitom valja nakititi dušu ? 4. Gnjev treba predobiti mudrim razborom. 5. Ne pristoji se mužu zaludno 10) vikati i bučati. 6. Mahaon izlieči, kao vele, ranu Filoktetovu 11). 7. Pisistrat 12) pridrža 13) (pridržao je, bijaše pridržao) najviše Solonovih zakona. 8. Artakserkse, kralj perśijski, umrie kraljevavši četrdeset i tri godine. 9. Zavideći nećeš druge, već samo sebe najviše oštetiti 14). 10. Sama sloga učvrstila bi grad. 11. Ne nadaj se da 15) ćeš vremenom zao čin sakriti. 12. Dobri su gradjani podložili 16) svoje (vlastito) mnienje zakonu države. 13. Uzdajući se 17) u savjet Temistoklov Atenjani bijahu ostavili 18) grad i pobjegli 19) na 20) brodove. 14. Menade, veli se, razkidoše Penteja 21), kralja tebanskoga 22). 15. Milosti 23) ne bi preobratile 24) običaje zlobnih. 16. On ima u rukuh, što odavna posjedovaše. 17. Ne naredi 25) nikomu ništa zla. 18.

Ne zadavali [26] (ne zadali) vi nigda plašljivošću svojoj domovini sramote [27]. 19. Beoćani [28] prietijahu (zaprietiše) da [15] će udariti [29] na nas. 20. Titani [30] su bili u Hadu vezani nerazkidljivim [31] verigami [32]. 21. Meni barem dostati će siguran i umjeren život. 22. Skamandro, obsjedan od Ahilla, prizva [33] Simoenta [34]. 23. Polja dobro oborana dati [35] će liepe plodove. 24. Strancu se više pristoji mučati nego kričati.

---

1) kako pluralno? 2) kako aktivno? 3) kako singularno? 4) *ἐξιχνιάζω*, 5) *ὕψος, ους*, 6) *βάθος, ους*, 7) *πρός* akuz; 8) *ἀποβλέπω*, 9) *εἰ μή*, 10) *μάτην*, 11) *Φιλοκτήτης, ου*, 12) *Πεισίστρατος*, 13) *φυλάσσω*, 14) *βλάπτω*, 15) s infinit; 16) *ὑποτάσσω*, 17) *πιστεύω* s dat; 18) *καταλείπω*, 18) *ἀποφεύγω*, 20) *εἰς*, 21) *Πενθεύς*, 22) neka se učini passivno, 23) *χάρις*, 24) *ἀμείβω* aor; 25) *προστάσσω*, 26) *περιάπτω*, 27) *αἰσχύνη* akuz; 28) *Βοιωτός*, 29) *ὁρμάω ἐπί τινα*, 30) *Τιτάν, ᾶνος*, 31) *ἄρρηκτος, ον*, 32) *δεσμός*, 33) *παρακαλέω*, 34) *Σιμόεις, εντος*, 35) *φύω*.

XXXIX.

Tvorenje vremenâ (medijalnih i passivnih) u *niemih* glagolih.

1. Medijalni sigmatični *futur* i *aorist*, pa i jači medijalni aorist ravnaju se u sprezi sasma po aktivnomu; dakle *γράψομαι ἐγραψάμην* (od *γράφω*, fut. *γράψω*, aor. *ἔγραψα*), *ἐλιπόμην* (od *λείπω*, aor. *ἔλιπον*). — V. Curt. § 254, 267.

Što se tiče značenja medijalnog futura i aorista, valja pravilo izrečeno za čiste glagole u br. XXXVII, 1. 2.

2. Medijalni i passivni *perfekt* konsonantičnih osnova izvodi se, kako i u vokaličnih, neposredno iz perfekta aktivnoga (v. br. XXXVII, 3. i 6.). Nu se pri tomu *krajnji suglasi* konsonantičnih osnova mienjaju po pravilih o glasu (C. § 45-49), t. j.

a) pred svakim nastavkom, koji počima sa *μ*, mienja se
svaki *grleni* u *γ*; n. p. osn. *πλεκ* (prez. *πλέκω*): *πέ-πλεγ-μαι*;
svaki *zubni* u *σ*; n. p. osn. *πιθ* (prez. *πείθω*): *πέ-πεισ- μαι*;
svaki *usnični* u *μ*; n. p. osn. *γραφ* (prez. *γράφω*): *γέ-γραμ-μαι*;

b) izpred *σ* od nastavaka *σαι, σο* mienja se
svaki *grleni* u *κ*, pak sa *σ* u *ξ*; n. p. *πέ-πλεξαι*,
svaki *usnični* u *π*, pak sa *σ* u *ψ*; n. p. *γέ-γραψαι*;
svaki *zubni* izbacuje se; n. p. *πε-πεισαι*;

c) izpred τ mienja se
svaki *grleni* u κ; πέ-πλεκ-ται; osn. λεγ: λέ-λεκ-ται,
svaki *usnični* u π: γέ-γραπ-ται
svaki *zubni* (osim ν) u σ: πέ-πεισ-ται; ali πέ-φαν-ται od osn. φαν;

d) σ od σϑ odpada poslie suglasa, a onda se mienja
svaki *grleni* u χ: πέ-πλεχ-ϑον mješte πε-πλεκ-σϑον,
svaki *usnični* u φ: γέ-γραφ-ϑε mješte γε-γραφ-σϑε,
κέ-κοφ-ϑε mješte κε-κοπ-σϑε,
svaki *zubni* (osim ν) u σ: πεπεῖσϑαι mj. πε-πειϑ-σϑαι;
ν, λ i ρ ne mienjaju se izpred ϑ, koji je postao od σϑ: πεφάν-ϑαι (osn. φαν), ἠγγέλϑαι (osn. ἀγγελ)

e) Nastavak treće osobe plur. νται ne primaju konsonantične osnove. Gdješto se nalazi mješte njega u starijimi Attičani jonski nastavak αται (n. p. ἐφϑάραται, τετάχαται, τετράφαται), ali se obično opisuje taj oblik participijem i glagolom εἰσί (ν); n. p. γεγραμμένοι εἰσίν. V. u C. § 291.

3. Od slabije passivne osnove tvori se *slabiji passivni aorist* i *slabiji passivni futur*; n. p. λείπω, slabija osn. λειπ, pass. osn. (λειπ-ϑε) λειφϑε, aor. p. ἐ-λείφϑη-ν, fut. p. λειφϑή-σομαι; osn. πραγ, aor. p. ἐπράχϑην, fut. p. πραχϑήσομαι.. Kako se suglasi izpred ϑ mienjaju, to uče pravila o glasu (C. § 45). — V. primjer C. § 296.

4. Od jače passivne osnove koja se sastoji iz čiste i slova ε, tvori se *jači passivni aorist* i *jači passivni futur*. — Osobni nastavci dodaju se bez umetka osnovi. — ε oteže se u indikativu i imperativu u η, a u konjunktivu slieva se s konjunktivnimi samoglasi; u optativu se ε sdruži sa znakom toga načina ιη u ειη.

Infinitiv passivnoga aorista (slabijega i jačega) uviek je properispomenon, a participij u nom. sing. mužkoga spola oksitonon.

Jača passivna osnova tvori se isto tako riedko kao i jači aktivni i medijalni aorist od izvedenih osnova; ali se inače nahodi od glagolâ svih razreda a i samoga prvoga, dodavši ε čistoj osnovi. — Jači passivni aorist nalazi se samo od onih glagola, koji nemaju jačega aktivnog aorista. Jedina je iznimka τρέπω, aor. akt. ἔτραπον, aor. pass. ἐτράπην. U tom aoristu, kao što u jačem aktivnomu, prelazi ε obično u α, i pokazuje se čista osnova glagolâ drugog, trećeg i četvrtog razreda. — V. primjer C. § 292.

Primjeri za pamtenje:

εὔχομαι, pf. ηὖγμαι — moliti se, zavjetovati; dičiti se
δέχομαι, pf. δέδεγμαι, ao. p. ἐδέχϑην — primiti

πνίγω; kako pf. p? ao. II. p? fut. II. p?	dušiti, udušiti
φρύγω; kako ao. II p?	pržiti, peći
ὀρέγω - *ὀρέγομαι*, fut - *ξομαι*, ao. *ὠρεξάμην*, češće *ὠρέχθην*	pružati — pružati se
φθέγγομαι, pf. *ἔφθεγμαι*	poviknuti, progovoriti
τήκω; pf. *τέτηκα*, ao. II. p. *ἐτάκην*, kadkad *ἐτήχθην*	topiti; (perf. raztopljen sam); aor: topih se
σήπω; pf. *σέσηπα*, ao. II p. *ἐσάπην*, fut. II. *σαπήσομαι*	kvariti gnjiloćom; (perf. gnijem, sagnjijem, fut. sagnjit ću)
πέμπω, pf. *πέπομφα*, *πέπεμμαι*; kako ao. I. p? i fut. I. p?	slati, poslati; pratiti, odpratiti
τρέπω, pf. *τέτροφα* (*τέτραφα*), *τέτραμμαι*, ao. II. *ἔτραπον* (samo u Hom.), ao. m. *ἐτραπόμην* običniji nego ao. II. p. *ἐτράπην* (riedko *ἐτρέφθην*)	obratiti, obraćati, osvrtati
τρέφω, fut. *θρέψω*, ao. *ἔθρεψα* (C. § 54) pf. *τέτροφα*, *τέθραμμαι*, ao. II *ἔτραφον* (samo u Hom.), ao. II. p *ἐτράφην* češći nego ao. I. p. *ἐθρέφθην*.	hraniti, odhraniti
στρέφω. pf. *ἔστροφα*, *ἔστραμμαι*, ao. II. p. *ἐστράφην* češći nego *ἐστρέφθην*	krenuti, okretati
γράφω; ao. II. p. *ἐγράφην*; kako fut. II. p. i fut. III?	pisati
πείθω, pf. *πέπεικα*, *πέπεισμαι*; kako ao. p. i fut. p? - pf II. *πέποιθα* (*τινί*) (ao. II *ἔπιθον*, *ἐπιθόμην* poet.)	nagovarati, uvjeriti; uzdajem se (u koga)
πείθομαι (*τινί*)	pokoravam se, slušam (koga)
σπεύδω, pf. p. *ἔσπευσμαι* - *σπευστέον* (*ἐστί*)	žuriti se, nastojati, pospiešiti
ψεύδω; kako pf. p? ao. p? fut. p?	varati
ψεύδομαι; kako fut. m? ao. m?	lagati, slagati
ἅπτω; fut. *ἅψω*, ao. *ἧψα*, pf. p. *ἧμμαι*, ao. p. *ἥφθην*. - [*ἅπτομαι*]	pripeti, privezati; [prionuti, latiti se]
βάπτω (*βαπτίζω*), pf. p. *βέβαμμαι*, ao. II. p. *ἐβάφην*	močiti, umočiti, mastiti
ῥάπτω, ao. II. p. *ἐῤῥάφην*; u ostal. prav.	šiti, sašiti
σκάπτω, pf. *ἔσκαφα*, *ἔσκαμμαι*, ao. II. p. *ἐσκάφην*	strugati, kopati
θάπτω, pf. p. *τέθαμμαι*, ao. II. p *ἐτάφην* (riedko i poet. *ἐθάφθην*)	pokopati

σκήπτω, pf. ἔσκηφα, ἔσκημμαι, ao. p. ἐσκήφθην. - [τὸ σκῆπτρον]	naslanjati, podupirati [štap, žezlo]
κάμπτω, pf. p. κέκαμμαι, ao. p. ἐκάμφθην	saviti, skriviti, zakrenuti
κόπτω, pf. κέκοφα, ao. II. p. ἐκόπην, fut. III. κεκόψομαι	tući, posjeći, kucati
τύπτω, fut. τυπτήσω običnije nego τύψω, ao. ἔτυψα (Hom.), ἔτυπον (riedko) obično ἐπάταξα, ἔπαισα : pf. p. τέτυμμαι, ao. p. ἐτύπην	biti, udariti, bosti, raniti
κλέπτω, fut. κλέψομαι običnije nego κλέψω, pf. κέκλοφα, κέκλεμμαι, ao. p. ἐκλάπην (riedko ἐκλέφθην)	krasti, ukrasti
σκέπτομαι, pf. ἔσκεμμαι (akt. i pass.), fut. III. ἐσκέψομαι ; u prez. i imperf. običnije σκοπέω i σκοπέομαι.	ogledati se, motriti, promišljati
(σκεπτέον ἐστί)	(valja paziti)
πρᾱσσω, pf. I. πέπραχα, πέπραγμαι, fut. III. πεπράξομαι	tjerati posao, raditi, činiti
pf. II. πέπραγα (sa εὖ, ἀγαθά, καλῶς)	(bio sam sretan)
τᾰσσω, pf. τέταχα, ao. p. ἐτάχθην (kad-kad ἐτάγην), fut. III. τετάξομαι	redati, poredati, odrediti
πλήσσω, pf. πέπληγα, πέπληγμαι, ao. (ἐπλήχθην) obič. ἐπλήγην, u sastavini ἐπλάγην, fut. II. πληγήσομαι, fut. III. πεπλήξομαι.	pljesnuti, udariti, pogoditi,
ἐκ - ili καταπλήσσω (ao. II. p ἐξεπλάγην)	zaplašiti
σώζω, fut. σώσω, pf. σέσωκα, σέσωσμαι (σέσωμαι), ao. p. ἐσώθην	spasavati, spasiti, uzdržavati
ἐργάζομαι ; kako impf? fut? aor? pf? ao. p? fut. p?	raditi, obradjivati, poslovati

1. Ἄστεγον εἰς οἶκον δέξαι [1]. 2. Τὸν Λαβύρινθον Δαίδαλος κατεσκευάκει [2]. 3. Εἴ τις ἡμᾶς μᾶλλον ἠνάγκακεν ἢ πέπεικεν [2], ἄκοντες ἑπόμεθα. 4. Πάντα τὰ κεκρυμμένα ἐκκαλύψει χρόνος [2]. 5. Κῦρος ὑπὸ τοῦ πατρὸς κατεπέμφθη σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας [3]. 6. Ἀλέξανδρος κατῴκισε τὴν πατρίδα Ἀριστοτέλους κατεσκαμμένην [4] ὑπὸ Φιλίππου. 7. Οὐκ ἔστι τοῦ θρέψαντος ἥδιον πεδίον. 8. Πᾶσιν ἀνθρώποις δαίμων ἐπέταξε πόνους, ἄλλοις ἄλ-

λους [2]. 9. *Ζεὺς τὸν Ἑρμῆν ἔπεμψε πρὸς τὴν Καλυψὼ κελεύσοντα ἀποπέμψαι τὸν Ὀδυσσέα εἰς Ἰθάκην.* 10. *Μὴ ψευσθῇς καλαῖς ἐλπίσιν, ἀλλὰ πειράθητι, ἃ δυνατά ἐστιν.* 11. *Μιμητέοι εἰσί σοι οἱ ἀγαθοί* [5]. 12. *Ῥῆμα παρὰ καιρὸν ῥιφθὲν ἀνέτρεψε πολλάκις βίον.* 13. *Τίς ἄμεινον σοφοῦ συμβουλεύσεται τὸ συμφέρον, καὶ νόμους καὶ ψηφίσματα εἰςηγήσεται, καὶ ἀδωρόκητα ταῦτα καταπράξεται;* 14. *Τίνα ἂν πόλις ὅλη ἀξιοπιστότερον ἡγήσαιτο τοῦ νομίμου; τίνι ἂν μᾶλλον πολέμιοι πιστεύσειαν ἢ ἀνοχὰς ἢ σπονδὰς ἢ συνθήκας περὶ εἰρήνης;* 15. *Εἰ βούλει καλῶς ἀκούειν, πειρῶ καλῶς λέγειν καὶ πράττειν καὶ οὕτω καρπώσῃ τὸ καλῶς ἀκούειν.* 16. *Ἃ μὴ δεῖ ποιεῖν, μηδὲ ὑπονόει ποιεῖν.* 17. *Πόθεν οὖν τις ἄρξηται;* 18. *Τί ἐστιν, οὗ ἕνεκα θεὸς ψεύδοιτ' ἄν;*

(Σκωπτικόν)
Ποιήσας δαπάνην ἐν ὕπνοις ὁ φιλάργυρος Ἕρμων
ἐκ περιωδυνίας αὐτὸν ἀπηγχόνισεν.

1. I jedljiva [6] će preobladati prijatan [7] govor [8]. 2. Vježbaj mladiće; jer muževe nećeš vježbati. 3. Bog je svekoliko [9] u prirodi preliepo uredio [10]. 4. Atena bi dva puta popaljena [11] od Persijanaca [3]. 5. Megarani [12] su utemeljili Bizantij [13]. 6. Vrieme očituje (što je) sakriveno 7. Bogovi će tebe i tvoje čuvati [2]. 8. Kažu da su medju Helenci Eginećani [14] najprvi kovali [15] novce. 9. Svi ćemo ljubiti zemlju, u kojoj smo odhranjeni. 10. Treba priučiti [16] dječake da [17] uviek govore istinu. 11. Kserkse prokopa [18] brdo Atos [2]. 12. Što da učinim ili kojemu bogu da se molim? 13. Ko ne bi bludećega stranca prijateljski [19] primio [20] u svoju kuću? 14. Odkle dakle da počnemo? a gdje da svršimo? 15. Kako ti sudiš, tako ćeš i ti od boga sudjen biti [3]. 16. Pristoji se svakomu mladiću bijenu od starca podnieti mirno [21] gnjev njegov. 17. Žene zaplašene od dušmana vikahu. 18. Sve bijasmo, čega vojska trebovaše, priredili. 19. Temistokla je njegov otac radi [22] pogrešaka [23] (učinjenih) u mladosti lišio [24] bio nasliedstva. 20. Rim bi sagradjen od Romula [25] i Rema [26] braće. 21. Onaj koji hoće srećan biti, valja da ište [27] i vježba razboritost, a razpuštenost [28] da izbjegava. 22. Još [29] nigda ne steče nitko krepost drzovitošću [30], nego trudom, pravičnošću i plemenitošću [31]. 23. Zavideći drugim kaznimo sebe same; jerbo zavist pojeda tielo i dušu zavidnikovu. 24. Više služeći se ušima nego jezikom ne biš griešio [32]. 25. Dušmani biše vas dan tjerani od naših vojnika.

---

1) kako pluralno? 2) kako passivno? 3) kako aktivno? 4) razrieši participij, 5) kako neosobno? 6) *ὀργίλος*, 7) *ἤπιος*, 8) *μῦθος*, 9) *ἅπας*, 10) *συναρμόζω*, *διατάσσω* - kako passivno? 11) *καταφλέγω*, 12) *Μεγαρεύς*, 13) *Βυζάντιον*, 14) *Αἰγινήτης, ου*, 15) *κόπτομαι νομίσματα*, 16) *συνεθίζω* (s glag. pridavn.), 17) infinitiv, 18) *διορύττω*, *διασκάπτω*, 19) *φιλοφρόνως*, 20) *ἐκδέχομαι*, 21) *ῥαθύμως*, 22) *διά*, 23) *ἁμαρτία, ας*, 24) lišiti nasliedstva *ἀποκηρύττω*, 25) *Ῥωμύλος*, 26) *Ῥέμος*, 27) *διώκω*, 28) *ἀκολασία*, 29) još nigda *οὐδέπω*, 30) *τὸ θράσος*, 31) *γενναιότης, ητος*, 32) *ἁμαρτάνω*,

XL.

Tvorenje vremenâ u *slitnih* glagolih.

Slitne osnove, koje imadu za harakter jedan od slitnih suglasa λ μ ν ϱ, mogu imati i slabija i jača vremena, pa tvore futur akt. i med. kao i aorist akt. i med. bez σ, a slabiji perfekt i pluskvamperfekt akt. sa znakom vlastitim onomu κ.

Što se tiče prezentične osnove njihove, koja je nečista (osim u μένω i νέμω), valja opetovati C. § 252 i 253.

Futur slitnih glagola (ili *futurum contractum*) tvori se dodavajuć čistoj glagolskoj osnovi ε. Osnovni je samoglas kratak. Od glagolâ četvrtoga razreda pokazuje se ovdje čista osnova; n. p. βάλλω, fut. βαλῶ (iz βαλε-ω), φαινω φανῶ, κτείνω κτενῶ. — Spreže se taj futur sasvim kao prezent pokraćenih čistih glagola na εω.

Te slitne osnove tvoreće futur bez σ odbacaju ga i u slabijem aoristu, i tada se rabi nadomještajući oblik t. j. mješte odbačenog σ oteže se osnovni samoglas na ovaj način :

ᾰ oteže se poslie ι i ϱ u ᾱ, inače u η; ε u ει, ῐ u ῑ, ῠ u ῡ.

Jači aorist aktivni vrlo je riedak u slitnih glagolih, češći je jači aorist passivni.

Jednoslovčane osnove na λ i ϱ, koje u osnovnoj slovci imadu ε, pretvaraju ga u slabijem perfektu i u jačem aoristu pass. u α, dočim nema toga u višeslovčanih.

Sliedeće osnove na ν dodavaju κ kraćoj osnovi bez ν; κϱίνω, κλίνω, τίνω, πλύνω, τείνω. Ako li ostane ν izpred κ, pretvara se u nosni γ; n. p. osn. φαν, perf. πέφαγκα, μιαίνω μεμίαγκα. Drugih takovih perfekta imade tek u kašnjih piscih.

U drugih osnovah na λ ν ϱ i u njekih na μ nahodi se metateza; osn. βαλ, perf. βέβληκα; osn. καμ, perf. κέκμηκα.

Glede na tvorenje perfekta medijalnoga ili passivnoga opazit je ovo :

a) ako iza slitnog slova imalo bi stati σθ, izpušta se σ; n. p. ἠγγέλθαι mješte ἠγγέλσθαι, πεφάνθαι mj. πεφάνσθαι;

b) u glagolih koji se svršuju na αινω i υνω, slovo ν obično se izpušta pred nastavcih koji počimlju sa μ, i za ojačanje slovke umeće se σ; n. p. πε-φα-σ-μαι, πε-φα-σ-μεθα; ali u nekih glagolih te vrsti ν se ujednačuje sliedećemu μ; n. p. παϱοξύνω παϱώξυμμαι, αἰσχύνω ᾔσχυμμαι.

Primjeri za pamtenje:

περαίνω, fut. *περᾰνῶ*, ao. *ἐπέρᾱνα*, pf. p. *πεπέρασμαι*, ao. p. *ἐπεράνθην*	dovršiti, svršiti, izvesti
ξηραίνω, ao. *ἐξήρᾱνα*, pf. p. *ἐξήρασμαι*	sušiti, osušiti
μαραίνω, ao. *ἐμάρᾱνα*, pf. p. *μεμάρασμαι*, ao. p. *ἐμαράνθην*	utrnuti, ugasiti
εὐφραίνω, ao. *εὔφρανα*	obradovati, obeseliti
εὐφραίνομαι, ao. p. *εὐφράνθην*	obradovati se
κραίνω, ao. *ἔκρανα*, ao. p. *ἐκράνθην*	vršiti, izvršiti, izpuniti
φαίνω, ao. *ἔφηνα*, pf. *πέφαγκα*, *πέφασμαι*, ao. I. p *ἐφάνθην*, ao. II. p. *ἐφάνην*, fut. *φανοῦμαι* i *φανήσομαι*. pf. II. *πέφηνα*	pokazati, pojaviti
ὑφαίνω, ao. *ὕφηνα*, pf. *ὕφαγκα*, *ὕφασμαι*	tkati, presti, zasnovati
λυμαίνομαι, ao. *ἐλυμηνάμην*, pf. *λελύμασμαι*	obružiti, pogrditi, oštetiti
μαίνομαι, fut. *μανοῦμαι*, ao. p. *ἐμάνην*, pf. *μέμηνα*; ao. akt. *ἔμηνα*	bjesnjeti pf. bjesan sam; ao. akt. pomamih
αἴρω: *ἀρῶ*, *ἦρα*, *ἦρκα* *ἦρμαι*, *ἤρθην*, *ἀρθήσομαι*; *ἀροῦμαι*, *ἠράμην*	dizati, dići
ἐχθαίρω, ao. *ἔχθηρα*	mrziti
τίλλω: *τιλῶ*, *ἔτιλα*, *τέτιλκα* *τέτιλμαι*	čupati, trgati
ποικίλλω: *ποικιλῶ* itd.	šarati, slikati, vesti
θάλλω, fut. *θαλῶ*, pf. II. *τέθηλα* (prez. znač.)	cvasti, zeleniti se
πάλλω, ao. *ἔπηλα*	mahati, njihati
σφάλλω: *σφαλῶ*, *ἔσφηλα*, *ἔσφαλκα* *ἔσφαλμαι*, ao. p. *ἐσφάλην*, fut. p. *σφαλήσομαι* (riedko *σφαλοῦμαι*)	oboriti, uzkolebati, obsjeniti, zavesti, prevariti; pass. pasti, pasti u nevolju
ἀγγέλλω: *ἀγγελῶ*, *ἤγγειλα*, *ἤγγελκα* itd.	objaviti, naviestiti
στέλλω, ao. *ἔστειλα*, pf. *ἔσταλκα*, ao. p. *ἐστάλην*, fut. p. *σταλήσομαι*	staviti, poslati
σπείρω: *σπερῶ*, *ἔσπειρα*, *ἔσπαρκα* *ἔσπαρμαι*, *ἐσπάρην*	sipati, sijati, posijati
φθείρω: *φθερῶ*, *ἔφθειρα*, pf. I. *ἔφθαρκα*, pf. II. *ἔφθορα*, ao. p. *ἐφθάρην*, fut. med. *φθεροῦμαι* i *φθαροῦμαι*	kvariti, pokvariti, uništiti
τείνω: *τενῶ*, *ἔτεινα*, *τέτακα* *τέταμαι*; *ἐτάθην*	pružiti, otegnuti, raztezati
δέρω: *δερῶ*, *ἔδειρα*, *δέδαρμαι*; *ἐδάρην*	derati, oderati

δέμω: δεμῶ, ἔδειμα, δέδμηκα, ἐδμήθην	zidati, graditi
νέμω: νεμῶ, ἔνειμα, νενέμηκα, ἐνεμήθην	obitavati; dieliti; pasti
μένω: μενῶ, ἔμεινα, μεμένηκα	ostati; čekati (koga)
ἀμύνω: ἀμυνῶ, ἤμυνα	odbraniti, odvratiti
ὀξύνω: ὀξυνῶ, ὤξυνα, ὤξυγκα ὤξυμμαι	oštriti, podražiti, potaknuti
αἰσχύνω: ᾔσχυνα, ᾔσχυγκα	sramotiti, pogrditi
αἰσχύνομαι, pf. ᾔσχυμμαι	sramiti se; štovati (koga)
κλίνω: ἔκλῖνα, κέκλικα κέκλιμαι, κατεκλίθην (i κατεκλίνην)	nagnuti, saviti; nasloniti
κρίνω: ἔκρῖνα, κέκρικα κέκριμαι, ἐκρίθην	lučiti, odlučiti; suditi, prosuditi
ἀποκρίνομαι	odgovoriti
πλύνω: ἔπλυνα, πέπλυκα πέπλυμαι	prati, oprati

Διαλεκτικὴ μελέτη.

1. Ἴουγκος ὁ φιλόσοφος καλὸν τοῦ γήρως ἐγκώμιον γέγραφεν [1]. 2. Ῥωμύλος τε καὶ Ῥέμος ἀδελφὼ ἐσωθήτην ὑπὸ Φαυστύλου ποιμένος [2]. 3. Τὸ ἆθλον τῶν Ἰσθμοῖ νικησάντων ἦν στέφανος ἐκ πίτυος πεπλεγμένος. 4. Ἐπὶ ταῖς πηγαῖς ταῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν [1]. 5. Αἱ φιλότιμοι τῶν φύσεων τῷ ἐπαίνῳ παροξύνονται [3]. 6. Τῶν πλειόνων καὶ ἄμεινον παρεσκευασμένων τὸ κράτος ἐστίν. 7. Σαλμονεὺς διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐκολάσθη· Ζεὺς γὰρ αὐτὸν κεραυνώσας τὴν κτισθεῖσαν ὑπ᾽ αὐτοῦ πόλιν καὶ τοὺς οἰκήτορας ἠφάνισε πάντας. 8. Ἀντιγόνη κρύφα τὸ Πολυνείκους σῶμα κλέψασα ἔθαψεν. 9. Τὰ Προπύλαια τῆς Ἀκροπόλεως ἐξειργάσθη ἐν πενταετίᾳ Μνησικλέους ἀρχιτεκτονοῦντος. 10. Ἐμπεδοκλῆς ἐτελεύτησεν ἑαυτὸν εἰς τοὺς κρατῆρας τῆς Αἴτνης ἐμβαλών. 11. Φυλὴ τὸ φρούριον ἀπεῖχε τοῦ ἄστεος ἑκατὸν σταδίους. 12. Σωκράτης τρὶς ἐστρατεύσατο ἐπὶ Δήλιον καὶ εἰς Ἀμφίπολιν καὶ εἰς Ποτίδαιαν.

13. Ἀγησίλαος ἀποθνήσκων τοὺς φίλους ἐκέλευσε, Μηδεμίαν πλαστὰν μηδὲ μιμηλὰν ποιήσασθαι (τὰς εἰκόνας οὕτω προςαγορεύων)· εἰ γάρ τι καλὸν ἔργον πεποίηκα, τοῦτό μοι μνημεῖόν ἐστιν· εἰ δὲ μηδέν, οὐδ᾽ οἱ πάντες ἀνδριάντες.

1. Valjan vojnik neće nigda obružiti [4] (svoje) oružje [1]. 2. Rat uništi [5] sve radnje ljudske [1]. 3. Od naravi bi dana [6] biku jakost, a jelenu brzina [2]. 4. Od Persijanaca biše poslani poklisari u Atenu i Špartu, da zahtievaju [7] zemlju i vodu [2]. 5. Našemu životu neće uviek ostati [8] isti oblik. 6. Ilo utemeljivši u Frigiji grad nazva [9] ga [10] Ilijo. 7. Pjesnik Euripide je pokopan u Makedoniji. 8. Persijanci posjekoše uljike (nala-

zeće se) na Akropoli [1]. 9. Ahill bi od kentaura [11] Hirona odhranjen utrobom [12] lavova i mozgom [13] medvjedâ [2]. 10. Neću ja nigda obećati [14], što je nemožno učiniti. 11. Imajući bogastvo pruži ruku siromasim. 12. Izjavite [15] sada, mladići, svoja mnienja iskreno [16], ali čedno [17]. 13. Ko ne bi požalio [18] valjana čovjeka nesrećna [19]? 14. Kako ćeš razlikovati [20] prijatelja od laskatelja? 15. Ne prevarile te nigda (tvoje) nade [1]! 16. Nije nikako moguće bez velikih trudova što veliko izvesti. 17. Kada se je bio u grad raznio [21] glas [22] o porazu u Siciliji, premnogi [23] izprvice [24] ne vjerovahu [25]. 18. Poslie Laomedonta zakraljeva Podarkes nazvan Priamo. 19. U Platejskoj bitci bili su Atenjani na [26] lievom [27], a Špartanci na desnom [28] krilu poredani. 20. O Dioskuri, vi ste Rimljanim često pobjedu javili [29]. 21. Tezej spasi Atenu oslobodivši ju od [30] sramotna danka [31]. 22. O učeniče, odgovorio [32] si više nego [33] te upitah. 23. Vodja zapoviedi [34] vojnicim navaliti [35] na dušmane.

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) kako s futurom, s aoristom, s perfektom? 4) *καταισχύνω*, 5) *διαφθείρω*, 6) *νέμω*, 7) *αἰτέω* part. fut; 8) *διαμένω*, 9) *ὀνομαίνω*, *ὀνομάζω*, 10) *οὗτος* itd; 11) *κένταυρος*, *Χείρων*, 12) *τὰ σπλάγχνα*, 13) *μυελός*, *ου*, 14) *ἐπαγγέλλομαι*, 15) *ἀποφαίνομαι*, 16) *μετὰ παρρησίας*, 17) *μετὰ σωφροσύνης*, 18) *οἰκτείρω*, 19) *ἀτυχέω*, 20) *διακρίνω*, 21) *διασπείρω*, 22) *λόγος*, 23) superl. bez spola; 24) *τὸ πρῶτον*, 25) ne vjerujem *ἀπιστέω*, 26) *ἐπί* genet; 27) *ἀριστερός* itd; 28) *δεξιός* itd; 29) *ἀπαγγέλλω*, 30) genet; 31) *δασμός*, *ου*, 32) aor; 33) *ἢ ὅσα*, 34) *ἐντέλλομαι*, 35) *ὁρμάω ἐπί τινα*.

XLI.

Nešto o porabi načinâ u složenih izrekah.

A. Načini u odvisnih *izričnih* i *upitnih* izrekah; C. § 525 sq.

(Nauk) Odvisne izrične izreke zovu se one, u kojih se sadržaj govora ili mnienja pomoću veznika *ὅτι*, *ὡς* („da") spaja s glavnom izrekom preko česticâ *εἰ* (li), *πότερον - ἤ* (lat. *utrum-an*), ili preko upitnih zamjenicâ ili prislovâ. Što se ovih zadnjih tiče, zapamtit je, da se oblici *τίς*, *πότερος*, *ποῖος*, *πόσος*, *πηλίκος*, pa *ποῦ*, *ποῖ*, *πότε*, *πόθεν*, *πηνίκα*, *πῶς*, *πῇ* upotrebljuju za upravno pitanje, dočim se za neupravno rabe sastavljeni oblici *ὅστις*, *ὁπότερος*, *ὁποῖος*, *ὁπόσος*, *ὁπηλίκος*, *ὅπου*, *ὁπόθεν*, *ὅπως*. Ipak se oni prvi često nahode i u neupravnom pitanju, ali obratno ne biva, da bi se ovi drugi rabili za upravno pitanje. — Proste odnosne rieči *οἷος*, *ὅσος*, *ὡς* stoje i u uzklicih toliko odvisnih koliko neodvisnih.

1. *Indikativ* (negacija *οὐ*)
stoji u takovih izrekah, koje bi i neodvisne imale indikativ, i tada

a) *mora* stati indikativ, ako je u glavnoj izreci glavno vrieme (t. j. indikativ prezenta, perfekta ili futura, potencijalni optativ, konjunktiv ili imperativ); n. p. *λέγε μοι, τίνα* ili *ἥντινα γνώμην ἔχεις* (lat. *dic mihi, quam sententiam habeas)*;

b) *može* stati indikativ, ako je u glavnoj izreci historično vrieme (t. j. indikativ aorista, imperfekta ili pluskvamperfekta): *εἶπον, ἥντινα γνώμην ἔχω* ili *εἶχον [dixi, quam sententiam haberem]*. U ovakoj sgodi može stati i optativ; n. p. *οἱ Ἀθηναῖοι Περικλῆα ἐκάκιζον, ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους* [*quod non duceret*, u kosom govoru].

2. *Konjunktiv* (negacija *μή*)
ne može stati u izričnih izrekah nigda, a u pitajućih samo onda, kad bi izreka, pomisliv ju neodvisnu, konjunktiv imati morala, pa onda

a) *mora* stati konjunktiv, akoprem je u glavnoj izreci glavno vrieme; n. p. *βουλευόμεθα, πῶς τοῦτο ποιῶμεν*;

b) *može* ostati kadšto konjunktiv, akoprem je u glavnoj izreci historično vrieme; n. p. *ἐβουλευόμεθα, πῶς τοῦτο ποιῶμεν*, običnije *ποιοῖμεν*.

3. *Optativ* (bez *ἄν*) stoji

a) u zamjenu *indikativa* t. j. ako je u glavnoj izreci historično vrieme, pak ako bi odvisna izreka pomisliv ju neodvisnu, imala indikativ (negacija *οὐ*); n. p. *εἶπον, ἥντινα γνώμην ἔχοιμι* (upravno *ἔχω*). *Ἑώρων, ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη* (upravno *ὁ φόβος κενός ἐστι*). *Ὁ ἄγγελος ἔλεγεν, ὅτι οἱ πολέμιοι νικήσοιεν*;

b) u zamjenu *konjunktiva* t. j. ako je u glavnoj izreci historično vrieme, pak ako bi odvisna izreka, pomisliv ju neodvisnu, konjunktiv imala (negacija *μή*); n. p. *ἐβουλευόμην, πῶς τοῦτο ποιήσαιμι* (upravno *πῶς τοῦτο ποιήσω* konj. aor.)

1. *Οὐ λέγει, τί* (ili *ὅ τι*) *ἐν νῷ ἔχει ποιεῖν* [1]. 2. *Ἀγνοοῦμεν, πῇ* (ili *ὅπῃ*) *οἴχονται οἱ ξένοι* [1]. 3. *Ἀπορῶ, ὁπόθεν* (ili?) *πάντα ταῦτα διοικῶ* [1]. 4. *Οὐκ εἴχομεν, ὅποι* (ili?) *τραποίμεθα* [2]. 5. *Ἀπεκρίναντο, ὅτι πάντες ἕτοιμοι εἶεν* (ili?) *μανθάνειν*. 6. *Ἔλεγον αὐτῷ, ὅτι ἐλεύθερός εἰμι* (ili?) *ὁτιοῦν ποιεῖν*. 7. *Ἠρώτων με, τί βούλομαι* (ili?). 8. *Εὖ γε ἐποίησας προςδοκήσας* [3] *με*. 9. *Θεμιστοκλῆς ἔτι παῖς ὢν* [3] *ἔλεγε, ὡς καθεύδειν αὐτὸν οὐκ ἐῴη τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον*. 10. *Ὁ δύο ἐπιτηδεύματα ἐπιτηδεύων οὐκ ἂν καλῶς αὐτὰ ἐπιτηδεύοι*. 11. *Ζεὺς καὶ Δίκη τοὺς κακοὺς κακῶς φθείρειαν* [4]. 12. *Ἀρταξέρξης ἀπεστάλκει Φαρνάβαζον εἰς τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις* [4] 13. *Φόβος μνήμην ἐκπλήσσει* [5]. 14. *Οἱ θεοὶ πολλοῖς ἀγαθοῖς δυςτυχίας τε καὶ βίον κακὸν νέμουσιν* [5]. 15. *Ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ᾽, οἷόν ἐστ᾽ ἐλπὶς κακόν* [6]. 16. *Ὦ πάππε, ὅσα πράγματα ἔχεις ἐν τῷ δείπνῳ*. 17. *Οὐ λογίζεσθε, τίνων καὶ οἵων καὶ ὅσων εὐεργεσιῶν οἱ θεοὶ ἡμῖν αἴτιοί εἰσιν*. 18. *Οὐχ ὁπότερος ἡμῖν μείζων ἢ πλουσιώτερος ἢ ἐρρωμενέστερός ἐστι, ἀλλ᾽ ὁπότερος βελτίων καὶ εὐσεβέστερες, οὗτος θεῷ ἐστι προςφιλέστερος*.

1. Kir bi od Tissaferna kod [7] brata opadnut [8], da [9] mu zasieda [10]. 2. Često se čudih [11] misleć [12], kojimi [13] razlozi [14] tužitelji [15] Sokratovi uvjeriše Atenjane, da [9] je vriedan smrti. 3. Ogovaraše [8] ih, da [9] ništa istinita nemaju u pameti [16] niti govore nikada ovo. 4. Bijaše očito, da oni upitani neće istinu govoriti. 5. Odgovorismo, da već izvedosmo, što treba da izvedemo. 6. Čega trebuješ, prijane? 7. Recite, čega trebujete. 8. Kakovo je djelo, koje namjeravaš [17] poduzeti? 9. Promišljavah, kakovo je djelo, koje onda namjeravah poduzeti. 10. Kako stojiš, dragi sine (= djetiću)? 11. Kako je ugodno jelo gladujućemu i toplina [18] zebućemu! 12. Koji (od dvojice) živi ljepše, bogatac ili mudrac? 13. Motrijasmo i ovo, koji (od dvojice) živi ugodnije. 14. Kolika je svota [19], koju hoćeš njemu platiti [20]? 15. Koliko trpe [21] ljudi pri [22]

stečenju [23] novaca, i sliepomu [24] je očito. 16. O starosti, kako si težka ljudem! 17. Ne treba ovo motriti, tko što čini, već kako čini. 18. Pitaš me, tko sam ja. — Pitahu nas, tko smo. 19. Vodja zapoviedi (zabrani) kazati, što sudimo [25] o tom poslu. 20. Ne mnogiem godi [26] govor nadugačko [27] otegnut [28]. 21. Bellerofonte [29] podiže [30] se na Pegasu [31] u vis [32] i ubi [33] Himeru. 22. Aleksandar Makedonac [34] razori [35] Tir [36]. 23. Oni će nam sve pisati, što će u onoj zemlji vidjeti [37]. 24. Nigda se ti ne prevario u svojih nadah! 25. Sramotne pogreške ne biš vremenom zagrnuo [38]. 26. Persijanci uništiše svetinje i gradove hellenske ognjem i maćem [4].

---

1) kako s imperfektom? 2) kako s prezentom? 3) razrieši participij, 4) kako passivno? 5) izrazi stavak i kroz druga vremena akt. i pass; 6) kakva je to izreka? 7) *πρός* akuz; 8) *διαβάλλω*, 9) *ὡς*, 10) *ἐπιβουλεύω*, 11) čudim se *θαυμάζω*, 12) *ἐνθυμέομαι*, 13) *ὅστις*, 14) *λόγος*, 15) *κατήγορος*, 16) *νοῦς*, 17) *μέλλω*, 18) *θάλπος, εος*, 19) *ἀργύριον*, 20) *τελέω*, 21) *πάσχω*, 22) *περί* akuz; 23) stečenje novaca *χρηματιστική*, 24) *τυφλός*, 25) *γιγνώσκω*, 26) *ἀρέσκω*, 27) *μακράν*, 28) *ἐκτείνω* aor; 29) *Βελλεροφόντης*, 30) aor. pass; 31) *Πήγασος*, 32) *τὸ ὕψος*, 33) *ἀποκτείνω*, 34) *Μακεδών*, 35) *κατασκάπτω*, 36) *ἡ Τύρος*, 37) *θεάομαι*, 38) *περιστέλλω*.

XLII.

B. Načini u *namjernih* izrekah.

Izreke koje pokazuju namjeru ili nakanu, počimlju veznicima *ἵνα* (Hom. *ὄφρα*), *ὅπως*, *ὡς*, *μή* ili *ἵνα μή*, *ὅπως μή*.

Buduć da takove izreke pokazuju što biti *imade*, stoji u njih:

1. *Konjunktiv*

a) *redovito*, ako je u glavnoj izreci glavno vrieme,

b) *porjedje*, ako je u glavnoj izreci historično vrieme;

2. *Optativ*

stoji kao redoviti zastupnik konjunktiva, ako je u glavnoj izreci historično vrieme.

Opazka. Namjera se višekrat izriče i participijem futura.

Uz konstrukciju namjernih izreka pristaju i izreke, koje znače; *bojati se*. Ove počimlju sa *μή* (lat. *ne*) ili *μὴ οὐ* (lat. *ut*), pa ako je takova izreka odvisna od kojega glavnoga vremena, *mora* stati konjunktiv;

poslie historičnog vremena ide redovito optativ, ali ne riedko i konjunktiv.

1. *Φοιτῶμεν εἰς διδασκάλου, ἵνα μανθάνωμέν τι* 1). 2. *Ἐσιώπων, ὅπως μὴ ψεγοίμην* 2). 3. *Φυλάττομεν τοὺς νέους, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διαφθείρῃ* 1). 4. *Κῦρος φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι.* 5. *Ἐφοβούμην, μὴ ἤδη πρεσβύτερος εἴην* 2). 6. *Δυςτυχῶν κρύπτω, ἵνα μὴ ἐχθροὺς εὐφραίνω* 1). 7. *Καμβύσης τὸν Κῦρον ἀπεκάλει, ὅπως τὰ ἐν Πέρσαις ἐπιχώρια ἐπιτελοίη.* 8. *Κρυπτὰ μὴ ἐκφήνῃς φίλοις· ἡ ἀδολεσχία πολλοὺς ἤδη διέφθειρεν.* 9. *Ἡ ἀρετὴ μᾶλλον ἢ ἡ φυγὴ σώσει τὰς ψυχάς* 3) 10. *Σοφοκλέους ἐστὶ ῥῆμα· Θάρσει· λέγων τἀληθὲς οὐ σφαλεῖ ποτε.* 11. *Μόνοι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Ἐρετριεῖς ἐπηγγείλαντο τοῖς Ἴωσι βοηθήσειν.* 12. *Οἱ Ἰνδοὶ ἔλεξαν, ὅτι πέμψειε σφᾶς ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς καὶ κελεύσειεν ἐρωτᾶν, ἐξ ὅτου ὁ πόλεμος εἴη Μήδοις τε καὶ Ἀσσυρίοις.* 13. *Ἐξεπλάγη βασιλεὺς τῇ ἐφόδῳ τῇ τοῦ Κύρου στρατεύματος* 4). 14. *Ἠρόμην (=ἠρώτησα) Ἄφοβον, εἴ τινες παρῆσαν, ὅτε παρελάμβανε τὴν προῖκα.* 15. *Πολὺν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει ὁ θεός.* 16. *Μετὰ μουσικὴν γυμναστικῇ θρεπτέοι οἱ νεανίαι* 5). 17. *Σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίαν δὲ φευκτέον.* 18. *Ἠρώτων με, τί ἥκοιμι οὕτω πρωΐ.*

Εἴη σοι κατὰ γῆς κούφη κόνις, οἰκτρὲ Νέαρχε,
ὄφρα σε ῥηϊδίως ἐξερύσωσι κύνες..

1. Ne živemo da jedemo, nego jedemo da živemo. 2. Pastiri hrane pse, da im odbiju 6) vuke 7) od 8) ovaca. 3. Dioskuri umirivahu 9) more, da bi se nevremenom gonjeni 10) mornari spasili. 4. Ksenofont 11) se bojaše, da se na 12) plačkanje 13) obrati 14) vojska. 5. Ja sam u strahu 15), da budem prevaren 14) od njega. 6. Ne sudite, eda ne budete sudjeni. 7. Ja se nadah da 16) ću ih obradovati ovom viesti 17). 8. Kažu da je Zeus bio na otoku Kreti 18) uzgojen 19) od (jedne) koze. 9. Starosti, ti donosiš težka zla rodu ljudskomu. 10. Ne bijaše nikako očito, čega trebuju. 11. Bijasmo u neprilici, ne znajuć 20) više 21), kuda da se obratimo. 12. Kako je ugodno premaljeće p slie zime! 13. Ako namjeravaš poduzeti što, promisli prije, kakovo je djelo. 14. Želeći 22) tudje 23) smutit ćeš svoj život. 15. Pjesme 24) Saffe, koju Platon 25) sin Aristonov nazva 26) mudru, prispodabljaju se s ružami 27). 16. Atamant 28) pobiesnivši ubi svoga sina Learha. 17. U neprilici smo, kako da zapriečimo dušmane obsjesti 29) grad. 18. Ne znam 21) što imam učiniti 1). 19. Oni koji 31) hoće srećni biti, valja da ištu 32) i vježbaju razboritost a razpuštenost da izbjegavaju, i ponajviše da urade 33) da ne trebuju kazni 34). 20. Ko će bolje od mudraca prosuditi prava 35)? 21. Savjetuj se prije

radnje, da li se ima učiniti ili ne. 22. Vladareva 36) zloba 37) okaljat 38) će vaskolik grad.

---

1) kako s imperfektom? 2) kako s prezentom? 3) kako passivno? 4) kako aktivno? 5) kako neosobno? 6) *ἀπερύκω*, 7) *λύκος*, 8) *ἀπό*, 9) *κοιμίζω*, 10) nevremenom gonjen *χειμαζόμενος*, 11) *Ξενοφών, ῶντος*, 12) *ἐπί* akuz; 13) *ἁρπαγή* bez spolnika, 14) aor; 15) *φόβος, ου*, 16) infinitiv, 17) *ἀγγελία, ας*; 18) *Κρήτη*, 19) *ἀνατρέφω* aor; 20) *ἔχω*, 21) *ἔτι*, 22) *ἐπιθυμέω* s genet; 23) *τὰ ἀλλότρια*, 24) *ἡ ᾠδή*, 25) *Πλάτων*, 26) *ἀναγράφω*, 27) *τὸ ῥόδον*, 28) *Ἀθάμας, αντος*, 29) *πολιορκέω*, 30) *δεῖ*, 31) s participijem, 32) *διώκω*, 33) *παρασκευάζω*, 34) *τὸ κολάζεσθαι*, 35) *τὰ δίκαια*, 36) *ἄρχων*, 37) *πανουργία*, 38) *μιαίνω*.

XLIII.

C. Načini u *pogodbenih* izrekah.

Pogodbene ili hipotetične izreke spadaju medju korrelativne složene izreke t. j. one koje se *podredjivanjem* taku slažu, da jedna izriče *glavnu* misao a druga *uzgrednu*, koja se na glavnu odnosi. Ona prva zove se *stražnja* (*ἀπόδοσις*), a ova *prednja* izreka (*πρότασις*), bez obzira na to da li stoji sprieda ili s traga. Prednja (uzgredna) izriče pogodbu uz koju se što imade sgoditi, a stražnja (glavna) izreka pokazuje, da se štogodj sbiva uz kakvu pogodbu. Obje izreke skupa sačinjaju hipotetičnu periodu.

U prednjoj izreci upotrebljava se čestica *εἰ* ili *ἐάν* (= *εἰ ἄν*), sliveno *ἤν* ili *ἄν*; u stražnjoj stoji kadšto *ἄν* i pokazuje, da ova izreka valja samo uz nekakve pogodbe.

U grčkom imadu četiri poglavite vrsti hipotetične periode:

1.a vrst. U prednjoj izreci stoji *εἰ* s indikativom,
u stražnjoj indikativ bez *ἄν*, ili imperativ.

Ta vrst hipotetične periode upotrebljuje se onda, kada se pokazuje, da je formalni odnošaj izmedju prednje i stražnje izreke takav, da ako jedna stoji, mora i druga da stoji. Onaj koji to izriče, ne veli ništa, je li nije li prilika da je tako; n. p. *εἰ θεοί εἰσιν, ἔστι καὶ ἔργα θεῶν* ako imade bogova, ima i bogovljih djela.

2a. vrst. U prednjoj izreci *εἰ* s indikativom historičnog vremena,
u stražnjoj indikativ historičnog vremena sa *ἄν*.

Ta vrst hipotetične periode upotrebljuje se onda, kada se pokazuje, da je formalni odnošaj izmedju obiju izreka takav, da ako stoji jedna, mora da stoji i druga; ali se ujedno naznačuje da ni jedna ni druga ne obstoji za sbilja. Uz prednju izreku takovih hipotetičnih perioda može se uviek pomisliti protivna.

Po tomu stoji u prednjoj izreci imperfekt, kada se izriče pogodba koje u *sadašnjosti* nema (n. p. *εἰ τὸν Φίλιππον τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων, σφόδρα ἂν θαυμαστὸν ἡγούμην αὐτόν* da vidim Filippa raditi pravo, ja bih ga držao za vrlo divna); pa aorist, kadkad i pluskvamperfekt, stoji onda, kada se izriče pogodba, koja nije nastala u *prošlosti* (n. p. *εἰ τότε ἐβοηθήσαμεν, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ὁ Φίλιππος* da smo onda došli u pomoć, ne bi sada dodijavao Filipp).

U stražnjoj izreci može prama takovoj prednjoj izreci stati ili imperfekt, ili indikativ aorista ili pluskvampertekta sa *ἄν*.

3a. vrst. U prednjoj izreci *ἐάν* (*ἤν, ἄν*) s konjunktivom,
u stražnjoj izreci indikativ kojega glavn. vremena ili imperativ.

Ta vrst hipotetične periode upotrebljuje se onda, kada se štogod izriče ili naredjuje doduše za stalno, ali se svakdašnjim okolnostim prepušta odlučiti, kako će se predpologa obistiniti. Ako te odlučne okolnosti stoje u sadašnjosti, *ἐάν* znači isto što „svaki put kada;“ ako li odluka stoji u budućnosti, onda *ἐάν* u prednjoj izreci sa konjunktivom prezenta odgovara latinskomu *si* s futurom, a s konjunktivom aorista, latinskomu eksaktnom futuru; n. p. *ἐὰν ἔχῃς βέλτιόν τι λέγειν, δίδασκέ μοι* svaki put kad imaš bolje što kazati, kaži mi; *ἐὰν τοῦτο δρᾷς, ἐπαινεθήσῃ ὑπὸ πάντων* ako budeš to činiti, bit ćeš od svih hvaljen; *νέος ἂν πονήσῃς, γῆρας ἕξεις εὐθαλές* ako se budeš trudio mlad, imat ćeš liepu starost.

Odnosno na prošle odnošaje mješte *ἐάν* stavlja se *εἰ* s optativom; n. p. *εἰ ἔχοις βέλτιόν τι λέγειν, ὡμολόγουν ἁμαρτάνειν* kad si god imao bolje što kazati, ja pripoznah svoju pogrešku *(optativus iterativus)*.

4a vrst: U prednjoj izreci *εἰ* s optativom,
u stražnjoj optativ s *ἄν*.

Ta vrst hipotetične periode upotrebljuje se onda, kad onaj koji govori stavi predpologu samo kao pomišljenu, koja može biti isto tako istinita kao neistinita; n. p. *εἴ τις κεκτημένος εἴη πλοῦτον, χρῷτο δὲ αὐτῷ μή, ἆρ' ἂν εὐδαιμονοῖ* ako (stavimo da) bi tko imao bogastvo a ne bi ga upotrebljavao, bi li on sretan bio?

1. *Εἰ ἀθάνατός ἐστι ἡ ψυχή, ἐπιμελείας δεῖται* [1]. 2. *Οὐκ ἂν φορητὸς εἴης, εἰ πράσσοις καλῶς.* 3. *Εἰ ταῦτα οὕτως εἶχε, πάντες ἐπεθύμουν ἂν τυραννεῖν.* 4 *Ἢν ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, εὐδοκιμήσομεν.* 5. *Εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρόν, οὐκ εἰσὶ θεοί.* 6. *Εἴ που ἐξελαύνοι* [2] *Ἀστυάγης, ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου περιῆγε τὸν Κῦρον.* 7. *Ἅπας λόγος ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.* 8. *Εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν, ῥᾳδίως ἂν διεμαχόμεθα.* 9. *Γελᾷ ὁ μῶρος, κἄν τι μὴ γελοῖον ᾖ.* 10. *Τῶν σωμάτων θηλυνομένων* [3] *καὶ αἱ ψυχαὶ πολὺ ἀρρωστότεραι γίγνονται.* 11. *Μηδέποτε ἀθυμήσῃς κακῶς πράττων* [3], *τὰ δὲ βελτίω ἀεὶ προςδόκησον· πολλοὺς γὰρ ἤδη κακῶς πράξαντας ὤρθωσε τύχη.* 12. *Πόνου μεταλλαχθέντος* [3] *οἱ πόνοι γλυκεῖς.* 13. *Χρηστὰ ποιοῦντες ὑφ' ἁπάντων τιμηθήσεσθε.* 14. *Ἀνὴρ πονηρὸς δυςτυχεῖ, κἂν εὐτυχῇ* [4]. 15. *Πλάτων πρός τινα τῶν παίδων· μεμαστίγωσο ἄν, ἔφη, εἰ μὴ ὠργιζόμην.* 16. *Οἱ Σπαρτιᾶται φοβούμενοι, μὴ οἱ πολῖται ὑπὸ τῶν ξένων διαφθείροιντο, ξενηλασίας ἐποιοῦντο.*

17. *Ἀλέξανδρος, ἔτι παῖς ὤν* [3], *πολλὰ τοῦ Φιλίππου κατορθοῦντος οὐκ ἔχαιρεν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς συντρεφομένους ἔλεγε παῖδας· Ἐμοὶ δὲ ὁ πατὴρ οὐδὲν ἀπολείψει. Τῶν δὲ παίδων λεγόντων, ὅτι Σοι ταῦτα κτᾶται· Τί δὲ ὄφελος, ἔφη, ἐὰν ἔχω μὲν πολλά, πράξω δὲ μηδέν.*

1. Ako hoćete dobri postati, najprvo [5] vjerujte, da [6] ste zli. 2. Ako hoćeš pobiediti, valja da se srčano boriš. 3. Ako tko sgrieši [7], neka bude od sudaca kažnjen. 4. Dobri ljudi jesu sretni, i ako su nesretni. 5. Ako bi se svi nam protivili, ne bismo ovo prepriečili. 6. Da se obadva [8] slažu, ne bi trebalo [9] obranika [10]. 7. Ja bih kupio onaj vrt, da sam bogat. 8. Da ste vi onda zapoviedili ovo, bilo bi jur izvedeno. 9. Da smo jedni drugim uviek pomagali [11], ne bismo sada svi u neprilici bili. 10. Ugadjah [12] prijateljim, da im ne omrznem [13]. 11. Nijedna će ptica pjevati, ako gladni ili žedni ili drugu tugu tuguje [14]. 12. Ako zakon zabranjuje dieliti obćinska dobra [15], očito je da [6] je zakonodavac [16] sudio, da čine krivo [17] oni koji [18] ih diele. 13. Kako bi tko više čašćen bio od države, nego kad bi se pokoravao zakonim? 14. Tko bi sreće trebovao, kad bi svi jedni drugim uviek pomagali? 15. Valja se brzo posavjetovati, što treba učiniti. 16. Treba kazniti one koji [18] su skrivili [7], one paka koji namjeravaju skriviti, treba priečiti. 17. Lupeži [19] su nam pokrali sve što imadjasmo. 18. Čudo, koje su bogovi pojavili, očevidno [20] je. 19 Da je Edipo [21] kod kuće uzgojen, ne bi ubio bio svoga otca. 20 Bilo bi strašno, kaže neki filosof, ako bi bogovi gledali na naše darove i žrtve, ali ne na srce [22]. 21. Ako ste bogati,

ne oklievajte koristiti siromasim. 22. Učinivši dobro bit ćeš od svakoga hvaljen osim od zavidnika. 23. Mnogi ne bi snosljivi bili, ako bi stali dobro.

---

1) koja je to vrst hipotetične izreke i kako se zove prva i druga rečenica? 2) kakav je to optativ? 3) razrieši participij, 4) kako pluralno? 5) *πρῶτον*, 6) *ὅτι*, 7) *παρανομέω*, 8) *ἄμφω*, 9) treba *δεῖ*, 10) *διακρίνω* fut; 11) *βοηθέω*, 12) *χαρίζομαι*, 13) *ἀπεχθάνομαι*, 14) *λυπέομαι*, 15) *τὰ δημόσια*, 16) *νομοθέτης*, 17) *ἀδικέω*, 18) s participijem, 19) *κλοπεύς* ili *κλώψ*, 20) *ἐναργής, ες*, 21) *Οἰδίπους, ποδος*, 22) *ψυχή*.

XLIV.

D. Načini u *vremenih* izrekah.

Vremene čestice, rabljene u takovih izrekah, jesu: *ἐπεί* (kad, pošto, buduć, dočim; lat. *quum*), *ἐπειδή* (iz *ἐπεὶ δή*, većom silom potvrdjeno *ἐπεί*), *ὡς* kako, *ὅτε-ὁπότε-ἡνίκα* kada, *ἕως-ἔστε-μέχρι(ς)* dok, *πρίν* prije nego; osim toga idu ovamo i odnosni izrazi *ἀφ' οὗ*, *ἐξ οὗ* odkada, *ἐν ᾧ* dočim, *εἰς ὅ* dokle.

U takovih izrekah stoji indikativ, kada se što *sbiljskoga* izriče; optativ može mjesto indikativa stati u neupravnom govoru poslie historičnog vremena.

Ako li vremena izreka izriče samo nešto *postavna* nastajućega samo uz neke pogodbe, dodava se vremenoj čestici, kao i relativu, *ἄν*. To biva redovito samo onda, kad je u glavnoj izreci koje glavno vrieme, pa tada mora sliediti konjunktiv. Čestica *ἄν* slieva se s vremenim česticam i tako postaju vremene čestice s hipotetičnim značenjem *ὅταν*, *ὁπόταν*, *ἐπεάν* ili *ἐπήν*, *ἐπειδάν*; n. p. *ἐπειδὰν πάντα ἀκούσητε, κρίνατε* kad budete sve čuli, sudite (*ὅταν ἀκούω quum audio, quoties audio*; *ὅταν ἀκούσω quum audivero)*. Ako li je glavni glagol historično vrieme, tada stoji u istom značenju vremena čestica bez *ἄν* s optativom; n. p. *ἔλεγεν ὅτι, ἐπειδὴ πάντα ἀκούσειαν, κρίνειαν*.

E. Načini u *odnosnih* izrekah.

Odnosne su izreke one, koje se spajaju s odnosnimi zaimeni ili odnosnimi prislovi.

U takovih izrekah mogu biti svi načini s istim značenjem, koje imadu u samostalnih izrekah i u hipotetičnih periodah.

Odnosnomu zaimenu ili odnosnomu prislovu dodava se čestica *ἄν*, ako se odnosnom izrekom izriče samo što *pomišljena*, tako da je tvrdnja, koja se nalazi u glavnoj izreci, valjana samo onda, ako se sgodi ono što je sadržaj odnosne izreke. Takav se relativ zove ***hipotetični relativ*** i stoji redovito samo onda, kad je glagol glavne izreke u *glavnom vremenu*, pak imade uza se konjunktiv. Takova odnosna izreka može se lako obratiti u hipotetičnu periodu treće vrste; n. p. *πᾶν ὅ τι ἂν μέλλῃς λέξειν, πρότερον ἐπισκόπει γνώμῃ* (= *ἐάν τι λέξειν μέλλῃς*).

Ako je glagol glavne izreke koje historično vrieme ili optativ, onda stoji u istom smislu relativ bez *ἄν* s optativom mješte konjunktiva; n. p. *ἐκέλευσεν αὐτοῖς ἕπεσθαι, ὅποι τις ἡγοῖτο* (s glavnim vremenom u glavnoj izreci: *ἕπεσθε ὅποι ἄν τις ἡγῆται*).

1. *Ὅταν πλεῖστά τις ἔχῃ, τότε πλεῖστοι τούτῳ ἐπιβουλεύουσιν.* 2. *Οὐκ ἐπειδὰν ἡμεῖς τελευτήσωμεν, οἱ λόγοι οἱ περὶ ἡμῶν σεσιγήσονται.* 3. *Μέχρις ἂν ἐγὼ ἥκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων.* 4. *Τοῦ χειμῶνος πανσθέντος* 1) *αἱ νῆες ἔτι ἦσαν ἐν τῷ λιμένι.* 5. *Δημοσθένης λοιδορουμένου τινὸς αὐτῷ, Οὐ συγκαταβαίνω, ἔφη, εἰς ἀγῶνα, ἐν ᾧ ὁ ἡττώμενος τοῦ νικῶντός ἐστι κρείττων.* 6. *Ὁ στρατηγὸς νικήσας* 1) *ἐστεφανώθη καὶ ἐχρίσθη.* 7. *Ὁ τοῖς ἄφροσι πιστεύσας* 1) *αὐτὸς ἄφρων νομισθήσεται.* 8. *Θεάσομαι ὑμᾶς καὶ οὓς ἂν* 2) *τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀσκητὰς ὁρῶ, τιμήσω.* 9. *Οὗ ἄν τις ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ μένοντα κινδυνεύειν.* 10. *Ἡ ψυχὴ ἑαυτὴν ὁρᾷ, ἑαυτὴν διαρθροῖ, ἑαυτὴν ὁποίαν ἂν βούληται ποιεῖ.* 11. *Χαρίλαος ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἀρίστην ἔλεγε πολιτείαν, ἐν ᾗ ἂν πλεῖστοι πολιτευόμενοι περὶ ἀρετῆς πρὸς ἀλλήλους ἄνευ στάσεως ἀγωνίζωνται.* 12. *Οὐκ ἔθελον λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα οἷ' ἂν ὑμῖν ἥδιστ' ἦν ἀκούειν* (scil. *εἰ ἔλεγον*). 13. *Μενάνδρου ἥδε ἡ γνώμη ἐστίν·*

Οὐδέν με λυπεῖ μᾶλλον ἢ χρηστὸς τρόπος,
εἰς χαλεπὸν ὅταν ᾖ συγκεκλεισμένος βίον.

Paun i čavka.

Τῶν ὀρνέων βουλευσαμένων 1) *περὶ βασιλείας ταὼς ἠξίου ἑαυτὸν χειροτονεῖσθαι διὰ τὸ κάλλος. ὁρμωμένων δὲ ἐπὶ τούτῳ τῶν ὀρνέων, κολοιὸς ἔφη· ἀλλ' ἐὰν σοῦ βασιλεύοντος ὁ ἀετὸς ἡμᾶς διώκῃ, πῶς ἡμῖν ἐπαρκέσεις;*

Ὁ μῦθος δηλοῖ ὅτι τοὺς ἄρχοντας οὐ διὰ κάλλος μόνον ἀλλὰ καὶ ῥώμην καὶ φρόνησιν ἐκλέγεσθαι δεῖ.

1. Ne ljuti se 3), čovječe; biesniš bo, kad se ljutiš. 2. Kad 4) mudrac govori, neka slušaju 5) mladi. 3. Ja ću govoriti i kazati 6) svoje mnjenje, kad 7) budem zapitan 8). 4. Kada boluje 9) moj drug, naravno 10) je, ako se i ja žalostim 11). 5. Kad 4) bijaše noć već na izmaku 12), Kardusi 13) se obratiše na bieg. 6. Krećani kažu, da kod njih 14) bi odhranjen Zeus. 7. Dušmani ne bi srušili 15) bili grad, da su vojnici na vrieme 16) pritekli 17). 8. Govornika Eshina 18) bio je Filipp podmitio 19) novcem 20). 9. Mi dovršismo ono djelo u 21) jedan dan 20). 10. Ako ne budete mudrovati, smutit će se vaš život. 11. Ljudi opaki nesretni su, i ako su sretni. 12. Mi ćemo njive posijati, a bog će dati 22) rod 23). 13. Kad 4) ima 24) laž, ima prevara 25). 14. Ko 26) se pokazuje najgori, pokazat će se i najnesretniji. 15. Mi se moramo 27) pokoravati onim koji su nad 28) nami postavljeni 29), što bi god zapoviedali; jer smo u njihovoj vlasti. 16. Što 26) se tebi kad 4) razmišljaš 30) čini najbolje, to svršuj čnima. 17. Tamo ne bijaše kule 31), u kojoj bi oni branili 32) sebe. 18. Uvjeren sam, da će sve skriveno jednom 33) biti odkriveno 34). 19. Kad 7) namjeravaš latiti se 35) kojega djela, razmišljaj kakovo je djelo; tako ćeš sigurnije latiti se djela. 20. Tumač 36), kojega Ksenofont bijaše napried 37) poslao, bi od dušmana ubijen 38). 21. Još nije 39) mnogo vremena, odkad pobiedismo 40) potomke 41) ovih s pomoću bogova. 22. Kad bi tko premnogo imao, onda premnogi tomu zasiedahu.

---

1) razrieši participij, 2) kojoj hipotetičnoj odgovara ta relativna izreka? 3) *ὀργίζομαι*, 4) bez veznika, 5) *ἀκροάομαι*, 6) *ἀποφαίνομαι*, 7) *ὅταν*, 8) aor; 9) *κάμνω*, 10) *εἰκός*, *ὁτος*, 11) žalostiti *λυπέω*, 12) *πρὸς τῇ τελευτῇ*, 13) *οἱ Καρδοῦχοι*, 14) refleksivno, 15) *πορθέω*, 16) *ἐν καιρῷ*, 17) *βοηθέω*, 18) *Αἰσχίνης*, 19) *διαφθείρω*, 20) kako passivno? 21) *ἐν*, 22) *παρέχω*, 23) *αὔξησις*, 24) *εἶναι*, 25) *ἀπάτη*, 26) relativ s *ἄν*, 27) glag. prid; 28) *ἐπί τινι*, 29) *τάσσω*, 30) *λογίζομαι*, 31) *φρούριον* nomin; 32) *ἀμύνω*, 33) *ποτέ*, 34) *ἐκκαλύπτω*, 35) *ἅπτομαι* aor m; 36) *ἑρμηνεύς*, 37) *προπέμπω*, 38) *φονεύω*, 39) još nije *οὔπω*, 40) imperf; 41) *ἔκγονος*,

XLV.

Opetovanje i dopunjivanje nauke o prvoj glavnoj sprezi (ovaj put po Curtius-u).

Jača aoristna osnova; C. § 254-257.

λείπω, ao. *ἔλιπον*, pf. *λέλοιπα*, *λέλειμμαι*; ao. I. p? fut. I. p? fut. III?	ostaviti
φεύγω, ao. *ἔφυγον*, fut. *φεύξομαι* i *φευξοῦμαι*, pf. *πέφευγα*	bježati, pobjeći
τίκτω, ao. *ἔτεκον*, fut. *τέξομαι* (*τέξω*), pf. *τέτοκα*. — [*γεννάω*]	roditi [radjati]
βάλλω, ao. *ἔβαλον*, fut. *βαλῶ*, pf *βέβληκα* itd.	hititi, baciti, raniti
ἀποβάλλω — *διαβάλλω*	odbaciti, izgubiti — opadati, ogovarati
ὁ διάβολος — *τὸ πρόβλημα*	opadač, klevetnik — zadatak
ὀφείλω, ao. *ὤφελον*, fut. *ὀφειλήσω*, pf. *ὠφείληκα*	dugovati, morati
ἅλλομαι, fut. *ἁλοῦμαι*, ao. *ἡλάμην* (inf. *ἁλέσθαι*, pt. *ἁλόμενος* i *ἁλάμενος*)	skakati, skočiti
τρώγω, fut. *τρώξομαι*, ao. *ἔτραγον* (riedko *ἔτρωξα*), ao. p. *ἐτράγην*	glodati
ἄγω, ao. *ἤγαγον*, pf. *ἦχα* (i *ἀγήοχα*), *ἦγμαι*, ao. p. *ἤχθην*, fut. p. *ἀχθήσομαι* (i *ἄξομαι*)	voditi, povesti
gnomični aorist; C. § 494. *Ἰὸς ἔτραγε σίδηρον.*	Rdja izjede željezo
Χάρις μὲν χάριν ἔτεκεν, ἔρις δ' ἔριν.	Ljubav rodi ljubav, a svadja svadju
Ἔσφηλεν ἡ τύχη, οὓς ἂν ὑψώσῃ.	Obori sreća one, koje povisi.
Τὰς τῶν φαύλων συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσεν.	Družtva nevaljalih kratko vrieme razmetne.

Διαλεκτικὴ μελέτη.

1. *Ἀνδρεῖος ὀνομάζεται οὗτος, ὃς ἂν ἐν τῇ τάξει μένων μάχηται τοῖς πολεμίοις.* 2. *Διὰ τοῦτο ἡμεῖς παῖδες ὄντες τὰς τῶν ποιητῶν γνώμας ἐκμανθάνομεν, ἵνα ἄνδρες ὄντες αὐταῖς χρώμεθα.* 3. *Σόλων ἐπὶ σοφίᾳ*

καὶ ἀνδρείᾳ μεγάλην δόξαν ἀπέλιπεν. 4. *Περικλῆς θνήσκων, Οὐδείς, ἔλεξε, τῶν Ἀθηναίων δι' ἐμὲ μέλαν ἱμάτιον περιεβάλετο.* 5. *Ὅτε Ξέρξης ἐκ τῶν Θερμοπυλῶν ἐπὶ τὴν Φωκέων χώραν προῆγεν, οἱ Φωκεῖς τὰς μὲν πόλεις ἁπάσας ἐξέλιπον πανδημεί, πρὸς δὲ τὰς δυςχωρίας τὰς ἐν τῷ Παρνασσῷ κατέφυγον.* 6. *Ἀριάδνη ὑπὸ Θησέως ἐπὶ Νάξου τῆς νήσου κατελείφθη.* 7. *Σαράπιδα οἱ Ἀθηναῖοι ἐξ Αἰγύπτου θεὸν εἰςηγάγοντο.* 8. *Τοῖς μισθὸν λαμβάνουσιν ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀπεργάζεσθαι τοῦτο ἐφ' ᾧ ἂν μισθὸν λαμβάνωσιν.*

Ἅπαντές ἐσμεν ἐς τὸ νουθετεῖν σοφοί,
αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλῶμεν, οὐ γιγνώσκομεν.

Ἀγησίλαος περὶ ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης ἐρωτηθείς, ποτέρα βελτίων, Οὐδὲν ἀνδρείας, ἔφη, χρῄζομεν, ἐὰν πάντες ὦμεν δίκαιοι.

1. Kamo da čovjek [1] pobjegne? 2. Što biva, ako pčela izgubi [2] svoj žalac [3]? 3. Šta ćeš odgovoriti, ako budeš upitan o tomu poslu? 4. Koliko vremena ostadoste ondje kod vašega strica? 5. Druge Helence vi ste više puta spasili; a same sebe nećete spasiti? 6. Sve će veliko [4] vrieme utrnuti. 7. Bolje je ostaviti [5] djeci dobar glas [6] nego veliko bogastvo. 8. Razpuštenost pokvari [7] mir [8] duše. 9. Jezik povede jur mnoge u propast. 10. Arion baci [9] se u more spjevavši bugarku [10]. 11. Ino [11] biesneća, ubivši sina Melikerta [12], skoči u more. 12. Tessalia je položena [13] prama sjeveru, a Messenia prama jugu. 13. Kada [14] Kserkse navali [15] u Attiku, Temistokle savjetova Atenjane [16] da pobjegnu na [17] brodove. 14. Rimski senat [18] zabrani tudje bogove uvesti [19]. 15. Persijanci bijahu poslali [20] mnoge brodove u Grčku, da bi ju podjarmili [21]. 16. Umjereni će biti zdravi, a neumjereni boležljivi [22]. 17. Ako budem objaviti [23] istinu [24], neću te obradovati; ako pak budem obradovati tebe, neću objaviti istinu. 18. Ljudi tašti [25] hranit će laskavce mješte prijateljâ. 19. Sreća često ohole [26] čudnovato [27] obori [28]. 20. Razumne bi tko prem brzo uvjerio dobro govoreć. 21. Kad budem izradio [29] što imam u pameti, doći [30] ću da [31] vas povedem u Italiju. 22. Udes pogubi [32] (običava pogubiti) one, koje povisi.

---

1) *τίς*, 2) aor; 3) *κέντρον*, 4) sa spolnikom, 5) *καταλείπω* aor; 6) *καλὴ δόξα*, 7) *λυμαίνομαι* gnom. aor; 8) mir duše *εὐθυμία*, 9) *ἐμβάλλω*, 10) *θρηνῳδέω*, 11) *Ἰνώ, οῦς*, 12) *Μελικέρτης*, 13) *κλίνω* perf; 14) bez veznika, 15) *εἰςβάλλω*, 16) dativ, 17) *εἰς*, 18) *βουλή*, 19) *εἰςάγω* aor; 20) *ἀποστέλλω*, 21) *δουλόω*, s veznikom i bez njega, 22) boležljiv sam *ἀσθενέω*, 23) *ἀποφαίνομαι*, 24) = istinito (pridavn.), 25) *κενόφρων*, 26) *ὁ μέγα φρονῶν*, 27) *παραδόξως*, 28) kako passivno? 29) *διαπράττομαι*, 30) *ἥκω*, 31) s kojim participijem? 32) *διαφθείρω*.

XLVI.

Futurna osnova C. § 258-262.

σπένδω, fut. *σπείσω*, ao. *ἔσπεισα*, pf. *ἔσπεικα*, *ἔσπεισμαι*	izliti tekuću žrtvu; dieliti
τύφω, fut. *θύψω*, pf. *τέθυφα*, ao. p. *ἐτύφην*	dimiti, pušiti
πλάσσω, fut. *πλάσω*, pf *πέπλακα*, *πέπλασμαι*	praviti (od voska, gline), ličiti; izmisliti
ἁρμόττω ili *ἁρμόζω*, fut. *ἁρμόσω* itd.	sljubiti, sglabati
μαστίζω, fut. *μαστίξω*; — (= *μαστιγόω*)	bičevati, tući, izbiti
στίζω, fut. *στίξω* - *τὸ στίγμα*	bosti, žigosati — brazgotina
στάζω, fut. *στάξω* - *ἡ σταγών*, *όνος*	kapati — kaplja
σφάζω (*σφάττω*), fut. *σφάξω*, pf. *ἔσφακα*, *ἔσφαγμαι*, ao. p. *ἐσφάγην* (rjedje *ἐσφάχθην*) — *τὸ σφάγιον*	klati, zaklati, žrtvovati žrtva klanica
στενάζω, fut. *στενάξω* - *ὁ στεναγμός*	stenjati, ječati — stenjanje
ἀλαλάζω, fut. *ἀλαλάξομαι*, ao. *ἠλάλαξα*	dići bojnu viku, zavrisnuti
οἰμώζω, fut. *οἰμώξομαι*, ao. *ᾤμωξα*	jaukati, cviliti, lelekati
κλάζω, fut. *κλάγξω*, ao. *ἔκλαγξα*, pf. *ἔκλαγγα*, ao. II. *ἔκλαγον* u sastavini, n. p. *ἀνέκλαγον*	zvučati, zveknuti
πλάζω, fut. *πλάγξω* itd. (poet.)	odagnati, odtjerati natrag
σαλπίζω, fut. *σαλπίγξω*, ao. *ἐσάλπιγξα*	trubiti, zatrubiti
παίζω, fut. *παίξομαι* i *παιξοῦμαι*, ao. *ἔπαισα*, pf. *πέπαισμαι*	djetinjiti, igrati se, šaliti se
νίζω, fut. *νίψω*, pf. p. *νένιμμαι*, ao. p. *ἐνίφθην*	prati, čistiti, umiti
θεάομαι, fut. *θεάσομαι*	gledati
ἰάομαι fut. *ἰάσομαι*, ao. p. *ἰάθην* (pass. znač.) — *ὁ ἰατρός*	liečiti liečnik
χράομαι, fut. *χρήσομαι* itd. (*τινί*)	služiti se (čim)
ἀκροάομαι, fut. *ἀκροάσομαι*	slušati, paziti
κέλλω, fut. *κέλσω*, ao. *ἔκελσα*	krenuti, tjerati, goniti

1. Ἡρακλῆς τοὺς δώδεκα ἄθλους ἐπιτετελεκώς 1) τὴν ἀθανασίαν προςεδέξατο. 2. Μὴ λέγε, ἐκφυγὼν 1) θάνατον, ὅτι καὶ φεύξομαι πάλιν· ὡς γὰρ πέφευγας, προςδόκα καὶ μὴ φυγεῖν. 3. Οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰςέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν τῶν Ἀθηναίων τοὺς ἀγροὺς καταλιπόντων 1). 4. Ἐὰν μὴ φυλάσσῃς τὰ μικρά, ἀποβαλεῖς τὰ μείζονα 2) 5. Προμηθεὺς ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους ἔπλασεν 3). 6. Τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος τελευτήσαντας δημοσίᾳ θάψουσιν 3). 7. Ὁ μὴ δαρεὶς 1) ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται. 8. Οὐδὲν καλύπτει νὺξ κακῶς εἰργασμένον. 9. Ῥώμη μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν 4), ἄνευ δὲ ταύτης πλεῖον τοὺς ἔχοντας ἔβλαψεν. 10. Ὅταν ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις ἢ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα διέλυσεν 4). 11. Μόνος ὁ ἄνθρωπος γυμνὸς καὶ ἄνοπλος ὑπὸ τῆς φύσεως λέλειπται 5). 12. Ποῖ τράπωμαι, ὦ παῖ, ποῖ καταφύγω 6); 13. Πῶς ἂν εὖ φρονήσαντες ταῦτα καλῶς ἔχειν ἡγήσαιντο;

> Χαίρων εὖ τελέσειας ὁδὸν μεγάλου διὰ πόντου
> καί σε Ποσειδάων χάρμα φίλοις ἀγάγοι.

---

1) razrieši participij, 2) stegni obje izreke u jednu, 3) kako passivno? 4) kakav je to aorist? 5) kako aktivno? 6) kakav je to konjunktiv?

Nastavak: C. § 263 — 266.

καλέω, fut. καλέσω obič. καλῶ, ao. ἐκάλεσα, pf. κέκληκα, fut. III κεκλήσομαι	zvati
τελέω, fut. τελέσω i τελῶ, ao. ἐτέλεσα, pf. τετέλεκα, τετέλεσμαι	svršiti, dovršiti, izvesti; platiti
βιβάζω, fut. (βιβάσω) βιβῶ, ao. ἐβίβασα	kročiti, hoditi
ἐξετάζω, fut. ἐξετάσω i ἐξετῶ, ao. ἐξήτασα, pf. ἐξήτακα itd.	izpitati, iztraživati
κομίζω, fut. κομιῶ, ao. ἐκόμισα, pf. κεκόμικα	nositi, donieti, odnieti
νομίζω, fut. νομιῶ itd.	običavati, cieniti, misliti
ἐλπίζω, fut. ἐλπιῶ	nadati se, izčekivati
σπανίζω, fut. σπανιῶ	oskudievati, stradati
ὁπλίζω, ἐξοπλίζω-καθοπλίζω	oružati, oboružati
φενακίζω, fut. φενακιῶ	varati, nalagivati
ἐθίζω: ἐθιῶ, εἴθισα, εἴθικα itd.	priučiti, priviknuti, obiknuti

ὀνειδίζω	psovati, ružiti, predbacivati
ὀργίζω (*τινά*) - *ὀργίζομαι* (*τινί*), fut. *ὀργιοῦμαι* i *ὀργισθήσομαι*, ao. *ὠργίσθην*	ljutiti — ljutiti se, srditi se (na koga)
λογίζομαι : *λογιοῦμαι*, *ἐλογισάμην*	računati, promisliti
χαρίζομαι	ugadjati, ugoditi; darovati
ψηφίζομαι	glasovati, zaključiti
ἀγωνίζομαι	takmiti se, hrvati se, boriti se
πλέω, fut. *πλεύσομαι* i *πλευσοῦμαι*, ao. *ἔπλευσα*, pf. *πέπλευκα*, *πέπλευσμαι*	ploviti, broditi
πνέω, fut. *πνεύσομαι* i *πνευσοῦμαι*, ao. *ἔπνευσα*, ao. p. *ἐπνεύσθην*, pf. *πέπνυμαι*	duvati, puhati, disati
ῥέω, fut. (*ῥεύσομαι*) *ῥυήσομαι*, ao. *ἐρρύην* (akt. znač.), pf. *ἐρρύηκα*	teći, roniti, curiti
θέω, fut. *θεύσομαι*, ao. *ἔθευσα*	trčati
νέω, fut. *νεύσομαι*, ao. *ἔνευσα*	plivati
χέω, fut. *χέομαι*, ao. *ἔχεα*, pf. *κέχυκα*	lievati, sipati
καίω, fut. *καύσω* itd; ao p. *ἐκαύθην* (*ἐκάην*)	paliti, zapaliti, spaliti
κλαίω, fut. *κλαύσομαι* (riedko *κλαιήσω*, *κλαήσω*), ao. *ἔκλαυσα*, pf. *κέκλαυ(σ)μαι*	plàkati, tužiti, oplakivati
ἀπαντάω (*τινί*): *ἀπαντήσομαι*, *ἀπήντησα*	sastati se, sukobiti se, sresti se
σιγάω: *σιγήσομαι* - *σιωπάω*: *σιωπήσομαι*	mučati, šutjeti
βοάω: *βοήσομαι*, *ἐβόησα*	vikati, kričati
ἀπολαύω: *ἀπολαύσομαι*	uživati
βαδίζω: *βαδιοῦμαι*	stupati, koracati, hoditi
κολάζω: obič. *κολάσομαι* (kadšto *κολῶ*)	zauzdati, karati, kazniti
σπουδάζω: *σπουδάσομαι*	pospiešiti se, žuriti se
ἁρπάζω: *ἁρπάσομαι* (i *ἁρπάσω*, *ἁρπάξω*), ao. *ἥρπασα*, pf. *ἥρπακα*	grabiti, plieniti, ugrabiti

1. Bogateć 1) prijatelje bogatit ćeš sama sebe. 2. Ako ne budete čuvati 2) malene stvari, izgubit ćete velike. 3. Sva će vojska sjutra odploviti 3), ali je nepoznato 4), kamo će se obratiti. 4. Promislite prije čina, ima li se izvesti ili ne. 5. Tko će siromahu predbaciti siromaštvo ili nesretnomu nesreću? 6. Kako ne bih ljubio zemlju, u kojoj sam (bio)

odhranjen? 7. O gospodaru, nesudjena[5] ceš tući slugu (roba)? 8. Hipparh Pisistratov (sin) donese prvi Homerove pjesme[6] u Atenu. 9. Fokejci ostavivši Aziju[7] preseliše se[8] u Massiliju[9]. 10. Alkmena[10] rodi dva sina, Zeusu Herakla, a Amfitrionu[11] Ifikla. 11. Sokrate, kad bijaše[12] viećnik, ne dopusti[13] puku proti zakonu što zaključiti. 12. Kada Korinćani pritekoše[14] u pomoć otočanim[15], bili su Atenjani već odplovili. 13. Ne[16] dovršeno djelo neće biti od nas hvaljeno. 14. Pametan čovjek neće oplakivati[17] mrtve, nego ih veličati[18]. 15. Liečnici kada se koji razbole, tada ih[19] lieče. 16. Mnogo je lakše zapitati nego odgovoriti. 17. Dužnost je sudčeva iskreno[20] izjaviti svoje mnienje. 18. Temistokle nagovori Atenjane da učvrste[21] grad i Pirej[22]. 19. U Kelenah[23], gdje se veli da Apollon odera[24] Marsiju[25], Kir ostade tri dana. 20. Pričaju[26] da je Ares prvi napravio[27] podpuno težko oružje i naoružao[28] vojnike. 21. Beoćani prietijahu da će navaliti u našu zemlju. 22. Kardusi tjerani od Helenaca skočivši[29] s bregova utekoše[30]. 23. Otok Rod kažu da je njekada[31] sakrit[32] bio pod[33] morem. 24. Vino pokazuje (običava pokazati) mišljenje[34] čovjeka. 25. Nemoj zlom zlo liečiti.

---

1) *πλουτίζω*, kako pluralno? 2) aor; 3) *ἐκπλέω, ἀποπλέω*, 4) *ἄδηλος* itd; 5) *ἄκριτος*, 6) *τὸ ἔπος*, 7) *ἡ Ἀσία*, 8) *ἀποδημέω*, 9) *ἡ Μασσαλία*. 10) *Ἀλκμήνη*, 11) *Ἀμφιτρύων*, 12) jesam viećnik *βουλεύω*, 13) *ἐπιτρέπω*, 14) priteći u pom. *παραβοηθέω*, 15) *νησιώτης*, 16) *μή*, 17) *κατακλαίω*, 18) *μακαρίζω*, 19) *οὗτος*, 20) *μετὰ παρρησίας*, 21) *τειχίζω* inf. aor; 22) kako passivno? 23) *Κελαιναί*, 24) *ἐκδέρω*, 25) *ὁ Μαρσύας*, 26) *μυθολογέω*, 27) napraviti podp. tež. or. *κατασκευάζω τὴν πανοπλίαν*, 28) *καθοπλίζω*. 29) *καθάλλομαι κατά* genet; 30) *ἐκφεύγω*, 31) *τὸ παλαιόν*, 32) *κρύπτω*, 33) *ὑπό* genet; 34) *νοῦς*.

XLVII.

Slabija aoristna osnova: C. § 267-271.

μύω	zatvoriti (oči, usta)
νεύω, fut. *νεύσω* i *νεύσομαι*	klimati; mignuti, namignuti
ἀνιάω, fut. *ἀνιάσω*	dosadjivati, dodijati, ožalostiti
ἀνιάομαι : *ἀνιάσομαι*, *ἠνιάθην*	zlovoljan biti, žalostiti se
ἀράομαι : *ἀράσομαι*	moliti se, kleti

ἀρνέομαι	niekati
ἡγέομαι	kazati put, voditi; mnieti, scieniti
ἡττάομαι, pf. *ἥττημαι*, ao. *ἡττήθην*, fut. *ἡττηθήσομαι*	slabiji biti, svladan biti, podleći
λωβάομαι	obružiti, pogrditi; osakatiti
μωμάομαι (*τινά, τί*)	koriti, rugati se
μέμφομαι, ao. *ἐμεμψάμην* i *ἐμέμφθην*	psovati, ružiti, kuditi
δημιουργέω	tjerati koji zanat
λειτουργέω	služiti obćini ili državi
κερδαίνω, ao. *ἐκέρδανα*, pf. *κεκέρδηκα* (kašnje *κεκέρδακα*)	dobivati, dobiti
σημαίνω, ao. *ἐσήμηνα* i *ἐσήμανα*, pf. p. *σεσήμασμαι*, ao. p. *ἐσημάνθην*	označiti, javiti, dati znak (zapovied)
μιαίνω, ao. *ἐμίηνα* i *ἐμίανα*, pf. *μεμίαγκα*, *μεμίασμαι*, ao. p. *ἐμιάνθην*	kaljati, okaljati, oskvrnuti
καθαίρω, ao. *ἐκάθηρα* i *ἐκάθαρα*, pf. p. *κεκάθαρμαι*, ao. p. *ἐκαθάρθην*	očistiti
τετραίνω, ao. *ἐτέτρηνα* - drugi oblik *τιτράω*, fut. *τρήσω*, ao. *ἔτρησα*	probosti

1. *Αἲξ τὸν Δία ἐν Κρήτῃ τετροφέναι λέγεται* [1]. 2. *Πενθεὺς ὑπὸ γυναικῶν μανεισῶν κατασφαγῆναι ἐλέγετο* [2]. 3. *Ἀπήγγειλέ τις τῶν ἀποπεφευγότων, ἃ ἐποίησαν οἱ πολέμιοι, εἰς τὸ στρατόπεδον* [1]. 4. *Τὸ τεταραγμένον στράτευμα ῥᾳδίως νικηθήσεται ὑπὸ τοῦ εὖ τεταγμένου* [2]. 5. *Τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ πᾶσα πίστις συγκέχυται.* 6. *Συνεθιστέον τοὺς παῖδας* [3] *ἀεὶ τἀληθῆ λέγειν.* 7. *Διονυσίου ἐπὶ τοὺς Θουρίους πλεύσαντος* [4] *τριακοσίαις ναυσὶ βορρᾶς ἀντιπνεύσας τὰ σκάφη συνέτριψε καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ τὴν ναυτικὴν ἠφάνισεν* [1]. 8. *Ἀρταξέρξης καταγωνισάμενος Κῦρον τὸν ἀδελφὸν* [4] *ἀπεστάλκει Φαρνάβαζον καταστρεψόμενον τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις.* 9. *Αἱ τῶν φρενῶν ταραχαὶ πολλάκις καὶ σοφὸν παρέπλαγξαν* [5]. 10. *Πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει περιέτρεψεν ἢ χρόνος ἢ φθόνος.* 11. *Αἱ τύχαι αἱ τῶν βροτῶν ῥᾳδίως μεταλλάσσονται· ὃς γὰρ ἂν σφαλῇ, πάλιν ὀρθοῦται, καὶ ὁ πρὶν εὐτυχήσας* [4] *πίπτει.* 12. *Ἀπολύσατε ὑμᾶς τοὺς ἀναιτίους καὶ μὴ κολάσητε* [6]. 13. *Μετὰ τὴν μάχην ἐβουλευόμεθα, ὅπως ἂν ταφείησαν οἱ νεκροί* [2]. 14. *Ζεὺς πολὺν ὑετὸν ἐξ οὐρανοῦ χέας τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος κατέκλυσεν.* 15. *Οἱ πολέμιοι ἐν τῇ ἐφόδῳ ἐσάλπιγξαν καὶ ἠλάλαξαν.*

1. Tko ne bi oplakao prijatelja nesretna? 2. Kamo da se obratim? gdje da tražim pomoć [7]? 3. Koliko trierâ pogibe [8] u onoj bitci? 4.

Koji će mudri čovjek ugagjati više nego treba trbuhu? 5. Biesnimo svi, kada se ljutimo. 6. Ono savjetuj drugim, što bi samomu sebi cienio najbolje. 7. Pčele izgubiv žalac mru [9]. 8. Dušmani svi bijahu se stekli [10] u glavni [11] grad. 9. Donesite vrčeve te izlijte tekuću žrtvu milostivim bogovim. 10. Ako me uzpitaš, koja su stalna dobra, odgovorit ću ti: krepost i pobožnost. 11. Veli se da je Prometej iz vode i zemlje ličio ljude [1]. 12. Helena, žena Menelajeva, bi ugrabljena od Parida [12]. 13. Sjever će vašim brodovim suprot duvati [13], pa nećete uljesti [14] u luku. 14. Tvoji će se neprijatelji smijati, ako [15] ti plačeš, i plakati, ako se ti smiješ. 15. Atenjani, kada [15] Kserkse navali u Attiku, ostaviše grad i pobjegoše na otok Salamis [16]. 16. Zaključiše Atenjani poklati [17] Mitilenjane u [18] krepkoj dobi. 17. Sokrate se često pošali ujedno revnujuć. 18. Stopi se vosak [19] i krila Ikarova odpadoše [20]. 19. Neprijatelji bijahu raznieli [21] glas [1] da je naša vojska podlegla. 20. Stradat će oni koji se ne služe svojim novcem. 21. Ako [22] mniješ da je samo ono tvoje što tvoje jest, provesti [23] ćeš svoj život u miru. 22. Ne mudruju oni koji se uzdaju [24] u bogastvo; jer bogastvo često povodi [25] u slabost [26]. 23. Samoga čovjeka ostavila je narav gola i neoružana.

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) kako osobnim načinom? 4) razrieši participij, 5) kakav je to aorist? 6) kako singularno? 7) *βοή-θεια*, 8) *διαφθείρω* aor. pass; 9) *ἀποθνήσκω*, *τελευτάω*, 10) steći se *συρρέω*, 11) *μητρόπολις*, 12) *Πάρις, ιδος*, 13) *ἀντιπνέω*, 14) *εἰςπλέω*, 15) bez veznika, 16) *Σαλαμίς, ῖνος*, 17) *ἀποσφάττω*, 18) u kr. dobi *ἡβη-δόν*, 19) *ὁ κηρός*, 20) *περιρρέω*, 21) *διασπείρω λόγον*, 22) *ἐάν*, 23) *δια-τελέω*, 24) *πιστεύω τινί*, 25) aor; 26) *ἀσθένεια*.

XLVIII.

Perfektna osnova; C. § 272—291.

ἀλείφω, pf. *ἀλήλιφα*, *ἀλήλιμμαι*	mazati, namazati
ἀκούω, fut. *ἀκούσομαι*, pf. *ἀκήκοα*, *ἤκουσμαι*	čuti, dočuti, saznati
ὀρύσσω, pf. *ὀρώρυχα*, *ὀρώρυγμαι*; ao. p. *ὠρύχθην*	kopati, izkopati, prokopati
ἐλέγχω, pf. p. *ἐλήλεγμαι*, ao. p. *ἠλέγχθην*	oprovrgavati, dokazati, izpitati, ukoriti

ἀγείρω, pf. *ἀγήγερκα* [*ἀθροίζω, συλλέγω*]	sabrati, sakupiti
ἐγείρω, pf. I. *ἐγήγερκα, ἐγήγερμαι*, ao. p. *ἠγέρθην*, ao. II. *ἠγρόμην*;	buditi, probuditi
pf. II. *ἐγρήγορα*	bdijem
ἐρείδω, pf. p. *ἐρήρεισμαι* ; u ostalom pravilno	oprieti, podupirati, nasloniti
ὠνέομαι ; *ἐωνούμην, ἐώνημαι*	kúpiti, podmititi
ἀνοίγω : imp. *ἀνέῳγον*, pf. I. *ἀνέῳχα*,	otvarati, otvoriti
pf. II. *ἀνέῳγα*	otvoren sam
perf. *ἔοικα*	sličan sam, čini se da ja
εἰκός (*ἐστί*) - *εἰκότως*	naravno je — naravno
perf *εἴωθα* (od epič. *ἔθω*) = *εἴθισμαι*	naučan sam, običavam
γηθέω (poet.), u prozi samo perf. *γέγηθα* s prez. značenjem	veseliti se
ἀραρίσκω, fut. *ἀρῶ*, ao. *ἦρσα*, običnije *ἤραρον*, pf. *ἄραρα*	spojiti, sbiti, prilikovati
κτείνω (= *φονεύω, κατακαίνω* ao. *κατέκανον*, pf. *κατακέκανα*), fut. *κτενῶ*, ao. *ἔκτεινα*, ao. II. *ἔκτανον*, (više poet.), pf. *ἔκτονα*, kašnje *ἔκτανα* i *ἐκτόνηκα*, osobito u *ἀπο* - i *κατακτείνω*	ubiti, smaknuti
μάσσω, fut. *μάξω*, pf. *μέμαχα*	mjesiti (testo))
πτήσσω, fut. *πτήξω*, ao. II. *ἔπτακον*, pf. *ἔπτηχα*	pokunjiti se, uplašiti se
κυλίνδω (*κυλίω*), fut. *κυλίσω*, pf. p. *κεκύλισμαι*	valjati
imperativ perfekta: *βεβούλευσο*	posavjetuj se
πέπεισο	budi uvjeren
πεφύλαξο	čuvaj se
κεκλείσθω ἡ θύρα	neka se vrata zatvore
κλειέσθω ἡ θυρα	vrata neka stoje zatvorena
κεκλήσομαι	bit ću zvan
κεκτήσομαι	posjedovat ću, imat ću
ἀναγεγράψομαι (*μέγιστος εὐεργέτης*)	bit ću upisan (medju najveće dobročince)

1. Θεὸς ἔν τε τῇ φύσει καὶ ἐν τοῖς τῶν ἀνθρώπων πάντα ἄριστα διατέταχεν [1]. 2. Πολλὰς ἤδη πόλεις στάσις ἔφθαρκεν [1]. 3. Οἱ Κύκλωπες, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἕνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὑπ' Οὐρανοῦ δεθέντες εἰς Τάρταρον ἐρρίφθησαν, ἔπειτα δὲ ὑπὸ Διὸς ἐλύθησαν [2]. 4. Πτολεμαῖος, ὁ τῆς Μακεδονίας βασιλεύς, ὑπὸ Γαλατῶν ἐσφάγη καὶ πᾶσα ἡ Μακεδονικὴ δύναμις κατεκόπη καὶ διεφθάρη [2]. 5. Οὐ βουλεύεσθαι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. 6. Φράσον, ὅ τι με δεῖ ποιῆσαι, καὶ πεπράξεται [3]. 7. Οὗτος ἀνὴρ ἄριστος, ὅστις ἐλπίσι πέποιθεν ἀεί [3]. 8. Ἤκουσεν ὁ στρατηγός, ὅτι οἱ πολέμιοι πάλιν πεπερακότες εἰσὶ τὸν ποταμόν. 9. Τῇ ὑστεραίᾳ ἧκεν ἄγγελος λέγων, ὅτι Συέννεσις λελοιπὼς εἴη τὰ ἄκρα. 10. Ἐπεὶ μυριάδες ἀνθρώπων διορωρύχεσαν τὸν Ἄθω, διέπλευσε Ξέρξης ναυσὶ τὸ ὄρος. 11. Εἰ ὑμεῖς οἱ ὀλίγοι μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ κατακεκόψεσθαι. 12. Νῦν σκοπῶμεν, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. 13. Ἐκάθηρε Θησεὺς τῶν κακούργων τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας ἐκ Τροιζῆνος [1]. 14. Ὃς ἂν τοὺς πολίτας ἀμείνους ποιήσῃ, μέγιστος τῆς πόλεως εὐεργέτης ἀναγεγράφθω.

1. Lakedemonci idjahu pjevajući u boj i borahu se ovjenčani. 2. Ifikrate, vodja atenski, ta [4] čuo si to ime, bijaše sin postolarev [5]. 3. Veli se da je Orfej pokopan u Makedoniji. 4. Sofokle je spisao sto i trideset igrokaza [6]. 5. Oni koji [7] će se hrvati [8] namazali su već svoja tjelesa uljem. 6. Vrieme će odkriti sve što [7] je sakrito [9]. 7. Tko neće plakati i ječati, izgubivši (svoje) drage [10]? 8. Kada bi posječena [11] ova šuma i popaljene [12] one kuće? 9. Od Aleksandra razorena [13] Teba bi opet sagradjena od bjegunaca tebanskih. 10. Hram u Delfu bijaše mnogimi i liepimi zavjeti [14] nakićen. 11. Persijanci bijahu kod (ἐν) Sardesa [15] utjerali [16] Krezovu vojsku u bieg [1]. 12. Dušmani poremetiše [17] redove [18] Grkâ [1]. 13. Pričaju da je Nioba bila pretvorena [19] u kamen. 14. Njeki Demetrij reče [20] Neronu: ti ćeš mene ubiti [21], a tebe narav. 15. Barbari potjerani od Helenaca i prestrašeni [22] pobjegoše [23]. 16. Kažite što treba da učinimo, i bit će odmah učinjeno. 17. U velikih pogibeljih malo će nam prijateljâ ostati [24]. 18. Ko [25] čini svoju dužnost, bit će čašćen [26] od svih gradjana. 19. Liepo ćete izobraženi [26] biti, ako [27] vaši učitelji ne budu [28] samo vašu pamet naobrazovali, već i vaše srce [29]. 20. Preliepo se kaže i kazat [26] će se, da koristno je liepo, a štetno [30] grdno. 21. Ako imaš prijateljâ, imat [31] ćeš i blaga. 22. Oni koji [7] imahu veću moć, biše često svladani od slabijih, i oni koji [7] ob-

siedahu, biše često poraženi[32]) od onih koji[7]) su bili obkoljeni[33]). 23. Vladareva zloba oskvrnu vaskolik grad.

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) kako pluralno? 4) *γάρ*, 5) *σκυτοτόμος*, 6) *τὸ δρᾶμα*, 7) participijalna konstr; 8) *γυμνάζομαι*, 9) *ἀποκρύπτω*, 10) *φίλος*, 11) *κατακόπτω*, 12) *κατακαίω*, 13) *διασκάπτω*, 14) *ἀνάθημα, τος*, 15) *Σάρδεις, εων*, 16) *τρέπω*, 17) *συγχέω*, 18) *τάξις*, 19) *μεταβάλλω*, 20) *εἶπε πρός* akuz; 21) *ἀποκτείνω*, 22) *καταπλήσσω*, 23) *ἀποφεύγω*, 24) *λείπομαι* fut. III, 25) relativ s *ἄν*, 26) fut. III, 27) *ἐάν*, 28) aor; 29) *θυμός*, 30) *βλαβερός* itd; 31) *κέκτημαι*, 32) *διαφθείρω*. 33) *ἐγκλείω*.

XLIX.

Oblici jače i slabije passivne osnove; C. § 292-299.

πλέκω, pf. *πέπλεχα*, ao. II. p. (*ἐπλέκην* i) *ἐπλάκην*, ao. I. p. *ἐπλέχθην*	plesti, sukati, snovati
λέγω, pf. *εἴλοχα, εἴλεγμαι*, fut. III. *λελέξομαι*; kako ao. II. p? i ao. I. p?	brati; kazati, reći, govoriti
φλέγω; kako ao. II. p? i ao. I. p?	paliti, zapaliti
ψύχω; ao. II. p. *ἐψύγην*; kako ao. I. p?	hladiti
θλίβω, pf. *τέθλιφα*; kako ao. II. i I. p?	gnječiti, pritiskivati
τρίβω, pf. *τέτριφα*; kako ao. II. p?	trti, satrti; provoditi
βλάπτω, pf. *βέβλαφα*; kako ao. II. i I. p?	slabiti, štetiti
κρύπτω, ao. II. p. *ἐκρύφην*; kao ao. I. p?	kriti, sakriti
ῥίπτω, ao. II. p. *ἐρρίφην*; kako ao. I. p?	hitati, baciti
ἀλλάσσω, ao. II. p. *ἠλλάγην*; kako ao. I. p?	promieniti, iz-zamieniti

Διαλεκτικὴ μελέτη.

1. *Ἰοβάτης Βελλεροφόντῃ ἐπέταξε τὴν Χίμαιραν κτεῖναι, νομίζων* 1) *αὐτὸν διὰ τοῦ θηρίου διαφθαρήσεσθαι.* 2. *Μήδεια, ἀποκτείνασα* 1) *τοὺς ἑαυτῆς παῖδας, ἐφ' ἅρματος δρακόντων πτερωτῶν ἐκ Κορίνθου εἰς Ἀθήνας ἔφυγεν.* 3. *Ἔλεγεν ὁ Πίνδαρος τὰς ἐλπίδας εἶναι ἐγρηγορότων ἐνύπνια.* 4. *Χαβρίας εἰώθει λέγειν, ὅτι φοβερώτερόν ἐστιν ἐλάφων στρατόπεδον ἡγουμένου* 1) *λέοντος ἢ λεόντων ἐλάφου.* 5. *Κόρινθος, ἣ τὸ πα-*

λαιὸν Ἐφύρα ἐκλήθη, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατεφλέχθη[2]. 6. *Οἱ Πέρσαι, ἵνα μὴ αὐτοῖς οἱ ἵπποι ἐν τῷ πολέμῳ καταπλαγῶσιν, ψόφοις αὐτοὺς καὶ ἤχοις χαλκοῖς προςεθίζουσιν*[3]. 7. *Τιτυὸς ἀεὶ ἐν Ἅιδου κολάζεται· γῦπες γὰρ τὸ ἧπαρ τοῦ ἐν πέτρᾳ ἐκταθέντος ἀεὶ κείρουσιν.* 8. *Αἱ Μοῖραι ἔλεγον· τότε τελευτήσει ὁ Μελέαγρος, ὅταν καιόμενος ἐπὶ τῆς ἐσχάρας δαλὸς κατακαῇ.* 9. *Μακαρίζομεν τὸν γέροντα, διότι ἐπιθυμιῶν ἐλεύθερός ἐστιν.* 10. *Πᾶς λόγος ἐστὶ μάταιος ὁ μὴ τετελεσμένος*[1] *ἔργῳ.* 11. *Οἱ τῶν Ἑλλήνων ἔφηβοι εἰθίσθησαν φέρειν λιμόν τε καὶ δίψος καὶ ῥῖγος, ἔτι δὲ πληγὰς καὶ πόνους ἄλλους.*

1. Sokrate bijaše naučan (običavaše) uviek bos[4]) hoditi. 2. Radamant[5]), ta ste čuli to ime, kazahu da sudi u Hadu. 3. Budi uvjeren, da je sama krepost pravo[6]) dobro. 4. Ne nadajte se da[7]) ćete lažima što sakriti; jerbo će vrieme sve odkriti. 5. Najveća je radost otcu ostaviti[8]) sebi nalika[9]) sina. 6. Hellenci hrvahu se namazani u gimnazijah[10]). 7. Kserkse bijaše prokopao Atos, da prodje[11]) ladjami. 8. Broj hellenskih brodova sakupljenih pri[12]) Artemiziju[13]) bijaše dviesta i sedamdeset. 9. Peliji[14]), kralju Iolka[15]), bi prorečeno[16]) da[7]) će biti ubijen[17]) od jednocrevlaca[18]). 10. Hermes povede u Aleksandra Priamova (sina) božice da[19]) budu sudjene glede[20]) ljepote. 11. Kada je ugarak na ognjištu izgorio, umrie Meleagar odmah. 12. Tidej[21]), iz Kalidona pobjegav u Argos[22]), dodje[23]) u Adrasta. 13. Eretria i Halkis[24]) veli se da su prije trojanskog[25]) rata bile od Atenjana utemeljene. 14. Vienac dobitnikâ[26]) u Nemeji bijaše pleten od[27]) hrenka. 15. Grad Atenjanâ bijaše od Aristida vele dobro upravljen[28]). 16. Vojnici bdijahu svu noć bojeći se[29]) da se dušmani ne približe[30]) taboru[31]). 17. Barbari poharaše našu zemlju ne kažnjeni. 18. Ako se pospješite, sve će brzo dovršeno biti. 19. Odgovori meni, što ću te pitati. 20. Posijat ću njive, a bog će dati[32]) rod[33]). 21. Bogastvom biše jur mnogi razmazani[34]). 22. Često bi se težko razlučio[35]) prijatelj i laskavac. 23. Požali topce[36]), jer[37]) je brodarenje nesigurno.

---

1) razrieši participij, 2) kako aktivno? 3) kako s imperfektom? 4) *ἀνυπόδητος.* 5) *Ῥαδάμανθυς,* 6) *ἀληθινός* itd; 7) infinitiv, 8) *καταλείπω* aor. med; 9) *παραπλήσιος, ὅμοιος,* 10) *γυμνάσιον,* 11) *διαπλέω,* 12) *ἐπί* dativ; 13) *Ἀρτεμίσιον,* 14) *Πελίας,* 15) *Ἰωλκός,* 16) *χράω,* 17) *ἀναιρέω,* 18) *μονοπέδιλος,* 19) partic. fut; 20) *ὑπέρ* genit, 21) *Τυδεύς,* 22) *Ἄργος, ους,* 23) *ἥκω πρός τινα,* 24) *Χαλκίς,* 25) *Τρωϊκός* itd; 26) *νικάω,* 27) *ἐκ σελίνου,* 28) *πολιτεύω,* 29) *φοβέομαι,* 30) približivati se *πελάζω,* 31) *τὸ στρατόπεδον,* 32) *παρέχω,* 33) *αὔξησις,* 34) *μαλακίζω,* 35) *διακρίνω,* 36) *ναναγός,* 37) *ἐπεί*

L.

Druga glavna sprega: glagoli na *μι*; C. § 302—304.

Prvi razred; sprega glagola *τίθημι*

u aktivnom obliku; C. § 305—311.

ἡ θέσις, εως	stavak, postava, tvrdnja
τὸ θέμα, τος	stavak; osnovni oblik
ὁ θεσμός — (ὁ δεσμός, οῦ)	ustanova, zakon — (veza, okovi)
ἡ θήκη — ἡ βιβλιοθήκη	sprema — knjižnica
ἀποτίθημι	položiti, skinuti; spraviti
ἡ ἀποθήκη	skladište, žitnica
ὑποτίθημι	podložiti, založiti
ἡ ὑπόθεσις, εως	podloga; temelj, načelo, predmet
ἡ ὑποθήκη	podloga, napućivanje; zalog
ἐπιτίθημι	nametnuti, nadjesti, postaviti
ἐπίθετος, ον - τὸ ἐπίθετον	dometnut, pridodan — pridjevak
ἀντιτίθημι	protustaviti
ἡ ἀντίθεσις	protivnost, oprieka
ἀνατίθημι	nametnuti, postaviti; posvetiti
τὸ ἀνάθημα	zavjet; ures
μετατίθημι (μεταλλάσσω)	premjestiti, promieniti
ἡ μετάθεσις	premještaj, promjena
παρατίθημι	pokraj staviti, predstaviti (jelo)
ἡ παραθήκη	(položeno kod koga) ostava
προςτίθημι	primetnuti, priložiti, naložiti
ἡ προςθήκη	priložak, dodatak, umetak

1. *Οἱ Σκύθαι τοῖς τελευτήσασι βασιλεῦσιν εἰς τοὺς τάφους ἐντιθέασιν, ἃ αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ φίλτατα καὶ ἥδιστα ἦν* 1). 2. *Ὁ τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν καλῶς οἰκῶν καὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως καλῶς διαθήσει* 2). 3. *Ὁ Ζεὺς ἐξηπατήθη ὑπὸ Προμηθέως ἐν τῇ νομῇ τῶν κρεῶν ὀστᾶ πιμελῇ κεκαλυμμένα παραθέντος καὶ τὴν ἀμείνω τῶν μοιρῶν αὐτῷ φυλάξαντος* 3). 4. *Τῶν ἀγαθῶν τὸν πλοῦτον ὕστατον τίθει· ἀβεβαιότατον γὰρ ὧν κεκτήμεθα.* 5. *Χαλεπὸν μὲν χρήματα συναγείρασθαι, χαλεπώτερον δὲ φυλακὴν τούτοις περιθεῖναι.* 6. *Ἡ τύχη πάντα ἂν μετατιθείη.* 7. *Τί, ὦ μάταιοι, χρυσὸν φυλάττετε τάλαντα ἐπὶ τάλαντα συντιθέντες, οὓς χρὴ*

ἕνα ὀβολὸν ἔχοντας μετ' ὀλίγον εἰς Ἅιδου ἥκειν; 8. Οὐχ ὡμολόγησας τῶν μεγίστων ἀγαθῶν εἶναι δικαιοσύνην; 9. Δοκῶ σοι παίζειν ἢ ἐσπουδακέναι; 10. Εἰ ὁ ἄνθρωπος χρήματα κεκλοφὼς κολάζεται, πόσῳ μᾶλλον κολασθήσεται τὰ τῶν θεῶν συλήσας; 11. Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι τοῖς ἰδίοις κακοῖς ἀλλότρια προςτιθέασιν. 12. Κρεῖττόν που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι.

1. Protustavite sudbini hrabrost. 2. Ne bi (ti) lasno promienio narav. 3. Umjerenošću i razboritošću dajete [4] (dat ćete) starosti liep nakit. 4. Izpred [5] kreposti bogovi postaviše (postavili su) znoj. 5. Mnogi ljudi prilažu nuždnim [6] zlima zla nevaljanosti [7]. 6. Bijaše zakon tebanski, koji zabranjivaše izlagati [8] djecu. 7. Dok [9] tielo spava, duša bdije. 8. Zlo neće nitko načiniti [10] [da bude] dobro. 9. Stari Grci stavljahu [11] mrtvim jedan obol u usta. 10. Sofokle poslie bitke Salaminske plesaše [12] gô namazan okolo trofeja [13]. 11. Zakoni koje je Likurg dao [10] bio Špartancim, spasili su državu u mnogih pogibeljih. 12. U hramu Veste [14] čuvaše [15] se vječiti [16] oganj od svetih djevica [17]. 13. Bolujućemu nametnuti [18] teret [19] i duhu neobrazovanu [20] udieliti [4] vlast isto je. 14. Nikada ne promienila sreća tvoj značaj! 15. Sardes u Lidiji [21] bi popaljen od Hellenaca. 16. Atenjani ubivši Sokrata postaviše mu zlatan kip [22]. 17. Gdje [23] vojnik bi postavljen [24] od zapovjednika [25], tu mora ostajuć podnositi [26] pogibelji. 18. Poklisari, koje bijaše poslao veliki kralj, biše povedeni [27] u vodje. 19. Stavimo medju [28] naše najbolje [29] prijatelje one koji [30] nam uviek kažu istinu. 20. Ako budeš smaknuti svoga neprijatelja, ruku ćeš okaljati.

---

1) kako s imperfektom? 2) kako pluralno? 3) kako aktivno? 4) περιτίθημι, 5) ἔμπροσθεν genet.; 6) ἀναγκαῖος itd; 7) πονηρία, 8) ἐκτίθημι, 9) bez veznika. 10) τίθημι, 11) κατατίθημι, 12) χορεύω, aor; 13) τὸ τρόπαιον, 14) Ἑστία, 15) διασώζω, 16) ἀθάνατος, ον, 17) παρθένος, ου, 18) aor; 19) φορτίον, 20) ἀπαίδευτος, ον, 21) attributni položaj, 22) εἰκών, 23) relativ s ἄν, 24) τάσσω, 25) ἄρχων, 26) κινδυνεύειν, 27) ἄγω παρά τινα, 28) ἐν, 29) najbolji prijatelji: superl. od φίλος, 30) partic. konstr.

LI.

Sprezanje glagola τίθημι u medijalnom i passivnom obliku; C. § 305.

τιθέναι (γράφειν) νόμον - νομοθέτης	postaviti, dati zakon - zakonodavac
τίθεσθαι (γράφεσθαι) νόμους	dati sebi zakone (o narodu)

τίθεσθαι τὴν ψῆφον	davati glas, glasovati
τίθεσθαι τὰ ὅπλα	položiti oružje i utaboriti se, poredati se
διατίθημι (τί, τινά)	urediti, razpolagati
διατίθεμαι τὴν σχολήν	upotrebljujem svoju dokolicu
προτίθημι ἆθλα	odredjujem nagrade
συντίθημι	sastaviti, slagati; uzročiti
συντίθεμαι	skupiti sebi; dogovoriti se, uglaviti
ἐντίθημι - ἐντίθεμαι	usaditi (komu) — usaditi sebi
ἡ σύνθεσις	slaganje
τὸ σύνθημα	dogovorena rieč, znamenje
ἡ συνθήκη	sastava, dogovor
ἐφόδιον, θησαυρὸν κατατίθεσθαι	spraviti sebi poputbinu, blago
φροντίδα κατατίθεσθαι εἴς τι	svraćati pažnju na, nastojati oko

1. *Ὁ λόγος, ὥσπερ πλάστης ἀγαθός, καλὸν τῇ ψυχῇ περιτίθησι σχῆμα* 1). 2. *Ῥαδάμανθυς ἐν Ἅιδου κατ᾽ ἀξίαν ἑκάστῳ τὴν δίκην ἐπετίθει* 1) 3. *Οἱ θεοὶ τὸν Τιθωνὸν πολυετῆ καὶ μακρόβιον ἔθεσαν* 1). 4. *Ἄγραφοί τινές εἰσι νόμοι, οὓς θεοὶ τεθείκασι τοῖς ἀνθρώποις* 1). 5. *Κατεκαύθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων αἱ κῶμαι παντελῶς, ὅπως φόβος ἐντεθείη τοῖς βαρβάροις* 2). 6. *Πολὺ διαφέρει, εἰ οἱ ἀρχόμενοι εὖ ἢ κακῶς διατίθενται ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.* 7. *Χαλεπόν ἐστι πολλῶν προτεθέντων* 3) *αἱρεῖσθαι τὸ ἄριστον.* 8. *Φωρῶν μὴ δέξῃ κλοπίμην ἀνδρῶν παραθήκην· ἀμφότεροι κλῶπες καὶ ὁ δεξάμενος καὶ ὁ κλέψας.* 9. *Ὅταν τιθῆσθε τοὺς νόμους, ὁποῖοί τινές εἰσι σκεπτέον.* 10. *Οὐδένα ἀμείνω θησαυρὸν καταθήσῃ τοῖς παισὶ τῆς αἰδοῦς.* 11. *Ὁ νόμος λέγει· ὃ μὴ κατέθου, μὴ λάμβανε.* 12. *Ἀπήγγειλαν αὐτόμολοι, ὅτι οἱ πολέμιοι καταλελοίποιεν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἐν ταῖς κώμαις.*

(*Σκωπτικόν*)

Κερδαλέους δίζεσθε δόμους, ληΐστορες, ἄλλους,
τοῖσδε γάρ ἐστι φύλαξ ἔμπεδος ἡ πενίη.

1. Bogastvo često promienjiva značaj ljudi 1). 2. Krezo posveti u Delfu 4) mnoge i sjajne zavjete 1). 3. Sudac neka po zasluzi nametne svakomu kazan. 4. Ne ima 5) samo pisanih, već i nepisanih zakona, koje niesu dali ljudi, nego bogovi ljudim. 5. Nemojmo slagati talente na talente, nego upotrebljavajmo liepo svoj imetak. 6. Sinko, usadi u srce 6) rieči mudraca. 7. Hilon kaže, da svak sebi mnogo prisvaja 7) iz 8)

samoljublja 9). 8. Filosof Likon 10) bijaše vele mio 11) u govorenju; zato njeki primetahu njegovu imenu slovo 12) γ. 9. Pittako vladavši deset godina položi 13) vladu. 10. Zakoni u Ateni bijahu javno 14) za sve 6) izloženi 15). 11. Demetriju, sinu Antigona, bi nadjenuto ime *Πολιορκέτης*. 12. Lakomu 16) čovjeku nemojmo povjeriti 17) mnogo novaca. 13. Zadajte 18) strah onomu koji 19) ne 20) čini naredjeno 21). 14. Ovo buduć 22) je dvojbeno 23) odgodili 24) smo na 25) drugi put. 15. Veli se da Atena od svih grčkih gradova najprva dade sebi zakone. 16. Vodja treba da usadi hrabrost vojnicim. 17. Da ste razboriti, ne biste od dobara bogastvo nego krepost stavljali prvu. 18. Herakle objesi 26) oko sebe kožu 27) nemejskoga 28) lava, koga bijaše ubio 29). 19. Persijanci podloživ 30) sebi Medijance 31) udariše 32) na Lidijance 33). 20. Atenjani sliedeć 34) savjet Temistoklov obzidaše 35) u malo vremena svoj grad 6) zidinami 36).

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) razrieši participij, 4) *Δελφοί*, 5) *εἰμί*, 6) dativ, 7) *προστίθημι*, 8) *ὑπό* genet; 9) *φιλαυτία*, 10) *Λύκων*, 11) *γλυκύς*, 12) *τὸ γάμμα*, 13) *κατατίθεμαι*, 14) *ἐν φανερῷ*, 15) *προτίθημι* pluskpf; 16) *πλεονέκτης*, 17) *παρατίθεμαι*, 18) *ἐπιτίθεμαι*, 19) particip. konstr; 20) *μή*, 21) *παραγγέλλω*, 22) *ἐπειδή*, 23) *ἀμφίβολος, ον*, 24) *ἀποτίθεμαι*, 25) *εἰς αὖθις*, 26) objesiti oko sebe *περιτίθεμαι*, 27) *τὸ δέρμα*, 28) *Νέμειος*, 29) *ἀναιρέω*, 30) podložiti sebi *καταστρέφομαι* aor. I. med; 31) *Μῆδος, ου*, 32) *ἐπιτίθεμαί τινι*, 33) *Λυδός*, 34) *χράομαι*, 35) *περιβάλλομαι*, 36) akuz.

LII.

Sprezanje gl. *δίδωμι* u aktivnom obliku.

ἡ δόσις, εως; (ἡ δωρεά, ᾶς)	dar, poklon
ὁ δοτήρ, ῆρος	darivatelj
προδίδωμι - ὁ προδότης	izdati — izdajica
παραδίδωμι	predati
διαδίδωμι - διανέμω	razdieliti — podieliti, razdieliti
ἀντιδίδωμι - ἀντίδοσις	usuprot dati, za što dati, povratiti

περὶ πολλοῦ (πλείονος, πλείστου) ποιεῖσθαι, ἡγεῖσθαι	vele (više, najviše) cieniti

περὶ παντὸς ποιεῖσθαι	nada sve cieniti
περὶ οὐδενὸς ποιεῖσθαι = *παρ' οὐδὲν τιθέναι*	za ništa držati
φοβεῖσθαι περί τινος (i *περί τινι*)	bojati se za koga

1. *Τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνων καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις* [1] 2. *Δαρεῖος παραδοὺς* [2] *τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξῃ ἐτελεύτησεν.* 3. *Τίθεται ὁμολογῶν ὃς οὐκ ἀποκρίνεται* [3]. 4. *Οἱ σοφισταὶ τοῖς μὴ ἔχουσι* [2] *χρήματα διδόναι οὐκ ἤθελον διαλέγεσθαι.* 5. *Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκων Περδίκκᾳ τὸν δακτύλιον ἐπέδωκεν.* 6. *Οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῦτο πρῶτον συνετίθεντο πρὸς τὰς συμμαχίδας πόλεις ἀκολουθεῖν, ὅποι ἂν αὐτοὶ ἡγήσοιντο.* 7. *Ὁμοίως ἐπισφαλὲς μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν καὶ πονηρῷ δύναμιν.* 8. *Οὐκ ἔστι τὸν εἰς μικρὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια πολλὴν φροντίδα κατατιθέμενον ὑπὲρ μεγάλων τινῶν σπουδάσαι.* 9. *Μὴ λέγε, ὅτι δώσεις· οὐ δίδωσι γὰρ ὁ λέγων* [4] *καὶ τὴν ἀπ' ἄλλων ἐμποδίζεται δόσιν.* 10. *Ἐφόδιον εἰς γῆρας ἀεὶ κατατίθου.* 11. *Ὁ Κῦρος „Τὸ ἐμὸν σῶμα" ἔλεγε, „ὦ παῖδες, ὅταν τελευτήσω, μήτε ἐν χρυσῷ θῆτε μήτε ἐν ἀργύρῳ μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενί, ἀλλὰ τῇ γῇ ὡς τάχιστα ἀπόδοτε."*

1. Rat je kod nas sve promienio. 2. Veli se da Egipćani [5] predadoše Feničanim [6] slova. 3. Ako je država postavila [7] zakon, treba da mu se pokoravaju gradjani. 4. Mladići, upotrebite dobro svoju dokolicu. 5. Čuvajmo se [8] da ne dademo svoj glas proti zakonu. 6. Ne biste za starost spravili sebi blaga boljega od kreposti. 7. Što je narav dala, to samo ima čovjek. 8. Tko bi biesnećemu dao mač u ruke? 9. Kakove zakone postavi Drakon? 10. Zašto nam dadoše bogovi suze? 11. Mudri ljudi ne bi nigda na malene i nevriedne stvari mnogu pažnju svraćali. 12. Krezo, kralj Lidijski, položi mnoge zavjete u hramu Apollonovu u Delfu. 13. Kiro, koji primaše premnoge darove, dieljaše [9] većinu istih svojim prijataljim. 14. Neki Lastene [10] izdade Olint [11] Filippu. 15. Preliep je običaj da oni koji imadu, dadu onim koji [12] ne imadu. 16. Posao je državnika [13] dati zakone. 17. Daj siromahu odmah, jer dva puta daje tko [12] brzo daje. 18. Nemojmo nikada odgagjati težke stvari za [14] sutra, nego ih činimo odmah. 19. Dobru [15] čovjeku daje (dat će) i bog dobro [16]. 20. Napredujmo [17] u [18] razboritosti i mudrosti. 21. Ugodnije je davati nego primati [19]. 22. Da što imam, dao bih. — Da sam što dobio, bio bih mu dao. — Kad bih što imao, dao bih.

23. Položite oružje, ljudi vojnici, i odpočinite[20]. 24. Od mnogih *stvarih* predloženih cienimo da smo izabrali[21] najbolje.

---

1) kako s futurom? s aoristom? 2) razrieši participij, 3) kako pluralno i s futurom? 4) scil *δώσειν*, 5) *Αἰγύπτιος*, 6) *Φοίνιξ*, 7) aor; 8) *εὐλαβέομαι*, 9) *μεταδίδωμι*, 10) *Λασθένης*, 11) *Ὄλυνθος* 12) partic. konstr; 13) *ὁ πολιτευόμενος*, 14) *εἰς*, 15) *ἐσθλός*, 16) plur; 17) *ἐπιδίδωμι*, 18) *πρός* akuz; 19) *λαμβάνω*, 20) *ἀναπαύομαι*, 21) *αἱρέομαι*

LIII.

Sprezanje gl. *δίδωμι* u medijalnom i passivnom obliku.

ἐπιδίδωμι	pridodati; rasti, napredovati
ἀποδίδωμι	izručiti, vratiti, platiti
ἀποδίδομαι	od sebe dati, prodati
χάριν διδόναι (*νέμειν, δρᾶν*)	učiniti ljubav
χάριν ἀποδιδόναι, ἀπονέμειν	izkazati zahvalnost
χάριν λέγειν	zahvaliti
δίκην διδόναι (*τίνειν*) = lat. *poenas dare*	biti kažnjen
δίκην ἐπιτιθέναι	nametnuti kaznu

Οἱ Καταναῖοι ὑπὸ τῇ Αἴτνῃ τῷ ὄρει οἰκοῦσι	Katanci stanuju pod brdom Etnom
ὑπό τινι εἶναι (kadšto i *ὑπό τινα*)	biti pod kim (u čijoj vlasti)
ὑπό τινα γίγνεσθαι	doći pod koga
ἐπί τινι εἶναι	biti nad čim
ὑφ᾽ ἑαυτῷ ἔχειν	imati pod sobom
ὑφ᾽ ἑαυτῷ i *ὑφ᾽ ἑαυτὸν ποιεῖσθαι*	podjarmiti sebi
ὑπὸ γῆς - protivno *ὑπὲρ γῆς*	pod zemljom — nad zemljom
ὑπὸ γήρως ἀσθενὴς ἦν	od starosti bijaše slab
ὑπὸ δέους - *ὑφ᾽ ἡδονῆς*	od straha — od veselja, radosti
ὑπὸ νύκτα (lat. *sub. noctem*)	pod noć

1. *Ἑκάστης ἡμέρας ἡμῖν οἱ θεοὶ ἀγαθὰ ἀνάριθμα διδόασι* [1]. 2. *Οἱ στρατιῶται τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις προύδοσαν* [1]. 3. *Μίνως καὶ Ῥα-*

δάμανθυς τοὺς πονηροὺς καταδικασθέντας ταῖς Ἐρινύσι παραδόντες εἰς τὴν τῶν ἀσεβῶν χώραν ἐξέπεμπον 1). 4. *Πυθαγόρας ἔλεγε δύο ταῦτα ἐκ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις δεδόσθαι κάλλιστα* 2), *τό τε ἀληθεύειν καὶ τὸ εὐεργετεῖν.* 5. *Τὰ τοιαῦτα λήμματα ἔοικε σιτίοις τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν διδομένοις* 3). 6. *Ἅπαν διδόμενον δῶρον, ἐὰν καὶ μικρὸν ᾖ, μέγιστόν ἐστι μετ' εὐνοίας διδόμενον* 3). 7. *Ὑπὸ Λαομέδοντος Ποσειδῶνι καὶ Ἀπόλλωνι τὸ Πέργαμον τειχίσασι ὁ μισθὸς οὐκ ἀπεδέδοτο* 2). 8. *Ἔχρῃζε Δαρεῖος δίκην ἐπιθεῖναι τοῖς Ἴωσιν.* 9. *Πολυκράτης, ὁ τῶν Σαμίων τύραννος, ὑπὸ τοῦ οἰκέτου Μαιανδρίου προδοθεὶς Ὀροίτῃ τῷ σατράπῃ ἀνεσκολοπίσθη.* 10. *Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον ἢ νόμοι πόλει καλῶς τεθέντες.* 11. *Τί ἀπήγγειλας; εἰ μὲν ἀληθῆ, σῴζου· εἰ δὲ ψευδῆ, δίκην δός.* 12. *Ἡ γεωργία πολὺ ἂν ἐπιδοίη, εἴ τις ἆθλα προτιθείη τοῖς κάλλιστα τὴν γῆν ἐργαζομένοις* 3).

(*Σκωπτικόν*)
Τῆς νυκτὸς τροχάσας ἐν ὕπνοις ποτὲ Μάρκος ὁ ἀργός
οὐκέτ' ἐκοιμήθη, μὴ πάλι που τροχάσῃ.

1. Dobr. čincim izkaži zahvalnost. 2. Bože, ti daješ ljudim sva dobra. 3. Što nemam, ne bih ni drugomu dao. 4. Likurg je bio postavio zakon: Nijedan od Špartanaca neka ne radi 4) novcem. 5. Ištite 5) i bit će vam dano što 6) god želite 7). 6. Vojnici zlatom podmićeni 8) izdadoše grad neprijateljim. 7. Valja da plemeniti ljudi veledušno nose, što 6) im god bog dade. 8. Feničani veli se da su Hellencim predali slova. 9. Napredujmo s božjom pomoću u 9) kreposti i mudrosti. 10. Sudac neka glasuje po zakonu, ne bez 10) glave po 11) sebi samomu. 11. S 12) kim bi se mi radje dogovarali (dogovorili) nego s onimi, koji su od nas vjerni nadjeni 13)? 12. Oko česa bi roditelji nastojali ako ne oko djece svoje? 13. Kakve nagrade biše odredjene na onom megdanu 14)? 14. Država atenska nametaše kaznu onomu koji 15) ne bi častio roditelje. 15. Ako 15) bog dâ, ništa ne može 16) zavist, a ako ne 17) dâ, ništa ne može trud. 16. Oni koji 15) se ne pokoravaju zakonim, treba da budu kažnjeni. 17. Filosof Empedokle odbi 18) kraljestvo pruženo 19) od svojih sugradjana 20). 18. Herakle usadi u Olimpiji maslinu, od 21) koje se vienci davahu atletim 22). 19. Kiro prijateljim dieljaše darove pazeći 23) na 24) običaje svakoga. 20. Nije tako lasno, kako misliš, upotrebiti dobro dokolicu. 21. Čuvajte se da ne dadete svoj glas proti zakonu. 22. Hellencim davahu trublje znamenje 25

(za bitku). 23. Mi se sgrozismo[26]) od radosti i ljubavi, a vi od straha. 24. Ako se zakon prikazuje[27]) zao, treba ga promieniti.

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) razrieši participij (aktivno i passivno), 4) radim novcem *χρηματίζομαι*, 5) *αἰτέω*, 6) relativ s *ἄν*, 7) *χρήζω*, 8) *διαφθείρω*, 9) *πρός τι*, 10) bez glave *εἰκῇ*, 11) *ἐπί τινος*, 12) dativ, 13) *δοκιμάζω*, 14) *ἀγών*, 15) partic. konstr; 16) *ἰσχύω*, 17) koja negacija? 18) *παραιτέομαι*, 19) *δίδωμι*, prezent, 20) *πολίτης*, 21) *ἀπό*, 22) *ἀθλητής*, 23) *σκοπέω*, 24) *εἰς*, 25) *σύνθημα* 26) *φρίσσω*, 27) *δοκέω*

LIV.

Sprezanje gl. *ἵστημι* u aktivnom obliku.

ἡ στάσις	stajanje, stanište; ustanak
ἡ ἀνάστασις	prognanje iz sjedišta, razorenje
ἡ ἀπόστασις	odstup, odmet; razstup, daljina
ἡ μετάστασις	premještanje, promiena
τὸ σύστημα	sustav; suglasje
τὸ ἀπόφθεγμα (od *ἀποφθέγγομαι*)	dosjetliva izreka, pametna rieč
τὸ μηχάνημα - (*ἡ μηχανή*)	sve umjetno upravljeno; sprava, stroj

ἐπὶ τῷ στόματι	na ušću
ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις	na dvoru kralja persijskoga
ἐπὶ ξενῆς γῆς	na tugjoj zemlji
ἐπὶ μαρτύρων	pred svjedoci
ἐπ᾽ ἄρχοντος - *ἐπ᾽ ἐμοῦ*	za vladanja - za moga vremena
ἐπὶ κινδύνου	za vrieme pogibelji
ἐπὶ δόρυ - *ἐπ᾽ ἀσπίδα*	na desno - na lievo
ἐπὶ θήραν	u lov
ἐφ᾽ ὕδωρ (*μεθ᾽ ὕδωρ*) *πέμπειν*	poslati po vodu

1. *Οἱ κακοί σε εἰς ἐρημίαν φίλων καθιστᾶσιν* 1). 2. *Εἰ βούλεσθε ἄλλους παιδεύειν, τὴν ὑμετέραν αὐτῶν σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστατε* 2). 3. *Ἀνθρώπους τὰς ἐκ θεοῦ τύχας δοθείσας* 3) *ἀναγκαῖόν ἐστι φέρειν.* 4. *Λακεδαιμονίοις τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ σείσαν-*

τος[3]) *οἱ Εἵλωτες εἰς Ἰθώμην ἀπέστησαν.* 5. *Ὁ συκοφάντης χαίρει εἰς ἀγῶνας καθιστὰς*[3]) *ἀνθρώπους.* 6. *Ὥρα ἐστὶ νυκτοφύλακας καθιστάναι καὶ σύνθημα παραδιδόναι.* 7. *Τοὺς φίλους ἡμῶν*[4]) *οὐκ ἂν ῥᾳδίως ἀφισταίης, πιστότατοι γάρ εἰσιν.* 8. *Αἱ Μοῦσαι τὰς αὐτῶν δωρεάς, οἷς τε ἂν ἐθέλωσι καὶ ἐφ' ὅσον ἂν οἴωνται καλῶς ἔχειν, μεταδιδόασιν.* 9. *Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης συνιστάτην τὴν τῶν Ἑλλήνων συμμαχίαν τὴν πρὸς τοὺς Πέρσας.* 10. *Οὐδὲ τὸν ἀέρα οἱ ἄνθρωποι τοῖς ὀρνίσιν ἐλεύθερον εἴων παγίδας καὶ νεφέλας ἱστάντες.* 11. *Ζεὺς Ἡρακλεῖ ἰσχὺν ἔδωκεν*[5]) 12. *Ὁ νικήσας ἐν πολέμῳ στρατηγὸς ἀνέθηκε Ἄρει ἄγαλμα χρυσοῦν*[5]). 13. *Δίκην διδόντων οἱ τοὺς νόμους παραβαίνοντες.*

1. Ptičari stavljaju (stavljahu, staviše, stavit će) mreže i zamke. 2. Miltiadov slavoluk[6]) trgaše[7]) iza sna[8]) Temistokla. 3. Gradjani se bojahu, da dušmani ne pobune[9]) njihove podložnike[10]). 4. Zli se vesele razstavljajuć[11]) prijateljstva dobrih. 5. Koji[12]) su nas izdali, bili su kažnjeni. 6. Drakon i Solon davahu Atenjanim zakone. 7. Ako[13]) se dar dade dobrovoljno[14]), ugodno (ga) je primiti[15]). 8. Dižimo[7]) plemenitim ljudim kipove, koji će njihovu slavu oglasivati[16]) potomcim. 9. Tantalo, kako vele, uviek žedneć stoji[17]) pri[18]) jezeru Hada. 10. Persej[19]) izbavi[20]) Andromedu[21]), izdržavši[22]) i ubivši kit[23]). 11. Prometej ukravši oganj dade ga ljudim. 12. Dobročincim izkaži što prije zahvalnost. 13. Ko[12]) ne[24]) ima mnogo, ne bi dao mnogo. 14. Ko[25]) se ne pokorava vladaocim, neka se kazni. 15. Korinćani odmetnuše[9]) mnoge saveznike od Atenjana. 16. Filipp posla plaćenike[26]) u[27]) Oreos[28]), da postave[29]) Filistida[30]) (za) tirana[31]). 17. Platon reče, da se sviet sastoji[32]) iz vatre, vode, vazduha i zemlje. 18. Najboljemu će biti predana vlada. 19. Tko bi zakone dao bezumnim ljudim? 20. Ne cienite li najviše biti hvaljeni od dobrih? 21. Kako upotrebiste svoju dokolicu? 22. Koju poputbinu valja da sebi spravimo za[33]) starost?

---

1) kako s futurom? s aoristom? s perfektom? 2) kako singularno? 3) razrieši participij, 4) kako još namjesto *τοὺς φίλους ἡμῶν*? 5) kako passivno? 6) *τρόπαιον*, 7) *ἀνίστημι*, 8) plur; 9) *ἀφίστημι*, 10) *ὑπήκοος*, 11) *διίστημι*, 12) partic. konstr; 13) *ἐάν*, 14) prislov od *ἡδύς*, 15) *ἀποδέχομαι*, 16) *παραγγέλλω*, 17) perfekt, 18) *ἐπί*, 19) *Περσεύς*, 20) *λύω*, 21) *Ἀνδρομέδα*, 22) *ὑφίστημι* aor. II, 23) *τὸ κῆτος*, 24) *μή*, 25) relativ s *ἄν*, 26) *ξένος*, 27) *ἐπί*, 28) *Ὠρεός, οῦ*, 29) partic. fut. od *καθίστημι*, 30) *Φιλιστίδης*, 31) *τύραννος, ου*, 32) perf. od *συνίστημι*, 33) *εἰς*

LV.

Sprezanje gl. ἵστημι u medijalnom i passivnom obliku.

ἵστημι, *prelazno* u prez. fut. ao. I. A.	staviti
i ao. I. P. i M. — *neprelazno* u prez. i fut. M., u perf. ao. II A. i fut. III.	stojati, stati
καθίστημι (prel. i neprel. kao ἵστημι); kako glasi futur? itd.	postaviti, namjestiti
ἀνίστημι	dizati, krenuti (zvjerad itd.)
ἀνίσταμαι: ἀναστήσομαι, ἀνέστην, ἀνέστηκα	podići se, ustati, izseliti se
παρίστημι	staviti pokraj, nuz
παρίσταμαι	stojati nuz pristupiti, pomagati
ἀφίστημι	odmetati, odstraniti
ἀφίσταμαι	odmetnuti se, okaniti se
ἐφίστημι	staviti na, postaviti
ἐφίσταμαι	staviti se na, stupiti na, stati pri
μεθίστημι	premjestiti, prevrnuti
μεθίσταμαι	premjestiti se, okrenuti se
διίστημι	razstaviti
διίσταμαι	razstaviti se
ἐξίστημι	izstaviti; zanieti, obmanuti
ἐξίσταμαι	otići, ukloniti se
περιίστημι	staviti naokolo
περιίσταμαι	postaviti se okolo
συνίστημι (fut. συστήσω)	sastaviti, složiti
συνίσταμαι	skupa stojati; sastojati se
Ἡ πολιτεία συνέστηκε (καθίσταται) ἐκ	Država se sastoji iz

Διαλεκτικὴ μελέτη.

1. Ἡ Τύχη ἐπὶ στρογγύλου λίθου ἑστῶσα πλάττεται. 2. Ῥήγιον ᾤκισαν Χαλκιδεῖς ἀπ' Εὐρίπου διὰ λιμὸν ἀναστάντες 1) 3. Οἰδίπους μὲν ἐξετέθη εἰς Κιθαιρῶνα, Πάρις δὲ εἰς Ἴδην. 4. Τῆς Σφιγγὸς τὰς Θήβας σφιγγούσης 2) Κρέων ἐκήρυξε, τῷ τὸ αἴνιγμα τῆς Σφιγγὸς λύσοντι 2) τὴν βασιλείαν τε καὶ τὴν Λαΐου δώσειν γυναῖκα. 5. Νέφη γίγνεται καὶ συν-

ἵσταται ἐκ ῥευμάτων συλλογῆς ἀπό τε γῆς καὶ ὑδάτων. 6. *Ὁ Πλάτων τοῖς μεθύουσι συνεβούλευε κατοπτρίζεσθαι· ἀποστήσεσθαι γὰρ τῆς τοιαύτης ἀσχημοσύνης.* 7. *Ἄλεξις ὁ ποιητὴς λέγει· Πάντα τὰ ζητούμεν' ἐξευρίσκεται, ἂν μὴ προαποστῆς μηδὲ τὸν πόνον φύγῃς.* 8. *Κάτων γέροντι πονηρῷ ἔφη· Τί, ἄνθρωπε, τῷ γήρᾳ πολλὰ κακὰ ἔχοντι τὴν ἐκ πονηρίας αἰσχύνην προςτίθῃς;* 9. *Τὸν εὐεργετηθέντα, ὅταν, οἷός τε ὢν χάριν ἀποδοῦναι, μὴ ἀποδῷ, ἀχάριστον καλοῦμεν.* 10. *Δύο ἐστὶ τὰ παιδεύοντα*[2] *τοὺς νέους, ἥ τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία καὶ ἡ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς διδομένη δωρεά.* 11. *Τρία ἐστίν, ἐξ ὧν ἡ πολιτεία συνέστηκε· ὁ ἄρχων, ὁ δικαστής, ὁ ἰδιώτης.*

1. Ne odmeći prijatelja od prijatelja. 2. Ako[3] svoju izobraženost postavljaš drugim za[4] primjer, nadaj se da[4] ćeš druge izobraziti. 3. Ustaj[5], mladiću, pred[6] starcem; jerbo je dužnost mladića pred starci ustajati. 4. Okanite se sramotnih djela, a častnih latite se[7]. 5. Koji plemeniti čovjek ne bi rado pomagao nesretnicim? 6. Nećeš li ti što prije zahvaliti svomu dobročincu? 7. Koja se kazna ima nametnuti izdajicam? 8. U peloponnežkom[8] ratu *jedan* čovjek, Perikle, uzdizaše[9] i probudjivaše[10] grad i protivljaše se[11] i kuzi[12] i ratu. 9. Raznese[13] se glas, da su se saveznici odmetnuli od grada. 10. Tantalo stojaše[14] u jezeru žedneć 11. Aleksandar zauzevši[15] Tebu predade sve gradjane. 12. Konon[16] podiže[10] opet zidine Atenjana od Lisandra[17] razorene[18]. 13. Daj i dat će ti se. 14 Ako ne budemo izbjegavali pogibelji, u velike ćemo smetnje postaviti[19] sebe same. 15. Zimi je sunce najdalje[20] od zemlje, a ljeti najbliže[21]. 16. Kad[22] se predobiše dušmani, bi postavljen[19] slavoluk i porazdieljene[24] vojnicim nagrade[23]. 17. Naš grad prvi i dade sebi zakone i načini[25] sebi ustav[26]. 18. Svaka je duša neumrla, ona pak koja[22] se razstavi iz ovog života, i bez tuge[27]. 19. Kada[22] se svrši[28] peloponnežki rat, biše od Špartanaca u većini gradova Grčke namještene oligarhije. 20. Atenjani izagnaše[29] prvi kod njih obstojeća[30] tiranstva[31] i uvedoše[25] pučku[32] vladu.

---

1) kako passivno? 2) razrieši participij, 3) *ἐάν*, 4) ne prevodi se 5) *ὑπανίσταμαι*, 6) dativ. 7) *ἅπτομαι*, 8) *πελοποννησιακός*, 9) *ἐξορθόω*, 10) *ἀνίστημι*, 11) *ἀντιτάττομαι*, 12) *λοιμός*, 13) *διασπείρω*, 14) stojim *ἕστηκα*, 15) *ἐκπολιορκέω*, 16) *Κόνων*, 17) *Λύσανδρος*, 18) *κατασκάπτω*, 19) *καθίστημι*, 20) najdalje sam od *πλεῖστον ἀφέστηκά τινος*, 21) *ἐλάχιστον*, 22) partic. konstr; 23) *ἆθλον*, 24) *διαδίδωμι*, 25) načiniti sebi *καθίσταμαι* aor. med; 26) *πολιτεία*, 27) *ἄλυπος, ον*, 28) *καταλύω*, 29) *ἐκβάλλω*, 30) perf. od *καθίστημι*, 31) *τυραννίς, ίδος*, 32) pučka vlada *δημοκρατία*

LVI.

Drugi glagoli spadajući na 1. razred glagolâ na *μι*.

a) Glagoli kojim osnova svršuje na *α*; C. § 312.

ἠμί (samo u imperf. *ἦν* i *ἦ*)	velim (rekoh, reče)
ὀνίνημι (*τινα*) = *ὠφελέω τινα*; impf. manjka, fut. *ὀνήσω*, ao. *ὤνησα*	koristim (komu)
ὀνίναμαι, aor. *ὠνήμην*	okorišćujem se, imam korist
πίμπλημι (*τινός*) - uzgr. obl. *πλήθω*	punim (čim) — pun sam
ἐμπίπλημι	napunjujem
πίμπρημι - uzgr. obl. *πρήθω*	palim — gorim
ἐμπίπρημι	upaljujem
φημί - *ἡ φήμη*	velju, govorim — glas
χρή - (*χράω*)	valja, treba — trebati; uzajmiti
ἀπόχρη (*ἀρκεῖ, ἱκανόν ἐστιν*)	dosta je
κίχρημι (*δανείζω*)	posudjujem, dajem u zajam
ἄγαμαι (*τινά* i *τινός*)	divim se (komu)
δύναμαι	mogu
ἐπίσταμαι - *ἡ ἐπιστήμη*	znam, umijem — znanost
ἔραμαι (*ἐράω*) *τινός*	zaljubljen sam, ljubim
κρέμαμαι	visim, obješen sam

1. *Εἰς ἀρχὴν κατασταθεὶς*[1] *μηδενὶ χρῶ πονηρῷ εἰς τὰς διοικήσεις*[2]. 2. *Ἐπίστασθε ὅτι οὐ πλῆθός ἐστι τὸ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦν*[1]. 3. *Ἀγησίλαος τοὺς Ἀκαρνᾶνας τρεψάμενος*[1] *τρόπαιον ἐστήσατο*. 4. *Ἡ κακία ἐμπίπλησι*[4] *τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων λύπης καί θρήνων καὶ μεταμελείας*[5]. 5. *Ἀλέξανδρος ἐνέπρησε τὰ ἐν Περσεπόλει βασίλεια*[5]. 6. *Πλουτᾶρχος φῆσαι λέγεται· Μὴ παιδὶ μάχαιραν, ἡ παροιμία φησίν· ἐγὼ δὲ φαίην ἄν· μὴ παιδὶ πλοῦτον μηδὲ ἀνδρὶ ἀπαιδευσίαν*. 7. *Ἀρ' ὄναιτ' ἂν ἄνθρωπος πολλὰ κεκτημένος, νοῦν μὴ ἔχων*[1]; 8. *Ἐκοσμήθη ἡ Ὀλυμπία ἐκ τοῦ πλήθους ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης ἀνετίθετο τῆς Ἑλλάδος*. 9. *Ξέρξης ὕπαρχον ἐν τῷ Δορίσκῳ καταστήσας Μασκάμην τὸν Μεγαδόστου, τὸν δὲ ὑπὸ Δαρείου σταθέντα καταπαύσας ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν διὰ τῆς Θράκης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα*. 10. *Τῶν χρημάτων τῶν ἐμῶν σοι χρήσω ὅ τι βούλει*. 11. „*Ταῦτα, ὦ φίλε, οὐκ ἐμοῦ ἤκουσας*.“ *Τί*

διαφέρει, ἦ δ' ὅς, ὅτου ἤκουσα; „Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, πάντως γὰρ οὐ τοῦτο σκεπτέον, ὅστις τι λέγει, ἀλλὰ πότερον ἀληθὲς λέγεται ἢ οὔ.“

Θησαυρὸς μέγας ἐστὶ ἀγαθὸς φίλος, Ἡλιόδωρε,
τῷ καὶ τηρῆσαι τοῦτον ἐπισταμένῳ.

1. Što da rečem, da vas uvjerim? 2. Što bi srca ljudska napunilo boljimi nadami nego li pobožnost? 3. Kako bi iskren[6] čovjek umio lagati? 4. Mudraci mogu (će moći) sve promjene sreće veledušno podnositi. 5. Sokrate je mnogo[7] koristio domovini, navraćajuć[8] mladiće na[9] krepost. 6. Atena bi dva puta popaljena od Persijanaca. 7. Vele da se je Krezo veoma divio Solonu Atenjaninu. 8. Špartanci običavahu ustati[10] pred svakim starcem. 9. Neki Hrisipp[11] reče: Pijanstvo[12] vele da je malena bjesnoća[13]. 10. Minos ukidaše[14] razbojničtvo[15] s[16] mora u[17] koliko mogaše. 11. Čovjek, kojega[18] je duša napunjena zlobom, vrlo je nesrećan. 12. Što znadete, čuvajte[19] vježbanjem. 13. Stari Atenjani, kada je trebalo[20] ratovati, sami ratovahu; njihovi potomci pak mišljahu da je dosta poslati plaćenike. 14. Ne poduzimlji[21] što[18] ne[22] umiješ, da ne budeš izsmiehavan[23]. 15. Imamo (imat ćemo) veću[24] korist trpeći[25] krivdu[26] nego čineći istu. 16. Ustani prije pijanstva; inače[27] bi (ti) izgubio svoje dostojanstvo[28]. 17. Ako ti se čini da pravo kažem, potvrdi, ako[27] li ne, oprovrgni a ne potvrdi. 18. Andromeda, koja bijaše obješena o[29] hrid[30], bi oslobodjena od Perseja. 19. Od Lisandra Špartanca bi u Ateni namješteno[31] trideset tirana. 20. Efezijani[32] obsjednuti od Kreza posvetiše[33] svoj grad Artemidi.

---

1) razrieši participij, 2) kako pluralno? 3) kako singularno? 4) koje bi vrieme moglo tu još stati? 5) kako passivno? 6) *ἀληθινός*, 7) plur; 8) *προτρέπω* aor; 9) *εἰς*, 10) *ὑπανίσταμαι*, 11) *Χρύσιππος*, 12) *μέθη*, 13) *μανία*, 14) *καθαιρέω*, 15) *τὸ ληστικόν*, 16) *ἐκ*, 17) *ἐπί* akuz; 18) relatiz s *ἄν*, 19) *διαφυλάττω*, 20) opt. iterat; 21) *ἐπιχειρέω* aor; 22) *μή*, 23) *διαγελάω*, 24) *πλέον*, 25) *πάσχω*, 26) *ἀδικία*, 27) *εἰ δὲ μή*, 28) *τιμή*, 29) *ἐκ*, 30) *πέτρα*, 31) *καθίστημι* aor. pass; 32) *Ἐφέσιος*, 33) *ἀνατίθημι*

LVII.

b) Glagoli kojim osnova svršuje na *ε*; C. § 313.

ἵημι - ἵεμαι	slati, hitati - hititi, srtati, žuriti se
ἐξίημι	izaslati, izpustiti; izlievati se
ἀφίημι	odpustiti
ἀνίημι	slati gori; puštati, popuštati
καθίημι	spustiti (dolje)
συνίημι	sastaviti; ćuti, razumjeti
ἡ σύνεσις - συνετός	razum, dovidnost — razuman
προίημι	odposlati, izaslati, poslati, pustiti
προίεμαι	baciti od sebe, žrtvovati
προσίεμαι (τί)	privoliti, dopustiti
παρίημι	propustiti, zanemariti
ἐφίημι	tjerati, baciti na, odapeti; dopustiti
μεθίημι	popustiti, pustiti, prepustiti
μεθήμων	popustljiv, nemaran, nehajan
δίδημι, obično *δέω*	vezati

1. *Μηδέποτε μεθίετε τὰ δέοντα πράττειν* 1). 2. *Ὥσπερ τὰ τόξα, οὕτω καὶ τὰς ψυχὰς χρὴ τότε μὲν ἐντείνειν, τότε δὲ ἀνιέναι.* 3. *Ἡ Ἀττικὴ γῆ πρώτη τὴν ἐλαίαν τοῖς ἀνθρώποις ἀνῆκεν.* 4. *Οὐδὲν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος* 2). 5. *Οἱ Πέρσαι ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας πολέμῳ πολλοὺς τῶν θεῶν νεὼς ἐνέπρησαν* 3). 6. *Οὐδὲν συμφέρει τοῖς ἀνθρώποις τὸ πλουτεῖν μὴ ἐπισταμένοις* 4) *χρῆσθαι τῷ πλούτῳ.* 7. *Οἱ μὲν ἀπαίδευτοι παῖδες τὰ γράμματα, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἄνδρες τὰ πράγματα οὐ συνιᾶσιν.* 8 *Ἀφέντες τὰ φανερὰ μὴ διώκετε τὰ ἀφανῆ* 1) 9. *Μεγάλην παιδείαν νομίζετε, δι᾽ ἧς δυνήσεσθε φέρειν τὴν ἀπαιδευσίαν* 2) 10. *Ἀλέξανδρος τὸν βίον ἑαυτοῦ βραχὺν πλείστων καὶ μεγίστων πράξεων ἐνέπλησεν.* 11. *Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν Κέρκυραν οὐκ ἐβούλοντο προέσθαι τοῖς Κορινθίοις.* 12. *Ὁ Νεῖλος ἐξίησι (ἐκβάλλει) εἰς τὴν θάλατταν ἑπτὰ στόμασιν.* 13. *Δικαιοσύνη αὐτὴ δι᾽ ἑαυτὴν τὸν ἔχοντα ὀνίνησιν* 3) 14. *Τὸ χρυσόμαλλον ἐν Κόλχοις ἦν ἐν Ἄρεος ἄλσει κρεμάμενον ἐκ δρυός, ἐφρουρεῖτο δὲ ὑπὸ δράκοντος ἀύπνου.* 15 *Πλούτων Περσεφόνης ἐρασθεὶς ἥρπασεν αὐτήν.*

Μήποτε τὸν παρεόντα παρεὶς φίλον ἄλλον ἐρεύνα,
δειλῶν ἀνθρώπων ῥήμασι πειθόμενος.

1. Neka nitko ne propusti činiti svoje dužnosti. 2. Stada[6] popasoše[7] mjesta, na[8] koja ih pastiri vodjahu[9]. 3. Ja kušah koristiti vam, kako sami znadete, koliko mogah. 4. Sjajni hram Artemidin u Efezu[10] bi zapaljen od njekoga zlobnika[11]. 5. U miru Antalkidinu[12] obećaše[13] Lakedemonci da će odpustiti slobodne[14] sve gradove. 6. Kod Maratona Atenjani srtahu[15] trkom[16] na[17] Persijance. 7. Ne imam, kamo da se obrnem (Ne imah, kamo bih se obrnuo). 8. O da bi meni bogovi ovu moć podali[18]! 9. Kaži što treba da učinim, pa će bit učinjeno[19]. 10. Sada se ne bih veselio, da niesam onda trudio[20]. 11. Oni koji ništa ne razumiju, slični su živinam[21] nego ljudim. 12. Ne puštajte stalno[22] hvatajuć[23] nestalno[24]. 13. Tko bi zanemario brata i tražio drugoga prijatelja? 14. Odapetu[25] strielu[26] ne možeš obustaviti[27]. 15. Klearh za[28] novce, koje mu dade Kiro, pokupi vojsku. 16. Bogovi Alkestu[29] koja[30] sama bijaše umrla[31] za svoga muža, odpustiše[32], diveći se[33] njezinu činu, opet iz Hada. 17. Ako[30] si srećan, budi pametan[34], da možeš podnositi i nesreće. 18. Dobročincu se često zla zahvala vraća. 19. Od naših imovinâ[35] mi ćemo vam posuditi koju[36] hoćete. 20. U ratu proti Hellencim biše od Persijanaca mnogi hramovi bogova popaljeni.

1) kako singularno? 2) kako s aoristom? 3) kako passivno? 4) razrieši participij, 5) kako s futurom? 6) *ἀγέλη*, 7) *νέμομαι*, 8) *ἐπὶ*, 9) *ἐφίημι*, 10) *Ἔφεσος*, 11) *κακοῦργος*, 12) *Ἀνταλκίδας*, 13) *ἐπαγγέλλομαι*, 14) *αὐτόνομος, ον*, 15) *ἐφίεμαι*, 16) *δρόμος, ου*, 17) *πρός*, 18) *παρατίθημι*, 19) fut. III; 20) imperf; 21) *θηρίον*, 22) *φανερός*, 23) *διώκω*, 24) *ἀφανής, ες*, 25) *ἀφίημι*, 26) *βέλος, ους*, 27) *κατέχω*, 28) *ἀπό*, 29) *Ἄλκηστις, ιδος* i *ιος*, 30) partic. konstr; 31) aor; 32) *ἀνίημι*, 33) *θαυμάζω τι*, 34) *σωφρονέω*, 35) *κτῆμα*, 36) *ὅστις*

LVIII.

c) Glagoli kojim osnova svršuje na *ι*; C. § 314.

εἶμι	ići	*εἰμί*	biti
ἄπειμι	otići, odlaziti	*ἄπειμι*	biti odsutan
πάρειμι	mimoići, proći	*πάρειμι*	biti prisutan
ἔξειμι	izaći, izlaziti	*ἔξεστι*	slobodno je
πρόειμι	napred ići, napredovati	*ἔνεστι* = *ἔνι*	moguće je

πρόςειμι	približivati se, pristupiti	*ἧμαι* (u prozi obično *κάθημαι*)	sjediti
περίειμι	obići, obilaziti		
κεῖμαι	ležati		
διάκειμαι	nalaziti se u kojem stanju	*οὐσία*	imovina, bitnost
εὖ διάκειμαι ili *εὖ (δια) τέθειμαι*	ja sam u dobru stanju	*παρουσία*	prisutnost
		ἐξουσία	sloboda, moć

1. *Μὴ λέγε, τίς ἦσθα πρότερον, ἀλλὰ νῦν τίς εἶ* [1]. 2. *Εὐτυχῶν μὲν μὴ ἴσθι ὑπερήφανος, ἀπορῶν δὲ μὴ ταπεινοῦ* [1]. 3. *Ἐπειδή ἐστε φιλομαθεῖς, ἔσεσθε πολυμαθεῖς* [2]. 4. *Αἱ ἀρχαὶ μάλιστα ἐπεμελοῦντο, ὡς ἂν βέλτιστοι εἶεν οἱ πολῖται* [3]. 5. *Ἐν Ἅιδου ἐκάθηντο δικασταὶ δύο, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς, οἳ τοὺς νεκροὺς ἔκρινον* [4]. 6. *Ἴτω τὰ πράγματα, ὅπῃ ἂν τῷ θεῷ φίλον ᾖ.* 7. *Κάδμον λέγουσι δράκοντος ὀδόντας σπεῖραι, ἄνδρας δὲ ἀπὸ τῶν ὀδόντων ἀνεῖναι τὴν γῆν.* 8. *Δημήτηρ μετὰ λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν ζητοῦσα τὴν θυγατέρα Περσεφόνην περιήει.* 9. *Οἱ δράκοντες καὶ αἱ γλαῦκες ἀνέκειντο τῇ Ἀθηνᾷ, γλαυκώπιδι οὔσῃ.* 10. *Μέθετε αὐτοὺς ἰέναι, ὅποι ἂν βούλωνται.* 11. *Πολλὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἀδυνατεῖ τῷ νῷ συνιέναι.* 12. *Μὴ παρίετε τὴν μοῦσαν, ἵνα μὴ ἄμουσοι κληθῆτε.* 13 *Δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν.* 14. *Θεμιστοκλῆς οὐδὲν ὤνητο οὔτε ἐκ τῆς ναυμαχίας τῆς περὶ Σαλαμῖνα οὔτε ἐκ τῆς πρεσβείας τῆς εἰς Σπάρτην.* 15. *Ἀγησίλαος παραιτούμενός τινα τῶν φίλων παρὰ τοῦ Καρὸς Ἰκαριέως ἔγραψε πρὸς αὐτόν· Νικίας εἰ μὲν οὐκ ἀδικεῖ, ἄφες· εἰ δὲ ἀδικεῖ, ἡμῖν ἄφες, πάντως δ' ἄφες.*

(*Ἐπιτύμβιον*)

Τύμβος Ἀχιλλέως ῥηξήνορος, ὅν ποτ' Ἀχαιοί
δώμησαν Τρώων δεῖμα καὶ ἐσσομένων,
Αἰγιαλῷ δὲ νένευκεν, ἵνα στοναχῇσι θαλάσσης
κυδαίνοιτο πάις τῆς ἁλιᾶς Θέτιδος.

1. Ako je tako negdje [5] bogovim milo, neka bude tako. 2. Stara je rieč, da bog drži [6] početak i svršetak i sredinu [7] svega što [8] biva. 3. Kad [8] vlada [9] sila, ništa ne valja [10] zakon. 4. Sve znati bilo [11] bi izvan čovječje naravi. 5. Lud [12] će, ako [8] je srećan, biti objestan. 6. Koliko je odavle daleko vojska? 7. Kuda da unidjem? zar [13] ovuda? 8. Na [24] koga odape Pandar svoju strielu [15]? 9. Ostani tu; što treba da onamo ideš? 10. Grci držeći [16] pred sobom oružje približivahu se [17]. 11. Da niesam Aleksandar, bio bih Diogene. 12. Spremi [18] se, o Kiro,

već bo odlaziš medju[19] bogove. 13. Koristite[20], koliko možete, svojoj domovini. 14. Ako budeš nesrećan, nećeš imati[21] prijateljâ. 15. Krokodili izlaze obdan iz vode na[14] suho[22]. 16. Ledka[23] pušta (od sebe) žalovit[24] glas[25]. 17. Ostavi svoje trofeje na zemlji; jerbo u Hadu je mir. 18. Bogovi, kako veli Hesiod[26], ne davaju ljudim ništa dobra bez napora[27] i brige[28]. 19. I najbezćutniji[29] sramit će se ostaviti[20] dobročinca oskudna[30]. 20. Plemenita mladića ne bi (ti) nikako prisilio slagati i sakriti istinu.

---

1) kako pluralno? 2) kako singularno? 3) kako s prezentom? 4) kako passivno? 5) *πή*, 6) *ἔχω*, 7) *τὸ μέσον*, 8) partic. konstr; 9) *πάρειμι*, 10) *ἰσχύω*, 11) ležalo bi, 12) *μῶρος*, 13) *ἄρα*, 14) *ἐπί τινα*, 15) *βέλος*, *ους*, 16) držati pred sobom *προβάλλομαι* aor; 17) *ἔπειμι*, 18) *συσκευάζω*, 19) *εἰς*, 20) aor; 21) *εἰμί*, 22) *γῆ*, 23) *ἡ ἀλκυών*, 24) *γοώδης*, 25) *ἦχος*, *ον*, 26) *Ἡσίοδος*, 27) = trud, 28) *ἐπιμέλεια*, 29) bezćutan, *ἀναίσθητος*, 30) *ἐνδεής*, *ες*

LIX.

Aoristi tvoreni bez umetka; C. § 316.

βαίνω (neprel. fut. *βήσομαι*, aor. *ἔβην*, pf. *βέβηκα*) - prel. fut. *βήσω*, aor. *ἔβησα*	koracati, stupati, hodati, ići
ἀναβαίνω - *καταβαίνω*	uzaći, uzilaziti · saći, silaziti
ἡ βάσις	stupaj, hod; osnova, temelj
γηράσκω, fut. *γηράσομαι* i *γηράσω*, ao. *ἐγήρασα* (inf. *γηρᾶναι*), pf. *γεγήρακα*	stariti, ostarjeti
διδράσκω, obič. *ἀποδιδράσκω*, fut. *δράσομαι*, ao. *ἔδραν*, pf. *δέδρακα*	uteći, potajno pobjeći
πέτομαι, fut. *πτήσομαι*, ao. *ἐπτόμην* (inf. *πτέσθαι*), *ἐπτάμην* (inf. *πτάσθαι*) i *ἔπτην* (inf. *πτῆναι*, pt. *πτάς*), pf. *πεπότημαι* od poet. *ποτάομαι*	letjeti

aor. *ἔτλην* itd; fut. *τλήσομαι*, pf. *τέτληκα*	pretrpjeh, odvažih se
τάλας, τάλαινα, τάλαν	trpeći, jadan, biedan
aor. *ἐπριάμην* itd. (prez. *ὠνοῦμαι*)	kupih — (kupujem)
φθάνω, fut. *φθάσω* i *φθήσομαι*, ao. I. *ἔφθασα*, ao. II. *ἔφθην*, pf. *ἔφθακα*	preticati, preteći
σκέλλω, fut. *σκελῶ*, u sastavini *σκλήσομαι*, ao. I. *ἔσκηλα*; u Hom. ao. II. *ἔσκλην*	sušiti
ἁλίσκομαι, fut. *ἁλώσομαι*, ao. *ἑάλων* i *ἥλων*, pf. *ἑάλωκα* i *ἥλωκα*:	biti uhvaćen, hvatati se, biti osvojen
αἰχμάλωτος (od *αἰχμή* i *ἁλίσκομ*)	zarobljenik
βιόω (u prez. obič. *βιοτεύω, ζάω*), fut. *βιώσομαι*, ao. I. *ἐβίωσα* (riedak), obič. ao. II. *ἐβίων*, pf. *βεβίωκα*	živjeti
γιγνώσκω, fut. *γνώσομαι*, ao. *ἔγνων*, pf. *ἔγνωκα, ἔγνωσμαι*, ao. p. *ἐγνώσθην*. — *ἀναγιγνώσκω*	poznati, uviditi, misliti, suditi. — čitati
πίνω, fut. *πίομαι*, ao. *ἔπιον*, pf. *πέπωκα, πέπομαι*	piti
δύω (i *δύνω*): *δύσω, ἔδυσα, δέδυκα*	ugnjuriti, utopiti
δύομαι - *δύσομαι* - ao. II. *ἔδυν* (nep.)	uroniti, potonuti
φύω, fut. *φύσω*, ao. *ἔφυσα*	radjati, stvarati
φύομαι - *πέφυκα* - *ἔφυν* (neprel.)	narasti, postati, nastati, biti

1. *Δεκάτῳ ἔτει τῆς πολιορκίας Ἴλιον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἑάλω.* 2. *Μίνως ἐν Ἅιδου ἐπὶ θρόνου τινὸς ὑψηλοῦ ἐκάθητο, παρειστήκεσαν δὲ αὐτῷ Ποιναὶ καὶ Ἀλάστορες καὶ Ἐρινύες.* 3. *Ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς τολμᾷ γράφειν, ὅτι δεσπότης ἐστὶ ἁπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου*[1]. 4. *Ξενοφῶν θαμινὰ παρήγγειλεν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο.* 5. *Οἱ Λυσιτανοὶ παιᾶνας ᾄδουσιν, ὅταν ἐν μάχῃ ἐπίωσι τοῖς ἀντιτεταγμένοις*[1]. 6. *Ἡ στρατιά σοι ἐφεῖτο ὅ τι ἐβούλου ποιῆσαι.* 7. *Σκεπτέον, τίν' ἂν τις τρόπον ἄριστα βιῴη.* 8. *Ἀλέξανδρος τὴν Μακεδονικὴν χλαμύδα καταβαλὼν κάνδυν ἐνέδυ καὶ τιάραν ὀρθὴν ἐπέθετο.* 9. *Πότερον ἀποδίδοσθαι ἢ πρίασθαι βούλεσθε;* 10. *Τίς ἂν μῶρος δύναιτο ἐν οἴνῳ σιωπᾶν;* 11. *Δέξεσθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν;* 12. *Πῇ στῶ; πῇ βῶ;* 13. *Τοὺς κύνας τοὺς χαλεποὺς οἱ νομεῖς*

τὰς μὲν ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύκτας ἀφιᾶσιν 2). 14. *Ὕβρις κακὸν μέγιστον τοῖς ἀνθρώποις ἔφυ.* 15. *Πᾶσιν ἄδηλον ἦν, πῶς ἡ μάχη ἀποβήσοιτο.* 16. *Ὁ διδοὺς* 3) *ὅρκον πονηρῷ μαίνεται.* 17. *Ὦ γῆρας, ὡς ἅπασιν ἀνθρώποισιν εἶ ποθεινὸν ὡς εὔδαιμον· εἶθ' ὅταν παρῇς, ἀχθηρὸν ὡς μοχθηρόν.*

(Dva nadpisa Špartancim poginuvšim kod Termopilâ)

Ὦ ξεῖν', ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε
κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Εἰ τὸ καλῶς θνήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,
ἡμῖν ἐκ πάντων τοῦτ' ἀπένειμε Τύχη.
Ἑλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίαν περιθεῖναι
κείμεθ' ἀγηράντῳ χρώμενοι εὐλογίῃ.

1. Koji budu prekršili 4) zakone, bit će kažnjeni. 2. Ako 5) ti ruke niesu čiste 6), izidi iz hrama. 3. Budući smrtni 7) ljudi, ne budite objestni. 4. Pod Olimpom ležahu gradovi Pidna 8) i Metone 9). 5. Gdje da stojimo? kamo da idemo? 6. Kojim bi načinom čovjek najprije 10) sretan bio? 7. Hajdemo tja 11), prijane! Ura je da odlazimo (Inf.) 8. Kiro postade 12) najbolji i najljepši mladić Persijanaca. 9. Veli se da je Diogene danju obilazeć tražio ljude. 10. Težko je pravo suditi. 11. Ako budeš poznati, šta je čovjek, bit ćeš blaži 13) nego si sada. 12. Oprosti 14) mi, o otče, ako te uvriedih 15) i ožalostih 16). 13. Usluge 17) neće moći preobratiti 18) mnjenja zlobnih. 14. Koji 19) su prestupili 4) zakon, neka budu kažnjeni. 15. Lakedemonac Agesilaj izlažaše, kada već bijaše star, bos 20) i bez plašta 21). 16. Dedal 22) učiniv krila 23) nametnuta 24), izleti 25) sa 26) Ikarom sinom svojim. 17. Sokrate običavaše reći: bogatstvo lakomca 27), kako sunce zaronivši 28) u zemlju, ne obraduje nijednoga od živućih 29). 18. Kad 30) Darij umre i Artakserkse na vladu stupi 31), okrivi 32) Tissaferne Kira kod 33) brata, da 34) mu zasieda. 19. Kažu da je Platon živio osamdeset i jednu godinu i da je pišuć umro. 20. Dopušteno je tebi učiniti što god hoćeš osim ovo.

---

1) kako s imperfektom u glavnoj? 2) kako passivno? 3) razrieši participij, 4) *παραβαίνω*, 5) *ἐάν*, 6) *καθαρός* itd; 7) *θνητός* itd; 8) *Πύδνα*, 9) *Μεθώνη*, 10) *μάλιστα*, 11) ići tja = otići, 12) *φύω*, 13) blag *ἡδύς*, 14) *συγγιγνώσκω* aor; 15) *ἀδικέω*, 16) *λυπέω*, 17) *χάρις*, 18) *ἀμείβω*, 19) partic. konstr; 20) *ἀνυπόδητος, ον*, 21) *ἀχίτων, ον*, 22) *Δαίδαλος*, 23) *πτέρυξ*, 24) *πρόςθετος, ον*, 25) *ἐκπέτομαι*, 26) *μετά*, 27) *φιλάργυρος*, 28) *καταδύω* aor; 29) *ζάω*, 30) *ἐπεί*, 31) *καθίστημι* aor. II, 32) *διαβάλλω*, 33) *πρός* akuz; 34) *ὡς*

LX.

Perfekti bez umetka; C. § 317.

γίγνομαι, fut. *γενήσομαι*, ao. *ἐγενόμην*, pf. *γεγένημαι* i *γέγονα* (§ 327, 14)	postati, bivati, biti
θνήσκω (u prozi *ἀποθνήσκω*), fut. *θανοῦμαι* (u prozi *ἀποθανοῦμαι*), ao. *ἔθανον* (u prozi *ἀπέθανον*, no u part. *θανών* vele često), pf. *τέθνηκα*, fut. III *τεθνήξω*.	mrieti, umrieti
- *θνητός* 3. (*ἀθάνατος* 2.)	— umrli, a, o (neumrli)
δείδω, fut. *δείσω*, ao. *ἔδεισα*; pf. sa značenjem prez. *δέδοικα* i *δέδια*	bojati se u strahu sam
οἶδα - *ᾔδειν* - *εἴσομαι*	znam - znadijah - znati ću
χάριν εἰδέναι τινί - *χάριν λέγειν*	zahvalan biti - zahvaliti
ἔοικα - *ἐῴκειν*	nalik sam, čini se da [ja -]
κατὰ τὸ εἰκός	vjerojatno, po prilici
εἰκότως	naravno

Διαλεκτικὴ μελέτη.

1. *Ζάκυνθος ἡ νῆσος κεῖται ἀντιπέρας Ἤλιδος.* 2. *Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς πρώτους ἀνθρώπους ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναφῦναι λέγουσιν.* 3. *Ἄριστος κριτὴς ὑπονοείσθω ὁ ταχέως μὲν συνιείς, βραδέως δὲ κρίνων*[1]. 4. *Τὰ τόξα καὶ τὰς λύρας ἀνίεμεν, ἵνα ἐπιτεῖναι δυνηθῶμεν*[2]. 5. *Ὁ χρήσιμ' εἰδώς*[3], *οὐχ ὁ πολλ' εἰδὼς σοφός.* 6. *Οἱ ἀδελφοὺς παριέντες*[3] *καὶ ἄλλους φίλους ζητοῦντες παραπλήσιοί εἰσι τοῖς τὴν ἑαυτῶν γῆν ἐῶσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦσιν*[4]. 7. *Οἱ παλαιοὶ βαρυτάτην πασῶν κολάσεων ἡγήσαντο ταύτην εἶναι, ἐν ἀμαθίᾳ καὶ ἀμουσίᾳ καταβιῶναι.* 8. *Ὃς οὔτ' ἐρυθριᾶν οἶδε οὔτε δεδιέναι*[5], *τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει.* 9. *Πιττακὸς ἀδικηθεὶς ὑπό τινος καὶ ἔχων δύναμιν αὐτὸν κολάσαι, ἀφῆκε λέγων· συγγνώμη τιμωρίας ἀμείνων.* 10. *Σωκράτης ὀλίγον χρόνον πρὸ τοῦ θανάτου, Οὐδενί, ἔφη, ὑφείμην ἂν οὔτε βέλτιον οὔτε ἥδιον βεβιωκέναι.*

11. *Ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος ἐρωτηθείς, διὰ τί τὴν Τύχην καθημένην ἔγραψε, Οὐχ ἕστηκε γάρ, ἀπεκρίνατο.* 12 *Δημοσθένης πρὸς κλέπτην λέγοντα „Οὐκ ᾔδειν ὅτι σόν ἐστιν", „ὅτι δέ, ἔφη, σὸν οὐκ ἔστιν, ᾔδεισθα.*

Τὰς τρίχας, ὦ Νίκυλλα, τινὲς βάπτειν σε λέγουσιν,
ἃς σὺ μελαινοτάτας ἐξ ἀγορᾶς ἐπρίω.

1. Oprostite[6] onim, koji vas vriedjaju. 2. Kreposti ne bi (ti) kupio na trgu. 3. Nigda ne prekršio (ti) zakone! 4. Oni koji[7] znadu koristne, (a) ne koji znadu mnoge stvari, mudri su. 5. Sokrat reče: Neću kao hrdjav rob uteći iz tamnice[8]. 6. Aleksandar veliki je umro, pošto[7] je živio[6] trideset i dvije godine. 7. Kad[7] je Romulo motrio ptice[9], proletje[10] dvanaest jastrebova. 8. Mnogi su ljudi u strahu, kada[11] zakuka[12] sova. 9. Grad bijaše[13] u pogibelji zauzet[6] biti od dušmana. 10. Nije moguće da isto ujedno stoji i da se miče. 11. Lovci[14] love droplje[15] lako, dižući[6] ih brzo. 12. Ako tko ne poznaje sama sebe i ono što ne[16] zna misli da znade, mahnit je[17]. 13. U Had su svi koji su umrli[18] pošli[19] i poći će oni koji[7] će umrieti. 14. Vodje Hellenaca savjetovahu se, kako bi najljepše prešli[20] rieku. 15. Simonide[21] upitan,, koliko vremena živi[22]: vrieme, reče, kratko[23], ali godine mnoge. 16. Vojnici se bojahu, da (ne) umre Kiro (da je Kiro umro). 17. Hektore[24], kamo podje[25] srčanost, koju ti prije imaše? 18. Po što[26] i od koga si kupio te spremnice? 19. Mi svi znamo, da se Špartanci najviše pokoravaju zakonim. 20. Kad Platon uzadje na govornicu[27], da[28] obrani[29] Sokrata, vikahu[30] sudci: sadji.

---

1) kako pluralno? 2) kako s prošlim vremenom? 3) razrieši participij, 4) kako singularno? 5) kako s partic. konstr? 6) aor; 7) partic. konstr; 8) *δεσμωτήριον*, 9) ptice motriti *οἰωνοσκοπέω*, 10) *παραπέτομαι*, 11) *ὅταν*, 12) *ἀνακράζω* aor; 13) jesam u pogibelji *κινδυνεύω*, 14) *θηρευτής*, 15) *ὠτίς, ιδος*, 16) *μή*, 17) = bjesni, 18) part. perf; 19) *βαίνω*, 20) *διαβαίνω*, 21) *Σιμωνίδης*, 22) koji način? 23) *ὀλίγος*, 24) *Ἕκτωρ, ορος*, 25) *ἀποβαίνω*, 26) po što *πόσου*, 27) *βῆμα, τος*, 28) part. fut; 29) *ἀπολογέομαι ὑπέρ τινος*, 30) *ἐκβοάω*

LXI.

Drugi razred glagolâ na *μι*; C. § 318 i 319

Vokalične osnove.

κεράννυμι, fut. *κεράσω*. pf. *κέκρακα*	miešati
κρεμάννυμι, fut. *κρεμῶ*, ao. *ἐκρέμασα*;	vješati, objesiti
κρέμαμαι : *κρεμήσομαι*	visim
πετάννυμι, fut. *πετῶ*, ao. *ἐπέτασα*, pf. *πέπταμαι*; ao. p. *ἐπετάσθην*	prostirati

σκεδάννυμι (nzgr. obl. *σκίδνημι*) fut. *σκεδῶ*, ao. *ἐσκέδασα*, pf. p. *ἐσκέδασμαι* ao. p. *ἐσκεδάσθην*	razsipati, razpršati
ἕννυμι, obič. *ἀμφιέννυμι*, fut. *ἀμφιῶ*, *ἀμφιέσομαι*, ao. *ἠμφίεσα*, pf. *ἠμφίεσμαι*, ao. M. *ἐπιέσασθαι*	odievati
σβέννυμι, fut. *σβέσω*, ao. *ἔσβεσα*, fut. M. *σβήσομαι*, ao. (poet.) *ἔσβην*;	gasiti
ἄσβεστος, ον	neugašljiv, neprestan
στορέννυμι, fut. *στορῶ*, ao. *ἐστόρεσα*	sterati, prostrieti
ζώννυμι, fut. *ζώσω*	pasati, opasati
ἡ ζώνη; *ὁ ζωστήρ*	pojas
ῥώννυμι, fut. *ῥώσω*, ao *ἔρρωσα*;	jačiti
ἔρρωμαι - imperat. *ἔρρωσο*	jak sam - *vale!* da si zdravo!
ἡ ῥώμη - *ἀρρωστέω*	jakost - slab sam, bolujem
στρώννυμι, fut. *στρώσω*	sterati
τὸ στρῶμα	sag, pokrivalo
χρώννυμι (nzgr. obl. *χρώζω*)	bojadisati
τὸ χρῶμα	boja, mast

1. *Θηραμένην ἠνάγκασαν οἱ τριάκοντα κώνειον πιεῖν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ* 1) 2. *Κροῖσος ἁλοὺς ἐπὶ τὴν πυρὰν ὑπὸ τοῦ Κύρου ἀνήχθη* 2). 3. *Πυθαγόρας ἔφησεν εἰσιέναι εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφήν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὄλεθρον.* 4. *Κούφως φέρειν δεῖ τὰς παρεστώσας τύχας.* 5. *Θεοὶ ἀεὶ ὄντες πάντα ἴσασι τά τε γεγενημένα καὶ τὰ ὄντα καὶ ὅ τι ἐξ ἑκάστου αὐτῶν ἀποβήσεται.* 6. *Τὴν εὔνοιαν τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐν τοῖς ἔργοις ἐνδείκνυσθε μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς λόγοις* 3). 7. *Ἀλκιβιάδης ἐκ Σάρδεων νυκτὸς ἀπέδρα εἰς Κλαζομενάς.* 8. *Παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς οὐκ ἐφεῖται ἄλλῳ μαντεύεσθαι ὅτι μὴ τοῖς σοφισταῖς.* 9. *Ἴθι, ὦ γενναῖε, τόλμα καὶ δέδιθι μηδέν.* 10. *Τεθνάναι πολὺ βέλτιον ἢ δι' ἀκρασίαν τὴν ψυχὴν ἀμαυρῶσαι.*

Ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
γιγνώσκουσι· ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον.

Αἰὼν πάντα φέρει· δόλιχος χρόνος οἶδεν ἀμείβειν
τοὔνομα καὶ μορφὴν καὶ φύσιν ἠδὲ ψυχήν.

1. Tugu znade ozdraviti 4) dobrohotan govor. 2. Obnoć se bojati ludo je. 3. Pokaži svoju dobrohotnost prema ljudim činima, ne riečima. 4.

Nikada ne oprostio sebi pogrješku[5]. 5. Kako bih se ja koji[6] sam umrli, protivio božjem udesu? 6. Vojnici ako se razpršaju, lako su ubijani od dušmana. 7. Brat tvoj čini se da je vrlo nalik sinu mojemu. 8. Kartaga[7] od Skipiona[8] zauzeta bi srušena. 9. Na otoku Kreti pokazivaše se spila[9], gdje se veli da je Zeus bio od jedne koze uzgojen. 10. Hermes moraše[10] u jutro[11] pomesti[12] gostionicu[13] bogova, pak[14] prostrevši divan[15] i sve uredivši[16] dvoriti[17] Zeusa i raznieti[18] njegova poslanstva[19]. 11. Karduške[20] gore visijahu strme[21] nad rieku Tigres[22]. 12. Attika je opasana čvrstim[23] brdima. 13. Atenjani pobiedivši kod Enofite[24] povedoše[25] Beoćane[26] nepravedno prognane[27] natrag u domovinu. 14. Ajanat pobiesnivši ubi sama sebe. 15. Vidjasmo kako mnogi dušmani tjerani od naših vojnika skočiše[28] u rieku, da se plivajuć spase. 16. Ja izjavih[29] svoje mnjenje, pa[30] sada i ti izjavi (svoje). 17. Ljudi nastoje[31] svakim načinom poznati[32] istinu. 18. Miešaj vino vodom, da budeš zdrav. 19. U Ateni ne bijaše dopušteno vjerovati[33] druge bogove nego koje bi grad vjerovao.

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) kako singularno? 4) *θεραπεύω*, 5) *κακόν*, 6) partic. konstr., 7) *ἡ Καρχηδών*, 8) *ὁ Σκηπίων, ωνος;* 9) *ἄντρον*, 10) *δεῖ*, 11) *ἕωθεν*, 12) *σαίρω*, 13) *συμπόσιον*, 14) *εἶτα*, 15) *κλισία*, 16) *εὐθετέω*, 17) *παρίστημι* (*τινι*) perfekt, 18) *διαφέρω*,. 19) *ἀγγελία*, 20) *οἱ Καρδοῦχοι*, 21) *ἀπότομος, ον*, 22) *Τίγρης, ητος*, 23) *ἐρυμνός*, 24) *Οἰνόφυτα, ων*, 25) povesti natrag u domovinu *κατάγω*, 26) *Βοιωτός*, 27) *ἐκβάλλω*, 28) *εἰςάλλομαι*, 29) *ἀποδείκνυμαι*, *ἀποφαίνομαι*, 30) *δέ*, 31) *σπεύδω*, 32) aor; 33) *νομίζω*

* * *

Konsonantične osnove.

ἄγνυμι (u prozi *κατάγνυμι*)	kidati, slomiti
perf. *ἔαγα*	slomljen sam
εἴργνυμι (uzgr. obl. *εἴργω*)	zatvoriti, zaprieti, ograditi
ζεύγνυμι	spojiti, upregnuti
(*ζυγόν*, riedko *ζυγός*)	jaram
κτίννυμι, obič. *κτείνω*	ubijati
μίγνυμι (uzgr. obl. *μίσγω*)	miešati
οἴγνυμι (uzgr obl. *οἴγω*), obićno *ἀνα* - ili *διοίγνυμι*	otvorati

ὄλλυμι, fut. ὀλῶ, ao. ὤλεσα, pf. I. ὀλώλεκα	upropastiti ; izgubiti
ὄλλυμαι, fut. ὀλοῦμαι, ao. ὠλόμην;	propasti, poginuti
pf. II. ὄλωλα	propao sam
ἀπόλλυμι - ἀπόλλυμαι	izgubiti, pogubiti - poginuti
ὄμνυμι, fut. ὀμοῦμαι, ao. ὤμοσα, pf. ὀμώμοκα	priseći, zakleti se
ὀμόργνυμι	otirati, trti
πήγνυμι	učvrstiti, sljubiti
pf. πέπηγα	čvrsto stojim
πτάρνυμαι	kihati
ῥήγνυμι	razbijati
pf. ἔρρωγα	razbijen sam
στόρνυμι = στορέννυμι, στρώννυμι	prostrieti, razstrti
φράγνυμι = φράσσω	zagraditi

1. *Ζεὺς τὴν Ἥραν ἐξεκρέμασεν ἐξ Ὀλύμπου.* 2. *Εἰ ἡ γεωργία εὖ φέρεται* 1), *ἔρρωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἅπασαι.* 3. *Ὄμνυσι* 2) *ὁ δικαστὴς δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους.* 4. *Ποτὸν μὲν ἔσβεσε* 3) *τὴν ποτοῦ ὄρεξιν, καὶ τροφὴ τὴν τροφῆς ἐπιθυμίαν ἠκέσατο· φιλαργυρίαν δὲ οὐ σβέννυσιν ἀργύριον ἢ χρυσίον.* 5. *Πᾶσαν ἔργου χάριν ἡ τῶν λόγων ἀκαιρία διαφθείρει καὶ ἀπόλλυσιν* 4). 6. *Τόξον μὲν ἐπιτεινόμενον* 5) *ῥήγνυται, ψυχὴ δὲ ἀνιεμένη.* 7. *Γέλως μὴ πολὺς ἔστω μηδὲ ἀνειμένος.* 8. *Θεοὺς αἰδοῦ καὶ δέδιθι.* 9. *Ἄνθρωπος τυφοῦται καὶ ἀπόλλυται ὑπὸ τῶν ψευδῶς καὶ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν ἐπαινούντων* 5). 10. *Ἰβήρων αἱ γυναῖκες κατ' ἔτος, ὅ τι ἂν ἐξυφήνωσιν, ἐν κοινῷ δεικνύουσιν· ἄνδρες δὲ χειροτόνητοι κρίναντες τῇ πλεῖστα ἐργασαμένῃ* 5) *τὸ ἆθλον νέμουσιν.*

Muhe.

Ἔν τινι ταμιείῳ μέλιτος ἐκχυθέντος 5) *μυῖαι προςπτᾶσαι κατήσθιον· διὰ δὲ τὴν γλυκύτητα τοῦ καρποῦ οὐκ ἀφίσταντο. Ἐμπαγέντων δ' αὐτῶν τῶν ποδῶν, ὡς οὐκ ἠδύναντο ἀναπτῆναι, ἀποπνιγόμεναι ἔφασαν· Ἄθλιαι ἡμεῖς. αἳ διὰ βραχεῖαν ἡδονὴν ἀπολλύμεθα.*

Οὕτω πολλάκις ἡ λιχνεία πολλῶν κακῶν αἰτία γίγνεται.

1. Ako propane grad, propanu 6) ujedno i gradjani. 2. Mudar čovjek neće se žurit pokazati 7) svoju mudrost. 3. Istim dahom 8) ti bi razpirio 9) vatru i ugasio 10). 4. Najugodnija od jelâ 11) čine se nasićenim neugodna 12). 5. Atenjani izgubiše u Siciliji dviesta i četrdeset triera. 6. Kod Maratona pogiboše sto devedeset i dva Atenjana. 7. Vi ne znate,

što činite; drugčije bi vi oprezniji 13) bili. 8. Očito je da mnjenja dobrih i zlih u mnogomu mnogo se razlikuju 14). 9. Plemenit čovjek neće nikad radi koristi 15) izdati gosta ili prijatelja. 10. I ako 16) si sam, ne govori 17) i čini ništa zla. 11. Sokrate reče umiruć: Kritone, dugujemo 18) Asklepiju 19) pjetla. Der 20) dajte 21) (ga) i ne zaboravite 22). 12. Ksenofane 23) veli, da se je zemlja sgusnula 24) od ognja i zraka. 13. Filipp i Aleksandar izvedoše 25) mnoga i divna 26) djela. 14. Hera bi od Zeusa obješena za Olimp. 15. Čuli smo da je pjesnik Simonide živio 17) devedeset godina. 16. Nikada se neće voda i ulje pomiešati 27). 17. Sokrate u jutro 28) idjaše na 29) šetališta 30) i gimnazija 31). 18. Tomirida 32), kraljica Skićana, odsjekavši 33) glavu Kirovu baci 34) (ju) u mjeh 39) pun 36) krvi.

---

1) stegni obje izreke u jednu, 2) kako s imperfektom? 3) kakav je to aorist? 4) kako s fut.? s aor.? s perf.? 5) razrieši participij, 6) propanem ujedno *συναπόλλυμαι*, 7) *ἐπιδείκνυμαι*, 8) *φύσημα, τος*. 9) *ἀνακαίω*, 10) *ἀποσβέννυμι*, 11) *βρῶμα, τος*, 12) *ἀηδής, ες*, 13) *εὐλαβής, ες*, 14) *διίστημι* perf; 15) *ὠφέλεια*, 16) i ako *κἄν*, 17) aor; 18) *ὀφείλω*, 19) *Ἀσκληπιός*, 20) *ἀλλά*, 21) *ἀποδίδωμι* aor; 22) *ἀμελέω*, 23) *Ξενοφάνης*, 24) *συμπήγνυμι* aor. p.; 25) *ἀποδείκνυμαι*, 26) *θαυμαστός*, 27) *συμμίγνυμι*, 28) *πρωΐ*, 29) *εἰς*, 30) *περίπατος, ου*, 31) *γυμνάσιον*, 32) *Τόμυρις, ιδος*, 33) *ἀποτέμνω* (ao. *ἔτεμον*), 34) *ἐμβάλλω*, 35) *ἀσκός, ου*, 36) *πλήρης, ες*

LXII.

Nepravilni glagoli prve glavne sprege.

Peti razred; C. § 320 - 323.

ἐλαύνω	goniti, kretati; voziti se, jahati
τίνω - *ἡ τίσις*	platiti, odplatiti, osvetiti - zadovoljština
φθίω - *ἡ φθίσις*	ginuti - izginuće
δάκνω	ujedati
κάμνω	truditi se, umoriti se
τέμνω - *ἡ τομή*	rezati - rez, odrezano
αἰσθάνομαι	sjetiti se, opaziti
ἁμαρτάνω	griešiti, sagriešiti

αὐξάνω - αὐξάνομαι	množiti - rasti
βλαστάνω	klijati
δαρθάνω, καταδαρθάνω (καθεύδω)	spavati
ἐχθάνομαι, obič. *ἀπεχθάνομαι*	omrzavati, omrznuti
κιχάνω i *κιγχάνω* (poet.)	dosizati
οἰδάνω i *οἰδέω*	oteći, oticati
ὀλισθάνω	klizati se, kliznuti
ὀσφραίνομαι (τινός)	vonjati, njušiti
ὀφλισκάνω	dugovati
ἁνδάνω (poet.)	militi se, mio biti
θιγγάνω	ticati
λαμβάνω	uzeti, uzimati
λανθάνω (uzgr. obl. *λήθω*)	sakrit biti
ἐπιλανθάνομαι (τινός)	zaboravljati
λαγχάνω	postići
μανθάνω	učiti (se)
πυνθάνομαι	zapitati, dočuti
τυγχάνω (τινός) - τεύχω	nahoditi, dobiti - praviti
ἱκνέομαι, u prozi *ἀφικνέομαι* (poet. *ἱκάνω*)	doći, dolaziti
βυνέω	trpati
κυνέω	ljubiti, poljubiti
προςκυνέω (pravilno)	poklečke štovati, poštovati
ὑπισχνέομαι (suznač. *ἐπαγγέλλομαι, ὑφίσταμαι*)	obećati
ἡ ὑπόσχεσις	obećanje
ἀμπισχνέομαι (i *ἀμπέχομαι*)	imati na sebi (haljinâ)

1. *Ἐπεὶ Κῦρος τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα παρειλήφει, ἐστρατεύσατο πρὸς βασιλέα* [1]. 2. *Ἐὰν δίκαια δράσῃς, συμμάχου τεύξῃ θεοῦ* [1]. 3. *Εὐριπίδου ἐστὶ τόδε· Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμὼν* [2] *εὐδαιμονεῖν.* 4. *Λαβόντες ἀπόδοτε καὶ λήψεσθε πάλιν* [3]. 5. *Εἰ βούλεσθε καλῶς ἀκούειν, μάθετε καλῶς λέγειν, μαθόντες δὲ καλῶς λέγειν πειρᾶσθε καλῶς πράττειν καὶ οὕτω καρπώσεσθε τὸ καλῶς ἀκούειν* [3] 6. *Πολλοὶ καταδαρθάνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ βίου.* 7. *Οὐκ ἔστι πράττοντάς τι μοχθηρὸν λαθεῖν· ὀξὺ βλέπει γὰρ ὁ χρόνος, ὃς τὰ πάνθ᾽ ὁρᾷ.* 8. *Ἀθηνᾶς κελευσάσης ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐλαία ἔβλαστεν.* 9. *Τάνταλον φεύγει τὸ ὕδωρ, ἐπειδὰν προςιόντα αἴσθηται αὐτόν* [4]. 10. *Εὐρυσθεὺς προςέταξεν Ἡρακλεῖ ἐλάσαι ἐξ Ἐρυθείας τῶν Γηρυόνου βοῶν τὴν ἀγέλην.* 11. *Οὐκέτι σε, ὦ φίλε, ἀ-*

φήσω, πρὶν ἄν μοι, ἃ ὑπέσχησαι[1]*, ἀποδείξῃς.* 12. *῾Ως ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη*[2]. 13. *Τοιοῦτος γίγνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἵους ἂν εὔξαιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας.*

Guske i ždralovi.

Χῆνες καὶ γέρανοι ἐπὶ ταὐτοῦ λειμῶνος ἐνέμοντο. Τῶν δὲ θηρευτῶν ἐπιφανέντων[2] *οἱ μὲν γέρανοι, κοῦφοι ὄντες, ταχέως ἀνέπτησαν, αἱ δὲ χῆνες, διὰ τὸ βάθος τῶν σωμάτων μείναντες, συνελήφθησαν.*

῾Ο μῦθος δηλοῖ, ὅτι καὶ ἐν ἁλώσει πόλεως οἱ μὲν ἀκτήμονες εὐτυχῶς φεύγουσιν, οἱ δὲ πλούσιοι δουλεύουσιν ἁλισκόμενοι.

1. Mnogi od prisutnih ne znadijahu ni prava[5] ni zakone, kojim se treba služiti. 2. Nitko neka se ne zakune, ako ima slobodu[6] ne kleti se. 3. Žednja[7] se gasi pićem, glad[8] se taži[9] jelom; ali lakomstva ne ugasi najveće bogastvo. 4. Pokaži mi, što i koliko si ondje naučio. 5. Konje, ako je istinito što se priča, prvi upregnu junak *᾿Εριχθόνιος*. 6. Kada[10] bi Rimljani vojevali, bio je Janov[11] hram otvoren[12]. 7. Etiopljani su od sunca opaljeni[13]. 8. Persijanci goniše[14] Assirce od Kira u bitci pobiedjene i oboriše[15] mnoge. 9. Ako ne budeš čuvao maleno, izgubit ćeš i veće. 10. Čovječja narav pomiešana je s[16] nečim božanstvenim[17]. 11. Tko hoće krepak biti, neka njeguje[18] tielo svoje gombanjem[19]. 12. Eda možemo podnositi život, tuge su priljubljene radostim. 13. Red[20] spasava, a nered[21] je već mnoge pogubio. 14. Mudri se neće umoriti uviek se učeći. 15. Klito[22], crni zvan, bi od Aleksandra proboden[23] kopljem. 16. Tiran objesi nad glavom Damokla mač o[24] vlas. 17. Skićani bijahu[25] obično oružani te imahu[26] o pojasu sablju. 18. Ako si što primio, zahvali dobročincu[27]. 19. Dvaputa isto griešiti nije običaj[28] mudra čovjeka. 20. Dočepavši se[29] vlade budi nje dostojan. 21. Sva blaga ne bi nasitila toga lakoma čovjeka. 22. Slava kreposti ne bi nigda mogla[30] propasti.

---

1) stegni izreke, 2) razrieši participij, 3) kako singularno? 4) kako s imperf. u glavnoj? 5) *δίκη*, 6) *ἐξουσία*, 7) *δίψος, ους*, 8) *πεῖνα, ης*, 9) *ἀκέομαι*, 10) bez veznika, 11) *᾿Ιανός*, 12) *ἀνοίγνυμι* pluskpf. II; 13) *χρώννυμι*, 14) *διώκω*, 15) *καταστρώννυμι*, 16) dativ, 17) *θεῖος* itd; 18) *θεραπεύω*, 19) *γυμνάσματα, των*, 20) *τάξις*, 21) *ἀταξία*, 22) *Κλεῖτος*, 23) *διελαύνω*, 24) *ἐκ, ἀπό*, 25) jesam obično oružan *ὁπλοφορέω*, 26) *παραζώννυμαί τι* pluskpf; 27) *εὐεργετέω*, 28) ne prevodi se, 29) *τυγχάνω* perf; 30) *ἄν*.

LXIII.

Šesti razred ; C. § 324.

ἡβάσκω - ἡ ἥβη	doći do muževne snage - mladost
ἱλάσκομαι	umilostiviti, ublažiti, pomiriti
μιμνήσκω - ἡ μνήμη	spominjati - pamet, spomen
πιπράσκω	prodavati
φάσκω	veljeti
χάσκω - τὸ χάσμα	zievati - zjalo, ponor
ἀρέσκω	dopadati se, mio biti
ἀναβιώσκομαι	oživljeti
βλώσκω - αὐτόμολος	ići, doći - uskok
βιβρώσκω - τὸ βρῶμα, τος	jesti - jelo
θρώσκω	skakati
τιτρώσκω - τὸ τραῦμα	raniti, ranjivati - rana
ἀμβλίσκω	izbijati
ἀναλίσκω	trošiti, tratiti
πιπίσκω	napajati
μεθύσκω - μεθύω	opijati; opiti se - biti pijan
ἀμπλακίσκω (poet.)	zabrazditi, promašiti
ἐπαυρίσκομαι	uživati, okusiti
εὑρίσκω - ἐξευρίσκω	naći, nahoditi - izumiti
στερίσκω	robiti
ἀλύσκω (poet.)	ukloniti se
διδάσκω	učiti, obučavati
λάσκω (poet.)	glasiti, govoriti

1. *Ἐὰν ἀγαθοὶ ἦτε, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἀρέσετε* 1). 2. *Ἐπεὶ ἑαλώκει ἡ πόλις, πάντες ᾤοντο ἀπολωλέναι* 1). 3. *Λόγῳ ἡγεμόνι ἐν παντὶ χρώμενοι* 2) *οὐχ ἁμαρτήσεσθε*. 4. *Ὁμιλητικὸς ἔσει, μὴ δύςερις ὤν* 2) *μηδὲ δυςάρεστος*. 5. *Πολλοῖς δ᾽ ἐν γήρᾳ βίος δύςκολος καταφαίνεται διὰ τὴν τῶν αἰσθήσεων στέρησιν κατ᾽ ὀλίγον ἀποσβεννυμένων* 2). 6. *Μέμνησθε νέοι ὄντες ὡς γέροντές ποτε ἔσεσθε* 3). 7. *Οἱ Αἰγύπτιοι τὸν νέκυν ταριχεύουσιν* 4), *ἵνα μὴ κείμενος ὑπ᾽ εὐλῶν καταβρωθῇ* 5) 8. *Πᾶσιν ἀδεῖν χαλεπόν*. 9. *Τὸ μηδὲν ἁμαρτάνειν ἔξω τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κεῖται*. 10. *Πάντ᾽ ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον φεύγῃ τις*. 11. *Τὸ κάλλος*

ἢ χρόνος ἀνήλωσεν ἢ νόσος ἐμάρανεν, ἡ δὲ τῆς ἀρετῆς κτῆσις συγγηράσκει. 12. Φίλιππος αὐτὸς ἀπεφαίνετο διὰ χρυσίου μᾶλλον ἢ διὰ τῶν ὅπλων ηὐξηκέναι τὴν ἰδίαν βασιλείαν. 13. Τοὺς τεθνεῶτας οὔποτε ἀναβιώσκεσθαι εὖ ἴσμεν. 14. Ἀγησίλαος τοὺς διαβόλους μᾶλλον ἢ τοὺς κλέπτας ἐμίσει, μείζω ζημίαν ἡγούμενος φίλων ἢ χρημάτων στερίσκεσθαι.

---

1) stegni izreke, 2) razrieší participij, 3) kako singularno? 4) kako passivno? 5) kako s imperfektom u glavnoj?

* * *

ὁρῶ τινα πελάζοντα	vidim nekoga gdje se približuje
ἤκουσα αὐτῶν διαλεγομένων	čuh ih gdje se razgovaraju
οὐκ ᾐσθόμεθα (= ἠγνοοῦμεν) τοσοῦτον ἄνδρα μεθ᾽ ἡμῶν ἔχοντες	ne sjetismo se da imamo sobom tolikog čovjeka
τυγχάνω παρών (lat. *forte adsum*)	slučajno sam prisutan
οὐδένα φαίνομαι ἐξαπατῶν	vidi se da ne varam nikoga
ἐοίκατε τυραννίσι μᾶλλον ἢ πολιτείαις ἡδόμενοι	čini se da se više nasladjujete samovladami nego slobodnim vladami
τοῦτο τὸ στράτευμα ἐλάνθανε τρεφόμενον	ova vojska bijaše potajno hranjena
παύσομεν ὑμᾶς ὑβρίζοντας	činit ćemo da prestanete biti objestni
παύομαι ἀναγιγνώσκων	prestajem čitati
διατελῶ θύων	svršujem žrtvu
φθάνουσι τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γενόμενοι	dodju prije nego dušmani na vrhunac
μὴ κάμῃς εὐεργετῶν τοὺς φίλους	ne mori se činit dobra prijateljim

Σωκράτης ποτ᾽ ἔφησεν· Ἔοικεν ἡ κολακεία γραπτῇ πανοπλίᾳ· διὸ τέρψιν μὲν ἔχει, χρείαν δὲ οὐδεμίαν παρέχεται.

Ἀλέξανδρος, ὅτε Πέριλλός τις τῶν φίλων ᾔτησε προῖκα ταῖς θυγατρίοις, ἐκέλευσε πεντήκοντα τάλαντα λαβεῖν· αὐτοῦ δὲ φήσαντος, ἱκανὰ εἶναι δέκα, Σοί γε, ἔφη, λαβεῖν, ἐμοὶ δ᾽ οὐχ ἱκανὰ δοῦναι.

Starac i smrt.

Γέρων ποτὲ ξύλα κόψας ταῦτα φέρων πολλὴν ὁδὸν ἐβάδιζε. Διὰ δὲ τὸν κόπον τῆς ὁδοῦ ἀποθέμενος τὸ φορτίον τὸν Θάνατον ἐπεκαλεῖτο.

Τοῦ δὲ Θανάτου φανέντος καὶ πυθομένου, δι' ἣν αἰτίαν αὐτὸν παρακαλεῖται, ὁ γέρων ἔφη· ἵνα τὸ φορτίον ἄρῃς.
Ὁ λόγος δηλοῖ, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος φιλόζωος ἐν τῷ βίῳ, κἂν δυστυχῇ.

1. Herakle topuzinu 1), koju nošaše 2), sam usječe u Nemeji. 2. Marsija 3) veli se da svladan 4) od Apollona bi obješen o stablo i odrt. 3. Filokteta, drugara Heraklova, ujede na otoku Hrizi 5) zmija. 4. Aleksandar umnoži vladu, koju bijaše od Filippa primio 6). 5. Artakserkse ne sjeti se zasjede 7) bratove. 6. Što ti ne 8) nauči kano 9) mladić, nećeš naučiti ni kano starac. 7. Težko je da onaj koji se je okliznuo na 10) putu kreposti, izbjegne zamkam 11) grieha. 8. Mi ćemo se vazda spomenuti plemenitih ljudi, koji nam koristiše. 9. Vi jedva 12) dolazite, kamo smo mi odavna došli. 10. Kad bi ti ovo rekao, griešio bi. 11. Da sam ovo rekao, bio bih sagriešio. 12. Znajte dobro, da je zdravlje najljepša od imovinâ i da se ima 13) s toga najviše čuvati. 13. Od koga si primio 6) ovaj stroj? — Od nekoga stranca. 14. Koliko obeća Kiro da će onda dati svakomu vojniku? — Pet mina srebra. 15. Kako i gdje umrie Sokrate? — Popivši otrov 14) u tamnici. 16. Mnogi stekavši veoma željeno 15) bogastvo kroz ovo poginuše. 17. Efori 16) kazniše nekoga čovjeka, što 17) zaboravi svoga prijatelja. 18. Ognjem ne gasi se oganj. 19. Bog je mudro tugu pomiešao s radošću. 20. Ko god onomu koji 18) se kune ništa ne vjeruje 19), sam znade lako se krivo 20) kleti.

---

1) *ῥόπαλον*, 2) *φορέω*, 3) *Μαρσύας*, 4) *ἡττάομαι*, 5) *Χρύσα*, 6) *παραλαμβάνω*, 7) *ἐπιβουλή*, 8) *μή*, 9) partic. od *εἰμί*, 10) *ἐπί τινος*, 11) *ἡ παγίς, ιδος* akuz; 12) *μόγις*, 13) glagol. prid; 14) *κώνειον*, 15) veoma željen *πολύευκτος, ον*, 16) *ὁ ἔφορος*, 17) *ὅτι*, 18) partic. konstr; 19) *πείθομαι*, 20) krivo se kleti *ἐπιορκέω*

LXIV.

Sedmi razred; C. § 325 i 326.

γαμέω (lat. *uxorem duco*)	ženiti se
γαμέομαί τινι lat. (*nubo*)	udati se za koga
γηθέω (poet.) - u prozi samo *γέγηθα*	veseliti se

δοκέω - ἔδοξε τῷ δήμῳ	činiti se - odluči puk
κυρέω i *κύρω*	nahoditi
μαρτυρέω - μαρτύρομαι	svjedočiti - zvati za svjedoka
ξυρέω - ξύρομαι	strići - dati se strići
πατέομαι (poet.)	jesti, pojesti
ῥιπτέω i *ῥίπτω*	bacati
ὠθέω (imperf. *ἐώθουν*)	turati
αἴδομαι (poet.) uz *αἰδέομαι*	stiditi se
ἀλέξω	braniti
ἄχθομαι	jediti se, srditi se
βόσκω	pasti
βούλομαι	htjeti
δέω - δέομαι (*τινός*)	trebati - trebovati, moliti
aor. *ἠρόμην*, fut. *ἐρήσομαι*	upitah - zapitat ću
ἔρρω	odlaziti
εὕδω, obič. *καθεύδω*	spavati
ἕψω	kuhati
θέλω ili *ἐθέλω*	htjeti, odlučiti se
ἵζομαι, obič. *καθίζομαι*, i *ἱζάνω*	sjedati
ἕζομαι	sjediti
καθίζω	posaditi
κλαίω (*κλάω*)	plakati
μάχομαι	boriti se
μέλει μοί τινος	stalo mi je do česa
ἐπιμέλομαι = ἐπιμελέομαί τινος; - (*ἀμελέω τινός*)	brinem se za što; zanemarujem što
μέλλω	kaniti, imati = morati; oklievati
μύζω	sisati
ὄζω	mirisati
οἴομαι ili *οἶμαι*	mnjeti
οἴχομαι	otišao sam
ὀφείλω	dugovati
στείβω	gaziti
χαίρω	radovati se

1. *Ἑρμῆς λέγεται τὰ γράμματα εὑρεῖν* 1). 2. *Οἱ πολέμιοι κατέκοψάν τινας τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐν τῷ πεδίῳ καθ᾽ ἁρπαγὴν ἐσκεδασμένων* 1). 3. *Ἐδιδάχθη Ἡρακλῆς ἁρματηλατεῖν μὲν ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος, παλαίειν δὲ ὑπὸ Αὐτολύκου, ὁπλομαχεῖν δὲ ὑπὸ Κάστορος, κιθαρῳδεῖν δὲ ὑπὸ Λί-*

νου 2). 4. Πλάτωνος ἔτι νηπίου καθεύδοντος 3) ἐν τῷ Ὑμεττῷ μέλιτται ἐν τοῖς αὐτοῦ χείλεσιν ἐκαθίσαντο καὶ ὑπῆδον τὴν τοῦ Πλάτωνος εὐγλωττίαν μαντευόμεναι. 5. Βουλεύου μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα. 6. Οἱ γεγηθότες μετ' ὀλίγον κλαύσονται. 7. Οἱ ἀρετῆς καὶ ἐπιστήμης θησαυροὺς κεκτημένοι οὐδέποτε τούτων στερήσονται. 8. Τίς οὕτω δυςτυχής, ὅστις πατρίδα ἕνεκα κέρδους βραχέος προέσθαι βουλήσεται; 9. Τί τοῦ ἀλέξασθαι δικαιότερον ἢ τοῦ φίλοις ἀρήγειν κάλλιον; 10. Τοῖς θεοῖς βοῦν μὲν ἀροτῆρα ὁ γεωργός, ἄρνα δὲ ὁ ποιμὴν καὶ αἶγα ὁ αἰπόλος ἐκόμισε, ὁ δὲ πένης ἱλάσατο τὸν θεὸν φιλήσας μόνον τὴν αὐτοῦ δεξιάν. 11. Ἔφασκον οἱ στρατιῶται οὐκ ἀρέσαι ἑαυτοῖς τὸ ἡσυχάζειν. 12. Ὁ στρατηγὸς ἔκλεισε τὰς πύλας καὶ ἐκήρυξεν, ὅστις ἂν ἁλῷ ἔνδον ὢν τῶν στρατιωτῶν, ὅτι πεπράσεται. 13. Τὸ κάλλος ἢ χρόνος ἀνάλωσεν ἢ νόσος ἐμάρανεν 4).

1. Sin umnoži imovinu primljenu od otca. 2. Zlo je lišen biti domovine. 3. Sjetit ću vas na 5) kreposti vaših predja 6), koji se slavno boriše 7) za prava 8) i za slobodu Grčke. 4. Plemenit čovjek neće svoje neprijatelje preteći zlo 9) (im) čineć nego dobro 10). 5. Veli se da iz glave Zeusove iskoči Atena u oružju 11). 6. Herakle bi prodan Omfali 12), kraljici lidijskoj. 7. Pelija 13) svoje kćeri sasjeckaše 14) i kuhaše 15) ih s 16) čarolijami. 8. Priča se da je Hermes izumio liru. 9. Agamemnon pomiri bogove žrtvovanjem 17) svoje kćeri Ifigenije 18). 10. Tidej vojujuć 19) s Adrastom proti Tebi umrie ranjen od Melanippa. 11. Lavovi kada 20) su se naždеrali 21), krotki 22) su. 12. Dušmani poharavši 23) zemlju otidoše. 13. Vodje odlučiše poubijati ne samo prisutne već svekolike Mitilenjane 24). 14. Trasibul 25), ta 26) ste čuli to ime, mnogo je novaca potrošio 27) za 28) vojnike, s kojimi kanjaše osloboditi domovinu. 15. U Termopilah Leonida i njegovi 29) trista pokušaše 20) uzbiti 31) vojsku barbarsku. 16. Graniko 32) otvori Aleksandru Kilikiju, a Kilikija Egipat. 17. Kod 33) Cipra 34) Atenjani izgubiše sto i pedeset triera. 18. Kad bi te tko upitao, šta je sofist, što bi mu ti odgovorio? 19. Koliko puta bi Atena zauzeta i popaljena od Persijanaca? 20. Tko nauči ljude sijanje 35) žita? 21. Kakva bi bila vika 36), da sam ja to učinio?

---

1) kako passivno? 2) kako aktivno? 3) razrieši participij, 4) kakvi su to aoristi? 5) genit; 6) πρόγονος, 7) ἀγωνίζομαι, 8) τὰ δίκαια, 9) zlo činiti ἀδικέω (τινά), 10) εὐεργετέω (τινά), 11) plur; 12) Ὀμφάλη, 13) Πελίας, ου, 14) κρεουργέω, 15) καθέψω, 16) μετά, 17) σφαγή, 18) Ἰφιγένεια, 19) aor; 20) bez veznika, 21) βιβρώσκω perf; 22) πρᾶος, 23) τέμνω, 24) Μυτιληναῖος, 25) Θρασύβουλος, 26) γάρ, 27) ἀναλίσκω, 28) εἰς, 29) οἱ σὺν αὐτῷ τριακόσιοι, 30) ἐπιχειρέω, 31) ἀλέξομαι aor; 32) ὁ Γράνικος, 33) περί, 34) ἡ Κύπρος, 35) φυτεία, 36) θόρυβος

LXV.

Osmi razred; C. § 327

αἱρέω	uzimljem, zauzimljem, osvajam
αἱρέομαι med.	izabirem
(za passiv od *αἱρέω* služi *ἁλίσκομαι*)	bivam uhvaćen
αἱρετός - *ἐξαίρετος*	izabran, poželjen - izvrstan
ἔρχομαι	idem, dolazim
ἔρδω i *ῥέζω*	činim
ἐσθίω	jedem
ἕπομαι (*τινί*)	sliedim (koga)
ἔχω	imam
κατέχω; kako fut? ao? pf?	uzdržavam
ἀπέχω; kako fut? ao? pf?	odvraćam; udaljen sam
ἀμπέχομαι (v. C. § 323, 36)	odievam se
ὁράω	vidim
ἐφοράω; kako fut? ao? pf?	nadziram
πάσχω	trpim
τὸ πάθος; *τὸ πένθος*	patnja, bol, jad
τρέχω	trčim
φέρω	nosim, podnosim
συμφέρω	snašam; koristim
aor. *εἶπον*	rekoh
πίπτω (poet. uzgr. obl. *πιτνέω*, *πίτνω*)	padam
τιτράω	vrtim

1. *Οἱ Ἀχαιοὶ εἷλον τὴν Τροίαν* 1) 2. *Ἀρχύταν εἵλοντο ἑξάκις στρατηγὸν οἱ Ταραντῖνοι* 1). 3. *Σωκράτης εἰπεῖν λέγεται· Δεῖ ὥσπερ Σειρῆνας τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν τὸν σπεύδοντα τὴν ἀρετὴν ἰδεῖν ὥσπερ πατρίδα.* 4. *Ὅστις μὴ πέπλευκε, οὐδὲν ἑώρακε κακόν* 2). 5. *Ἐπειδὴ Πεισίστρατος ἐτελεύτησεν, Ἱππίας ἔσχε τὴν ἀρχήν* 2). 6. *Ἐπαμεινώνδου τοῦ Θηβαίου στρατηγοῦντος* 3) *οὐδέποτε πανικὸς θόρυβος ἐνέπεσεν εἰς τὸ στρατόπεδον.* 7. *Τὸ καλὸν δὶς ῥηθὲν* 3) *οὐδὲν βλάπτει.* 8. *Δρυὸς πεσούσης* 3) *πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.* 9. *Εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά.* 10. *Εἰ δειν' ἔδρασας, δεινὰ καὶ παθεῖν σε δεῖ* 2). 11. *Οὐκ ἔστ' οὐδὲ εἷς, ᾧ μὴ κακόν τι γέγονεν ἢ γενήσεται.* 12. *Εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἕλοισθε ὅ τι τῇ πόλει συνοίσειν μέλλει.* 13. *Σωκράτης ἔλεγεν, ὅτι ῥᾷον ἄν τις διάπυρον ἄνθρακα ἐπὶ τῆς γλώττης κατάσχοι ἢ λόγον ἀπόρρητον.* 14. *Διογένης λόγον τινὰ διεξῄει περὶ*

σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας, καὶ ὡς ἐπῄνουν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι· Κάκιστ᾽ ἀπόλλυσθε, εἶπε, τοῖς ἔργοις μοι ἀντιλέγοντες. 15. *Εὐριπίδου ἐστὶ λόγος·*

> *Τρεῖς εἰσιν ἀρεταί, ἃς χρεών σ᾽ ἀσκεῖν, τέκνον,*
> *θεούς τε τιμᾶν τούς τε θρέψαντας γονεῖς*
> *νόμους τε κοινοὺς Ἑλλάδος· καὶ ταῦτα δρῶν*
> *κάλλιστον ἕξεις στέφανον εὐκλείας ἀεί.*

1. Sokrate spasi kod Potideje [4] ranjenog Alkibiada. 2. Perikle prem hrabro podnese smrt sinova. 3. Fokion [5] Atenjanin ne bi od nikoga vidjen niti smijući se niti plačući [6]. 4. Hera, Kronova [7] kći, udala se je za Zeusa. 5. Titani [8] koji se usudiše ustati [9] proti [10] Zeusu, biše od ovoga gromom [11] bačeni u Had. 6. To ja niesam niti rekao, niti bih rekao. 7. Ako me oprovrgneš [12], neću se na te srditi [13], nego ću ti zahvaliti. 8. Bio bih se veselio, da se je ovo dogodilo. 9. Težko je gnjev ustaviti. 10. Ne žrtvami, nego pobožnošću mi ćemo pomiriti bogove. 11. Ja dodjoh, vidjeh, pobjedih. 12. Hannibal reče, kad [14] mu se javi [15] poraz njegova brata: ja poznam sudbinu Kartage. 13. Ne [16] vjerujuć neprijateljim ne bismo nigda štetu trpjeli. 14. Vidivši strance siromašne nemoj mimoići [17]. 15. Vrieme, najbolji učitelj, sve će te naučiti. 16. Koji je narod izumio slova? 17. Od koje boginje bi Tirezija [18] lišen očiju? 18. Kad [14] si ljubav [19] primio [20], spomeni se, a kad si učinio [21], zaboravi. 19. Tko bude dva zeca loviti, neće uloviti [22] ni jednoga. 20. Plemenit čovjek neće trebati zakonâ. 21. Dodje njetko javljajuć, da [23] je Elatea [24] oteta [25].

---

1) kako passivno? 2) stegni izreke, 3) razrieši participij, 4) *Ποτίδαια*, 5) *Φωκίων*, 6) *δακρύω*, 7) *Κρόνος*, 8) *οἱ Τιτᾶνες*, 9) *στασιάζω*, 10) *πρός*, 11) *κεραυνός*, 12) *ἐξελέγχω* aor; 13) *ὀργίζομαί τινι*, 14) bez veznika, 15) *ἀπαγγέλλω*, 16) ne vjerovati *ἀπιστέω*, 17) *παρατρέχω*, 18) *Τειρεσίας*, 19) *χάρις*, 20) aor; 21) *δίδωμι*, 22) *καταλαμβάνω*, 23) *ὡς*, 24) *Ἐλάτεια*, 25) *καταλαμβάνω*

LXVI.

Nepravilnost u značenju; C. § 328.

A. Aktivno, medijalno i passivno značenje.

Διαλεκτικὴ μελέτη.

1. *Εὐριδίκη, ἡ γυνὴ Ὀρφέως, ἐτελεύτησε δηχθεῖσα ὑπ' ὄφεως.* 2. *Ἥφαιστος ἐρρίφη ὑπὸ Διὸς ἐξ οὐρανοῦ, ὅθεν χωλὸς ἔφυ.* 3. *Ἐκ τῆς Γοργοῦς ἀποτμηθείσης τῆς κεφαλῆς ἐξέθορε Πήγασος πτηνὸς ἵππος.* 4. *Νηλεὺς ὁ Κόδρου ᾤκισε Μίλητον Κᾶρας ἐξελάσας καὶ Λέλεγας καὶ ἄλλους βαρβάρους.* 5 *Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν τὴν Λαομέδοντος ὕβριν πειρᾶσαι θέλοντες, εἰκασθέντες ἀνθρώποις ὑπέσχοντο ἐπὶ μισθῷ τειχιεῖν τὸ Πέργαμον.* 6. *Ζεὺς ἔλαχε τὴν ἐν οὐρανῷ δυναστείαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάττῃ, Πλούτων δὲ τὴν ἐν Ἅιδου.* 7. *Ζῶσιν οἱ ἐλέφαντες ὥσπερ ὁ μακρόβιος ἄνθρωπος· οἱ δὲ μάλιστα γηράσαντες ἔτη διακόσια.* 8. *Χιὼν γίγνεται, ἐπειδὰν τὸ καταφερόμενον ὕδωρ παγῇ.* 9. *Τὰ Τέμπη ἐστὶ χῶρος μεταξὺ κείμενος τοῦ τε Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὄσσης.* 10. *Οἱ Ταῦροί εἰσι δύο ὄρη Ἀρμενίας καὶ Κιλικίας, τύπον τινὰ πόρρωθεν δεικνύντα ζώοις ὅμοιον.* 11. *Τὸ στενόν, ἔνθα ὑπὸ τοῦ χρυσοῦ κριοῦ Ἕλλη κατηνέχθη, Ἑλλήσποντος ἀπ' αὐτῆς ἐκλήθη.* 12. *Πυθαγόρας ὁ Σάμιος πρῶτος ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὅτι τὸ μὲν σῶμα τεθνήξει, ἡ δὲ ψυχὴ ἀναπτᾶσα οἰχήσεται ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.*

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν,
ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται·
οὐδ' ὃς τὰ μικρὰ λαμβάνειν ἀπέσχετο,
ἀλλ' ὃς τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων,
ἔχειν δυνάμενος καὶ κρατεῖν ἀζημίως·
οὐδ' ὅς γε ταῦτα πάντα διατηρεῖ μόνον
ἀλλ' ὅστις ἄδολον γνησίαν τ' ἔχων φύσιν
εἶναι δίκαιος κοὐ δοκεῖν εἶναι θέλει.

B. Prelazno i neprelazno značenje; C. § 329.

1. Opadanje 1) i zavist uništili 2) su već mnoge i dobre ljude, i još će (ih) uništiti. 2. Budi sporo 3) prijatelj, nu postavši kušaj 4) ostati 5). 3.

Ako se budete hrabro i slavno boriti za domovinu, steći ćete liepu slavu. 4. Orolava[6] nitko nije vidio niti će vidjeti. 5. Rieka Aheron[7], koja[8] teče kroz Tesprotidu[9], izlieva se[10] u Aheruzijsko[11] jezero. 6. Potomci[12] Heraklovi vratiše se[13] u Peloponnez[14] i zaposjednuše[15] Argos[16] i Lakedemon[17]. 7. Kada[8] vojnici spavahu, bdijaše vodja. 8. Niseja[18] bi zauzeta od Atenjana (Atenjani zauzeše Niseju). 9. Povjestničar[19] Teopomp[20] veli: Europa nije nosila nijednoga većega čovjeka od Filippa. 10. Kada nadodjoše[21] Hellenci, dušmani bijahu već pobjegli[22]. 11. Mnogi bojeći se[23] da[24] omrznu[4], kriju istinu i laskaju. 12. Jur[25] mnogi su veća zla pretrpjeli od[26] klevetnikâ nego od dušmana. 13. Kako bi tko veliko malim trudom dobio[2]? 14. Tko ne bi hvalio čovjeka, koji je mnogo podnosivši[27] spasio domovinu? 15. Ne boj se, dragi, nitko te neće, dok[8] ja živem, uvriediti. 16. Stari su pjesnici takove govore govorili o bogovih, kakove ne bi se nitko usudio govoriti o svojih neprijateljih. 17. Diogene došavši u Mind[28] i vidivši[29] vrata velika a grad malen, reče: Ljudi Mindjani[30], zatvorite vrata, da vam grad ne izide[31].

---

1. *διαβολή*, 2) *αἱρέω*, 3) *ὀψέ*; **složi izreke sa** *μέν-δέ*, 4) **aor**; 5) *διαμένω*, 6) *γρύψ, πος*, 7) *Ἀχέρων*, 8) **partic. konstr**; 9) *Θεσπρωτίς, δος*, 10) *ἐξίημι*, 11) *Ἀχερούσιος* **itd**; 12) *ἔκγονος*, 13) *κατέρχομαι*, 14) *ἡ Πελοπόννησος*, 15) *κατέχω*, 16) *τὸ Ἄργος*, 17) *ἡ Λακεδαίμων, ονος*, 18) *τὰ Νίσαια*, 19) *ἱστοριογράφος*, 20) *Θεόπομπος*, 21) *ἐπέρχομαι*, 22) *ἀποφεύγω*, 23) *δείδω* **perf**; 24) *μή*, 25) = **mnogi jur**, 26) *ὑπό*, 27) *ὑπομένω*, 29) *Μύνδος*, 29) *θεάομαι*, 30) *Μύνδιοι*, 31) *ἐξέρχομαι* **aor.**